

Это цифровая копия книги, хранящейся для потомков на библиотечных полках, прежде чем ее отсканировали сотрудники компании Google в рамках проекта, цель которого - сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Прошло достаточно много времени для того, чтобы срок действия авторских прав на эту книгу истек, и она перешла в свободный доступ. Книга переходит в свободный доступ, если на нее не были поданы авторские права или срок действия авторских прав истек. Переход книги в свободный доступ в разных странах осуществляется по-разному. Книги, перешедшие в свободный доступ, это наш ключ к прошлому, к богатствам истории и культуры, а также к знаниям, которые часто трудно найти.

В этом файле сохранятся все пометки, примечания и другие записи, существующие в оригинальном издании, как минимум о том долгом пути, который книга прошла от издателя до библиотеки и в конечном итоге до Вас.

Правила использования

Компания Google гордится тем, что сотрудничает с библиотеками, чтобы перевести книги, перешедшие в свободный доступ, в цифровой формат и сделать их широкодоступными. Книги, перешедшие в свободный доступ, принадлежат обществу, а мы лишь хранители этого достояния. Тем не менее, эти книги достаточно дорого стоят, поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые действия, предотвращающие коммерческое использование книг, в том числе установив технические ограничения на автоматические запросы.

Мы также просим Вас о следующем.

- Не используйте файлы в коммерческих целях.
Мы разработали программу Поиск книг Google для всех пользователей, поэтому используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- Не отправляйте автоматические запросы.
Не отправляйте в систему Google автоматические запросы любого вида. Если Вы занимаетесь изучением систем машинного перевода, оптического распознавания символов или других областей, где доступ к большому количеству текста может оказаться полезным, свяжитесь с нами. Для этих целей мы рекомендуем использовать материалы, перешедшие в свободный доступ.
- Не удаляйте атрибуты Google.
В каждом файле есть "водяной знак" Google. Он позволяет пользователям узнать об этом проекте и помогает им найти дополнительные материалы при помощи программы Поиск книг Google. Не удаляйте его.
- Делайте это законно.
Независимо от того, что Вы используете, не забудьте проверить законность своих действий, за которые Вы несете полную ответственность. Не думайте, что если книга перешла в свободный доступ в США, то ее на этом основании могут использовать читатели из других стран. Условия для перехода книги в свободный доступ в разных странах различны, поэтому нет единых правил, позволяющих определить, можно ли в определенном случае использовать определенную книгу. Не думайте, что если книга появилась в Поиске книг Google, то ее можно использовать как угодно и где угодно. Наказание за нарушение авторских прав может быть очень серьезным.

О программе Поиск книг Google

Миссия Google состоит в том, чтобы организовать мировую информацию и сделать ее всесторонне доступной и полезной. Программа Поиск книг Google помогает пользователям найти книги со всего мира, а авторам и издателям - новых читателей. Полнотекстовый поиск по этой книге можно выполнить на странице <http://books.google.com/>

Liturg. 516

<36622050160016

S

<36622050160016

33

Bayer. Staatsbibliothek

RITVALE

ROMANVM

PAVLI V. PONT. MAX.

IVSSV EDITVM.

ANTVERPIÆ,

EX OFFICINA PLANTINIANA,

Apud Balthafarem & Ioannem Moretos.

M. D C. X V I I.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

POSTOLICÆ Sedi per abundantiam diuinæ gratiæ, nullis suffragantibus meritis, præpositi, nostræ sollicitudinis esse intelligimus, super vniuersam domum Dei ita inuigilando intendere, vt opportunis indies magis rationibus prouideatur, quò, sicut admonet Apostolus, omnia in ea honestè & secundùm ordinem fiant; præcipuè verò quæ pertinent ad Ecclesiæ Dei Sacramentorum administrationem: in qua religiosè obseruari Apostolicis traditionibus & sanctorum Patrum decretis constitutos ritus & cærimonias, pro nostri officij debito curare omnino tenemur. Quamobrem fe. re. PIVS Papa V. Prædecessor noster, huius nostri, tunc sui, officij memor, ad restituendam sacrorum rituum obseruationem in sacrosancto Missæ sacrificio, diuinoque Officio, & simul vt Catholica Ecclesia in fidei vnitæ, ac sub vno visibili capite beati Petri successore Rom. Pont. congregata, vnum psallendi & orandi ordinem, quantum cum Domino poterat, teneret, Breuiarium primùm, & deinde Missale Romanum, multo studio & diligentia elaborata, pastorali prouidentia edenda censuit.

Cuius vestigia eodem sapientiæ spiritu secutus similis mem. CLEMENS Papa VIII. etiam Prædecessor noster, non solum Episcopis & inferioribus Ecclesiæ Prælatiis accuratè restitutum Pontificale dedit, sed etiam complures alias in Cathedralibus & inferioribus Ecclesijs cærimonias promulgato Cærimoniali ordinavit. His ita constitutis, restabat, ut vno etiam volumine comprehensi, sacri & sinceri Ecclesiæ Catholicæ ritus, qui in Sacramentorum administratione alijsque Ecclesiasticis functionibus servari debent ab ijs qui curam animarum gerunt, Apostolicæ Sedis auctoritate prodirent; ad cuius voluminis præscriptum, in tanta Ritualium multitudine, sua illi ministeria tamquam ad publicam & obsignatam normam peragerent, vnoque ac fidei ductu inoffenso pede ambularent cum consensu. Quod sanè iam pridem agitatum negotium, postquam generalium Conciliorum Græcè Latineque diuina gratia editorum opus morari desiuit, sollicitè urgere nostri muneris esse existimauimus. Ut autem rectè, & ordine, ut par erat, res ageretur, nonnullis ex Ven. Fratibus nostris S. R. E. Cardinalibus, pietate, doctrina, & prudentia præstantibus, eam demandauimus, qui cum consilio eruditorum virorum, varijsque præsertim antiquis, & quæ circumferuntur, Ritualibus consultis, eoque in primis, quod vir singulari pietatis zelo & doctrina bo. me. Iulius Antonius S. R. E. Cardinalis sanctæ Seuerinæ nuncupatus, longo studio, multaque industria

& la-

& labore plenissimum composuerat, rebusque omnibus maturè consideratis, demum diuina adspirante clementia, quanta oportuit breuitate, Rituale confecerunt. In quo cum receptos & approbatos Catholicæ Ecclesiæ ritus suo ordine digestos conspexerimus, illud sub nomine Ritualis Romani meritò edendum publico Ecclesiæ Dei bono iudicauimus. Quapropter hortamur in Domino Ven. Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios eorum Vicarios, necnon Abbates, Parochos vniuersos, vbique locorum existentes, & alios ad quos spectat, vt in posterum tamquam Ecclesiæ Romanæ filij, eiusdem Ecclesiæ omnium matris & magistræ auctoritate constituto Rituali in sacris functionibus vtantur; & in re tanti momenti, quæ Catholica Ecclesia, & ab ea probatus vsus antiquitatis statuit, inuiolatè obseruent. Datum Romæ apud sanctam Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xvii. Iunij M. DC. xiiii. Pontificatus nostri anno decimo.

S. Cobellinus.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

SINCERÆ fidei & deuotionis affectus, quem dilecti filij Balthasar & Ioannes Moreti fratres, librorum Impressores in ciuitate Antuerpiensi, ad Nos & Sedem Apostolicam gerere comprobantur, promeretur ut Sedes ipsa sese erga illos liberalem ostendat & gratiosam. Hinc est quòd Nos Balthasarem & Ioannem prædictos specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, & eorum quemlibet à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eisdem Balthasari & Ioanni, ut Rituale Romanum à Nobis publico Ecclesiæ Dei bono editum, iuxta tamen illius exemplar Romæ impressum, & non aliàs, imprimere liberè & licitè possint & valeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium licentiam & facultatem concedimus & impartimur. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscumque. Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris, die V. Nouembris, M. DC. XVI. Pontificatus nostri anno duodecimo.

S. Card. S. Sufannæ.

Index

Index & ordo præcipuarum rerum, quæ in hoc Rituali libro continentur.

<p>DE iis, quæ in Sacramentorum administratione generaliter seruanda sunt. <i>fol. 1.</i></p> <p>De Sacramento Baptismi ritè administrando. 5</p> <p>Ordo Baptismi paruulorum. 13</p> <p>De Baptismo adultorum. 22</p> <p>Ordo Baptismi adultorum. 24</p> <p>Ordo supplendi omiſſa ſuper baptizatum. 45</p> <p>Ritus ſeruandus cum Episcopuſ baptizat. 47</p> <p>Benedictio Fontis Baptismi extra Sabbathum ſanctum Paſchæ & Pentecoſtes, cum aqua conſecrata non habetur. 49</p> <p>De Sacramento Pœnitentiæ. 53</p> <p>De abſolutione ab excommunicatione in foro exteriori. 58</p> <p>Ritus abſoluendi excommunicatum iam mortuum. 60</p> <p>De modo abſoluendi à ſuſpentione, vel ab interdico. 62</p> <p>De ſanctiſſimo Eucharistiæ Sacramento. 63</p> <p>Ordo miniſtrandi ſacram Communionem. 65</p> <p>De Communione Paſchali. 69</p> <p>De Communione infirmorum. 70</p> <p>De Sacramento extremæ Vnctionis. 75</p> <p>Ordo adminiſtrandi Sacramentum extremæ Vnctionis. 78</p> <p>Septem Pſalmi pœnitentiales. 84</p> <p>Litaniz. 93</p> <p>De viſitatione & cura infirmorū. 101</p> <p>Modus iuuandi morientes. 115</p>	<p>Ordo commendationis animæ. 118</p> <p>De exequijs. 142</p> <p>Quibus non licet dari Eccleſiaſticam ſepulturam. 144</p> <p>Exequiarum Ordo. 145</p> <p>Officium defunctorum. 156</p> <p>De officio faciendo in exequijs, abſente corpore defuncti, & in die tertio, ſeptimo, trigefimo, & anniuersario. 207</p> <p>De exequijs paruulorum. 209</p> <p>De Sacramento Matrimonij. 217</p> <p>Ritus celebrandi Matrimonij Sacramentum. 220</p> <p>De benedictione mulieris poſt partum. 223</p> <p>De Benedictionibus regulæ generalis. 224</p> <p>Ordo ad faciendam Aquam benedictam. 225</p> <p>Benedictio candelarum extra diem Purificationis beatæ Mariæ virginis. 228</p> <p style="margin-left: 2em;">} domorum in Sabbatho ſancto Paſchæ. 229</p> <p style="margin-left: 2em;">} domorum alio tempore faciendâ. 230</p> <p style="margin-left: 2em;">} loci. ibid.</p> <p>Benedictio } domus nouæ. 231</p> <p style="margin-left: 2em;">} thalami. ibid.</p> <p style="margin-left: 2em;">} nauis. 232</p> <p style="margin-left: 2em;">} communis ſuper fruges & vineas. ibid.</p> <p style="margin-left: 2em;">} peregrinorum ad Loca ſancta prodeuntium. 233</p> <p style="margin-left: 2em;">} peregrinorū poſt reditū. 235</p>
--	--

Bene-

Benedictiones esculentorum præfer-
tim in Pascha. 237

Bene-
dictio { agni Paschalis. ibid.
ouorum. ibid.
panis. 238
nouorum fructuum. 239
ad quodcumque comestibi-
le. ibid.
olei simplicis. ibid.

Benedictiones ab Episcopis, vel aliis
facultatē habentibus, faciendæ. 241

Bene-
dictio { sacerdotalium indumētorum
in genere. ibid.
mapparum, seu linteaminum
altaris. 242
corporalium. 243
tabernaculi, seu vasculi, pro
sacrofancta Eucharistia con-
seruanda. 244
nouæ Crucis. ibid.
Imaginum IESV Christi D.N.
B. Mariæ, & Sanctorum. 245

Ri-
tus { benedicendi, & imponendi pri-
marium lapidem pro Ecclesia
ædificanda, seruandus à Sa-
cerdote facultatem habente
ab Episcopo. 246
benedicendi nouam Ecclesiam
seu Oratorium publicum, vt
ibi sanctissimum Missæ sacri-
ficium celebrari possit. 252
reconciliandi Ecclesiam viola-
tam, si nondum erat ab Epi-
scopo consecrata. 257

Ritus benedicendi nouum cœmete-
rium per Sacerdotem ab Episcopo
delegatum. 261

Ordo reconciliandi cœmeterium vio-
latum, siue Ecclesiæ contiguum sit,
siue separatum, vbi Ecclesia non
est polluta. 263

De Processionibus. 265

De Pro-
cessione { in die festo Purificationis
B. Mariæ Virginis. 266
in die Palmarum. 270

Ordo seruandus in Litaniarum maio-
rum processione, & Rogationū. 281

De Processione in festo Sanctissimi
Corporis Christi. 283

De Processione ad petēdā pluuiā. 292

De Processione ad postulandam seren-
nitatem. 294

Preces ad repellendā tempestatē. 296

Preces dicendæ tempore penuriæ &
famis. 298

Processio tempore mortalitatis & pe-
stis. 299

Preces dicendæ in Litanis tempore
belli. 300

Processio in quacūq; tribulatione. 305

Preces dicendæ in Processione pro
gratiarum actione. 307

De Processione in translatione sacra-
rum Reliquiarum. 315

De exorcizandis obsessis à dæmo-
nio. 316

Formula scribendi in libris habendis
apud Parochos. 347

I

D E I I S
QVÆ IN SACRAMENTORVM
ADMINISTRATIONE
GENERALITER SERVANDA SVNT.

*T*ea, quæ ex antiquis Catholica Ecclesia institutis, & sacrorum Canonum Summorumque Pontificum decretis, de Sacramentorum ritibus ac caerimonijs hoc Libro prescribuntur, quæ par est diligentia ac religione custodiantur, & ubique fideliter seruentur; illud ante omnia scire & obseruare conuenit, quod Sacrosancta Tridentina Synodus de ijs ritibus decreuit in hac verba:

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.

*C*ùm igitur in Ecclesia Dei nihil sanctius aut vtilius, nihilque excellentius aut magis diuinum habeatur, quam Sacramenta ad humani generis salutem à Christo Domino instituta; Parochus, vel quiuvis alius Sacerdos, ad quem eorum administratio pertinet, meminisse in primis debet, se sancta tractare, atque omni ferè temporis momento ad tam sanctæ administrationis officium paratum esse oportere.

A

Quamob-

sess. 7
can. 1.

Quamobrem illud perpetuò curabit, ut integrè, castè, pieq; vitam agat: nam et si Sacramenta ab impuris coinquinari non possunt, neque à prauis ministris eorum effectus impediri, impurè tamen & indignè ea ministrantes, in aeternæ mortis reatum incurrunt. Sacerdos ergo si fuerit peccati mortalis sibi conscius (quod absit) ad Sacramentorum administrationem non audeat accedere, nisi prius corde pœniteat: sed si habeat copiam Confessarij, & temporis locique ratio ferat, conuenit confiteri.

Quacumque diei ac noctis hora ad Sacramenta ministranda vocabitur, nullam officio suo præstando (præsertim si necessitas urgeat) moram interponat. Ac propterea populum sæpè, prout sese offeret occasio, præmonebit, ut cum sacro ministerio opus fuerit, se quamprimum aduocet, pul- la temporis aut cuiuscumque incommodi habita ratione.

Ipse verò antequam ad huiusmodi administrationem accedat, paululum, si opportunitas dabitur, orationi, & sacra rei quam acturus est meditationi vacabit, atque ordinem ministrandi & caerimonias pro temporis spatio præuidebit & perleget.

In omni Sacramentorum administratione superpelliceo sit indutus, & desuper stola eius coloris quem Sacramenti ritus exposcit, nisi in Sacramento Pœnitentiæ ministrando occasio, vel consuetudo, vel locus interdum aliter suadeat.

Adhibebit quoque unum saltem, si habeat, vel plures clericos, prout loci & Sacramenti ratio postulabit, decenti habitu & superpelliceo pariter indutos.

Curabit

Curabit etiam, ut sacra supellex, vestes, ornamenta, linteamina, & vasa ministerij integra, nitidâque sint & munda.

In Sacramentorum administratione, eorum virtutem, usum, ac utilitatem, & caerimoniarum significationes, ut Concilium Tridentinum præcipit, ex sanctorum Patrum & Catechismi Romani doctrina, ubi commodè fieri poterit, diligenter explicabit.

Dum Sacramentum aliquod ministrat, singula verba, quæ ad illius formam & ministerium pertinent, attentè, distinctè, & piè, atque clara voce pronuntiabit. Similiter & alias orationes & preces deuotè ac religiosè dicet; nec memoria, quæ plerumque labitur, facillè confidet; sed omnia recitabit ex libro. Reliquas præterea caerimonias ac ritus ita decenter grauique actione peraget, ut adstantes ad caelestium rerum cogitationem erigat & attentos reddat.

Ad ministrandum procedens, rei quam tractaturus est, intentus sit, nec de ijs, quæ ad ipsam non pertinent, quidquam cum alio colloquatur; in ipsâque administratione actualem attentionem habere studeat, vel saltem virtua-lem, cum intentione faciendi quod in eo facit Ecclesia.

Illud porro diligenter caueat, ne in Sacramentorum administratione aliquid quauis de causa vel occasione, directè vel indirectè, exigat aut petat; sed ea gratis ministret, & ab omni Simonia atque auaritia suspicione, nedum crimine, longissimè absit. Si quid verò nomine eleëmofynæ, aut deuotionis studio, peracto iam Sacramento, sponte à fide-

libus offeratur, id licitè pro consuetudine locorum accipere poterit, nisi aliter Episcopo videatur.

Fidelibus aliena parochiæ Sacramenta non ministrabit, nisi necessitatis causa, vel de licentiâ Parochi, seu Ordinarij.

Omnes autem qui Sacramenta suscipiunt, loco & tempore opportuno monebit, ut remoto inani colloquio, & habitu actûque indecenti, piè ac deuotè Sacramentis intersint, & ea qua par est reuerentia suscipiant.

Librum hunc Ritualem (ubi opus fuerit) semper cum ministrabit, secum habebit, ritûsque & carimonias in eo præscriptas diligenter seruabit.

Ceterùm illorum tantùm Sacramentorum, quorum administratio ad Parochos pertinet, ritus hoc Opere præscribuntur, cuiusmodi sunt Baptismus, Pœnitentia, Eucharistia, Extrema unctio, & Matrimonium. Reliqua verò duo Sacramenta Confirmationis & Ordinis, cum propria sint Episcoporû, ritus suos habent in Pontificali præscriptos. Et ea, qua de ijs atque alijs Sacramentis scire, seruare, & docere Parochi debent, cum ex alijs libris, tum præcipuè ex Catechismo Romano sumi possunt. Siquidem hîc de ijs ferè tantùm agere instituti operis ratio postulat, qua ad ipsorum quinque Sacramentorum ritus pertinent.

Postremò, quisquis Sacramenta administrare tenetur, habeat libros necessarios ad officium suum pertinentes, eosque præsertim, in quibus variarum parochialium functionum nota ad futuram rei memoriam describuntur, ut ad finem huius Ritualis habetur.

D E
SACRAMENTO BAPTISMI
RITE ADMINISTRANDO.

SACRUM Baptisma, Christiana religionis & eterne vite ianuam, quod inter alia nouæ Legis Sacramenta à CHRISTO instituta primum tenet locum, cunctis ad salutem necessarium esse, ipsa Veritas testatur illis verbis: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Itaque summa ad illud opportunè ritèque administrandum ac suscipiendum diligentia adhibenda est.

Cùm autem ad hoc Sacramentum conferendum alia sint de iure diuino absolutè necessaria, vt materia, forma, minister; alia ad illius solemnitatem pertineant, vt ritus ac cærimoniæ, quas ex Apostolica & antiquissima traditione acceptas & approbatas, nisi necessitatis causa, omittere non licet; de ijs aliqua præmonenda sunt, vt sacrum hoc ministerium ritè ac sanctè peragatur.

De materia Baptismi.

AC primùm intelligat Parochus, cùm huius Sacramenti materia sit aqua vera ac naturalis, nullum alium liquorem ad id adhiberi posse.

Aqua verò solemnis Baptismi sit eo anno benedicta in Sabbato sancto Paschatis, vel Sabbato Pentecostes, qua in Fonte mundo nitida & pura diligenter conseruetur: & hæc, quando noua benedicenda est, in Ecclesia, vel potius Baptisteryj sacrarium effundatur.

Si Aqua benedicta tam imminuta sit, vt minùs sufficere videatur,

alia non benedicta admisceri potest, in minori tamen quantitate.

Si verò corrupta fuerit, aut effluerit, aut quouis modo defecerit, Parochus in Fontem benè mundatum ac nitidum recentem aquam infundat, eamque benedicat ex formula quæ infra præscribitur.

Sed si aqua congelata sit, curetur ut liquefiat; sin autem ex parte congelata sit, aut nimium frigida, poterit parum aquæ naturalis non benedicta calefacere, & admiscere aqua baptismali in vasculo ad id parato, & ea tepesacta ad baptizandum uti, ne noceat infantulo.

De forma Baptismi.

Q*uoniam Baptismi forma his verbis expressa, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, omnino necessaria est, ideò eam nullo modo licet mutare, sed eadem verba uno & eodem tempore, quo fit ablutio, pronuntianda sunt.*

Latinus Presbyter Latina forma semper utatur.

Cùm Baptismum iterare nullo modo liceat, si quis sub conditione, de quo infra, sit baptizandus, ea conditio explicanda est, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Hac tamen conditionali forma non passim, aut leuiter uti licet; sed prudenter, & ubi re diligenter peruestigata, probabilis subest dubitatio, infantem non fuisse baptizatum.

Baptismus licet fieri possit aut per infusionem aquæ, aut per immersionem, aut per asperstonem; primus tamen vel secundus modus, qui magis sunt in usu, pro Ecclesiarum consuetudine retineantur; ita ut trina ablutione caput baptizandi perfundatur, vel immergatur in modum Crucis vno & eodem tempore quo verba proferuntur, & idem sit aquam adhibens, & verba pronuntians.

Vbi verò Baptismus fit per infusionem aquæ, cauendum est, ne aqua ex infantis capite in Fontem, sed vel in Sacrarium Baptisterij prope ipsum Fontem extructum defluat, aut in aliquo vase, ad hunc

usum

Usus parato, recepta, in ipsius Baptisteryj vel in Ecclesia Sacramentum effundatur.

De ministro Baptismi.

Legitimus quidem Baptismi minister est Parochus, vel alius Sacerdos à Parocho vel ab Ordinario loci delegatus; sed quoties infans aut adultus versatur in vitæ periculo, potest sine solemnitate à quocumque baptizari in qualibet lingua, siue clerico siue laico etiam excommunicato, siue fidei siue infidei, siue catholico siue hæretico, siue viro siue femina, seruata tamē forma & intentione Ecclesiæ.

Sed si adsit Sacerdos, Diacono præferatur, Diaconus Subdiacono, clericus laico, & vir femina, nisi pudoris gratia deceat feminam potius quàm virum baptizare infantem non omnino editum, vel nisi melius femina sciret formam & modum baptizandi. Quapropter curare debet Parochus, ut fideles, præsertim obstetrices, rectum baptizandi ritum probè teneant & seruent.

Pater aut mater propriam prolem baptizare non debet, præterquam in mortis articulo, quando alius non reperitur qui baptizet, neque tunc ullam contrahunt cognationem, quæ matrimonij usum impediatur.

De baptizandis paruulis.

Oportunè Parochus hortetur eos, ad quos ea cura pertinet ut natos infantes siue baptizandos, siue baptizatos, quamprimum fieri poterit, & qua decet Christiana modestia sine pompe vanitate deferant ad Ecclesiam, ne illis Sacramentum tantopere necessarium nimium differatur cum periculo salutis, & ut ijs, qui ex necessitate priuim baptizati sunt, consuetæ ceremoniæ ritusque suppleantur, ommissa forma & ablutione.

Nemo in utero matris clausus baptizari debet. Sed si infans caput emiseric, & periculum mortis immineat, baptizetur in capite,

nec postea si uiuus euaserit, erit iterum baptizandus. At si aliud membrum emiserit, quod vitalem indicet motum, in illo, si periculum impendeat, baptizetur; & tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus, eo modo quo supra dictum est: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Si vero ita baptizatus deinde mortuus prodierit ex utero, debet in loco sacro sepeliri.

Si mater pregnantis mortua fuerit, fetus quamprimum cautè extrahatur, ac si uiuus fuerit, baptizetur; si fuerit mortuus, & baptizari non potuerit, in loco sacro sepeliri non debet.

Infantes expositi, & inuenti, si re diligenter inuestigata de eorum Baptismo non constat, sub conditione baptizentur.

In monstris vero baptizandis, si casus eueniat, magna cautio adhibenda est: de quo, si opus fuerit, Ordinarius loci, vel alij periti consulantur, nisi mortis periculum imminet.

Monstrum quod humanam speciem non praeferat, baptizari non debet: de quo si dubium fuerit, baptizetur sub hac conditione: Si tu es homo, ego te baptizo, &c.

Illud vero, de quo dubium est, vna ne aut plures sint persona, non baptizetur, donec id discernatur. Discerni autem potest, si habeat vnum vel plura capita, vnum vel plura pectora: tunc enim totidem erunt corda, & anime, hominesque distincti, & eo casu singuli seorsum sunt baptizandi, unicuique dicendo: Ego te baptizo, &c. Si vero periculum mortis imminet, tempusque non suppetat, ut singuli separatim baptizentur, poterit minister singulorum capitibus aquam infundens omnes simul baptizare, dicendo: Ego vos baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Quam tamen formam in ijs solum, & in alijs similibus mortis periculis ad plures simul baptizandos, & ubi tempus non patitur ut singuli separatim baptizentur, alias nunquam licet adhibere.

Quando

Quando verò non est certum in monstro esse duas personas, ut quia duo capita & duo pectora non habet benè distincta; tunc debet primùm unus absolutè baptizari, & postea alter sub conditione, hoc modo: Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

De Patrinis.

P*arochus antequam ad baptizandum accedat, ab ijs, ad quos spectat, exquirat diligenter, quem, vel quos Susceptores seu Patrinos elegerint, qui infantem de sacro Fonte suscipiant, ne plures quàm liceat, aut indignos vel ineptos admittat.*

Patrinus unus tantùm, siue vir siue mulier, vel ad summum unus & una adhibeantur ex decreto Concilij Tridentini: sed simul non admittantur duo viri, aut due mulieres, neque ipsius baptizandi pater aut mater.

Hos autem Patrinos saltem in etate pubertatis, ac Sacramento Confirmationis consignatos esse maximè conuenit.

Sciunt præterea Parochi, ad hoc munus non esse admittendos infideles, aut hereticos, non publicè excommunicatos aut interdictos, non publicè criminosos aut infames, nec præterea qui sana mente non sunt, nec qui ignorant rudimenta fidei: hæc enim Patrini spirituales filios suos, quos de Baptismi Fonte susceperint, ubi opus fuerit, opportunè docere tenentur.

Præterea ad hoc etiam admitti non debent Monachi vel Sanctimonialiales, neque alij cuiusuis Ordinis Regulares à seculo segregati.

De tempore & loco administrandi Baptismum.

Q*uamuis Baptismus quouis tempore, etiam interdicti & cessationis à diuinis, præsertim si urgeat necessitas, conferri possit; tamen duo potissimùm ex antiquissimo Ecclesie ritu sacri sunt dies, in quibus solemni cerimonia hoc Sacramentum administrari maximè con-*

uenit: nempe Sabbatum sanctum Pasche, & Sabbatum Pentecostes. quibus diebus Baptismalis Fontis aqua ritè consecratur. Quem ritum, quantum fieri commodè potest, in adultis baptizandis, nisi vitæ periculum immineat, retineri decet, aut certè non omnino prætermitti, præcipuè in Metropolitanis aut Cathedralibus Ecclesijs.

Ac licet urgente necessitate, ubique baptizare nihil impediatur, tamen proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia, in qua sit Fons Baptismalis, vel certè Baptisterium prope Ecclesiam.

Itaque, necessitate excepta, in priuatis locis nemo baptizari debet; nisi fortè sint Regum aut magnorum Principum filij, id ipsis ita de- poscentibus, dummodò id fiat in eorum Cappellis, seu Oratorijs, & in aqua Baptismali de more benedieta.

Baptisterium sit decenti loco, & forma, materiaque solida, & quæ aquam benè contineat, decenter ornatum, & cancellis circumseptum, sera & clauæ munitum, atque ita obseratum, vt puluis vel aliæ sordes intrò non penetrent: in eoque, vbi commodè fieri potest, depingatur imago sancti Ioannis Christum baptizantis.

De sacris Oleis, & alijs requisitis.

Sacrum Chrisma, & sanctum Oleum, quod & Catechumenorum dicitur, quorum vsus est in Baptismo, eodem anno sint ab Episcopo de more benedieta Feria quinta in Cæna Domini.

Curet Parochus, vt ea suo tempore quamprimùm habeat, & tunc vetera in Ecclesia comburat.

Veteribus Oleis, nisi necessitas cogat, ultra annum non vtatur; ac si deficere videantur, & Chrisma, aut Oleum benediectum haberi non possit, aliud oleum de oliuis non benediectum adijciatur, sed in minori quantitate.

Chrisma & Oleum sacrum sint in suis vasculis argenteis, aut saltem stanneis benè obturatis: quæ vascula sint inter se distincta, &

proprium

propriam unumquodque inscriptionem habeat maiusculis litteris incisam, ne quis error committatur.

Ad usum verò quotidianum minora habeantur vascula ex argento, si fieri potest, aut stanno; siue separata, siue etiam coniuncta; aptè tamen distincta & benè cooperta, & cum suis inscriptionibus ut supra, ne Parochus aberret, & unum pro altero sumat, quod cauere debet diligenter.

In ea igitur ex maioribus vasculis Chriftatis & Olei, quod sufficiat, infundatur, atque ut effusionis periculum caueatur, commodum erit in his vasculis bombacium seu quid simile habere, Oleo sacro & Chriftate separatim perfusum, in qua pollex, cum opus est, ad inungendum immittatur.

Hæc vascula ita parata, in loco proprio, honesto, ac mundo, sub clauæ ac tuta custodia decenter asseruentur, ne ab aliquo nisi à Sacerdote temerè tangantur, aut eis sacrilegè quispian abuti possit.

Parochus quantum fieri potest, curet, ne per laicos, sed per se vel per alium Sacerdotem, vel saltem per alium Ecclesiæ ministrum hæc Olea deferantur: caueat item ne de ijs quidquam ulli umquam tribuat, cuiusvis rei pretextu.

Sal, quod in os baptizandi immittendum est, sit benedictum sua peculiari benedictione, quæ infra præscribitur; neque utatur sale exorcizato ad benedicendum aquam; sitque prius benè confractum & attritum, siccum ac mundum. Sal ita benedictum nemini tradatur, neque etiam ijs, qui benedicendum attulerint, reddatur; sed ad alios baptizandos seruetur, aut in Sacrarium abijciatur.

Cum igitur Baptismi Sacramentum iam administrandum est, hæc in promptu esse debent.

Vascula sacri Olei Catechumenorum, & Chriftatis.

Vasculum cum sale benedicendo, vel iam, ut dictum est, benedicto.

Vasculum, seu cochleare ex argento, vel alio metallo nitidum, ad aquam Baptismi fundendam supra caput baptizandi, quod nulli prætereà alij vsui deseruiat.

Peluis, seu bacile ad excipiendam aquam ex capite defluentem, nisi statim in Sacrarium defluat.

Gossipium, alio nomine bombacium, seu quid simile, ad abstergenda loca sacris Oleis inuncta.

Stola duæ, vbi commodè haberi possunt, vna violacea, & altera alba, vt infrà notatur, mutanda; sin minùs, vna saltem adhibeatur.

Medulla panis, qua inuncti Sacerdotis digiti, cùm manus lauat, abstergantur, & vas pro manuum lotionem post Baptismum, quod huic tantùm vsui deseruire decet.

Alba vestis in modum pallioli, seu linteolum candidum infantis capiti imponendum.

Cereus, seu candela cerea baptizato ardens tradenda.

Hic denique Ritualis liber sit paratus, & item liber Baptismalis, in quo baptizati describuntur.

Omnibus igitur opportunè preparatis, Sacerdos ad tanti Sacramenti administrationem, lotis manibus, superpelliceo & stola violacea indutus accedat, clericum vnum, seu plures, si potest, secum adhibeat, superpelliceo pariter indutos, qui sibi ministrent.

Ita paratus accedat ad limen Ecclesia, vbi foris exspectant qui infantem detulerunt.

Interroget (nisi de his benè sibi constet) an sit sue Parochie, masculus an femina, an sit domi baptizatus, & à quo, & quàm ritè, & qui sint Compatres qui infantem teneant, pro eoque respondeant; quos piè ac decenter assistere, ac, prout opus fuerit, pro baptizando ad interrogationes respondere admoneat.

Et

Et quoniam ijs qui baptizantur, tamquam Dei filijs in Christo regenerandis, & in eius militiam adscribendis, nomen imponitur, curet, ne obscœna, fabulosa, aut ridicula, vel inanium deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum nomina imponantur; sed potius, quatenus fieri potest, Sanctorum, quorum exemplis fideles ad piè vivendum excitentur, & patrocinijs protegantur.

His igitur expeditis, & accepto nomine baptizandi, positi, si infans fuerit, super brachium dextrum illius qui eum defert, Parochus ad Baptismum procedat, in hunc modum nominatim interrogans.

ORDO BAPTISMI PARVULORVM.

Quid petis ab Ecclesia Dei? Patrinus respondet: Fidem. Sacerdos. Fides quid tibi præstat? Patrinus respondet: Vitam æternam. Sacerdos. Si igitur vis ad vitam ingredi, serva mandata: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuum sicut te ipsum. Deinde ter exsufflet leniter in faciem infantis, & dicat semel: Exi ab eo, vel ab ea, immunde spiritus, & da locum Spiritui sancto paraclito. Postea pollice faciat signum Crucis in fronte & in pectore infantis, dicēs: Accipe signum Crucis tam in fronte ✠ quàm in corde ✠, sume fidem cælestium præceptorum, & talis esto moribus, vt templum Dei iam esse possis.

O remus.

P Reces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi: & hunc electum tuum N. Crucis Dominicæ impressione signatum perpetua virtute custodi, vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta seruans, per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriam peruenire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. ℞. Amen.

Deinde imponat manum super caput infantis, ac dicat:

O remus.

O Mnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri IESV Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum N. quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es: omnem cæcitatem cordis ab eo expelle: dirumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem. Per eundem Christum Dominum nostrum. ℞. Amen.

Deinde Sacerdos benedicat salem, qui semel benedictus aliàs ad eundem vsum deseruire potest.

Benedictio salis.

E Xorcizo te creatura salis, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in charitate Domini nostri IESV Christi ✠, & in virtute Spiritus sancti ✠. Exorcizo te per Deum viuum ✠, per Deum verū ✠, per Deum sanctum ✠, per Deum ✠ qui

te ad

te ad tutelam humani generis procreauit, & populo
 venienti ad credulitatem per seruos suos consecrari
 præcepit, vt in nomine sanctæ Trinitatis efficiaris
 salutare Sacramentum ad effugandum inimicum.
 Proinde rogamus te Domine Deus noster, vt hanc
 creaturam salis sanctificando sanctifices ✠, & be-
 nedicendo benedicas ✠, vt fiat omnibus accipien-
 tibus perfecta medicina, permanens in visceribus
 eorum, in nomine eiusdem Domini nostri I E S V
 Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos,
 & sæculum per ignem. ℞. Amen.

Deinde immittat modicum salis benedicti in os infan-
 tis, dicens: N. Accipe salem sapientiæ: propitiatio sit
 tibi in vitam æternam. ℞. Amen. Sacerdos. Pax te-
 cum. ℞. Et cum spiritu tuo.

O remus.

DEus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ con-
 ditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc
 famulum tuum N. respicere digneris propitius, &
 hoc primum pabulum salis gustantem, non diutiùs
 esurire permittas, quò minus cibo expleatur cælesti,
 quatenus sit semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo
 semper nomini seruiens. Perduc eum Domine,
 quæsumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt
 cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna
 præmia consequi mereatur. Per Christum Domi-
 num nostrum. ℞. Amen.

Exorcizo te immunde spiritus in nomine Pa-
 tris ✠, & Filij ✠, & Spiritus sancti ✠, vt exeas,

& re-

& recedas ab hoc famulo Dei N. Ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui pedibus super mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Ergo maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo uiuo & uero, da honorem Iesu Christo Filio eius, & Spiritui sancto, & recede ab hoc famulo Dei N. quia istum sibi Deus & Dominus noster Iesus Christus ad suam sanctam gratiam, & benedictionem, Fontemque Baptismatis vocare dignatus est.

Hic pollice in fronte signat infantem, dicens:

Et hoc signum sanctæ Crucis ✝ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Mox imponit manum super caput infantis, & dicit:

O remus.

A Eternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & ueritatis, super hunc famulum tuum N. ut digneris illum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica: da ei scientiam ueram, ut dignus gratia Baptismi tui effectus, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam. Per Christum Dñm nostrum. *R.* Amen.

Postea Sacerdos imponit extremam partem stolæ super infantem, & introducit eum in Ecclesiam, dicens:

N. Ingredere in templum Dei, ut habeas partem cum Christo in uitam æternam. *R.* Amen.

Cum

Cum fuerint Ecclesiam ingressi, Sacerdos procedens ad Fontem cum Susceptoribus coniunctim clara voce dicit:

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ. Et in Iesum Christum, filium eius vnicum, Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos; tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare vivos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum. Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam, Amen.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum: adueniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: & dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: sed libera nos à malo, Amen.

Ac deinde, antequam accedat ad Baptisterium, dicat.

E X O R C I S M V S.

Exorcizo te omnis spiritus immunde, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in nomine Iesu Christi filij eius, Domini & Iudicis nostri ✠, & in virtute Spiritus sancti ✠, vt discedas ab hoc plasmate Dei N. quod Dominus noster ad templum sanctum suum vocare dignatus est, vt fiat templum

C

Dei

Dei viui, & Spiritus sanctus habitet in eo. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

Posteà Sacerdos digito accipiat de saliuâ oris sui, & tangat aures & nares infantis: tangendo verò aurem dexteram, & sinistram, dicat:

Ephphetha, quod est **Adaperire**: deinde tangat nares, dicens: **In odorem suauitatis. Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei.**

Posteà interrogat baptizandum nominatim, dicens:
N. Abrenuntias satanæ?

Respondet Patrinus: **Abrenuntio.**

Et omnibus operibus eius? *R.* **Abrenuntio.**

Et omnibus pompis eius? *R.* **Abrenuntio.**

Deinde Sacerdos intingit pollicem in Oleo Catechumenorum, & infantem vngit in pectore, & inter scapulas, in modum Crucis, dicens:

Ego te linio ✝ Oleo salutis in Christo IESV Domino nostro, vt habeas vitam æternam. *R.* Amen.

Subinde pollicem & inuncta loca abstergit bombacio vel re simili, & interrogat expresso nomine baptizandum, Patrino respondente.

N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? *R.* Credo.

Credis in IESVM Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, natum, & passum? *R.* Credo.

Credis in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam catholicam, Sanctorum communionem, remissionem

nem

Hic deponit
stolam
violatam,
&
sumit
aliam
ubicor.

nem peccatorum, carnis resurrectionem; vitam æternam? R. Credo.

Subinde expresso nomine baptizandi, Sacerdos dicit: **N. Vis baptizari? Respondet Patrinus: Volo.**

Tunc Patrino, vel Matrino, vel utroque (si ambo admittantur) infantem tenente, Sacerdos vasculo seu vasculo accipit aquam Baptismalem, & de ea ter fundit super caput infantis in modum Crucis, & simul verba proferens, semel tantum distinctè & attentè dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò, & Filij ✠, fundat secundò, & Spiritus ✠ sancti. fundat tertio.

Vbi autem est consuetudo baptizandi per immersionem, Sacerdos accipit infantem, & aduertens ne lædatur, cautè immergit, & trina mersione baptizat, & semel tantum dicit:

N. Ego te baptizo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti.

Mox Patrinus, vel Matrino, vel uterque simul infantem de sacro Fonte leuât, suscipientes illum de manu Sacerdotis.

Si verò dubitatur, an infans fuerit baptizatus, vtatur hac forma. **N. Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti. Deinde intingit pollicem in sacro Chrismate, & vngit infantem in summitate capitis in modum Crucis, dicens:**

DEus omnipotens, Pater Domini nostri IESU Christi, qui te regenerauit ex aqua & Spiritu sancto, qui que dedit tibi remissionem omnium peccatorum (hic inungit) ipse te linit Chrismate salu-

tis ✠ in eodem Christo I E S V Domino nostro in vitam æternam. *R.* Amen.

Sacerdos. Pax tibi. *R.* Et cum spiritu tuo.

Tum bombacio, aut re simili abstergit pollicem suum, & locum inunctum, & imponit capiti eius linteolum candidum loco vestis albæ, dicens:

Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini nostri I E S V Christi, vt habeas vitam æternam. *R.* Amen.

Posteà dat ei, vel Patrino, candelam accensam, dicens:

Accipe lampadem ardentem, & irreprehensibilis custodi Baptismum tuum: serua Dei mandata, vt cum Dominus venerit ad nuptias, possis occurrere ei vnà cum omnibus Sanctis in aula cælesti, habeasque vitam æternam, & viuas in sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Postremò dicit: **N. Vade in pace, & Dominus sit tecum. *R.* Amen.**

Si verò fuerint plures baptizandi, siue masculi siue feminae, in Catechismo masculi statuuntur ad dexteram, feminae verò ad sinistram; & omnia pariter dicantur vt supra in proprio genere, & numero plurali. Verùm prima nominis interrogatio, exsufflatio, Crucis impressio, seu signatio, tactus aurium & narium cum saliuâ, abrenuntiationis interrogatio, vinctio Olei Catechumenorum, interrogatio de Fide seu Symbolo, & ipse Baptismus, inunctio Chrismatum, candidæ vestis impositio, atque accensæ candelæ traditio singulariter singulis, & primum masculis, deinde feminis fieri debent.

Si in-

Si infans, vel adultus ægrotus adeò grauitè laboret, vt periculum immineat ne pereat, antequam Baptismus perficiatur, Sacerdos omiſſis, quæ Baptiſmum præcedunt, cum baptizet, ter, vel etiam ſemel infundens aquam ſuper caput eius in modum Crucis, dicens: Ego te baptizo in nomine Patris. ✝, &c. 19.

Si non habeatur aqua Baptiſmalis, & periculum impendeat, Sacerdos vtatur aqua ſimplici.

Deinde ſi habeat Chriſma, liniat eum in vertice, dicens: Deus omnipotens, Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, &c. vt ſuprà. 19.

Poſteà dat ei linteolum candidum, dicens: Accipe veſtem, &c.

Ac demum det ei ceream candelam accenſam, dicens: Accipe lampadem, vt ſuprà. Si ſuperuixerit, ſuppleantur alij ritus omiſſi.

Admonendi ſunt Suſceptores de ſpirituali cognatione, quam contraxerunt cum baptizato, baptizatiq; patre & matre, quæ cognatio impedit matrimonium, ac dirimit.

Curet Parochus parentes infantis admoneri, ne in lecto ſecum ipſi, vel nutrices paruulum habeant, propter oppreſſionis periculum: ſed eum diligenter cuſtodiant, & opportunè ad Chriſtianam diſciplinam inſtituant.

Commonendi ſunt etiam parentes, & alij ſi opus fuerit, ne filios Hebræis, aliſq; ve infidelibus, vel hereticis mulieribus ullo modo lactandos aut nutriendos tradant.

Antequam infans ex Eccleſia aſportetur, aut Suſceptores diſcedant, eorum nomina, & alia de adminiſtrato Baptiſmo ad præſcriptam formam in Baptiſmali libro Parochus accuratè deſcribat.

De Baptismo Adulorum.

*S*iquis adultus sit baptizandus, debet prius secundum Apostolicam regulam in Christiana fide ac sanctis moribus diligenter institui, & per aliquot dies in operibus pietatis exerceri, eiusque voluntas & propositum sapius explorari, & non nisi sciens & volens, probeque instructus baptizari.

At verò si quis, dum instruitur, in mortis periculum incidat, baptizarique voluerit, habita ratione periculi vel necessitatis baptizetur.

Adulorum Baptismus, ubi commodè fieri potest, ad Episcopum deferatur, ut si illi placuerit, ab eo solemnitus conferatur, alioquin Parochus ipse baptizet, stata carimonia.

Decet autem huiusmodi Baptismum ex Apostolico instituto, in Sabbato sancto Paschatis, vel Pentecostes, solemniter celebrari.

Quare si circa hæc tempora Catechumeni sint baptizandi, in ipsos dies, si nihil impediât, Baptismum differri convenit.

Verùm si circa, seu post tempus Pentecostes aliqui conversi fuerint, qui agrè ferant suum Baptisma in longum tempus differri, & ad illud festinent, instructique ac ritè parati esse noscantur, citius baptizari possunt.

Catechumenus instructus baptizetur in Ecclesia, seu in Baptisterio. Patrinus ei assistat, & ipse Catechumenus ad Sacerdotis interrogationes respondeat; nisi mutus fuerit, aut omnino surdus, vel ignota lingua. quo casu vel per Patrimum, si illam intelligat, aut alium interpretem, vel nutu consensum explicet suum.

Pro huius autem veneratione Sacramenti, tam Sacerdotem qui adultos baptizabit, quàm ipsos adultos qui sani sunt, convenit esse ieiunos.

Quare

Quare non post epulas, aut prandia, sed ante meridiem (nisi ex rationabili causa aliter faciendum esset) eorum Baptisma celebretur.

Admonendus est Catechumenus, ut peccatorum suorum poeniteat.

Amentes & furiosi non baptizentur, nisi tales à natiuitate fuerint: tunc enim de ijs idem iudicium faciendum est, quod de infantibus: atque in fide Ecclesie baptizari possunt.

Sed si dilucida habeant interualla, dum mentis compotes sunt, baptizentur, si velint. Si verò antequam insanirent, suscipiendi Baptismi desiderium ostenderit, ac vitæ periculum immineat, etiamsi non sint compotes mentis, baptizentur.

Idemque dicendum est de eo, qui lethargo aut phrenesi laborat, ut tantum vigilans & intelligens baptizetur, nisi periculum mortis impendeat, si in eo prius apparuerit Baptismi desiderium.

Sacerdos diligenter curet, ut certior fiat de statu & conditione eorum, qui baptizari petunt, præsertim exterorum. De quibus facta diligenti inquisitione, num aliàs ac ritè sint baptizati, caueat, ne quis iam baptizatus imperitia, vel errore, aut ad questum, vel ob aliam causam, fraude dolòve iterum baptizari velit.

Omnes autem, de quibus re diligenter inuestigata, probabilis dubitatio est, an baptizati fuerint, si nihil aliud impediatur, sub conditione baptizentur.

Heretici verò ad Catholicam Ecclesiam venientes, in quorum Baptismo debita forma aut materia seruata non est, ritè baptizandi sunt: sed prius errorum suorum prauitatem agnoscant, & detestentur, & in fide Catholica diligenter instruantur: vbi verò debita forma & materia seruata est, ommissa tantum suppleantur, nisi rationabili de causa aliter Episcopo videatur.

Ceterum legantur & seruentur ea, quæ suprâ de Baptismo in communi præscripta sunt. fol. 5.

O R D O B A P T I S M I A D V L T O R V M.

IN primis Sacerdos paratis his, quæ suprà de obseruandis in administratione Sacramenti Baptismi paruulorum dicuntur, indutus superpelliceo & stola, vel etiam pluuiiali violacei coloris, cum suis Clericis accedit ad gradus altaris, & genibus flexis, pias mente ad Deum preces effundit, vt tantum Sacramentum dignè valeat ministrare; & ad implorandum diuinum auxilium, surgens se signat, & si temporis ratio ferat, dicit: **Deus in adiutorium meum intende. R. Domine ad adiuuandum me festina.**
Gloria Patri. Sicut erat.

Posteà incipiat, prosequentibus Clericis, Antiph.

Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, dicit Dñs.

Psalmus 8.

Domine Dominus noster: quàm admirabile est nomen tuum in vniuersa terra!

Quoniam eleuata est magnificètia tua: super cælos. Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos: vt destruas inimicum & vltorem.

Quoniam videbo cælos tuos, opera digitorum tuorum: lunam & stellas, quæ tu fundasti.

Quid est homo, quòd memor es eius? aut filius hominis, quoniam visitas eum?

Minuisti

Minuifti eum paulo minùs ab Angelis: gloria & honore coronafte eum, & conftituifti eum fuper opera manuum tuarum.

Omnia fubiecifti fub pedibus eius: oues & boues vniuerfas, infuper & pecora campi.

V olucres cæli, & pifces maris: qui perambulant femitas maris.

Domine Dominus nofter: quàm admirabile eft nomen tuum in vniuerfa terra!

Gloria Patri. Sicut erat.

Pfalms 28.

Afferte Domino filij Dei: afferte Domino filios arietum.

Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriam nomini eius: adorete Dominum in atrio fancto eius.

Vox Domini fuper aquas, Deus maieftatis intonuit: Dominus fuper aquas multas.

Vox Domini in virtute: vox Dñi in magnificentia.

Vox Domini confringentis cedros: & confringet Dominus cedros Libani.

Et comminuet eas tamquam vitulum Libani: & dilectus quemadmodum filius vnicornium.

Vox Domini intercidentis flammam ignis: vox Domini concutientis defertum, & commouebit Dominus defertum Cades.

Vox Domini præparantis ceruos, & reuelabit condensa: & in templo eius omnes dicent gloriam.

Dominus diluuium inhabitare facit: & fedebit Dominus rex in æternum.

D

Domi-

Dominus virtutem populo suo dabit : Dominus benedicet populo suo in pace.

Gloria Patri. Sicut erat.

Psalmus 41.

Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum: quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, Vbi est Deus tuus?

Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei.

In voce exultationis, & confessionis: sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Ad me ipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonijm à monte modico.

Abyssus abyssum inuocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelsa tua, & fluctus tui: super me transferentur.

In die mandauit Dominus misericordiam suam: & nocte canticum eius.

A pud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, Susceptor meus es.

Quare oblitus es mei? & quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus?

Dum

Dum confringuntur ossa mea: exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.

Dum dicūt mihi per singulos dies, Vbi est Deus tuus? quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Gloria Patri. Sicut erat.

Et repetitur Antiph. Effundam super vos aquam mundam. Qua repetita, dicitur: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. ψ. Et ne nos inducas in tentationem. ℞. Sed libera nos à malo. ψ. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo. O remus.

OMnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, & in potentia maiestatis adorare vnitatem: quæsumus, vt eiusdem fidei firmitate, ab omnibus semper muniamur aduersis.

Oratio.

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: & quod humilitatis nostræ gerendū est ministerio, tuæ virtutis impleatur effectū. Oratio.

DA quæsumus Domine Electo nostro, vt sanctis edoctus mysterijs, & renouetur fonte Baptismatis, & inter Ecclesiæ tuæ membra numeretur. Per Christum Dominum nostrum. ℞. Amen.

Si plures fuerint baptizandi, hæc tertia Oratio dicatur in numero plurali.

Deinde Sacerdos procedit ad fores Ecclesiæ, & stat in limine, catechizandus verò extra limen. Et si sunt plures, mares & feminæ, illi ad dexteram Sacerdotis, hæ verò ad sinistram statuuntur, & Sacerdos interrogat:

Quo nomine vocaris? Catechumenus respondet: N. Sacerdos. N. Quid petis ab Ecclesia Dei? R. Fidem. Sacerdos. Fides quid tibi præstat? R. Vitam æternam. Sacerdos. Si vis habere vitam æternam, serua mandata. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & proximum tuum sicut te ipsum. In his duobus mandatis tota lex pendet, & Prophetæ. Fides autem est, vt vnum Deum in Trinitate, & Trinitatem in vnitatem venereris, neque confundendo personas, neque substantiam separando. Alia est enim persona Patris, alia Filij, alia Spiritus sancti; sed horum trium vna est substantia, & non nisi vna Diuinitas.

Et rursus interrogat: N. Abrenuntias Satanæ?

Resp. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus operibus eius?

Resp. Abrenuntio.

Interrog. Et omnibus pompis eius?

Resp. Abrenuntio.

Deinde Sacerdos interrogat de Symbolo fidei dicens:

Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ? R. Credo.

Interrog. Credis & in IESVM Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, natum, & passum? R. Credo.

Interrog.

Interrog. **Credis & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam æternam? R. Credo.**

Tunc Sacerdos exsufflat ter in faciem eius, semel dicens:

Exi ab eo spiritus immunde, & da locum Spiritui sancto paraclito.

Hic in modum Crucis halet in faciem ipsius, & dicat:

N. Accipe Spiritum bonum per istam insufflationem, & Dei benedictionem ✠. Pax tibi. R. Et cum spiritu tuo.

Deinde facit Crucem cum pollice in eius fronte, & in pectore, dicens:

N. Accipe signum Crucis tam in fronte ✠ quàm in corde ✠: sume fidem cælestium præceptorum. Talis esto moribus, vt templum Dei iam esse possis: ingressusq; Ecclesiam Dei, euasisse te laqueos mortis lætus agnosce, [horresce idola, respue simulacra] cole Deum Patrem omnipotentem, & IESVM Christum Filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. R. Amen.

Hic aduertendum est, quòd dicta verba, [horresce idola, respue simulacra] dicantur Catechumeno, qui venit de gentilitatis errore, seu de Ethnicis, & Idololatriis. Catechumeno verò Iudæo, siue ex Hebræis venienti, loco horum verborum, dicatur, [horresce Iudaicam perfidiam, respue Hebraicam superstitionem.] Saraceno autem, vel Turcæ, aut Persæ, siue alij ex Mahumetanis ad

fidem venienti Catechumeno, loco eorundem verborum dicatur: [horresce Mahumeticam perfidiam, respue prauam sectam infidelitatis.]

At hæretico ad Catholicam Ecclesiam venienti, qui, si in eius Baptismo debita forma seruata non est, baptizari debet, dicatur: [horresce hæreticam prauitatem, respue nefarias sectas impiorum.] Vel exprimatur proprio nomine secta, de qua Catechumenus venit.

Si plures sunt Electi, omnia supradicta dicuntur sigillatim super singulis. Oremus. Oratio.

TE deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, vt huic famulo tuo N. qui in huius sæculi nocte vagatur incertus ac dubius, viam veritatis & agnitionis tuæ iubeas demonstrari: quatenus referatis oculis cordis sui, te vnum Deum Patrem in Filio, & Filium in Patre cum Spiritu sancto recognoscat, atque huius confessionis fructum & hîc, & in futuro sæculo percipere mereatur. Per Christum Dominum nostrum, &c. Amen.

Si plures sint Electi, præcedens Oratio dicatur in numero plurali. (Sequentes autem Signationes fiant cum suis verbis singillatim super singulos.)

Deinde signet Electum signo Crucis cum pollice in fronte, dicens: Signo tibi frontem ✝, vt suscipias Crucem Domini.

In auribus: Signo tibi aures ✝, vt audias diuina præcepta.

In oculis: Signo tibi oculos ✝ vt videas claritatem Dei.

In naribus: Signo tibi nares ✠, vt odorem suauitatis Christi sentias.

In ore: Signo tibi os ✠, vt loquaris verba vitæ.

In pectore: Signo tibi pectus ✠, vt credas in Deum.

In scapulis: Signo tibi scapulas ✠, vt suscipias iugum seruitutis eius.

In toto corpore, illud non tangeas manu, producit signum Crucis, & dicit: Signo te totum in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, vt habeas vitam æternã, & viuas in sæcula sæculorum. ℞. Amen.

O remus.

Oratio,

P Reces nostras, quæsumus Domine, clementer exaudi, & hunc Electum tuum N. Crucis Dominicæ, cuius impressione eum signamus, virtute custodi: vt magnitudinis gloriæ tuæ rudimenta seruans, per custodiam mandatorum tuorum ad regenerationis gloriã peruenire mereatur. Per Christum Dominum nostrum. ℞. Amen.

O remus.

Oratio.

D Eus, qui humani generis ita es conditor, vt sis etiam reformator, propitiare populis adoptiuis, & nouo testamento sobolem nouæ prolis adscribe: vt filij promissionis quod non potuerunt assequi per naturam, gaudeant se recepisse per gratiam. Per Christum Dominum nostrum. ℞. Amen.

Tunc imponit manum super caput Electi, & dicit:

O remus.

O Mnipotens sempiterne Deus, Pater Domini nostri IESV Christi, respicere digneris super

hunc

hunc famulum tuum N. quem ad rudimenta fidei vocare dignatus es; omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, distumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei Domine ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum, lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem, vt idoneus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, percepta medicina. Per eundem Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Si plures sint, hæc, & præcedens Oratio, *P* reces nostras. dicantur in numero plurali.

Deinde Sacerdos benedicit sal.

Benedictio salis dandi Catechumeno.

EXorcizo te creatura salis, in nomine Dei Patris omnipotentis ✠, & in charitate Domini nostri IESU Christi ✠, & in virtute Spiritus sancti ✠. Exorcizo te per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum sanctum ✠, per Deum ✠, qui te ad tutelam humani generis procreauit, & populo venienti ad credulitatem per seruos suos consecrari præcepit, vt in nomine sanctæ Trinitatis efficiaris salutare Sacramentum ad effugandum inimicum. Proinde rogamus te Domine Deus noster, vt hanc creaturam salis sanctificando sanctifices ✠, & benedicendo benedicas ✠, vt fiat omnibus accipientibus perfecta medicina, permanens in visceribus eorum, in nomine eiusdem Domini nostri IESU
Christi,

Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

Tunc pollice & indice accipit de ipso sale, & immittit in os Catechumeni, dicens: N. Accipe sal sapientiæ; propitiatio tibi fit in vitam æternam. *R.* Amen. Sacerdos. Pax tibi. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

DEus patrum nostrorum, Deus vniuersæ confiditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. respicere digneris propitius, & hoc primum pabulum salis gustantem, non diutiùs esurire permittas, quò minùs cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo semper nomini seruiens. Perduc eum Domine, quæsumus, ad nouæ regenerationis lauacrum, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Si plures sint, dicatur singulis: N. Accipe sal, &c. & præcedens Oratio, Deus patrum nostrorum. in numero plurali.

Quòd si Catechumenus fuerit Gentilis, seu ex Idololatriis venerit ad Fidem, benedicto sale, priusquam eius medicinam gustet, Sacerdos addat sequentem Orationem, dicens:

O remus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui es, qui eras, & qui permanes vsque in finem, cuius origo nescitur, nec finis comprehendi potest: te supplices inuocamus super hunc famulum

E

tuum

tuum N. quem liberaſti de errore gentilium, & conuerſatione turpiſſima: dignare exaudire eum, qui tibi ceruices ſuas humiliat ad lauacri fontem, vt renatus ex aqua & Spiritu ſancto, expoliatus veterem hominem, induat nouum, qui ſecundum te creatus eſt; accipiat veſtem incorruptam & immaculatam, tibiſque Deo noſtro ſeruire mereatur. Per Chriſtum Dominum noſtrum. *ꝛ.* Amen.

Si plures ſint, præcedens Oratio dicatur in numero plurali. Deinde Sacerdos dicat ſuper maſculum tantum: Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noſter. Et Electus genu flexo orat, & dicit: Pater noſter. Et cum orauerit, & dixerit Pater noſter, uſque ad, Sed libera nos à malo, incluſiue, Sacerdos ſubiungit: Leua, comple orationem tuam, & dic Amen. Et ille reſpōdet: Amen. Et Sacerdos dicit Patrino: Signa eum. Deinde Electo: Accede. Et Patrinus pollice ſignat eum in fronte, dicens: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Tum quoque Sacerdos facit Crucem in fronte eius, ita dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

Et imponit manum ſuper eum, & dicit:

O remus. Oratio.

DEus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, Deus, qui Moyſi famulo tuo in monte Sinai apparuiſti, & filios Iſraël de terra Aegypti eduxiſti, deputans eis Angelum pietatis tuæ, qui cuſtodiret eos die ac nocte: te quaſumus, Domine, vt mittere digneris ſanctum Angelum tuum de cælis, qui ſimiliter cuſtodiat & hunc famulum tuum N. & perdu-

cat

cat eum ad gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Exorcismus.

ERgo maledicte diabole, recognosce sententiam tuam, & da honorem Deo viuo & vero, da honorem IESV Christo Filio eius, & Spiritui sancto: & recede ab hoc famulo Dei N. quia istum sibi Deus & Dominus noster IESVS Christus ad suam sanctam gratiam, fontemque Baptismatis, vocare dignatus est: & hoc signum sanctæ Crucis ✝, quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole, numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

Sed si plures sint Catechumeni, hîc, & in sequentibus Sacerdos dicat in numero plurali:

Orate Electi, flectite genua, &c. vt suprâ, vsque ad finem præcedentis Exorcismi, qui incipit: Ergo maledicte diabole. Item super vnum secundò dicat: Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster. & reliqua vt suprâ. fol. 34. vsque ad Orationem Deus Abraham. exclusiue. deinde imponit manum super eum, ac dicit:

Orémus.

DEus immortale præsidium omnium postulantium, liberatio supplicum, pax rogantium, vita credentium, resurrectio mortuorum; te inuoco super hunc famulum tuum N. qui Baptismi tui donum petens, æternam consequi gratiam spirituali regeneratione desiderat: accipe eum Domine, &

quia dignatus es dicere, Petite, & accipietis; quærite, & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis: petenti præmium porrige, & ianuam pande pulsanti, vt æternam cælestis lauacri benedictionem consecutus, promissa tui muneris regna percipiat. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus in sæcula sæculorum. ʒ. Amen.

Exorcismus.

A Vdi maledicte Satana, adiuratus per nomen æterni Dei, & Saluatoris nostri I E S V Christi Filij eius, cum tua victus inuidia tremens gemenſq; discede; nihil tibi sit commune cum seruo Dei N. iam cælestia cogitante, renuntiaturō tibi, & sæculo tuo, & beatæ immortalitati victuro. Da igitur honorem aduenienti Spiritui sancto, qui ex summa cæli arce descendens, proturbatis fraudibus tuis, diuino Fonte purgatum pectus, sanctificatū Deo templum & habitaculū perficiat, vt ab omnibus penitus noxijs præteritorum criminum liberatus seruus Dei, gratias perenni Deo referat semper, & benedicat nomen sanctū eius in sæcula sæculorum. ʒ. Amen.

Item super vnum masculum tertio dicat, vt supra. Ora Electe, flecte genua, & dic Pater noster, &c. vsque ad Orationem Deus Abraham. exclusiue. deinde imponit manum super eum dicens:

Exorcismus.

Exorcizo te immunde spiritus, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. ipse enim tibi imperat,

rat, maledicte damnate, qui pedibus fuper mare ambulauit, & Petro mergenti dexteram porrexit.

Exorcifmus.

Ergo maledicte diabole, &c. & repetit totum, vt fuprà habetur. Super feminam verò Sacerdos dicit: **Ora Electa, flecte genua, & dic Pater noster, &c.** vt fuprà vifque ad Orationem **Deus Abraham.** exclusiue. deinde imponit manum fuper eam, & dicit:

O remus.

Oratio.

Deus cæli, Deus terræ, Deus Angelorum, Deus Archangelorum, Deus Patriarcharum, Deus Prophetarum, Deus Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Confessorum; Deus Virginum, Deus omnium benè viuentium: Deus, cui omnis lingua confitetur, & omne genu flectitur, cæleftium, terreftrium, & infernorum: te inuoco Domine, fuper hanc famulam tuam N. vt eam custodire, & perducere digneris ad gratiam Baptifimi tui. Per Christum Dominum nostrum. **ꝛ. Amen.**

Deinde dicatur Exorcifmus. Ergo maledicte diabole recognofce fententiam tuam, &c. vt fuprà. 35.

Si plures fuerint feminæ Catechumenæ, hîc & in fequentibus Sacerdos dicat in numero plurali. **Orate Electæ, flectite genua, & dicite Pater noster.** & reliqua vt fuprà, vifque ad Orationem **Deus Abraham.** exclusiue. deinde imponit manum fuper capita fingularum, & poftèa in eodem numero plurali dicit Orationem **Deus cæli, Deus terræ, &c.** & Exorcifmum. Ergo maledicte diabole, &c. vt fuprà. 35.

Interim super vnam tantum, secundò & tertio repetit: Ora Electa, flecte genua, & dic Pater noster, & reliqua, vt supra. fol. 34. vsque ad finem Orationis Deus Abraham. qua finita imponit manum super caput eius, & post tertiam signationem dicit.

Exorcismus.

EXorcizo te immunde spiritus, per Patrem ✠, & Filium ✠, & Spiritum ✠ sanctum, vt ex eas & recedas ab hac famula Dei N. ipse enim tibi imperat, maledicte damnate, qui cæco nato oculos aperuit, & quatrduanũ Lazarum de monumento suscitauit. Ergo maledicte diabole, &c. totum vt supra.

Super vtrumque, siue masculum, siue feminam, imponit manum super caput eius, & dicit:

O remus.

AEternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, super hunc famulum tuum N. vt digneris eum illuminare lumine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica, da ei scientiam veram, vt dignus efficiatur accedere ad gratiam Baptismi tui, teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, vt aptus sit ad percipiendam gratiam tuam. Per Christum Dominum nostrum. &c. Amen.

Si plures fuerint Electi, siue mares, siue feminæ, præcedentes Orationes & Exorcismi dicantur in numero plurali, & in genere proprio, vt superius dictum est.

His peractis, Sacerdos sinistra manu apprehendens

dexte-

dexteram Electi prope brachium, vel ei porrigens extremam partem stolæ, introducit eum in Ecclesiam, dicens: N. Ingrederere in sanctâ Ecclesiam Dei, vt accipias benedictionē cælestem à Domino IESV Christo, & habeas partem cum illo, & Sanctis eius. & Amen.

Si plures fuerint, dicat in numero plurali: Ingreddimini in sanctam Ecclesiam Dei, &c. & introducat eos, vt suprâ.

Et ingressus Electus procumbit, seu prosternit se in pavimento, & adorat.

Deinde surgit, & Sacerdos imponit manum super caput eius, & Electus cum eo recitat Symbolum Apostolorum, & Orationem Dominicam.

Ita etiam si plures fuerint, omnes surgunt, & simul recitant:

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, creatorem cæli & terræ. Et in Iesum Christum, filium eius vnicum, Dominum nostrum. Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos; tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos & mortuos. Credo in Spiritum sanctum. Sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam, Amen.

Pater noster, qui es in cælis, sanctificetur nomen tuum: adueniat regnum tuum: fiat voluntas

tua,

tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie : & dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris: Et ne nos inducas in tentationem : sed libera nos à malo, Amen.

Tunc rursus Sacerdos imponat manum
super caput Electi, & dicat:
Exorcismus.

N Ec te latet, Satana, imminere tibi pœnas, imminere tibi tormenta, imminere tibi diem iudicij, diem supplicij sempiterni, diem, qui venturus est velut clibanus ardens, in quo tibi atque vniuersis angelis tuis præparatus sempiternus erit interitus. Proinde damnate, atque damnande, da honorem Deo viuo & vero, da honorem IESV Christo Filio eius, da honorem Spiritui sancto paraclito, in cuius nomine atque virtute præcipio tibi, quicumque es spiritus immunde, vt exeas & recedas ab hoc famulo Dei N. quem hodie idem Deus & Dominus noster IESVS Christus ad suam sanctam gratiam & benedictionem, Fontemque Baptismatis dono vocare dignatus est; vt fiat eius templum per aquam regenerationis in remissionem omnium peccatorum. In nomine eiusdem Domini nostri IESV Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. Amen.

Similiter si plures fuerint, imponit manum super capita singulorum, & dicit eundem Exorcismum in numero multitudinis, & genere suo.

Postea

Postea Sacerdos pollice accipit de saliva oris sui, & tangit aures & nares Electi: tangendo verò aurem dextram & sinistram, dicat:

Ephphétha, quod est, Adaperire. deinde tangendo nares, dicat: **In odorem suauitatis** & subdit: **Tu autem effugare diabole, appropinquabit enim iudicium Dei.** Deinde interroget Electum: **Quis vocaris?** & ipse respondet: **N.**

Interroget: **N. Abrenuntias satanæ?** R. **Abrenuntio.**

Interrog. **Et omnibus operibus eius?** R. **Abrenuntio.**

Interrog. **Et omnibus pompis eius?** R. **Abrenuntio.**

Tunc Sacerdos intingit pollicem dextræ manus in Oleo sancto Catechumenorum, & inungit Electum primum in pectore, deinde inter scapulas, in modum Crucis, dicens: **Ego te linio Oleo salutis ✠ in Christo IESU Domino nostro in vitam æternam.** R. **Amen.**

Pax tibi, R. **Et cum spiritu tuo.** Mox bombacio vel re simili tergit pollicem & loca inuncta, & subiungit dicens: **Exi immunde spiritus, & da honorem Deo viuo & vero. Fuge immunde spiritus, & da locum IESU Christo filio eius. Recede immunde spiritus, & da locum Spiritui sancto paraclito.**

Quando plures sunt Electi, idem fit circa singulos eorum. Et ducitur Electus ad Baptisterium: vbi si ob aliquam causam non habeatur, siue præparata non fuerit aqua Baptismalis, fiat benedictio Fontis, vt infra ponitur. Et cum fuerit prope Fontem, Sacerdos interrogat: **Quis vocaris?** Respondet: **N.**

Interrog. **N. Credis in Deum Patrem omnipo-**

F

tentem,

tentem, creatorem cæli & terræ? R. Credo.

Interrog. Credis & in IESVM Christum filium eius unicum, Dñm nostrum, natū, & passum? R. Credo.

Interrog. Credis & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam, Sanctorum communionem, remissionem peccatorum, carnis resurrectionem, & vitam æternam? R. Credo.

Iterum interrogat, dicens: N. Quid petis?
Resp. Baptismum.

Interrog. Vis baptizari? Resp. Volo.

Tunc Patrino, vel Matrino, vel utroque (si ambo admittuntur) admota manu, tenente seu tangente Electum, vel Electam, aperto capite, & laxatis à collo vestibus inclinatum, Sacerdos vasculo vel vrceolo haurit aquam Baptismalem de Fonte, & cum ea sub trina supra caput in modum Crucis infusione baptizet Electum, seu Electam, in nomine SS. Trinitatis, sic dicens:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, fundat primò; & Filij ✠, fundat secundò; & Spiritus ✠ sancti. fundat tertio;

Si aqua, quæ ex capite baptizati defluit, non dilabitur in sacrarium Baptistery, recipiatur in subiecta aliqua pelui, & in illud postmodum projiciatur. Cùm plures sunt Electi, singillatim singuli interrogantur, & baptizantur, vt supra. Si sunt mares, & feminæ, primùm mares, deinde feminæ. Verùm si probabiliter dubitetur, an Electus fuerit aliàs baptizatus, dicat Sacerdos.

Si non es baptizatus, ego te baptizo, in nomine Patris ✠, & Filij ✠ & Spiritus ✠ sancti.

Deinde

Deinde Sacerdos intingat pollicem dextrum in sacrum
Chrisma, & perungat verticem Electi in
modum Crucis, dicens:

DEus omnipotens, Pater Domini nostri IESV
Christi, qui te regenerauit ex aqua & Spiritu
sancto, quique dedit tibi remissionem omnium pec-
catorum, ipse te liniat Chrismate salutis ✠ in eo-
dem Christo IESV Domino nostro in vitam æter-
nam. *R.* Amē. *V.* Pax tecum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Tunc bombacio, vel re simili pollicem tergit, & im-
ponit capiti Electi chrismale, seu candidum linteolum,
& dat illi vestem candidam, dicens:

Accipe vestem candidam & immaculatam, quam
perferas ante tribunal Domini nostri IESV Christi,
vt habeas vitam æternam. *R.* Amen.

Et Electus deponit priores vestes, & induitur nouis albi
coloris, vel saltem exteriore candida, quam à Sacerdote
accepit. Postea dat ei Sacerdos cereum, seu candelam ac-
censam in manu dextra, dicens:

Accipe lampadem ardentem, & irreprehensibilis
custodi Baptismum tuum: serua Dei mandata, vt
cùm Dominus venerit ad nuptias, possis occurrere
ei in aula cælesti in vitam æternam. *R.* Amen.

Ipse verò Neophytus eundem cereum accensum mani-
bus teneat vsque in finem, præterquam dum cõfirmatur.

In Ecclesijs autem vbi Baptismus fit per immersionem,
siue totius corporis, siue capitis tantum, Sacerdos accipiat
Electum per brachia prope humeros, & superiore parte
corporis nudatum, reliqua honestè contactum, ter illum,

vel caput eius mergendo, & toties eleuando, baptizet sub trina mersione, sanctam Trinitatem semel tantum sic inuocando:

Ego te baptizo in nomine Patris ✠, mergat semel; & **Filij** ✠, mergat iterum; & **Spiritus sancti** ✠, mergat tertio; Patrino, vel Matrino, vel utroque eum tenente, vel tangente.

Et cum Electus surrexerit de Fonte, Patrinus, vel Matrino cum linteo in manibus suscipit eum de manu Sacerdotis, & Sacerdos intincto pollice dextro in sacro Chrismate, illum in vertice in modum Crucis perungit, dicens:

Deus omnipotens, Pater Domini nostri IESU Christi, &c. ut supra.

Deinde Sacerdos imponit capiti eius linteolum, seu Chrismale, & dat ei vestem candidam, dicens: **Accipe vestem candidam. ut supra.**

Et statim prædicto linteo abstergitur, & in loco remoto vestitur nouis & albis vestibus, & exteriore candida, quam accepit.

Postea dat ei Sacerdos candelam accensam in dextera manu, dicens: **Accipe lampadem. ut supra.** Eodem modo, si plures fuerint, fit super singulis.

Postea dicat: **N. Vade in pace, & Dominus sit tecum. R. Amen.**

Si adsit Episcopus, qui id legitime præstare possit, ab eo Neophyti Sacramento Confirmationis initiantur: deinde si hora congruens fuerit, celebratur Missa, cui Neophyti interfunt, & sanctissimam Eucharistiam deuotè suscipiunt.

Sivero

Si verò ob baptizandorum multitudinem, vt in India & nouo Orbe quandoque contingit, in singulorum Baptismo præscripti ritus adhiberi non possunt, tunc vel pluribus simul adhibeantur, vel si vrget necessitas, omittantur.

Ordo supplendi omiſſa super baptizatum.

Cum urgente mortis periculo, vel alia cogente necessitate, siue paruulus siue adultus, sacris Precibus ac caerimonijs prætermiſſis, fuerit baptizatus, vbi conualuerit, vel cessauerit periculum, & ad Ecclesiam delatus fuerit, omiſſa omnia suppleantur: idemque ordo ac ritus seruetur, qui in Baptismo paruulorum (si fuerit paruulus,) seu adultorum (si fuerit adultus) præscriptus est. Excepto quòd interrogatio, An velit baptizari, formaque Baptismi, & ablutio præmittuntur, & quadam Orationes, & Exorcismi suo quique loco immutati, vt infra, dicuntur.

Sacerdos igitur antequam immittat salem in os baptizati, manum super caput eius imponens dicit:

Oremus.

Oratio.

OMnipotens sempiternæ Deus, Pater Domini nostri IESU Christi, respicere dignare super hunc famulum tuum N. quem dudum ad rudimenta fidei vocare dignatus es, omnem cæcitatem cordis ab eo expelle, disrumpe omnes laqueos satanæ, quibus fuerat colligatus: aperi ei, Domine, ianuam pietatis tuæ, vt signo sapientiæ tuæ imbutus, omnium cupiditatum foetoribus careat, & ad suauem odorem præceptorum tuorum lætus tibi in Ecclesia tua deseruiat, & proficiat de die in diem, vt

idoneus sit frui gratia Baptismi tui, quem suscepit, falis percepta medicina. Per eundē Christum Dñm nostrum. *R.* Amen.

Deinde posteaquam modicum falis immisit in os baptizati, dicens: Accipe salem sapientiæ, propitiatio sit tibi in vitam æternam. *R.* Amen. dicit:

Oremus.

DEus Patrum nostrorum, Deus vniuersæ conditor veritatis, te supplices exoramus, vt hunc famulum tuum N. respicere digneris propitius, vt hoc pabulum falis gustantem non diutiùs esurire permittas, quò minus cibo expleatur cælesti, quatenus sit semper spiritu feruens, spe gaudens, tuo semper nomini seruiens, & quem ad nouæ regenerationis lauacrum perduxisti, quæsumus Domine, vt cum fidelibus tuis promissionum tuarum æterna præmia consequi mereatur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Post hæc facto signo Crucis in fronte baptizati, dicitisq̃ue illis verbis:

Et hoc signum Crucis ✝ quod nos fronti eius damus, tu maledicte diabole numquam audeas violare. Per eundem Christum Dominum nostrum. *R.* Amen. manu super caput eius imposita dicit:

Oremus.

A Eternam ac iustissimam pietatem tuam deprecor, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, auctor luminis & veritatis, super hunc famulum tuum N. vt digneris eum illuminare lu-

mine

mine intelligentiæ tuæ: munda eum, & sanctifica: da ei scientiam veram, vt dignus sit frui gratia Baptismi tui, quem suscepit; teneat firmam spem, consilium rectum, doctrinam sanctam, vt aptus sit ad retinendam gratiam Baptismi tui. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

In Baptismo autem adultorum, præter illa quæ supra notata sunt, quando suppleantur omissa, hæc mutari debent. Primùm in Exorcismo, Audi maledicte satana, vbi dicitur [habitaculum perficiat] dicatur habitaculum perfecit. deinde in Exorcismo, Nec te latet vbi dicitur [vt fiat] dicatur vt fieret.

Ritus seruandus, cùm Episcopus baptizat.

SI Episcopus, vel S. R. E. Cardinalis paruulos vel adultos baptizare voluerit, parantur & seruantur omnia, vt superiùs de ordine Baptismi dictum est, atque hæc præterea, quæ infra notantur.

Adfint Cappellani, vel alij Presbyteri, & Clerici superpelliceis induti, qui ei assistant ac ministrent.

Ipse verò super rochetum siue superpelliceum, si est Regularis, accipiat albam, & cingulum, & stolam, & pluuiale violacei coloris, ac mitram: atque ita paratus cum ministris procedat ad Baptismi ministerium. Et dum interrogat, N. Quid petis ab Ecclesia Dei? ac dum facit reliquas interrogationes, sedet cum mitra: cùm verò exsufflat, dicendo, Exi ab eo immunde spiritus; surgit cum mitra. Rursus sedet, cùm signat Catechumenum

signo

signo Crucis in fronte , & in pectore , vel dicit : **Accipe signum Crucis, &c.** & cum dicit Orationes, quæ præcedunt, vel sequuntur benedictionem salis, surgit deposita mitra, similiter cum ipsum salem benedicit. Cum autem salem benedictum immittit in os baptizandi, mitram accipit, & sedet. Cum verò legit Exorcismos, & dum salivâ aures & nares Catechumeni tangens dicit, **Ephphêtha**, ac dum introducit eum in Ecclesiam, stat cum mitra. Cum autem dicit, **Credo in Deum Patrem, &c.** & **Pater noster.** super Catechumenum, stat sine mitra. Sed cum nomen quærit, & interrogat **N. Abrenuntias satanæ, &c.** & baptizandum Oleo sacro in pectore & inter scapulas inungit, sedet cum mitra: quo factò accipit stolam, & pluviâle album. Et cum rursus interrogat de Fide, **Credis in Deum, &c.** **Vis baptizari, &c.** & cum baptizat per infusionem, sedet cum mitra. Si verò baptizat per immersionem, mitram retinens stare debet.

Cum demum Chrismate verticem baptizati linit, & dat ei vestem candidam, & candelam accensam, ac dicit: **Vade in pace, &c.** sedet cum mitra.

Si autem Pontifex quempiam à Presbytero iam catechizatum, tantum baptizare voluerit, sic paratus vestibus albis incipiat, postquam ad Baptisterium deventum fuerit, dicens: **Quo nomine vocaris?** R. **N. Episcopus** interrogat: **N. Credis in Deum Patrem omnipotentem, &c.** & prosequitur vsque in finem iuxta ordinem Baptismi, vt supra.

Benedictio Fontis Baptismi extra Sabbatum Paschæ & Pentecostes, cùm aqua con- secrata non habetur.

Primùm lauatur & mundatur vas Baptistèrij, deinde limpida aqua repletur. Tum Sacerdos cum suis Clericis, vel etiam alijs Presbyteris, Cruce & duobus cereis præcedentibus, ac thuribulo, & incenso, & cum vasculis Chrismatis & Olei Catechumenorum descendit ad Fontem, & ibi vel ante altare Baptistèrij, dicit Litaniam ordinariam. prout habetur infra post Septem Psalmos Pœnitentiales.

Et ante *ÿ*. Vt nos exaudire digneris, dicat & secundo repetat sequentem versum:

Vt Fontem istum ad regenerandam tibi nouam prolem benedicere ✠ & consecrare ✠ digneris; Te rogamus audi nos.

Potest etiam dici Litania breuior, vt in Missali in Sabbato sancto: & dicto ultimo Kyrie eleison. Sacerdos dicat, Pater noster. & Credo in Deum, &c. omnia clara voce: quibus finitis dicat: *ÿ*. Apud te Domine est fons vitæ. *℞*. Et in lumine tuo videbimus lumen. *ÿ*. Domine exaudi orationem meam. *℞*. Et clamor meus ad te veniat. *ÿ*. Dominus vobiscum. *℞*. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens sempiternæ Deus, adesto magnæ pietatis tuæ mysterijs, adesto Sacramentis,

G

& ad

& ad recreandos nouos populos, quos tibi Fons Baptismatis parturit, spiritum adoptionis emitte: vt quod nostræ humilitatis gerendum est ministerio, virtutis tuæ impleatur effectu. Per Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitae Spiritus sancti Deus: per omnia sæcula sæculorum. ꝛ. Amen.

Exorcismus aquæ.

EXorcizo te creatura aquæ, per Deum viuum ✠, per Deum verum ✠, per Deum sanctum ✠, per Deum, qui te in principio, verbo separauit ab arida, cuius super te spiritus ferebatur, qui te de paradiso manare iussit,

Hic manu aquam diuidat, & deinde de ea effundat extra marginem Fontis versus quatuor Orbis partes, prosequens:

Et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit: qui te in deserto amaram per lignum dulcem fecit atque potabilem; qui te de petra produxit, vt populum, quem ex Ægypto liberauerat, siti fatigatum recrearet. Exorcizo te & per IESVM Christum filium eius vnicum, Dominum nostrum, qui te in Cana Galilææ signo admirabili sua potentia conuertit in vinum: qui super te pedibus ambulauit, & à Ioanne in Iordane in te baptizatus est: qui te vnà cum sanguine de latere suo produxit, & discipulis suis iussit, vt credentes baptizarent in te, dicens: Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus

sancti;

sancti; vt efficiaris aqua sancta, aqua benedicta, aqua, quæ lauat sordes, & mundat peccata. Tibi igitur præcipio omnis spiritus immunde, omne phantasma, omne mendacium, eradicare & effugare ab hac creatura aquæ, vt qui in ipsa baptizandi erunt, fiat eis fons aquæ salientis in vitam æternam, regenerans eos Deo Patri, & Filio, & Spiritui sancto, in nomine eiusdem Domini nostri IESU Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *ꝛ.* Amen.

Oremus. Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, aquarum spiritualium sanctificator, te suppliciter deprecamur, vt ad hoc ministerium humilitatis nostræ respicere digneris, & super has aquas abluendis & purificandis hominibus præparatas, Angelum sanctitatis emittas, quò peccatis vitæ prioris ablutis, reatuque deterso, purum sancto Spiritui habitaculum regenerati effici mereantur. Per Dominum nostrum IESUM Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitae eiusdem Spiritus sancti Deus: per omnia sæcula sæculorum. *ꝛ.* Amen.

Tunc sufflet ter in aquam versus tres partes secundum hanc figuram Ψ : deinde imponit incensum in thuribulo, & Fontem incensat. Postea infundens de Oleo Catechumenorum in aquam in modum Crucis, clara voce dicit:

Sanctificetur, & fecundetur Fons iste Oleo sa-

lutis renascentibus ex eo in vitam æternam, in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti. *R.* Amen.

Deinde infundit de Chrismate, modo quo supra, dicens : Infusio Chriftatis Domini I E S V Christi, & Spiritus sancti paracliti, fiat in nomine sanctæ Trinitatis. *R.* Amen.

Postea accipit ambas ampullas dicti Olei sancti & Chriftatis, & de utroque simul in modum Crucis infundendo, dicit :

Commixtio Chriftatis sanctificationis, & Olei vnctionis, & aquæ Baptismatis pariter fiat in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti. *R.* Amen.

Tum deposita ampulla, dextera manu Oleum sanctum & Chisma infusum miscet cum aqua, & spargit per totum Fontem. Deinde medulla panis manum tergit, & si quis baptizandus est, eum baptizat, ut supra. Quòd si neminem baptizat, statim manus abluat, & ablutio effundatur in Sacrarium.

DE SACRAMENTO P O E N I T E N T I Æ.

ANCTVM Pœnitentiæ Sacramentum, ad eos qui post Baptismum lapsi sunt, in gratiam Dei restituendos, à Christo Domino institutum, eò diligentius administrandum est, quò frequentior est eius usus, & quò plura requiruntur ad illud rectè digneque tractandum ac suscipiendum. Cum autem ad illud constituendum tria concurrant, materia, forma, & minister: illius quidem remota materia sunt peccata, proxima verò sunt actus pœnitentis, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Forma autem, illa absolutionis verba: Ego te absoluo, &c. Minister denique est Sacerdos, habens potestatem absolvendi vel ordinariam vel delegatam. Sed si periculum mortis immineat, approbatusque desit Confessarius, quilibet Sacerdos potest à quibuscumque censuris & peccatis absolvere. In eius ministro requiritur etiam bonitas, scientia, atque prudentia, cum sigillo secretæ confessionis sub exacto perpetuoque silentio. Quibus & alijs ad id opportunis ut optimè sint instructi, omni studio curare debent Confessarij.

In primis meminerit Confessarius, se iudicis pariter & medici personam sustinere, ac divinæ iustitiæ simul & misericordiæ ministrum à Deo constitutum esse, ut tamquam arbiter inter Deum & homines, honori divino & animarum saluti consulat.

Ut ergo rectè iudicare queat, discernens inter lepram & lepram, & tamquam peritus medicus animarum morbos prudenter curare, & apta cuique remedia applicare sciat, quantam potest maximam

ad id scientiam atque prudentiam, tum assiduus ad Deum precibus, tum ex probatis auctoribus, præsertim è Catechismo Romano, & prudenti consilio peritorum, studeat sibi comparare.

Sciat casus & censuras Sedi Apostolicæ & Ordinario suo reservatas, & suæ cuiusque Ecclesiæ constitutiones, easque diligenter obseruet.

Denique huius Sacramenti doctrinam omnem rectè nosse studebit, & alia ad eius rectam administrationem necessaria. Atque in hoc ministerio ita procedat, ut infra præscribitur.

Ordo ministrandi Sacramentum Pœnitentiæ.

Sacerdos ad audiendam confessionem vocatus, promptum faciliemque se præbeat: ac priusquam ad audiendum accedat, si tempus suppetat, ad hoc ministerium rectè sanctèque obeundum, diuinum auxilium pijs precibus implorabit.

In Ecclesia, non autem in priuatis adibus confessiones audiat, nisi ex causa rationabili, quæ cum inciderit, studeat tamen id decenti ac patenti loco præstare.

Habeat in Ecclesia sedem confessionalem, in qua sacras confessiones excipiat: quæ sedes patenti, conspicuo, & apto Ecclesiæ loco posita, crate perforata inter pœnitentem & Sacerdotem sit instructa.

Superpelliceo & stola violacei coloris utatur, prout tempus vel locorum feret consuetudo.

Pœnitens, si opus fuerit, admoneatur, ut qua decet humilitate mentis & habitus accedat, flexis genibus signo Crucis se muniat.

Mox Confessarius inquiret de illius statu (nisi aliter notus fuerit) & quampridem sit confessus, & an impositam pœnitentiam adimpleuerit, num ritè atque integrè aliàs confessus fuerit, num conscientiam suam, ut debet, prius diligenter discussisset.

Quòd si pœnitens aliqua censura vel casu reservato sit ligatus,

à quo

à quo ipse non possit absoluerè, non absoluat, nisi priùs obtenta facultate à Superiore.

Si verò Confessarius, pro personarum qualitate, cognouerit pœnitentem ignorare Christianæ fidei rudimenta; si tempus suppetat, eum breuiter instruat de articulis Fidei, & alijs ad salutem cognitu necessarijs, & ignorantiam eius corripiat, illumque admoneat, ut ea postmodum diligentius addiscat.

Tum pœnitens confessionem generalem Latina vel vulgari lingua dicat, scilicet, Confiteor, &c. vel saltem vtatur his verbis: Confiteor Deo omnipotenti, & tibi Pater. Peccata sua exinde confiteatur, adiuvante, quobiescumque opus fuerit, Sacerdote: qui confitentem non reprehendet, nisi finita, vt dicitur, confessione; neque interpellabit, nisi opus fuerit aliquid melius intelligere: proinde fiduciam ei præbeat, & humaniter suggerat, vt omnia peccata sua ritè & integrè confiteatur, remota stulta illa quorundam verecundia, qua præpediti, fraudente diabolo, peccata confiteri non audent.

Si pœnitens numerum, & species, & circumstantias peccatorum explicatu necessarias nõ expresserit, eum Sacerdos prudenter interroget.

Sed caueat, ne curiosis aut inutilibus interrogationibus quemquam detineat, præsertim iuniores vtriusque sexus, vel alios, de eo quod ignorant, imprudenter interrogans, ne scandalum patiantur, indeque peccare discant.

Demum, audita confessione, perpendens peccatorum quæ ille admisit magnitudinem ac multitudinem, pro eorum gravitate, ac pœnitentis conditione, opportunas correptiones ac monitiones, prout opus esse viderit, paterna charitate adhibebit, & ad dolorem & cõtritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendam ac melius instituendam inducet, remediaque peccatorum tradet.

Postremò salutarem & conuenientem satisfactionem, quantum

spiritus

spiritus & prudentia suggererit, iniungat, habita ratione status, conditionis, sexus, & ætatis, & item dispositionis pœnitentium. Videatque, ne pro peccatis grauibus leuissimas pœnitentias imponat: ne si fortè peccatis conniueat, alienorum peccatorum particeps efficiatur. Id verò ante oculos habeat, vt satisfactio non sit tantùm ad nouæ vitæ remedium, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum peccatorum castigationem.

Quare curet, quantum fieri potest, vt contrarias peccatis pœnitentias iniungat: veluti auaris eleëmofynas, libidinosi ieiunia vel alias carnis afflictiones, superbis humilitatis officia, desidiosus deuotionis studia. Rariùs autem vel seriùs confitentibus, vel in peccata facile recidentibus, vtilissimum fuerit consulere, vt sæpè, puta semel in mense, vel certis diebus solemnibus confiteantur, & si expediat, communicent.

Pœnitentias pecuniarias sibi ipsis Confessarij non applicent, neque à pœnitentibus quidquam tamquam ministerij sui premium petant vel accipiant.

Pro peccatis occultis, quantumuis grauibus, manifestam pœnitentiam non imponant.

Videat autem diligenter Sacerdos, quando, & quibus conferenda, vel neganda, vel differenda sit absolutio, ne absoluat eos, qui talis beneficij sunt incapaces: quales sunt qui nulla dant signa doloris, qui odia & inimicitias deponere, aut aliena si possunt restituere, aut proximam peccandi occasionem deserere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitã in melius emendare nolunt, aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publicè satisfaciant, & scandalum tollant: neque etiam eos absoluat, quorum peccata sunt Superioribus reseruata.

Si verò quis confiteatur in periculo mortis constitutus, absoluedus est ab omnibus peccatis & censuris, quantumuis reseruatis:

(cessat

(cessat enim tunc omnis reseruatio) sed prius, si potest, cui debet, satisfaciat: ac si periculum euaserit, & aliqua ratione Superiori, à quo aliàs esset absoluendus, se sistere teneatur; cum primum poterit, coram eo se sistat, quidquid debet præstiturus.

Quòd si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela agrum deficiat, nutibus & signis conetur, quoad eius fieri poterit, peccata pœnitentis cognoscere; quibus utcumque vel in genere vel in specie cognitis, vel etiam si confitendi desiderium siue per se siue per alios ostenderit, absoluendus est.

Meminerit porrò Sacerdos, agris non esse iniungendam grauem aut laboriosam pœnitentiam, sed indicendam tantum illam, quam, si conualuerint, opportuno tempore peragant. Interim iuxta gravitatem morbi, aliqua oratione, aut leui satisfactione imposta, & acceptata, absoluantur, prout opus fuerit.

Absolutionis forma.

Cùm igitur pœnitentem absoluere voluerit, iniuncta ei prius, & ab eo acceptata salutari pœnitentia, primò dicit:

Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam æternam. Amen.

Deinde dextera versus pœnitentem eleuata, dicit:

Indulgentiam, absolutionem, & remissionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens & misericors Dominus. Amen.

Dominus noster IESVS Christus te absoluat: & ego auctoritate ipsius te absoluo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, & interdicti, in quantum possum, & tu indiges. Deinde, ego te

H

absoluo

absoluo à peccatis tuis, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si pœnitens sit laicus, omittitur verbum, suspensionis.

Passio Domini nostri IESU Christi, merita beatæ Mariæ Virginis, & omnium Sanctorum, quidquid boni feceris, & mali sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ, & præmium vitæ æternæ. Amen.

In confessionibus autem frequentioribus & breuioribus omitti potest, Misereatur, &c. satis erit dicere: Dominus noster IESUS CHRISTUS, &c. vt supra vsque ad illud, Passio Domini, &c.

Vrgente verò aliqua graui necessitate in periculo mortis, breuiter dicere poterit:

Ego te absoluo ab omnibus censuris, & peccatis, in nomine Patris, &c.

De absolutione ab excommunicatione in foro exteriori.

SI potestas absoluendi ab excommunicationis sententia Sacerdoti commissâ fuerit à Superiore, & in mandato certa forma sit præscripta, illa omnino seruanda est: si verò in mandato seu commissione dicitur: In forma Ecclesiæ consueta absoluat; hæc seruanda sunt.

Primò, vt excommunicatus ei, ob cuius offensam in excommunicationem incurrit, priùs, si potest, satisfaciat. Quod si tunc non possit, sufficientem cautionem præbeat, aut saltem, si eam præstare non potest, iuret se, cùm primum poterit, satisfacturum.

Secundò, si verò, ob quod in excommunicationem incidit,

fit gra-

fit graue, iuramentum ab eo exigatur de parendo mandatis Ecclesiæ, quæ illi fiunt pro tali causa: ac præcipuè, ne deinceps delinquat contra illum Canonem vel decretum, contra quod faciendo, censuram incurrit.

Denique hunc absoluendi ritum obseruabit.

Pœnitentem coram se utroque genu flexo, in humero (si vir fuerit) vsque ad camisiam exclusiuè denudato, virga aut funiculis sedens leuiter percutit, dicendo totum Psalmum *Miserere mei Deus, &c. cum Gloria Patri, &c.* Deinde surgit, & aperto capite dicit: *Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem. R. Sed libera nos à malo. V. Saluum fac seruum tuum, [vel ancillam tuam,] Domine. R. Deus meus sperantem in te. V. Nihil proficiat inimicus in eo. [vel in ea.] R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. V. Esto ei Domine turris fortitudinis. R. A facie inimici. V. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. V. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.*

Oremus.

DEus, cui proprium est misereri semper & parcere, suscipe deprecationem nostram, ut hunc famulum tuum, quem excommunicationis sententia constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Mox sedet, & cooperto capite dicit:

Dominus noster I E S V S Christus te absoluat: &

ego auctoritate ipsius, & sanctissimi Domini nostri Papæ, [vel Reuerendissimi Episcopi N. vel talis Superioris] mihi commissa, absoluo te à vinculo excommunicationis, in quam incurristi [vel incurrisse declaratus es] propter tale factum, vel causam, &c. & restituo te communioni & vnitati fidelium, & sanctis Sacramentis Ecclesiæ, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti.

Quòd si Sacerdoti nulla sit à Superiore præscripta forma, nec sibi mandatum, vt in forma Ecclesiæ communi vel consueta absoluat, tunc nihilominus pro rei grauitate prædictam cærimoniam & Preces adhibeat: at verò si res non fuerit adeò grauis, absoluerè poterit, dicens:

Dominus noster I E S V S Christus te absoluat: & ego auctoritate ipsius, & sanctissimi Domini nostri Papæ (si à Papa fuerit delegatus) [vel Reuerendissimi Episcopi N. vel talis Superioris] mihi concessa, absoluo te, &c. vt supra.

In foro autem interiori Confessarius habens facultatem absoluendi excommunicatum, absoluat iuxta formam communem supra præscriptam in absolutione Sacramentali.

Ritus absoluendi excommunicatum iam mortuum.

SI quis excommunicatus ex hac vita decedens dederit signum contritionis, ne Ecclesiastica careat sepultura, sed Ecclesiæ suffragijs, quatenus fieri potest, adiuuetur, absolui potest hoc modo.

Si cor-

Si corpus nondum sepultum fuerit, verberetur, & absoluaatur, vt infra; deinde absolutum in loco sacro sepeliatur.

Si verò fuerit sepultum in loco profano, si commodè fieri poterit, exhumabitur, & eodem modo verberabitur, & post absolutionem in loco sacro sepelietur: sed si commodè exhumari non potest, locus sepulturæ verberetur, postea absoluaatur.

Quòd si in loco sacro sit sepultus, non exhumabitur, sed verberabitur sepulchrum. Dum autem corpus, siue sepulturam verberat, Sacerdos dicat Antiph. Exultabunt Domino ossa humiliata. Psalm. Miserere mei Deus, &c. Quo factò, absoluaatur, dicendo: Auctoritate mihi concessa, ego te absoluo à vinculo excommunicationis, quam incurristi. [vel incurrisse declaratus es] propter tale factum, & restituo te communioni fidelium, in nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. Deinde dicatur Psalmus. De profundis. in fine, Requiem æternam dona ei Domine. ℞. Et lux perpetua luceat ei. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. ψ. Et ne nos inducas in tentationem. ℞. Sed libera nos à malo. ψ. A porta inferi. ℞. Erue Domine animam eius. ψ. Requiescat in pace. ℞. Amen. ψ. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vobiscū. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

DA quæsumus Domine, animæ famuli tui, quem excommunicationis sententia constrinxerat,

refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & superni luminis claritatem. Per Christum Dominum nostrum. ꝛ. Amen.

De modo absoluedi à Suspensione, vel ab Interdicto, extra vel intra sacramentalem Confessionem.

SI Sacerdoti sit commissa facultas absoluedi aliquem à suspensione vel interdicto, quamuis nulla verba sint præcipuè determinata, vti poterit hac formula.

Pœnitens dicat: Confiteor Deo, &c. Sacerdos: Misereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Auctoritate mihi ab N. tradita, ego absoluo te à vinculo suspensionis, [vel interdicti] quam [vel quod] propter tale factum [vel causam] incurristi, [seu incurrisse declaratus es,] in nomine Patris ✝, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si verò Confessario, siue in foro conscientia, siue extra, data est potestas dispensandi super irregularitate, tunc postquam absoluerit à peccatis, addat consequenter:

Et eadem auctoritate dispenso tecum super irregularitate, [vel irregularitatibus, si sunt plures] in quam, [vel in quas] ob talem, vel tales causas, eas exprimendo, incurristi, & habilem reddo, & restituo te executioni Ordinum & officiorum tuorum, in nomine Patris ✝, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Si nullum habet Ordinem, dicatur: Habilem reddo te ad omnes Ordines suscipiendos, vel etiam ad alia, iuxta tenorem mandati.

Quòd

Quòd si neceſſe ſit titulum Beneficij reſtituere, & fructus malè perceptos condonare, ſubiungat:

Et reſtituo tibi titulum, [ſeu titulos] Beneficij, [ſeu Beneficiorum,] & condono tibi fructus malè perceptos. In nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.

Aduertat autem Sacerdos, ne vllò modo in ijs facultatis ſuæ terminos excedat.

DE SANCTISSIMO E V C H A R I S T I Æ S A C R A M E N T O.

Mnibus quidem Eccleſiæ Catholice Sacramentis religioſè ſanctèque tractandis, magna ac diligens cura adhibenda eſt; ſed præcipuè in adminiſtrando ac ſuſcipiendo ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento, quo nihil dignius, nihil ſanctius & admirabilius habet Eccleſia Dei, cùm in eo contineatur præcipuum & maximum Dei donum, & ipſemet omnis gratiæ & ſanctitatis fons auctôrque Chriſtus Dominus.

Parochus igitur ſummum ſtudium in eo ponat, ut cùm ipſe venerabile hoc Sacramentum, qua decet reuerentia, debitoque cultu tractet, cuſtodiat, & adminiſtret; tum etiam populus ſibi commiſſus religioſè colat, ſanctè frequenterque ſuſcipiat, præſertim in maioribus anni ſolemniatibus.

Ideò

Idèò populum sapiùs admonebit, qua præparatione, & quanta animi religione ac pietate, & humili etiam corporis habitu ad tam diuinum Sacramentum debeat accedere: ut præmissa Sacramentali confessione, omnes saltem à media nocte ieiuni, & utroque genu flexo Sacramentum humiliter adorent, ac reuerenter suscipiant, viri quantum fieri potest à mulieribus separati.

Moneantur præterea communicantes, ut sumpto Sacramento non statim ab Ecclesia discedant, aut colloquantur, nec statim vagis oculis circumspiciant, aut expuant, neque de libro statim Orationes recitent, ne Sacramenti species de ore decidant: sed, qua par est deuotione, aliquantisper in oratione permaneant, gratias agentes Deo de tam singulari beneficio, atque etiam de sanctissima passione Domini, in cuius memoriam hoc mysterium celebratur & sumitur.

Curare porrò debet, ut perpetuò aliquot particule consecratae eo numero, qui vsui infirmorum & aliorum fidelium communioni satis esse possit, conseruentur in pixide ex solida decentique materia, eaque munda, & suo operculo benè clausa, albo velo cooperta, & quantum res feret, ornato in tabernaculo claue obserato.

Hoc autem tabernaculum conopæo decenter opertum, atque ab omni alia re vacuum, in Altari maiori, vel in alio, quod venerationi & cultui tanti Sacramenti commodius ac decentius videatur, sit collocatum; ita ut nullum alijs sacris functionibus, aut Ecclesiasticis Officijs impedimentum afferatur. Lampades coram eo plures, vel saltem una, die noctuque perpetuò colluceat; curabitque Parochus, ut omnia ad ipsius Sacramenti cultum ordinata, integra, mundaque sint, & conseruentur.

Sanctissimæ Eucharistiæ particulas frequenter renouabit. Hostiæ verò, seu particule consecrandæ sint recentes, & ubi eas consecrauerit, veteres primò distribuatur, vel sumat.

Fideles

Fideles omnes ad sacram Communionem admittendi sunt, exceptis ijs, qui iusta ratione prohibentur. Arcendi autem sunt publicè indigni, quales sunt excommunicati, interdicti, manifesteque infames, ut meretrices, concubinarij, sceneratores, magi, sortilegi, blasphemii, & alij eius generis publici peccatores: nisi de eorum pœnitentia & emendatione constet, & publico scandalo priùs satisfecerint.

Occultos verò peccatores, si occultè petant, & non eos emendatos agnouerit, repellat; non autem si publicè petant, & sine scandalo ipsos præterire nequeat.

Amentibus præterea seu phreneticis communicare non licet, licebit tamen, si quando habeant lucida interualla, & deuotionem ostendant, dum in eo statu manent, si nullum indignitatis periculum adsit.

Ijs etiam, qui propter ætatis imbecillitatem nondum huius Sacramenti cognitionem & gustum habent, administrari non debet.

Ordo ministrandi sacram Communionem.

Sacerdos igitur sanctissimam Eucharistiam ministraturus, Hostijs, seu particulis pro populi multitudine consecratis, vasculoque vno, vel pluribus, decenti & comodo loco expositis, cum vino & aqua ad purificationem eorum qui Communionem sumpserint, & ante eos linteo mundo extenso, lotis priùs manibus, & superpelliceo indutus, ac desuper stola coloris Officio illius diei conuenientis, præcedente Clerico seu alio ministro, procedit ad altare manibus iunctis, & accensis cereis; facta priùs & postea genuflexione,

I

extrahit

extrahit pixidem , & illam super corporale depositam discooperit. Minister genibus flexis, nomine populi ad cornu Epistolæ facit Confessionem generalem , dicens: **Confiteor Deo, &c.** Tum Sacerdos iterùm genuflectit, & manibus iunctis ante pectus vertit se ad populum (aduertens ne terga vertat Sacramento) & in cornu Euangelij dicit: **Misereatur vestri, &c.** & addit: **Indulgentiam, absolutionem ✠, & remissionem peccatorum vestrorum tribuat vobis omnipotens & misericors Dominus. R. Amen.** dicens , **Indulgentiam, &c.** manu dextra in formam Crucis signat communicandos.

Deinde ad Altare se conuertit, genuflectit, manu sinistra pixidemprehendit, & duobus digitis, pollice & indice, Sacramentum accipit, & eleuat, conuersusque ad populum in medio Altari dicit clara voce: **Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.** mox subdit: **Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea.** quod iterùm ac tertio repetit. qua formula etiam vtendum est, cum feminæ Communio ministratur.

Postea ad communicandum accedit, incipiens ab ijs qui sunt ad partem Epistolæ; sed primò, si Sacerdotibus, vel alijs ex Clero danda sit Communio, ijs ad gradus Altaris genuflexis præbeatur; vel si commodè fieri potest, intra sepimentum Altaris sint à laicis distincti. Sacerdotes verò cum stola communicent.

Sacerdos vnicique porrigens Sacramentum, & faciens cum eo signum Crucis super pixidem simul di-

cit:

cit: **Corpus Domini nostri IESU Christi custodiat animam tuam in vitam æternam. Amen.**

Vbi verò omnes communicauerint, Sacerdos reuerfus ad Altare dicere poterit: **O Sacrum conuiuium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. ¶ Panem de cælo præstitisti eis. Minister respondet: Omne delectamentum in se habentem.** tempore Paschali additur, **Alleluia.** mox Sacerdos dicit **¶ Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. ¶ Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.**

O remus.

DEus, qui nobis sub Sacramēto mirabili, passionis tuæ memoriam reliquisti; tribue quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus. **Qui uiuis & regnas, &c.**

Tempore Paschali dicitur Oratio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde: vt quos Sacramentis Paschalibus satiasti, tua facias pietate concordēs. **Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.**

Antequam reponat Sacramentum, diligenter aduertat, vt si aliquod fragmentum digitis adhæserit, illud in pixidem deponat, & eisdem digitos, quibus tetigit Sacramentum, abluat, & abstergat purificatorio; ablutionem verò sumat, si celebrauerit, aut ijs, qui tunc communicarunt, sumendam tradat, aut saltem in sacrarium

inijciat. Postea genuflectens reponit Sacramentum in tabernaculo, & clauē obserat. Deinde extenta manu dextera, benedicit ijs qui communicarunt, dicens: **Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti descendat supervos, & maneat semper. R. Amen.**

Communio autem populi intra Missam, statim post Communionem Sacerdotis celebrantis fieri debet (nisi quandoque ex rationabili causa post Missam sit facienda) cum Orationes, quæ in Missa post Communionem dicuntur, non solum ad Sacerdotem, sed etiam ad alios communicantes spectent.

Itaque Sacerdos, sumpto sacratissimo Sanguine, antequam se purificet, ponat particulas consecratas in pixide, vel si pauci sint communicandi, super patenam, nisi in principio positæ fuerint in pixide; & genuflectit, ministro interim faciente confessionem, vt supra. Postea vertens se ad populum, in cornu Euangelij dicit: **Miserere vestri, &c.** & eo quo supra dictum est modo, porrigit communicandis Eucharistiam, incipiens à ministris Altaris, si velint communicare. Finita Communionem, reuertitur ad Altare, nihil dicens, & non dat eis benedictionem, quia illam dabit in fine Missæ. Deinde dicit secretò, **Quod ore sumpsimus, &c.** vt in Missali, se purificat, & Missam absoluit. Quòd si contingat, absoluta Missa, statim aliquos interdum communicare, tunc Sacerdos adhuc planeta indutus, sacram Communionem eo modo, quo supra dictum est, ministrabit.

De Communione Paschali.

CVret autem Parochus, ut in Quadragesima per se vel per alios concionatores populo opportunè denuntietur Constitutio Concilij Lateranensis sub Innocentio III. quæ sic habet:

Omnis vtriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenerit, omnia sua solus peccata confiteatur fideliter saltem semel in anno proprio Sacerdoti, & iniunctam sibi pœnitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum, nisi fortè de consilio proprij Sacerdotis, ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinentum: alioquin & viuens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura.

Vt igitur hoc salutare Concilij decretum inuiolabiliter seruetur, descripta Parochus habeat nomina suorum Parochianorum, & qui dicto tempore non communicauerint, & post Octauam Paschæ eos qui propriæ salutis immemores sepiùs admoniti non obtemperauerint, Ordinario suo denuntiet.

Dabit quoque operam Parochus, quoad eius fieri potest, ut in ipso die sanctissimo Paschæ communicent, quo die ipse per se, nisi legitimè impediatur, parochiæ suæ fidelibus hoc Sacramentum ministrabit. Alienæ verò parochiæ fideles ad proprium Parochum remittet, præter peregrinos & aduenas, & qui certum domicilium non habent: quibus ipse sacram præbebit Communionem, si ad illum accesserint ritè parati, vel ubi est ea consuetudo, eos ad Cathedralis Ecclesiæ Parochos remittet. In ceteris ve-

rò seruabit ea, quæ in libro de statu animarum, vt infra, præscribuntur.

Ægrotis quoque parochialibus, etiamsi Communionem extra præscriptos Paschales dies sumpserint, in Paschalibus diebus illam deferet ac ministrabit.

De Communione infirmorum.

Vaticum sacratissimi Corporis Domini nostri IESU Christi summo studio ac diligentia ægrotantibus opportuno tempore procurandum est, ne fortè contingat illos tanto bono, Parochi incuria, priuatos decedere. Cauendum autem in primis est, ne ad indignos cum aliorum scandalo deferatur, quales sunt publici Usurarij, concubinarij, notoriè criminosi, nominatim excommunicati aut denunciati, nisi sese priùs sacra Confessione purgauerint, & publicæ offensionis, prout de iure, satisfecerint.

Hortetur Parochus infirmum, vt sacram Communionem sumat, etiamsi grauiter non ægrotet, aut mortis periculum non immineat, maximè si Fæsti alicuius celebritas id suadeat; neque ipse illam ministrare recusabit.

Pro Viatico autem ministrabit, cum probabile est, quòd eam amplius sumere non poterit. Quòd si ager, sumpto Viatico, dies aliquot uixerit, vel periculum mortis euaserit, & communicare uoluerit, eius pio desiderio Parochus non deerit.

Potest quidem Viaticum breui morituris dari non ieiunis, id tamen diligenter curandum est, ne ijs tribuatur, à quibus ob phrenesim, siue ob assiduam tussim, aliùmve similem morbum aliqua indecentia cum iniuria tanti Sacramenti timeri potest. Ceteris autem infirmis, qui ob deuotionem in ægitudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum & potum, non aliter ac ceteris fidelibus, quibus nec etiam per modum medicinæ antè aliquid sumere licet.

Sed alicui ad adorandum solum, seu deuotionis seu cuiusuis rei prætextu ad ostendendum non deferatur.

Deferri autem debet hoc sanctum Sacramentum ab Ecclesia ad priuatas egrotantium domos decenti habitu, superposito mundo velamine, manifestè atque honorificè, ante pectus cum omni reuerentia & timore, semper lumine præcedente.

Parochus igitur processurus ad communicandum infirmum, aliquot campanæ iëtibus iubeat conuocari Parochianos, seu Confraternitatem sanctissimi Sacramenti, (ubi fuerit instituta) seu alios pios Christi fideles, qui sacram Eucharistiam cum cereis seu intortitijs comitentur, & umbellam seu baldachinum, ubi haberi potest, deferant. Præmoneat, ut ægri cubiculum mundetur, & in eo paretur mensa linteo mundo cooperta, in qua sanctissimum Sacramentum decenter deponatur.

Parentur luminaria, ac duo uascula, alterum cum uino, alterum cum aqua, præterè linteum mundum ante pectus communicandi ponatur, atque alia ad ornatum loci, pro cuiusque facultate.

Ubi uerò conuenerint, qui Eucharistiam comitaturi sunt, Sacerdos indutus superpelliceo & stola, & si haberi potest, pluuiali albi coloris, Acolythis seu Clericis, aut etiam Presbyteris (si locus feret) superpelliceo pariter indutis comitatus, decenter, & de more acceptas aliquot particulas consecratas, vel vnã tantum (si longius aut difficilius iter sit faciendum) ponat in pixide, seu parua custodia, quam proprio suo operculo cooperit, & uelum sericum super imponit; ipse uerò Sacerdos imposto sibi priùs ab utroque humero oblongo uelo decenti, utraque manu accipiat uas cum Sacramento, & deinde umbellam seu baldachinum subeat, nudo capite processurus.

Præcedat semper Acolythus, uel alius minister deferens laternam (noctu autem hoc Sacramentum deferri non debet, nisi necessitas uergeat)

geat) sequantur duo Clerici, vel qui illorum vices suppleant; quorum alter Aquam benedictam cum aspersorio, & bursam cum corporali, quod supponendum erit vasculo Sanctissimi Sacramenti super mensa in cubiculo infirmi, & cum linteolo purificatorio ad digitos Sacerdotis abstergendos; alter hunc librum Ritualem deferat, & campanulam iugiter pulset. Succedant deinde deferentes intortitia. Postremò Sacerdos Sacramentum gestans eleuatum ante pectus sub umbella dicens Psalmum, Miserere, & alios Psalmos, & Cantica. Quòd si longius aut difficilius iter obeundum sit, & fortasse etiam equitandum, necesse erit, vas, in quo Sacramentum defertur, bursa decenter ornata, & ad collum appensa, aptè includere, & ita ad pectus alligare atque obstringere, ut neque decidere, neque è pixide excuti Sacramentum queat.

Ingrediens verò locum vbi iacet infirmus, dicat: Pax huic domui. *R.* Et omnibus habitantibus in ea. Tum depositum Sacramentum super mensa, supposito corporali, genuflexus adorat, omnibus in genua procumbentibus; & mox accepta Aqua benedicta, aspergit infirmum, & cubiculum, dicens Antiphonam: **Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor:** & primum versum Psalmi, **Miserere mei Deus, cum Gloria Patri.** Sicut erat, &c. Deinde repetitur *Añ.* **Asperges me, &c.** Postea *ÿ.* **Adiutorium nostrum in nomine Domini.** *R.* **Qui fecit cælum & terram.** *ÿ.* **Domine exaudi orationem meam.** *R.* **Et clauisior meus ad te veniat.** *ÿ.* **Dominus vobiscum.** *R.* **Et cum spiritu tuo.** O remus.

EXaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris sanctum An-

gelum

gelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

℞. Amen.

His dictis accedat ad infirmum, vt cognoscat, num sit benè dispositus ad suscipiendum sacrum Viaticum, & utrùm velit aliqua peccata confiteri; & illum audiat, atq; absoluat: quamuis priùs deberet esse ritè confessus, nisi necessitas aliter vrgeat. Postea facta de more Confessione generali, siue ab infirmo, siue eius nomine ab alio, Sacerdos dicit: Misereatur, &c. Indulgentiam, &c.

Deinde facta genuflexione, accipit Sacramentum de vasculo, atque illud eleuans ostendit infirmo, dicens: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. & more solito ter dicat: Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum; sed tantùm dic verbo, & sanabitur anima mea. & infirmus simul cum Sacerdote dicat eadem verba, saltem semel, submissa voce; tum Sacerdos dans infirmo Eucharistiam, dicat: Accipe frater [vel soror] Viaticum Corporis Domini nostri IESV Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducatur in vitam æternam. Amen.

Si verò Communio non datur per modum Viatici, dicat more ordinario: Corpus Domini nostri IESV Christi custodiat, &c.

Quòd si mors immineat, & periculum sit in mora, tunc dicto, Misereatur, &c. prædictis Precibus omnibus, vel ex parte omissis, ei statim Viaticum præbeatur. Postea Sacerdos abluat digitos, nihil dicens; & infirmo

K

detur

detur ablutio. Deinde dicat *ψ*. Dominus vobiscum.
℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, te fideliter deprecamur, vt accipienti fratri nostro [*vel sorori nostræ*] sacrosanctum Corpus Domini nostri IESU Christi Filij tui, tam corpori quàm animæ profit ad remedium sempiternum: qui tecum viuit & regnat in vnitatis Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *℞*. Amen.

His expletis, si altera particula Sacramenti superfuerit (superesse autem semper debet, præterquam in casu iam dicto) genuflectit, surgit, & accipiens vas cum Sacramento, facit cum eo signum Crucis super infirmum, nihil dicens, & reuerenter illud deferens, ordine quo venerat, reuertitur ad Ecclesiam dicendo Psalmum. Laudate Dominum de cælis. & alios Psalmos & Hymnos, prout tempus feret. Cùm peruenerit ad Ecclesiam, ponit Sacramentum super Altare, adorat, deinde dicit *ψ*. Panem de cælo præstitisti eis. *℞*. Omne delectamentum in se habentem. *ψ*. Dominus vobiscum. *℞*. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili Passionis tuæ memoriam reliquisti, tribue, quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui viuis & regnas, &c. Amen.

Deinde annuntiat Indulgentias à summis Pontificibus concessas sanctissimum Sacramentum comitantibus.

Postea

Postea cum Sacramento in pixide velo cooperta faciat signum Crucis super populum, nihil dicens. Postremò illud in loco suo reponat.

Quòd si ob difficultatem aut longitudinem itineris, vel quia ea qua decet veneratione Sacramentum ad Ecclesiam commodè reportari non potest, sumpta fuerit una tantùm particula consecrata, ut dictum est, tunc ea infirmo administrata, Sacerdos prædictis Precibus recitatis, eum manu benedicit, & unà cum alijs priuato habitu, extinctis luminibus, umbella demissa, latente pixide, ad Ecclesiam, vel domum quisque suam reuertatur.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ VNCTIONIS.

Extremæ Vnctionis Sacramentum, à Christo Domino institutum, tamquam celestis medicina, non animæ solum, sed etiam corpori salutaris, omni studio ac diligentia periculose ægotantibus adhibendum est, & eo quidem tempore, si fieri possit, cum illis adhuc integra mens & ratio viget: ut ad vberiore Sacramenti gratiam percipiendam, ipsi etiam suam fidem, ac piam animi voluntatem conferre possint, dum sacro liniuntur Oleo.

In quo illud in primis ex generali Ecclesiæ consuetudine obseruandum est, ut si tempus, & infirmi conditio permittat, ante extremam Vnctionem, Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta infirmis præbeantur.

Habeat igitur Parochus loco nitido & decenter ornato, in vase argenteo seu stanneo, diligenter custoditum sacrum Oleum infirmorum, quod singulis annis Feria v. in Cœna Domini ab Episcopo bene-

dictum, veteri combusto, renouandum est. Id tamen, si fortè infra annum aliquo modo ita deficiat, ut sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico Oleo non benedicto in minori quantitate super infuso, reparari potest.

Oleum porrò ipsum vel per se solum, vel in bombacio, seu re simili seruari potest: sed ad euitandum effusionis periculum multo commodiùs ad infirmos defertur in bombacio.

Debet autem hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cùm ad vsum rationis peruenerint, tam grauitè laborant, ut mortis periculum imminere videatur, & ijs qui præ senio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate.

Infirmiss autem, qui dum sana mente & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter petiissent, seu dederint signa contritionis, etiam si deinde loquelam amiserint, vel amentes effecti sint, vel delirent, aut non sentiant, nihilominùs præbeatur.

Sed si infirmus, dum phrenesi aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reuerentiam Sacramenti, non inungatur, nisi periculum tollatur omnino.

Impænitentibus verò, & qui in manifesto peccato mortali moriuntur, & excommunicatis, & nondum baptizatis penitus denegatur.

Non ministratur etiam prælium inituris, aut navigationem, aut peregrinationem, aut alia pericula subituris, aut reis ultimo supplicio mox afficiendis, aut pueris rationis vsum non habentibus.

Si quis autem laborat in extremis, & periculum imminet ne decedat antequam finiatur Vnctiones; citò ungetur, incipiendo ab eo loco: Per istam sanctam Vnctionem, &c. ut infra. deinde si adhuc superuiuat, dicantur Orationes prætermissæ, suo loco posite.

Si verò dum inungitur, infirmus decedat, Presbyter ultra non procedat, & prædictas Orationes omittat.

Quod

Quòd si dubitet an viuat adhuc, Vnctionem prosequatur, sub conditione pronuntiando formam, dicens: Si viuus, per istam sanctam Vnctionem, &c. vt infra.

Si autem acciderit, infirmum post peccatorum suorum confessionem ad exitum vitæ properare, tunc cum sacro Viatico poterit & Oleum infirmorum ad eum deferri, per ipsum Sacerdotem qui defert sacram Eucharistiam. Si tamen alius Presbyter vel Diaconus, qui Oleum sanctum deferat, haberi possit, per ipsum deferatur: qui superpelliceo indutus, cum Oleo sacro occultè delato sequatur Sacerdotem Viaticum portantem; & postquam infirmus Viaticum sumpserit, inungatur à Sacerdote.

In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, nisi diuturna sit, vt cum infirmus conualuerit, iterùm in periculum mortis incidit.

Quinque verò corporis partes præcipuè vngi debent, quas veluti sensuum instrumenta homini natura tribuit, nempe oculi, aures, nares, os, & manus: attamen pedes etiam & renes vngendi sunt, sed renum vnctio in mulieribus, honestatis gratia, semper omittitur; atque etiam in viris, quando infirmus commodè moueri non potest. Sed siue in mulieribus, siue in viris, alia corporis pars pro renibus vngi non debet.

Manus verò, quæ reliquis infirmis interiùs vngi debent, Presbyteris exteriùs vngantur.

Dum oculos, aures, & alia corporis membra, quæ paria sunt, Sacerdos vngit, caueat, ne altero ipsorum inungendo, Sacramenti formam priùs absoluat, quàm ambo huiusmodi paria membra perunxerit.

Si quis autem sit aliquo membro mutilatus, pars loco illi proxima inungatur, eadem verborum forma.

Huius autem Sacramenti forma, qua Sancta Romana Ecclesia utitur, solemnis illa precatio est, quam Sacerdos ad singulas vñctiones adhibet, cum ait:

Per istam sanctam Vñctionem, & suam pijssimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quidquid per visum, siue per auditum, &c. deliquisti.

Ordo ministrandi Sacramentum extremæ Vñctionis.

S*Acerdos igitur hoc Sacramentum ministraturus, quatenus fieri poterit, parari curet apud infirmum mensam mappa candida coopertam, itemque vas, in quo sit bombacium, seu quid simile in septem globulos distinctum, ad abstergendas partes inunctas; medullam panis ad detergendos digitos, & aquam ad abluendas Sacerdotis manus; ceream item candelam, qua deinde accensa ipsi vngenti lumen præbeat. Denique operam dabit, ut quanta poterit munditia ac nitore hoc Sacramentum ministraretur.*

Deinde conuocatis Clericis seu ministris, vel saltem vno Clerico, qui Crucem sine hasta, Aquam benedictam cum aspersorio, & librum Ritualem deferat, ipse Parochus decenter accipit vas sacri Olei infirmorum sacculo serico violacei coloris inclusum, illudque cautè defert, ne effundi possit. Quòd si longius iter peragendum, aut etiam equitandum sit, vel aliàs adsit periculum effusionis, vas Olei sacculo aut bursa inclusum, ut dictum est, ad collum appendat, ut commodius & securius perferat. Procedat autem sine sonitu campanule.

Cum peruentum fuerit ad locum vbi iacet infirmus, Sacerdos intrans cubiculum dicit: Pax huic domui. &c. Et omnibus habitantibus in ea.

Deinde

Deinde deposito Oleo super mensam, superpelliceo stolaque violacea indutus, agrotò Crucem piè deosculandam porrigit: mox in modum crucis eum Aqua benedicta, & cubiculum & circumstantes aspergit, dicens Antiphonam Asperges, &c. Quòd si agrotus voluerit confiteri, audiat illum, & absoluat. Deinde pijs verbis illum consoletur, & de huius Sacramenti vi atque efficacia, si tempus ferat, breuiter admoneat; & quantum opus sit, eius animum confirmet, & in spem erigat vitæ aternæ.

Posteà dicat versiculum. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. *v.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

INtroeat, Domine IESV Christe, domum hanc sub nostræ humilitatis ingressu, æterna felicitas, diuina prosperitas, serena lætitia, charitas fructuosa, sanitas sempiterna: effugiat ex hoc loco accessus dæmonum; adsint Angeli pacis, domumque hanc deserat omnis maligna discordia. Magnifica, Domine, super nos nomen sanctum tuum; & benedic ✠ nostræ conuersationi: sanctifica nostræ humilitatis ingressum, qui sanctus & pius es, & permanes cum Patre & Spiritu sancto, in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus, & deprecemur Dominum nostrum IESVM Christum, vt benedicendo benedicat ✠ hoc tabernaculum, & omnes habitantes in eo, & det eis Angelum bonum custodem, & faciat eos sibi seruire ad considerandum mirabilia de lege sua: auertat ab eis omnes contrarias potestates: eripiat eos ab

omni

omni formidine, & ab omni perturbatione, ac sanos in hoc tabernaculo custodire dignetur. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus.

EXaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Quæ Orationes, si tempus non patiatur, ex parte, vel in totum poterunt omitti. Tum de more facta Confessione generali, Latino vel vulgari sermone, Sacerdos dicat: Misereatur tui, &c. Indulgentiam, &c.

Antequam Parochus incipiat vngere infirmum, moneat adstantes, vt pro illo orent; & vbi commodum fuerit, pro loco & tempore, & adstantium numero vel qualitate, recitent septem Psalmos Pœnitentiales, cum Litanijis, vel alias Preces, dum ipse Vnctionis Sacramentum administrat. Mox dicat:

IN nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, extingatur in te omnis virtus diaboli per impositionem manuum nostrarum, & per inuocationem omnium sanctorum Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, atque omnium simul Sanctorum. Amen.

Deinde intincto pollice in Oleo sancto in modum

Crucis

Crucis vngit infirmum in partibus hîc subscriptis, aptando proprio loco verba formæ in hunc modum.

Ad oculos.

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam pijs-
simam misericordiam, indulgeat tibi Dominus
quidquid per visum deliquisti. Amen.

Minister verò si est in Sacris, vel ipsemet Sacerdos post
quamlibet Vnctionem tergat loca inuncta nouo globulo
bombacij, vel rei similis, eaque in vase mundo reponat,
& ad Ecclesiam postea deferat, comburat, cineresque
proijciat in Sacrarium.

Ad aures.

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam pijs-
simam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quid-
quid per auditum deliquisti. Amen.

Ad nares.

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam pijs-
simam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quid-
quid per odoratum deliquisti. Amen.

Ad os, compressis labijs.

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam pijs-
simam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quid-
quid per gustum & locutionem deliquisti. Amen.

Ad manus.

Per istam sanctam Vnctionem ✝ & suam pijs-
simam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quid-
quid per tactum deliquisti. Amen.

Et aduerte, quòd Sacerdotibus, vt dictum est, manus
non inunguntur interiùs, sed exteriùs.

L

Ad

Ad pedes.

Per istam sanctam Vnctionem ✠ & suam pijs-
simam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quid-
quid per gressum deliquisti. Amen.

Ad lumbos, siue renes.

Per istam sanctam Vnctionem ✠ & suam pijs-
simam misericordiam, indulgeat tibi Dominus quid-
quid per lumborum delectationē deliquisti. Amen.

Hæc autem vnctio ad lumbos, vt dictum est, omittitur
semper in feminis, & etiam in viris, qui ob infirmitatem
vix, aut sine periculo moueri non possunt.

Quibus omnibus peractis, Sacerdos dicit: Kyrie
eleison. C hriste eleison. K yrie eleison. P ater no-
ster, &c. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed
libera nos à malo. *ÿ.* Saluum fac seruum tuum.
R. Deus meus sperantem in te. *ÿ.* Mitte ei Domi-
ne auxilium de sancto. *R.* Et de Sion tuere eum.
ÿ. Esto ei Domine turris fortitudinis. *R.* A facie ini-
mici. *ÿ.* Nihil proficiat inimicus in eo. *R.* Et filius
iniquitatis non apponat nocere ei. *ÿ.* Domine exau-
di orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te ve-
niat. *ÿ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Domine Deus, qui per Apostolum tuum Iaco-
bum locutus es: Infirmatur quis in vobis? in-
ducat presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vn-
gentes eum Oleo in nomine Domini, & oratio fidei
saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, &
si in peccatis sit, remittentur ei: cura quæsumus,

Redem-

Redemptor noster, gratia sancti Spiritus languores istius infirmi, eiusque sana vulnera, & dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis & corporis ab eo expelle, plenamque interiùs & exteriùs sanitatem misericorditer redde, vt ope misericordiæ tuæ restitutus, ad pristina reparetur officia. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

Oremus.

Respice, quæsumus Dñe, famulum tuum N. in infirmitate sui corporis fatiscentem, & animam refoue, quam creasti: vt castigationibus emendatus, se tua sentiat medicina saluatum. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam agris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis: ad inuocationem tui nominis benignus assiste, vt famulum tuum ab ægritudine liberatum, & sanitate donatum, dextera tua erigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atque Ecclesiæ tuæ sanctæ, cum omni desiderata prosperitate restituas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Ad extremum, pro personæ qualitate, salutaria monita breuiter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, & ad fugandas dæmonum tentationes roboretur.

Denique Aquam benedictam, & Crucem, nisi aliam

L 2

habeat,

habeat, coram eo relinquet, vt illam frequenter aspiciat, & pro sua deuotione osculetur & amplectatur.

Admoneat etiam domesticos & ministros infirmi, vt si morbus ingrauescat, vel infirmus incipiat agonizare, statim ipsum Parochum accersant; vt morientem adiuuet, eiusque animam Deo commendet: sed si mors imminet, priusquam discedat, Sacerdos animam Deo ritè commendabit.

Quæ autem pertinent ad visitationem curamque infirmorum, & adiuuandos morientes, ad commendationem animæ, & ad exequias, infra suis locis præscribuntur.

S E P T E M P S A L M I

POENITENTIALES, CVM LITANIIS,

Pro infirmis, dum sacro liniuntur Oleo, seu pro alia necessitate, dicuntur flexis genibus.

Aña. Ne reminiscaris. Psalmus 6.

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Et anima mea turbata est valdè: sed tu Domine vsquequò?

Conuertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

L aborauit

Laboravi in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus: inueteravi inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.

Exaudiuit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant & cõturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur & erubescãt valdè velociter.

Gloria Patri.

Psalmus 31.

BEati quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir, cui non imputauit Dominus peccatum: nec est in spiritu eius dolus.

Quoniam tacui, inueterauerunt ossa mea: dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci: & iniustitiam meam non abscondi.

Dixi, Confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno.

Verumtamen in diluuiio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meū à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea erue me à circumdantibus me. Intellectum tibi dabo, & instruiam te in via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus & mulus: quibus non est intellectus.

In camo & fræno maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris: sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Lætamini in Domino, & exultate iusti: & gloriamini omnes recti corde.

Gloria Patri. Psalmus 37.

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ: non est pax ossibus meis à facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus graue grauata sunt super me.

Putruerunt & corruptæ sunt cicatrices meæ: à facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum, & curuatus sum vsque in finem: tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine,

Domine, ante te omne desiderium meum : & gemitus meus à te non est absconditus.

Cor meum conturbatū est, dereliquit me virtus mea : & lumen oculorum meorū & ipsum nō est mecum.

Amici mei, & proximi mei : aduersum me appropinquauerunt, & steterunt.

Et qui iuxta me erant, de longè steterunt : & vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates : & dolos tota die meditabantur.

Ego autem tamquam surdus non audiebam : & sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens : & non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te Domine speraui : tu exaudies me Domine Deus meus.

Quia dixi, Nequando supergaudeant mihi inimici mei : & dum commouentur pedes mei, super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum : & dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo : & cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei viuunt, & confirmati sunt super me : & multiplicati sunt qui oderunt me iniquè.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi : quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me Domine Deus meus : ne discederis à me.

Intende

Intende in adiutorium meum: Domine Deus salutis meæ.

Gloria Patri.

Psalmus 50.

Miserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas cum iudicaris:

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiã: & exultabunt ossa humiliata.

Auerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Ne proicias me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiã salutaris tui: & spiritu principali confirma me.

Docebo

Docebo iniquos vias tuas : & impij ad te conuertentur.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ : & exultabit lingua mea iustitiam tuam.

Domine labia meâ aperies : & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluiffes sacrificium, dediffem vtique : holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus : cor contritum & humiliatum Deus non despicias.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion : vt ædificentur muri Ierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium iustitiæ, oblationes, & holocausta : tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri.

Psalmus 101.

Domine exaudi orationem meam : & clamor meus ad te veniat.

Non auertas faciem tuam à me : in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacumq; die inuocauero te : velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei : & ossa meâ sicut cremium aruerunt.

Percussus sum vt fœnum, & aruit cor meum : quia oblitus sum comedere panem meum.

A voce gemitus mei : adhæsit os meum carni meæ.

Similis factus sum pellicano solitudinis : factus sum sicut nycticorax in domicilio.

Vigilaui : & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei : & qui laudabant me, aduersum me iurabant.

Quia cinerem tamquam panem manducabam : & potum meum cum fletu miscebam.

A facie iræ & indignationis tuæ : quia eleuans allifisti me.

Dies mei sicut vmbra declinauerunt : & ego sicut foenum arui.

Tu autem Domine in æternum permanes : & memoriale tuum in generationem & generationem.

Tu exurgens misereberis Sion : quia tempus miserendi eius, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius : & terræ eius miserebuntur.

Et timebunt gentes nomen tuum Domine : & omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia edificauit Dñs Sion : & videbitur in gloria sua.

Respexit in orationem humilium : & non spreuit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera : & populus qui creabitur, laudabit Dominum.

Quia prospexit de excelsa sancto suo : Dominus de cælo in terram aspexit.

Vt audiret gemitus compeditorum : vt solueret filios interemptorum.

Vt annuntient in Sion nomen Domini : & laudem eius in Ierusalem.

In conueniẽdo populos in vnum : & reges vt seruiant Domino.

Respon-

Respondit ei in via virtutis suæ: paucitatem dierum meorum nuntia mihi.

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

Initio tu Domine terram fundasti: & opera manuum tuarum sunt cæli.

Ipsi peribunt, tu autem permanes: & omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipse es, & anni tui non deficient.

Filij seruatorum tuorum habitabunt: & semen eorum in sæculum dirigetur.

Gloria Patri.

Psalmus 129.

DE profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates obseruaueris Domine: Domine quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: & propter legem tuam sustinui te Domine.

Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in Domino.

A custodia matutina vsque ad noctem: speret Israël in Domino.

Quia apud Dñm misericordia: & copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israël: ex omnibus iniquitatibus eius. **G**loria Patri.

Psalmus 142.

Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem meam: in veritate tua exaudi me, in tua iustitia.

Et non intres in iudicium cum seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos sæculi: & anxius est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me Dñe: defecit spiritus meus.

Non auertas faciem tuam à me: & similis ero descendentibus in lacum.

Auditam fac mihi manè misericordiam tuam: quia in te speravi.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te leuavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum Domine viuificabis me, in æquitate tua.

E duces

E duces de tribulatione animam meam : & in misericordia tua disperdes inimicos meos,

E t. perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum.

Gloria Patri.

Antiph. Ne reminiscaris Domine delicta nostra, vel parentum nostrorum; neque vindictam sumas de peccatis nostris.

L I T A N I Æ.

K yrie eleison.

C hriste eleison.

K yrie eleison.

C hriste audi nos.

C hriste exaudi nos.

P ater de cælis Deus,

F ili redemptor mundi Deus,

S piritus sancte Deus,

S ancta Trinitas vnus Deus,

S ancta Maria,

S ancta Dei genitrix,

S ancta Virgo virginum,

S ancte Michaël,

S ancte Gabriel,

S ancte Raphaël,

O mnes sancti Angeli & Archangeli, **O** rate pro nobis.

O mnes sancti beatorum spirituum ordines, **o** rate.

S ancte Ioannes Baptista,

o rate.

M 3

O mnes

O mnes sancti Patriarchæ & Prophetæ,	orate.
S ancte Petre,	ora.
S ancte Paule,	ora.
S ancte Andrea,	ora.
S ancte Iacobe,	ora.
S ancte Ioannes,	ora.
S ancte Thoma,	ora.
S ancte Iacobe,	ora.
S ancte Philippe,	ora.
S ancte Bartholomæ,	ora.
S ancte Matthæ,	ora.
S ancte Simon,	ora.
S ancte Thadæ,	ora.
S ancte Matthia,	ora.
S ancte Barnaba,	ora.
S ancte Luca,	ora.
S ancte Marce,	ora.
O mnes sancti Apostoli & Euangelistæ,	orate.
O mnes sancti Discipuli Domini,	orate.
O mnes sancti Innocentes,	orate.
S ancte Stephane,	ora.
S ancte Laurenti,	ora.
S ancte Vincenti,	ora.
S ancti Fabiane & Sebastiane,	orate.
S ancti Ioannes & Paule,	orate.
S ancti Cosma & Damiane,	orate.
S ancti Geruasi & Protasi,	orate.
O mnes sancti Martyres,	orate.
S ancte Silvester,	ora.

Sancte

S ancte Gregori,	ora.
S ancte Ambrosi,	ora.
S ancte Augustine,	ora.
S ancte Hieronyme,	ora.
S ancte Martine,	ora.
S ancte Nicolae,	ora.
O mnes sancti Pontifices & Confessores,	orate.
O mnes sancti Doctores,	orate.
S ancte Antoni,	ora.
S ancte Benedicte,	ora.
S ancte Bernarde,	ora.
S ancte Dominice,	ora.
S ancte Francisce,	ora.
O mnes sancti Sacerdotes & Leuitæ,	orate.
O mnes sancti Monachi & Eremitæ,	orate.
S ancta Maria Magdalena,	ora.
S ancta Agatha,	ora.
S ancta Lucia,	ora.
S ancta Agnes,	ora.
S ancta Cæcilia,	ora.
S ancta Catharina,	ora.
S ancta Anastasia,	ora.
O mnes sanctæ Virgines & Viduæ.	orate.
O mnes Sancti & Sanctę Dei,	Intercedite pro nobis.
Propitius esto,	Parce nobis Domine.
Propitius esto,	Exaudi nos Domine.
Ab omni malo,	Libera nos Domine.
Ab omni peccato,	Libera.
Ab ira tua,	Libera.

A subi-

A subitanea & improuisa morte,	Libera.
A b insidijs diaboli,	Libera.
A b ira , & odio , & omni mala voluntate ,	Libera nos Domine.
A spiritu fornicationis,	Libera.
A fulgure & tempestate,	Libera.
A morte perpetua,	Libera.
Per mysterium sanctæ incarnationis tuæ,	Libera.
Per aduentum tuum,	Libera.
Per natiuitatem tuam,	Libera.
Per baptismum & sanctum ieiunium tuum,	Libera.
Per crucem & passionem tuam,	Libera.
Per mortem & sepulturam tuam,	Libera.
Per sanctam resurrectionem tuam,	Libera.
Per admirabilem ascensionem tuam,	Libera.
Per aduentum Spiritus sancti paracliti,	Libera.
In die iudicij,	Libera.
Peccatores,	Te rogamus audi nos.
Vt nobis parcas,	Te rogamus.
Vt nobis indulgeas,	Te rogamus.
Vt ad veram poenitentiam nos perducere digneris,	Te rogamus.
Vt Ecclesiam tuam sanctam regere & conseruare digneris,	Te rogamus.
Vt domnum Apostolicum, & omnes Ecclesiasticos ordines in sancta religione conseruare digneris,	Te rogamus audi nos.
Vt inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris,	Te rogamus audi nos.

Vt

Vt Regibus & Principibus Christianis pacem & veram concordiam donare digneris, Te rogamus.

Vt cuncto populo Christiano pacem & vnitatem largiri digneris, Te rogamus.

Vt nosmetipsos in tuo sancto seruitio confortare & conseruare digneris, Te rogamus.

Vt mentes nostras ad cælestia desideria erigas, Te rogamus audi nos.

Vt omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, Te rogamus.

Vt animas nostras, fratrum, propinquorum, & benefactorum nostrorum ab æterna damnatione eripias, Te rogamus.

Vt fructus terræ dare & conseruare digneris, Te rogamus audi nos.

Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam donare digneris, Te rogamus.

Vt nos exaudire digneris, Te rogamus.

Fili Dei, Te rogamus.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Parce nobis Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Exaudi nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, Miserere nobis.

Christe audi nos. Christe exaudi nos.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Pater noster. secretò. ꝑ. Et ne nos inducas in tentationem. ꝑ. Sed libera nos à malo.

Psalmus 69.

Deus in adiutorium meum intende: Domine
ad adiuuandum me festina.

Confundantur, & reuereantur: qui quærunt ani-
mam meam.

Auertantur retrorsum, & erubescant: qui volunt
mihi mala.

Auertantur statim erubescentes: qui dicunt mihi,
Euge, euge.

Exultent & lætentur in te omnes, qui quærunt te:
& dicant semper, Magnificetur Dominus, qui dili-
gunt salutare tuum.

Ego verò egenus & pauper sum: Deus adiuua me.

Adiutor meus, & liberator meus es tu: Domine ne
moreris.

Gloria Patri. Sicut erat. *ψ*. Saluos fac seruos tuos.

℞. Deus meus sperantes in te. *ψ*. Esto nobis Domi-
ne turris fortitudinis. *℞*. A facie inimici. *ψ*. Nihil

proficiat inimicus in nobis. *℞*. Et filius iniquitatis
non apponat nocere nobis. *ψ*. Domine non secun-

dum peccata nostra facias nobis. *℞*. Neque secun-
dum iniquitates nostras retribuas nobis. *ψ*. Oremus

pro Pontifice nostro N: *℞*. Dominus conseruet
eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in ter-
ra, & non tradat eum in animam inimicorum eius.

ψ. Oremus pro benefactoribus nostris. *℞*. Retribue-
re dignare Domine omnibus nobis bona facienti-
bus propter nomen tuum vitam æternam, Amen.

ψ. Oremus pro fidelibus defunctis. *℞*. Requiem

æternam

æternam dona eis Domine, & lux perpetua luceat eis. *Ps.* Requiescant in pace. *R.* Amen. *V.* Pro fratribus nostris absentibus. *R.* Saluos fac seruos tuos, Deus meus, sperantes in te. *V.* Mitte eis Dñe auxilium de sancto. *R.* Et de Sion tuere eos. *V.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *V.* Dominus vobiscū. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

DEus, cui proprium est misereri semper, & parcere: suscipe deprecationem nostram: vt nos, & omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat.

EXaudi quæsumus Domine, supplicum preces, & confitentium tibi parce peccatis: vt pariter nobis indulgentiam tribuas benignus & pacem.

Ineffabilem nobis Dñe misericordiam tuam clementer ostende: vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

OMnipotens sempiternè Deus, miserere famulo tuo Pontifici nostro N. & dirige eum secundum tuam clementiam in viam salutis æternæ: vt te donante tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat.

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera: da seruis tuis illam, quam

mundus dare non potest, pacem: vt & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

V Re igne sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum, Domine: vt tibi casto corpore seruiamus, & mundo corde placeamus.

Fidelium Deus omnium conditor & redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam, quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur.

Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio & operatio à te semper incipiat, & per te cœpta finiatur.

Omnipotens sempiterne Deus, qui viuorum dominaris simul & mortuorum, omniumque misereris, quos tuos fide & opere futuros esse prænoscis: te supplices exoramus, vt pro quibus effundere preces decreuimus, quosque vel præsens sæculum adhuc in carne retinet, vel futurum iam exutos corpore suscepit, intercedentibus omnibus Sanctis tuis, pietatis tuæ clementia, omnium delictorum suorum veniam consequantur. Per Dominum nostrum. *ψ.* Dominus vobiscum. *℞.* Et cum spiritu tuo. *ψ.* Exaudiat nos omnipotens & misericors Dominus. *℞.* Amen. *ψ.* Et fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. *℞.* Amen.

DE VISITATIONE ET CVRA INFIRMORVM.

*P*arochus in primis meminisse debet, non postremas esse muneris sui partes, agrotantium curam habere. Quare cum primùm nouerit, quempiam ex fidelibus cura sua commissis agrotare, non expectabit ut ad eum uocetur, sed ultrò ad illum accedat; idque non semel tantùm, sed sæpius, quatenus opus fuerit: horteturque parochiales suos, ut ipsum admoneant, cum aliquem in Parochia sua agrotare contigerit, præcipuè si morbus grauior fuerit.

Ad hoc iuuabit, præsertim in amplis Parochijs, agrotorum notam seu catalogum habere, ut cuiusque statum & conditionem cognoscat, eorumq; memoriam faciliùs retinere, & illis opportunè subuenire possit.

Quòd si Parochus legitimè impeditus, infirmorum, ut quando plures sunt, uisitationi interdum uacare non potest; id præstandum curabit per alios Sacerdotes, si quos habet in Parochia sua, aut saltem per laicos homines pios, & Christiana charitate præditos.

Ægrotos uisitans, ea, qua Sacerdotes Domini decet, honestate & grauitate se habeat, ut non agris solùm, sed sibi & domesticis uerbo & exemplo profit ad salutem.

Eorum uerò præcipuam curam geret, qui humanis auxilijs destituti, benigni ac prouidi Pastoris charitatem & operam requirunt. Quibus non potest ipse succurrere de suo, & eleëmofynas illis, prout debet, si facultas suppetit, erogare, quantum fieri potest, siue per Charitatis, uel alterius nominis Confraternitatem, si in ea ciuitate uel loco fuerit, siue per priuatas siue per publicas collectas & eleëmofynas, illorum necessitatibus succurrendum curabit.

In primis autem spiritualement agrotantium curam suscipiat, omnemque diligentiam in eo ponat, ut in via salutis eos dirigat, atque à diabolicis insidijs salutarium adiumentorum praesidio defendat ac tueatur.

Accedat autem ad egrotum ita paratus, ut in promptu habeat argumenta ad persuadendum apta: ac praesertim Sanctorum exempla, quae plurimum valent, quibus eum in Domino consoletur, excitet, ac recreet. Horteturque ut omnem spem suam in Deo ponat, peccatorum suorum poeniteat, diuinam misericordiam imploret, & infirmitatis poenas, tamquam paternam Dei visitationem, patienter ferat, & ad salutem suam prouenisse credat, ut vitam moresque suos melius instituat.

Deinde qua par est prudentia & charitate hominem ad sacram confessionem inducat, & confitentem audiat, etiamsi velit totius vitae peccata confiteri, ac si opus fuerit, tam infirmo, quam eius familiaribus vel propinquis in memoriam reuocet, quòd Lateranensis Concilij, ac plurimum summorum Pontificum decretis cauetur sub grauibus poenis, ne Medici ultra tertiam vicem egrotos visitent, nisi prius ipsis certò constet, illos confessionis Sacramento ritè expiatis fuisse.

Illud praeterea diligenter seruari curabit, ne quis pro corporali salute aliquid egroto suadeat, vel adhibeat, quod in detrimentum animae conuertatur.

Ubi verò periculum immineat, Parochus monebit egrotum, ne demonum astutia, neque Medicorum pollicitationibus, neque propinquorum aut amicorum blanditijs se ullo modo decipi sinat, quò minus ea, quae ad animae salutem pertinent, opportunè procuret, & qua par est deuotione & celeritate, sancta Sacramenta, dum sana mens est, integrique sensus, religiosè suscipiat, citra fallacem illam ac perniciosam procrastinationem, quae plurimos ad

aterna

æterna supplicia perduxit, indiesque fallente diabolo perducit.

Quòd si ager aliquis hortationibus ac monitis Sacerdotum, & amicorum & domesticorum consilijs adduci non potest, ut velit peccata sua confiteri, tunc non omnino desperanda res est; sed quamdiu ille uiuit, repetenda sunt frequentes, varia, & efficaces Sacerdotum & aliorum piorum hominum exhortationes; præponendaque æternæ salutis damna, & sempiternæ mortis supplicia, ostendendaque immensa Dei misericordia, eum ad pœnitentiam prouocantis, ad ignoscendum paratissimi. Adhibenda sunt etiam tum priuatæ, tum publicæ ad Deum Preces, ad diuinam gratiam impetrandam pro salute miseri decumbentis.

Videbit denique Sacerdos, quibus potissimum tentationibus aut prauis opinionibus ager sit subiectus, eique, prout opus fuerit, apta remedia prudenter adhibebit.

Sacras Imagines Christi Domini Crucifixi, beatæ Mariæ Virginis, & Sancti, quem ager præcipuè veneratur, ob oculos eius apponi curabit. Vasculum item adsit Aquæ benedictæ, qua frequenter aspergatur.

Proponet etiam agrotanti, prout eius conditio feret, aliquas breues Orationes, & pias mentis ad Deum excitationes; præsertim versiculos è Psalmorum libro, vel Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, Symbolum Fidei, vel Passionis Domini nostri meditationem, & Sanctorum martyria & exempla, ac cælestis gloriæ beatitudinem. Hæc tamen opportunè & discretè suggerantur, ne agroto molestia, sed leuamen afferatur.

Consoletur infirmum, dicens, se pro eo in Missæ sacrificio, & alijs Precibus oraturum, curaturumque ut alij itidem pro eo faciant; idque re ipsa præstabit.

Si morbus grauior, vel cum periculo fuerit, agroto suadeat, ut dum integra mente est, rem suam omnem rectè constituat, & testa-

mentum

mentum faciat; si quid habet alienum, restituat, & ad remedium animæ suæ pro facultatibus, quod in Domino ei placuerit, disponat: sed hæc suggerendo, omnis avaritiæ nota caueatur.

Hortetur denique, ut si conualuerit, ante omnia ad Ecclesiam veniat, ubi Deo gratias agat de restituta valetudine, & sacram Communionem piè suscipiat, ac deinceps meliorem vitæ disciplinam teneat.

Sequentes Preces omnes, vel ex parte, prout tempus & ægrotorum conditio feret, arbitrio Sacerdotis dici vel omitti possunt.

Sacerdos igitur infirmi cubiculum ingressus, primùm dicat: Pax huic domui. *R.* Et omnibus habitantibus in ea. Mox infirmum, & lectum eius, & cubiculum aspergat Aqua benedicta dicens Antiphonam. Asperges me Domine, &c. Deinde erga infirmum officium suum præstet, ut suprâ dictum est. Quo præstito, vel antequam discedat, dicere poterit supra infirmum aliquem Psalmum ex quatuor prioribus Pœnitentialibus, vel Psalmum 90. Qui habitat in adiutorio, &c. cum Gloria Patri in fine. Postea dicat: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c. *V.* Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo. *V.* Saluum fac seruum tuum. *R.* Deus meus sperantem in te. *V.* Mitte ei Domine auxilium de sancto. *R.* Et de Sion tuere eum. *V.* Nihil proficiat inimicus in eo. *R.* Et filius iniquitatis non apponat nocere ei. *V.* Esto ei Domine turris fortitudinis. *R.* A facie inimici. *V.* Dominus opem ferat illi. *R.* Super lectum doloris eius, *V.* Domine exaudi orationem meam.

R. Et

R. Et clamor meus ad te veniat. *ψ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, cui proprium est misereri semper, & parcere: suscipe deprecationem nostram: vt nos, & hunc famulum tuum, quos delictorū catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat.

Deus infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxiliij tui super infirmum famulum tuum ostende virtutem, vt ope misericordiæ tuæ adiutus, Ecclesiæ tuæ sanctæ incolumis repræsentari mereatur.

Concede hunc famulum tuum, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere; & gloriosa beatæ Mariæ semper virginis intercessione, à præsentī liberari tristitia, & æterna perfrui lætitia. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti, descendat super te, & maneat semper. *R.* Amen.

Deinde aspergat eum Aqua benedicta.

Qui sequuntur Psalmi, & Euangelia, cum Precibus, pro temporis etiam opportunitate, & ægrotantium pio desiderio, Sacerdotis arbitrio dici poterunt. Psalm. 6. Domine ne in furore tuo arguas me, &c. in fine Gloria Patri. Sicut erat. vt sup. fol. 84. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. *ψ.* Sequentia sancti Euangelij secundum Matthæum. *R.* Gloria tibi Domine.

Dum Sacerdos dicit: Sequentia sancti, &c. faciat

O

signum

signum Crucis de more super se in fronte, ore, & in pectore, similiter super infirmum, si fuerit masculus, & is ob infirmitatem non potest se signare.

Si autem fuerit femina, dum Sacerdos se signat, illa per semetipsam in locis prædictis se signet, si potest; si verò non potest, alia mulier eam signet, & hoc idem in sequentibus Euangelij seruetur.

Matth. 8.

IN illo tempore: Cùm introisset IESVS Capharnaum, accessit ad eum Centurio rogans eum, & dicens: Domine, puer meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi IESVS: Ego veniam, & curabo eum. Et respondens Centurio ait: Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantùm dic verbo, & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, & dico huic: Vade, & vadit; & alij, Veni, & venit; & seruo meo, Fac hoc, & facit. Audiens autem IESVS miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israël. Dico autem vobis, quòd multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno cælorum: filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. Et dixit IESVS Centurioni: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora. O remus.

OMnipotens sempiterne Deus, salus æterna credentium, exaudi nos pro infirmo famulo

tuo

tuo N. pro quo misericordiæ tuæ imploramus auxilium, vt reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in Ecclesia tua referat actiones. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Psalms 15.

Conserua me Domine, quoniam speraui in te: dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis, qui sunt in terra eius, mirificauit omnes uoluntates meas in eis.

Multiplicatæ sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt.

Non congregabo conuenticula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Dominus pars hereditatis meæ, & calicis mei: tu es qui restitues hereditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hereditas mea præclara est mihi.

Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum: insuper & usque ad noctem increpauerunt me renes mei.

Prouidebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam à dextris est mihi, ne commouear.

Propter hoc lætatum est cor meum, & exultauit lingua mea: insuper & caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi fecisti uias uitæ, adimplebis me lætitia

cum vultu tuo : delectationes in dextera tua vsque in finem.

Gloria Patri. Sicut erat, &c.

ꝰ. Dominus vobiscum. ʒ. Et cum spiritu tuo.

ꝰ. Sequentia sancti Euangelij secundum Marcum.

ʒ. Gloria tibi Domine. *Marc. 16.*

IN illo tempore: Recumbentibus vndecim discipulis, apparuit illis IESVS, & exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis, quia his, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. Et dixit eis: Euntes in mundum vniuersum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur. In nomine meo dæmonia eijcient: linguis loquentur nouis: serpentes tollent; & si mortiferum quid biberint, non eis nocebit. Super ægros manus imponent, & benè habebunt.

O remus. Oratio.

Virtutum cælestium Deus, qui ab humanis corporibus omnem languorem, & omnem infirmitatem præcepti tui potestate depellis: adesto propitius huic famulo tuo. N. vt fugatis infirmitatibus, & viribus receptis, nomen sanctum tuum, instaurata protinus sanitate, benedicat. Per Christum Dominum nostrum. ʒ. Amen.

Psalms 19.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat

Mittat tibi auxilium de sancto: & de Sion tueatur te.
Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum
tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundum cor tuum: & omne confi-
lium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri
magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc
cognoui quoniam saluum fecit Dominus Chri-
stum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo: in potentatibus
salus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in no-
mine Domini Dei nostri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: nos autem surrexi-
mus, & erecti sumus.

Domine saluum fac regem: & exaudi nos in die,
qua inuocauerimus te. Gloria Patri.

ÿ. Dominus uobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

ÿ. Sequentia sancti Euangelij secundum Lucam.

R. Gloria tibi Domine.

Luc. 4.

IN illo tempore: Surgens IESVS de synagoga in-
troiuit in domum Simonis. Socrus autem Simo-
nis tenebatur magnis febribus: & rogauerunt illum
pro ea. Et stans super illam imperauit febrim, & di-
misit illam, & continuò surgens ministrabat illis.
Cùm autem sol occidisset, omnes, qui habebant in-
firmos varijs languoribus, ducebant illos ad IESVM.
At ille singulis manus imponens, curabat eos.

Oremus.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotēs, æterne Deus, qui fragilitatem humanæ conditionis, infusa virtutis tuæ dignatione, confirmas, vt salutaribus remedijs pietatis tuæ corpora nostra & mentes vegetentur: super hunc famulum tuum propitius intende; vt omni necessitate corporeæ infirmitatis exclusa, gratia in eo pristinæ sanitatis perfectè reparatur. Per Christum Dominum nostrum. ℞. Amen.

Psalmus 85.

Inclina Domine aurem tuam, & exaudi me: quoniam inops & pauper sum ego.

Custodi animam meam, quoniam sanctus sum: saluum fac seruum tuum, Deus meus, sperantem in te.

Miserere mei Domine, quoniam ad te clamaui tota die: lætifica animam serui tui, quoniam ad te Domine animam meam leuaui.

Quoniam tu Domine suavis & mitis: & multæ misericordiæ omnibus inuocantibus te.

Auribus percipe Domine orationem meam: & intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamaui ad te: quia exaudisti me.

Non est similis tui in dijs Domine: & non est secundum opera tua.

Omnes gentes quasumque fecisti, venient, & adorabunt coram te Domine: & glorificabunt nomen tuum.

Quo-

Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es Deus solus.

Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lætetur cor meum, vt timeat nomen tuum.

Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo: & glorificabo nomen tuum in æternum.

Quia misericordia tua magna est super me: & eruiſti animam meam ex inferno inferiori.

Deus iniqui inſurrexerunt super me, & ſynagoga potentium quæſierunt animam meam: & non propoſuerunt te in conſpectu ſuo.

Et tu Domine Deus miſerator, & miſericors: patiens, & multæ miſericordiæ, & verax.

Reſpice in me, & miſerere mei: da imperium tuum puero tuo, & ſaluum fac filium ancillæ tuæ.

Fac mecum ſignum in bonum, vt videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu Domine adiuuiſti me, & conſolatus es me.

Gloria Patri. Sicut erat.

ψ. Dominus vobiscum. ʒ. Et cum ſpiritu tuo.

ψ. Sequentia ſancti Euangelij ſecundum Ioannem.

ʒ. Gloria tibi Domine. *Joan. 5.*

IN illo tempore: Erat dies feſtus Iudæorum, & aſcendit IESVS Ieroſolymam. Eſt autem Ieroſolymis probatica piſcina, quæ cognominatur Hebraicè Bethſaida, quinque porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini descendebat ſecundum

tempus

tempus in piscinam, & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aque, sanus fiebat à quacumque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cùm vidisset IESVS iacentem, & cognouisset, quia multum iam tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: Domine hominem non habeo, vt cùm turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei IESVS: Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille, & sustulit grabatum suum, & ambulabat. Erat autem sabbatum in die illo. Dicebant ergo Iudæi illi qui sanatus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis: Qui me sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum tuum, & ambula. Interrogauerunt ergo eum. Quis est ille homo, qui dixit tibi: Tolle grabatum tuum, & ambula? Is autem, qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. IESVS autem declinavit à turba constituta in loco. Postea inuenit eum IESVS in templo, & dixit illi. Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

O remus.

Oratio.

Respice Domine famulum tuum in infirmitate sui corporis laborantem, & animam refoue, quam creasti, vt castigationibus emendatus, continuò se sentiat tua medicina saluatum. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Psalms

Psalmus 90.

Qui habitat in adiutorio Altissimi: in protectione Dei cæli commorabitur.

Dicet Domino, Susceptor meus es tu, & refugium meum: Deus meus, sperabo in eum.

Quoniam ipse liberauit me de laqueo venantium: & à verbo aspero.

Scapulis suis obumbrabit tibi: & sub pennis eius sperabis.

Scuto circumdabit te veritas eius: non timebis à timore nocturno.

A sagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incurfu, & dæmonio meridiano.

Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.

Verumtamen oculis tuis considerabis: & retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine spes mea: Altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam Angelis suis mandauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis.

In manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem & basiliscum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

Quoniam in me sperauit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognouit nomen meum.

P

Clama-

Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione, eripiã eum, & glorificabo eum. Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.

Gloria Patri. Sicut erat.

Oremus.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, infirmitatem famuli tui propitius respice, atque ad protegendum eum dexteram tuã maiestatis, extende. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Completa Oratione vltima, Sacerdos imponat dexteram manum super caput infirmi, & dicat:

Super ægros manus imponent, & benè habebunt. **I**ESVS Mariæ filius, mundi salus, & Dominus, meritis & intercessione sanctorum Apostolorum suorum Petri & Pauli, & omnium Sanctorum, sit tibi clemens & propitius. Amen. Postea dicat *ψ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

ψ. Initium sancti Euangelij secundum Ioannem.

R. Gloria tibi Domine.

Joan. I.

IN principio erat Verbum: & Verbum erat apud Deum; & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil. Quod factum est, in ipso vita erat: & vita erat lux hominum: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Ioannes. Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine: vt omnes crederent per illum. Non

erat

erat ille lux: sed vt testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat: & mundus per ipsum factus est: & mundus eum non cognouit. In propria venit: & sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri: his, qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri: sed ex Deo nati sunt. **ET VERBUM CARO FACTVM EST: & habitauit in nobis, (& vidimus gloriam eius, gloriam quasi vnigeniti à Patre,) plenum gratiæ & veritatis. R. Deo gratias.**

Posteà benedicens infirmum subiungat, dicens:

Benedictio Dei omnipotentis Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti, descendat super te, & maneat semper. R. Amen.

Deinde aspergat eum Aqua benedicta.

Si fuerint plures infirmi in eodem cubiculo vel locò, Preces & Orationes prædictæ dicantur super eos in numero plurali.

Quæ omnia etiam poterunt arbitrio Sacerdotis breuiora fieri.

Modus iuuandi morientes.

Ingrauescente morbo Parochus infirmum frequentius visitabit, & ad salutem diligenter iuuare non desinet: monebitque instante periculo se confestim vocari, vt in tempore præstò sit morienti, sumptoque sanctissi-

mo Viatico, & sacra Vnctione adhibita, si periculum imminet, statim commendationis animæ officium præstabit, de quo infra. Sed si tempus suppetat, sequentia pietatis officia præstare poterit, si ita expedire iudicauerit, pro conditione personæ.

Ac primò, si ægrotus indulgentiam legitima auctoritate concessam consequi possit, eam illi reducat ad mentem, proponatque quid ad eam consequendam agi debeat; præsertim, vt contrito corde sanctissimum nomen **I E S U** semel vel sæpius inuocet.

Deinde hortetur infirmum, & excitet, vt dum mente viget, eliceat actus fidei, spei, & charitatis, aliarumque virtutum, nempe,

Vt firmiter credat omnes articulos Fidei, & quidquid sancta Romana Ecclesia Catholica & Apostolica credit & docet.

Vt speret, Christum Dominum nostrum pro sua immensa clementia sibi fore propitium, & merito eius sanctissima Passionis, & per intercessionem beatæ Mariæ & omnium Sanctorum se vitam æternam consecuturum.

Vt toto corde diligat, & maximè diligere cupiat Dominum Deum ea dilectione, qua illum diligunt Beati Sanctique omnes.

Vt ob amorem Dei doceat ex corde de omni offensa, qualitercumque contra Dominum Deum & proximum commissa.

Vt ex corde ob amorem Dei parcat omnibus, qui sibi quoquo modo fuerint molesti, aut inimici.

Vt ab ijs veniam postulet, quos aliquando dictis aut factis offendit.

Vt quem patitur dolorem, & morbi molestiam, propter Deum in pœnitentiam peccatorum suorum patienter toleret.

Ut sit

Vt si Dominus sibi salutem corporis prestare dignabitur, proponat de cetero pro viribus suis à peccatis cauere, & eius mandata seruare.

Hortetur præterea, vt eo modo quo potest, saltem ex corde ita per interualla precetur.

Miserere mei Deus, secundùm magnam misericordiam tuam.

In te Domine speraui: non cõfundar in æternum.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Redemisti me Domine Deus veritatis.

Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina.

Esto mihi Domine in Deum protectorem.

Deus propitius esto mihi peccatori.

Dulcissime Domine IESV Christe, per virtutem sanctissimæ Passionis tuæ recipe me in numerum electorum tuorum.

Domine IESV Christe, suscipe spiritum meum.

Maria mater gratiæ, Mater misericordiæ, Tu nos ab hoste protege, Et hora mortis suscipe.

Sancte Angele Dei, mihi custos assiste.

Omnes sancti Angeli, & omnes Sancti intercedite pro me, & mihi succurrite.

Hæc, & his similia poterit prudens Sacerdos vulgari vel Latino sermone, pro personæ captu, morienti suggerere.

Deinde sequentes Preces quanta poterit maiori deuotione dicat, admonearque domesticos & circumstantes, vt simul orent pro moriente.

Ordo commendationis animæ.

Prochus ad decedentis animæ commendationem accedens, Clericum saltem vnum, si potest, secum habeat, qui deferat vasculum Aquæ benedictæ, superpellicium & stolam violaceam, quibus ipse Sacerdos ante infirmi cubiculum indutus, locum ingrediens dicat: **Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.** Deinde aspergat ægrotum, lectum, & circumstantes Aqua benedicta, dicens: **Asperges me Domine hyssopo, & mundabor, &c.**

Posteà Saluatoris nostri Crucifixi imaginem ægrotosculandam præbeat, verbis efficacibus cum ad spem æternæ salutis erigens, ipsamque imaginem coram eo ponat, vt illam aspiciens salutis suæ spem sumat.

Deinde accensa candela, genibus flexis cum omnibus circumstantibus breues Litanias deuotè recitet, in hunc modum.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Sancta Maria,

Ora pro eo.

O mnes sancti Angeli & Archangeli, Orate pro eo.

Sancte Abel, ora.

Omnis chorus iustorum, orate.

Sancte Abraham, ora.

Sancte Ioannes Baptista, ora.

O mnes sancti Patriarchæ & Prophetæ, orate.

Sancte Petre, ora.

Sancte

Sancte Paule,	ora.
Sancte Andrea,	ora.
Sancte Ioannes,	ora.
Omnes sancti Apostoli & Euangelistæ,	orate.
Omnes sancti Discipuli Domini,	orate.
Omnes sancti Innocentes,	orate.
Sancte Stephane,	ora.
Sancte Laurenti,	ora.
Omnes sancti Martyres,	orate.
Sancte Siluester,	ora.
Sancte Gregori,	ora.
Sancte Augustine,	ora.
Omnes sancti Pontifices & Confessores,	orate.
Sancte Benedicte,	ora.
Sancte Franciscæ,	ora.
Omnes sancti Monachi & Eremitæ,	orate.
Sancta Maria Magdalena,	ora.
Sancta Lucia,	ora.
Omnes sanctæ Virgines & Viduæ,	orate.
Omnes Sancti & Sanctæ Dei,	Intercedite pro eo.
Propitius esto,	Parce ei Domine.
Propitius esto,	Libera eum Domine.
Propitius esto,	Libera.
Ab ira tua,	Libera.
A periculo mortis,	Libera.
A mala morte,	Libera.
A poenis inferni,	Libera.
Ab omni malo.	Libera.
A potestate diaboli,	Libera.

Per

Per natiuitatem tuam,	Libera.
Per crucem & passionem tuam,	Libera.
Per mortem & sepulturam tuam,	Libera.
Per gloriosam resurrectionem tuam,	Libera.
Per admirabilem ascensionem tuam,	Libera.
Per gratiam Spiritus sancti paracliti,	Libera.
In die Iudicij,	Libera.
Peccatores,	Te rogamus audi nos.
Vt ei parcas,	Te rogamus.
Kyrie eleison.	Christe eleison.
Kyrie eleison.	

Deinde cum in agone sui exitus anima anxietur,
dicantur sequentes Orationes. Oratio.

Proficiscere anima Christiana de hoc mundo,
in nomine Dei Patris omnipotentis, qui te
creauit: in nomine Iesv Christi filij Dei viui, qui
pro te passus est: in nomine Spiritus sancti, qui in
te effusus est: in nomine Angelorum & Archange-
lorum: in nomine Thronorum & Dominationum:
in nomine Principatum & Potestatum: in nomi-
ne Cherubim & Seraphim: in nomine Patriarcha-
rum & Prophetarum: in nomine sanctorum Apo-
stolorum & Euangelistarum: in nomine sanctorum
Martyrum & Confessorum: in nomine sanctorum
Monachorum & Eremitarum: in nomine sancta-
rum Virginum, & omnium Sanctorum & Sancta-
rum Dei: hodie sit in pace locus tuus, & habita-
tio tua in sancta Sion. Per eundem Christum Do-
minum nostrum. *Bz.* Amen.

Oratio.

Oratio.

DEus misericors, Deus clemens, Deus, qui secundum multitudinem miserationum tuarum peccata poenitentium deles, & præteritorum criminum culpas venia remissionis euacuas: respice propitius super hunc famulum tuum N. & remissionem omnium peccatorum suorum tota cordis confessione poscentem deprecatus exaudi. Renoua in eo pijsime Pater, quidquid terrena fragilitate corruptum, vel quidquid diabolica fraude violatum est: & vnitati corporis Ecclesiæ membrum redemptionis annecte. Miserere Domine gemituum, miserere lacrymarum eius: & non habentem fiduciam, nisi in tua misericordia, ad tuæ sacramentum reconciliationis admitte. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Commendo te omnipotenti Deo, charissime frater, & ei, cuius es creatura, committo: vt cum humanitatis debitum morte interueniente persolueris, ad auctorem tuum, qui te de limo terræ formauerat, reuertaris. Egredienti itaque animæ tuæ de corpore splendidus Angelorum cœtus occurrat: iudex Apostolorum tibi senatus adueniat: candidato tibi Martyrum triumphator exercitus obuiet: liliata rutilantium te Confessorum turma circumdet: iubilantium te Virginum chorus excipiat: & beatæ quietis in sinu Patriarcharum te complexus astringat: mitis atque festiuus Christi IESV tibi aspectus appareat, qui te inter assistentes sibi iugiter in-

Q

teresse

teresse decernat. Ignoret omne quod horret in tenebris, quod stridet in flammis, quod cruciat in tormentis. Cedat tibi teterrimus satanas cum satellitibus suis: in aduentu tuo te comitantibus Angelis contremiscat, atque in æternæ noctis chaos immane diffugiat. Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius: & fugiant qui oderunt eum, à facie eius. Sicut deficit fumus, deficiant: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei: & iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei. Confundantur igitur & erubescant omnes tartaræ legiones, & ministri satanæ iter tuum impedire non audeant. Liberet te à cruciatu Christus, qui pro te crucifixus est. Liberet te ab æterna morte Christus, qui pro te mori dignatus est. Constituat te Christus filius Dei viui intra paradisi sui semper amœna virentia, & inter oues suas te verus ille Pastor agnoscat. Ille ab omnibus peccatis tuis te absoluat, atque ad dexteram suam in electorum suorum te sorte constituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas, & præsens semper assistens, manifestissimam beatis oculis aspicias veritatem. Constitutus igitur inter agmina beatorum, contemplationis diuinæ dulcedine potiaris in sæcula sæculorum. *℞. Amen.* Oratio.

SVscipe Domine seruum tuum in locum sperandæ sibi saluationis à misericordia tua. *℞. Amen.*
 Libera Domine animam serui tui ex omnibus periculis inferni, & de laqueis pœnarum, & ex omnibus tribulationibus. *℞. Amen.*

Libera

Libera Dñe animam serui tui, sicut liberafti Enoch & Eliam de communi morte mundi. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Noë de diluuiio. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Abraham de Vr Chaldæorum. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Iob de passionibus suis. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Isaac de hostia, & de manu patris sui Abrahæ. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Lot de Sodomis, & de flamma ignis. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Moysen de manu Pharaonis regis Ægyptiorum. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Daniele de lacu leonum. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti tres pueros de camino ignis ardentis, & de manu regis iniqui. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Susannam de falso crimine. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Dauid de manu regis Saul, & de manu Goliæ. R. Amen.

Libera Domine animam serui tui, sicut liberafti Petrum & Paulum de carceribus. R. Amen.

Et sicut beatissimam Theclam virginem & martyrem tuam de tribus atrocissimis tormentis libe-

raſti, ſic liberare digneris animam huius ſerui tui,
& tecum facias in bonis congaudere cœleſtibus.
ꝛ. Amen.

Oratio.

Commendamus tibi Domine animam famuli
tui N. precamurque te Domine I E S U Chri-
ſte, ſaluator mundi, vt propter quam ad terram mi-
ſericorditer deſcendiſti, Patriarcharum tuorum ſi-
nibus inſinuare non renuas. Agnoſce Domine crea-
turam tuam, non à dijs alienis creatam, ſed à te ſolo
Deo viuo & vero: quia non eſt alius Deus præter te,
& non eſt ſecundùm opera tua. Lætifica Domine
animam eius in conſpectu tuo, & ne memineris ini-
quitatum eius antiquarum, & ebrietatum, quas ſuf-
citauit furor, ſiue feruor mali deſiderij. Licet enim
peccauerit, tamen Patrem, & Filium, & Spiritum
ſanctum non negauit, ſed credidit, & zelum Dei in ſe
habuit, & Deum, qui fecit omnia, fideliter adorauit.

Oratio.

Deliſta iuuentutis, & ignorantias eius, quæſu-
mus, ne memineris Domine, ſed ſecundùm
magnam miſericordiam tuam memor eſto illius in
gloria claritatis tuæ. Aperiantur ei cœli, collætentur
illi Angeli. In regnum tuum Domine ſeruum tuum
ſuſcipe. Suſcipiat eum ſanctus Michaël Archange-
lus Dei, qui militiæ cœleſtis meruit principatum.
Veniant illi obuiam ſancti Angeli Dei, & perducant
eum in ciuitatem cœleſtem Ieruſalem. Suſcipiat eum
beatus Petrus Apoſtolus, cui à Deo clauſes regni cæ-
leſtis traditæ ſunt. Adiuuet eum ſanctus Paulus

Apo-

Apostolus, qui dignus fuit esse vas electionis. Intercedat pro eo sanctus Ioannes electus Dei Apostolus, cui reuelata sunt secreta cælestia. Orent pro eo omnes sancti Apostoli, quibus à Domino data est potestas ligandi atque soluendi. Intercedant pro eo omnes Sancti & electi Dei, qui pro Christi nomine tormenta in hoc sæculo sustinuerunt: vt vinculis carnis exutus, peruenire mereatur ad gloriam regni cælestis: præstante Domino nostro IESU Christo: Qui cum Patre & Spiritu sancto viuut & regnat in sæcula sæculorum. ꝛ. Amen.

Si verò diutiùs laborat anima, poterit legi super eum hoc Euangelium sancti Ioannis. *Ioan. 17.*

SVbleuatis oculis in cælum IESVS dixit: Pater venit hora, clarifica Filium tuum, vt Filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, vt omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est autem vita æterna: vt cognoscant te, solum Deum verum, & quem misisti IESVM Christum. Ego te clarificaui super terram: opus consummaui, quod dedisti mihi, vt faciam. Et nunc clarifica me tu Pater apud te ipsum, claritate quam habui, priusquam mundus esset, apud te. Manifestaui nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, & mihi eos dedisti: & sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt, quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis. Et ipsi acceperunt: & cognouerunt verè, quia à te exiui: & crediderunt, quia tu me

Q 3

misisti.

misisti. Ego pro eis rogo. Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi: quia tui sunt. Et mea omnia, tua sunt: & tua, mea sunt: & clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo: & hi in mundo sunt: & ego ad te venio. Pater sancte, serua eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: vt sint vnum, sicut & nos. Cùm essem cum eis, ego seruabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custodiui: & nemo ex eis perijt, nisi filius perditionis, vt Scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in mundo, vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut & ego non sum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mundo, sed vt serues eos à malo. De mundo non sunt, sicut & ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut tu me misisti in mundum, & ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico me ipsum: vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum, sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me: vt omnes vnum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnum sint: vt credat mundus, quia tu me misisti. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis: vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me: vt sint consummati in vnum: & cognoscat mundus quia tu me misisti, & dilexisti eos, sicut & me dilexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo vt vbi sum ego, & illi sint

mecum:

mecum: vt videant claritatem meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste, mundus te non cognouit. Ego autem te cognoui: & hi cognouerunt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: vt dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.

Passio Domini nostri IESV Christi secundum

Ioannem.

Cap. 18.

IN illo tempore: Egressus est IESVS cum discipulis suis trans torrentem Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse, & discipuli eius. Sciebat autem & Iudas, qui tradebat eum, locum, quia frequenter IESVS conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset cohortem, & à Pontificibus & Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis, & facibus, & armis. IESVS itaque sciens omnia, quæ ventura erant super eum, processit, & dixit eis: Quem quæritis? Responderunt ei: IESVM Nazarenum. Dicit eis IESVS: Ego sum. Stabat autem & Iudas, qui tradebat eum, cum ipsis. Vt ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos: Quem quæritis? Illi autem dixerunt: IESVM Nazarenum. Respondit IESVS: Dixi vobis, quia ego sum: si ergo me quæritis, finite hos abire. Vt impleretur sermo, quem dixit: Quia quos dedisti mihi, non perdiidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum: & percussit pontificis seruum: & abscidit auriculam eius dexteram. Erat autem nomen seruo

Malchus.

Malchus. Dixit ergo I E S V S Petro : Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum ? Cohors ergo, & tribunus, & ministri Iudæorum comprehenderunt I E S V M, & ligauerunt eum : & adduxerunt eum ad Annam primùm. erat enim focer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphæ, qui consilium dederat Iudæis : Quia expedit, vnum hominem mori pro populo. Sequebatur autem I E S V M Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, & introiuit cum I E S V in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus ille, qui erat notus pontifici, & dixit ostiariæ : & introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancilla ostiaria : Numquid & tu ex discipulis es hominis istius ? Dicit ille : Non sum. Stabant autem serui & ministri ad prunas : quia frigus erat, & calefaciebant se : erat autem cum eis & Petrus stans, & calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit I E S V M de discipulis suis, & de doctrina eius. Respondit ei I E S V S : Ego palàm locutus sum mundo : ego semper docui in synagoga, & in templo, quò omnes Iudæi conueniunt : & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas ? interroga eos, qui audierunt, quid locutus sim ipsis : ecce hi sciunt, quæ dixerim ego. Hæc autem cum dixisset, vnus assistens ministrorum dedit alapam I E S V, dicens : Sic respondes pontifici ? Respondit ei I E S V S : Si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo : si autem benè, quid me cædis ? Et

misit

misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. Erat autem Simon Petrus stans, & calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid & tu ex discipulis eius es? Negavit ille, & dixit: Non sum. Dicit ei vnus ex seruis pontificis, cognatus eius, cuius abscidit Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negavit Petrus: & statim gallus cantauit. Adducunt ergo IESVM à Caipha in prætorium. Erat autem manè: & ipsi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, sed vt manducarent Pascha. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit: Quam accusationem affertis aduersus hominem hunc? Responderunt, & dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, & secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei Iudæi: Nobis non licet interficere quemquam. Vt sermo IESV impleretur, quem dixit significans qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterum in prætorium Pilatus, & vocauit IESVM, & dixit ei: Tu es rex Iudæorum? Respondit IESVS: A temetipso hoc dicis, an alij dixerunt tibi de me? Respondit Pilatus: Numquid ego Iudæus sum? Gens tua, & pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? Respondit IESVS: Regnum meum non est de hoc mundo. si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei vtique decertarent, vt non traderer Iudæis: nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit IESVS: Tu dicis quia rex

R

sum

sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati: omnis, qui est ex veritate, audit vocem meam. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et cùm hoc dixisset, iterum exiuit ad Iudæos, & dicit eis: Ego nullam inuenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis, vt vnum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Iudæorum? Clamauerunt ergo rursus omnes, dicentes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro. Tunc ergo apprehendit Pilatus IESVM, & flagellauit. Et milites plectentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius: & veste purpurea circumdederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant: Aue rex Iudæorum: & dabant ei alapas. Exiuit ergo iterum Pilatus foras, & dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoscatis quia nullam inuenio in eo causam. Exiuit ergo IESVS portans coronam spineam, & purpureum vestimentum: & dicit eis: Ecce homo. Cùm ergo vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim non inuenio in eo causam. Responderunt ei Iudæi: Nos legem habemus, & secundum legem debet mori: quia filium Dei se fecit. Cùm ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterum: & dixit ad IESVM: Vnde es tu? IESVS autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere

figere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit IESVS: Non haberes potestatem aduersum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, maius peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis enim, qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cum audisset hos sermones, adduxit foras IESVM, & sedit pro tribunali, in loco, qui dicitur Lithóstrotos, Hebraicè autem Gábbatha. Erat autem parasceue Paschæ, hora quasi sexta: & dicit Iudæis: Ecce rex vester. Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt Pontifices: Non habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit eis illum, vt crucifigeretur. Susceperunt autem IESVM, & eduxerunt. Et baiulans sibi crucem exiuit in eum, qui dicitur Caluariæ, locum, Hebraicè autem Gólgotha: vbi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem IESVM. Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat autem scriptum: IESVS Nazarenus, Rex Iudæorum. Hunc ergo titulum multi Iudæorum legerunt: quia prope ciuitatem erat locus, vbi crucifixus est IESVS: & erat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè. Dicebant ergo Pilato Pontifices Iudæorum: Noli scribere, Rex Iudæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum Iudæorum. Respondit Pilatus: Quod scripsi, scripsi. Milites ergo cum cruci-

fixissent eum , acceperunt vestimenta eius (& fecerunt quatuor partes, vnicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad inuicem : Non scindamus eam , sed fortiamur de illa cuius sit. Vt Scriptura impleretur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi: & in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem iuxta crucem IESV mater eius, & soror matris eius, Maria Cléophæ , & Maria Magdalene. Cùm vidisset ergo IESVS matrem, & discipulum stantem , quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua. Postea sciens IESVS, quia omnia consummata sunt , vt consummaretur Scriptura, dixit : Sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum . Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori eius. Cùm ergo accepisset IESVS acetum, dixit: Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum. Iudæi ergo, quoniam Parasceue erat, vt non remaneret in cruce corpora sabbato (erat enim magnus dies ille sabbati) rogauerunt Pilatum , vt frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites, & primi quidem fregerunt crura, & alterius, qui crucifixus est cum eo. Ad IESVM autem cùm venissent, vt viderunt eum iam mortuum , non fregerunt eius crura, sed vnus militum lancea latus eius aperuit, & continuo exiuit sanguis, & aqua. Et qui vidit, testi-

monium

monium perhibuit: & verum est testimonium eius. Et ille scit, quia vera dicit: vt & vos credatis. Facta sunt enim hæc vt Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt, in quem transfixerunt. Post hæc autem rogauit Pilatum Ioseph ab Arimathia (eò quòd esset discipulus IESV, occultus autem propter metum Iudæorum) vt tolleret corpus IESV. Et permisit Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus IESV. Venit autem & Nicodémus, qui venerat ad IESVM nocte primùm, ferens mixturam myrrhæ, & áloes, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus IESV, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudæis sepelire. Erat autem in loco, vbi crucifixus est, hortus: & in horto monumentum nouum, in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter Parascéuen Iudæorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt IESVM.

Oratio ad Dominum IESVM Christum de singulis articulis Passionis eius, dicenda à moriente, vel ab alio pro eo.
 ŷ. Adoramus te Christe, & benedicimus tibi.
 R. Quia, per sanctam Crucem tuam redemisti mundum.

DEus, qui pro redemptione mundi voluisti nasci, circumcidi, à Iudæis reprobari, à Iuda traditore osculo tradi, vinculis alligari; sicut agnus innocens ad victimam duci, atque conspectibus Annæ, Caiphæ, Pilati, & Herodis indecenter offerri; à falsis testibus accusari, flagellis & opprobrijs

vexari, sputis conspui, spinis coronari, colaphis cædi, arundine percuti, facie velari, & vestibus exui, cruci clavis affigi, in cruce leuari, inter latrones deputari, felle & aceto potari, & lancea vulnerari: Tu Domine per has sanctissimas pœnas tuas, quas ego indignus recolo, & per sanctam crucem, & mortem tuam libera me [vel, si alius dicit pro eo libera famulum tuum N.] à pœnis inferni, & perducere digneris, quò perduxisti latronem tecum crucifixum. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

Dici præterea possunt sequentes Psalmi.

Psalmus 117.

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicat nunc Israël quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicat nunc domus Aaron: quoniam in sæculum misericordia eius.

Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in sæculum misericordia eius.

De tribulatione inuocaui Dominum: & exaudiuit me in latitudine Dominus.

Dominus mihi adiutor: non timebo quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adiutor: & ego despiciam inimicos meos.

Bonum est confidere in Domino: quàm confidere in homine.

Bonum

Bonum est sperare in Domino: quàm sperare in principibus.

Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini, quia vltus sum in eos.

Circumdantes circumdederunt me: & in nomine Domini, quia vltus sum in eos.

Circumdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini, quia vltus sum in eos.

Impulsus euersus sum vt caderem: & Dominus suscepit me.

Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & factus est mihi in salutem.

Vox exultationis & salutis: in tabernaculis iustorū.

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltauit me: dextera Domini fecit virtutem.

Non moriar, sed viam: & narrabo opera Domini.

Castigans castigauit me Dominus: & morti non tradidit me.

Aperite mihi portas iustitiæ, ingressus in eas confitebor Domino: hæc porta Dñi, iusti intrabūt in eam.

Confitebor tibi quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes: hic factus est in caput anguli.

A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.

Hæc est dies, quam fecit Dominus: exultemus & lætemur in ea.

O Domine saluum me fac, ô Domine benè prospere: benedictus qui venit in nomine Domini.

Benediximus vobis de domo Domini: Deus Dominus, & illuxit nobis.

Constituite diem solemnem in condensis: vsque ad cornu altaris.

Deus meus es tu, & cõfitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

Confitebor tibi, quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.

Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius.

Gloria Patri.

Psalms 118.

BEati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Beari qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum.

Non enim qui operantur iniquitatem: in vijs eius ambulauerunt.

Tu mandasti: mandata tua custodiri nimis.

Vtinam dirigantur viæ meæ: ad custodiendas iustificationes tuas.

Tunc non confundar: cùm perspexero in omnibus mandatis tuis.

Confitebor tibi in directione cordis: in eo quòd didici iudicia iustitiæ tuæ.

Iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas vsquequaque.

In

In quo corrigit adolescentior viam suam ? in custodiendo sermones tuos.

In toto corde meo exquisiui te : ne repellas me à mandatis tuis.

In corde meo abscondi eloquia tua : vt non peccem tibi.

Benedictus es Domine : doce me iustificationes tuas.

In labijs meis : pronuntiaui omnia iudicia oris tui.

In via testimoniorum tuorum delectatus sum : sicut in omnibus diuitijs.

In mandatis tuis exercebor : & cōsiderabo vias tuas.

In iustificationibus tuis meditabor : non obliuiscar sermones tuos.

Gloria Patri.

Retribue seruo tuo, viuifica me : & custodiam sermones tuos.

Reuela oculos meos : & considerabo mirabilia de lege tua.

Incola ego sum in terra : non abscondas à me mandata tua.

Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas : in omni tempore.

Increpasti superbos : maledicti qui declinant à mandatis tuis.

Aufer à me opprobrium, & contemptum : quia testimonia tua exquisiui.

Etenim sederunt principes, & aduersum me loquebantur : seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis.

S

Nam

Nam & testimonia tua meditatio mea est: & consilium meum iustificationes tuæ.

A dhæsit pauimento anima mea: viuifica me secundum verbum tuum.

Vias meas enuntiaui, & exaudisti me: doce me iustificationes tuas.

Viam iustificationum tuarum instrue me: & exercebor in mirabilibus tuis.

Dormitauit anima mea præ tædio: confirma me in verbis tuis.

Viam iniquitatis amoue à me: & lege tua misere mei.

Viam veritatis elegi: iudicia tua non sum oblitus.

A dhæsi testimoniis tuis Dñe: noli me confundere.

Viam mandatorum tuorum cucurri: cum dilatasti cor meum.

Tres piæ & vtilis morientibus Orationes, cum tribus Pater noster, & tribus A ue Maria, in agone mortis recitandæ. Primò dicitur: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. A ue Maria.

Oratio.

Domine IESV Christe, per tuam sanctissimam agoniam, & orationem qua orasti pro nobis in monte Oliueti, quando factus est sudor tuus sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram: obsecro te, vt multitudinem sudoris tui sanguinei, quem præ timoris angustia copiosissimè pro nobis effudisti, offerre & ostendere digneris Deo Patri omnipotenti contra multitudinem omnium peccatorum huius

famuli

famuli tui **N.** & libera eum in hac hora mortis suæ ab omnibus pœnis & angustijs, quas pro peccatis suis se timet meruisse. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus in sæcula sæculorū. **R.** Amē. Secundò dicitur: **K yrie eleison. C hriste eleison. K yrie eleison. P ater noster. A ue Maria.** Oratio.

Domine **I E S V** Christe, qui pro nobis mori dignatus es in cruce, obsecro te, vt omnes amaritudines passionum & pœnarum tuarum, quas pro nobis miseris peccatoribus sustinuisti in cruce, maximè in illa hora, quando sanctissima anima tua egressa est de sanctissimo corpore tuo, offerre & ostendere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui **N.** & libera eum in hac hora mortis ab omnibus pœnis & passionibus, quas pro peccatis suis se timet meruisse. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus in sæcula sæculorum. **R.** Amen. Tertio dicitur: **K yrie eleison. C hriste eleison. K yrie eleison. P ater noster. A ue Maria.** Oratio.

Domine **I E S V** Christe, qui per os Prophetæ dixisti, In charitate perpetua dilexi te, ideò atraxi te miserans: obsecro te, vt eandem charitatem tuam, quæ te de cælis in terrâ ad tolerandas omnium passionum tuarum amaritudines attraxit, offerre & ostendere digneris Deo Patri omnipotenti pro anima huius famuli tui **N.** & libera eum ab omnibus passionibus & pœnis, quas pro peccatis suis timet se meruisse. Et salua animam eius in hac hora exitus

fui. Aperi ei ianuam vitæ, & fac eum gaudere cum Sanctis tuis in gloria æterna. Et tu pijsissime Domine IESV Christe, qui redemisti nos pretiosissimo sanguine tuo, miserere animæ huius famuli tui, & eam introducere digneris ad semper virentia & amœna loca Paradisi, vt viuat tibi amore indiuisibili, qui à te, & ab electis tuis numquam separari potest. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuus & regnas Deus in sæcula sæculorum. R. Amen.

In expiratione.

CVM verò tempus expirandi institerit, tunc maximè ab omnibus circumstantibus flexis genibus vehementer orationi instandum est. Ipse verò moriens, si potest, dicat: vel si non potest, assistens, siue Sacerdos pro eo clara voce pronuntiet: IESV, IESV, IESV. Quod, & ea quæ sequuntur, ad illius aures, si videbitur, etiam sæpiùs repetat. In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Domine IESV Christe suscipe spiritum meum. Sancta Maria ora pro me. Maria mater gratiæ, mater misericordiæ, tu me ab hoste protege, & hora mortis suscipe.

Tunc vbi viget pia consuetudo, pulsetur campana parochialis Ecclesiæ aliquibus ictibus ad significandum fidelibus in vrbe, vel loco, aut extrà in suburbanis existentibus instantem mortem expirantis ægroti, vt pro eo Deum rogare possint.

Egressa anima de corpore, statim dicatur hoc R. Subuenite Sancti Dei, occurrite Angeli Domini, Suscipientes

pientes animam eius, Offerentes eam in conspectu
 Altissimi. *ψ.* Suscipiat te Christus qui vocauit te, &
 in sinum Abrahæ Angeli deducant te. *℞.* Suscipien-
 tes animam eius, Offerentes eam in conspectu Altis-
 tissimi. *ψ.* Requiem æternam dona ei Domine, &
 lux perpetua luceat ei. Offerentes eam in conspectu
 Altissimi. *Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie*
eleison. Pater noster. ψ. Et ne nos inducas in tenta-
 tionem. *℞.* Sed libera nos à malo. *ψ.* Requiem æter-
 nam dona ei Domine. *℞.* Et lux perpetua luceat ei.
ψ. A porta inferi. *℞.* Erue Domine animam eius.
ψ. Requiescat in pace. *℞.* Amen. *ψ.* Domine exaudi
 orationem meam. *℞.* Et clamor meus ad te veniat.
ψ. Dominus vobiscum. *℞.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Tibi Domine commendamus animam famuli
 tui N. vt defunctus sæculo tibi viuat, & quæ
 per fragilitatem humanæ conuersationis peccata
 commisit, tu venia misericordissimæ pietatis abster-
 ge. Per Christum Dominum nostrum.

Interim detur campanæ signum transitus defuncti pro
 loci consuetudine, vt audientes pro eius anima Deum
 precentur. Deinde corpus de more honestè compositum
 loco decenti cum lumine collocetur; ac parua Crux super
 pectus inter manus defuncti ponatur: aut vbi Crux desit,
 manus in modum Crucis componantur: interdumque
 aspergatur Aqua benedicta: & interim donec efferatur,
 qui adsunt, siue Sacerdotes, siue alij, orabunt pro de-
 functo.

DE EXEQVIIS.

Acras carimonias ac ritus, quibus ex antiquissima traditione, & summorum Pontificum institutis sancta mater Ecclesia Catholica in filiorum suorum exequijs vti solet, tamquam vera religionis mysteria, Christianaëque pietatis signa, & fidelium mortuorum saluberrima suffragia, Parochi summo studio seruare debent, atque vsu retinere.

His itaque præstandis, qua par est modestia ac deuotione ita se habebunt, vt ad defunctorum salutem, simulque ad viuorum pietatem, quemadmodum verè sunt, non ad quæstum, eiusmodi ritus sanctè instituti esse videantur.

Nullum corpus sepeliatur, præsertim si mors repentina fuerit, nisi post debitum temporis interuallum, vt nullus omnino de morte relinquatur dubitandi locus.

Quod antiquissimi est instituti, illud quantum fieri poterit, retineatur, vt Missa præsentè corpore defuncti pro eo celebretur, antequam sepulture tradatur.

Si quis die festo sit sepeliendus, Missa propria pro defunctis præsentè corpore celebrari poterit, dum tamen Conuentualis Missa & Officia diuina non impediuntur, magnaque diei celebritas non obstat.

Caueant omnino Parochi aliique Sacerdotes, ne sepulture vel exequiarum seu anniuersarij mortuorum officij causa quidquam paciscantur, aut tamquam pretium exigant: sed ijs eleëmofynis contenti sint, que aut probata consuetudine dari solent, aut Ordinarius constituerit. Neque permittant, vt pallia aut alia altaris ornamenta ad ornatum feretri vel tumbæ adhibeantur.

Cùm autem antiquissimi ritus Ecclesiastici sit, cereos accensos in exequijs

exequijs & funeribus deferre, caueant item ne eiusmodi ritus omit-
tatur, ac ne quid auarè aut indignè in eo committatur.

Pauperes verò, quibus mortuis nihil aut ita parum superest, vt
proprijs impensis humari non possint, gratis omnino sepeliantur; ac
debita lumina suis impensis, si opus fuerit, adhibeant Sacerdotes ad
quos defuncti cura pertinet, vel aliqua pia Confraternitas, si fuerit,
iuxta loci consuetudinem.

Vbi viget antiqua consuetudo sepeliendi mortuos in cœmeterijs,
retineatur, & ubi fieri potest, restituatur, at verò cui locus sepul-
turae dabitur in Ecclesia, humi tantùm detur. Cadauera autem prope
altaria non sepeliantur.

Sepulchra Sacerdotum & Clericorum cuiuscumque Ordinis, vbi
fieri potest, à sepulchris laicorum separata sint, ac decentiori loco sita;
atque ita, vbi commodum fuerit, vt alia pro Sacerdotibus, alia pro
inferioris Ordinis Ecclesie ministris parata sint.

Sacerdos, aut cuiusuis Ordinis Clericus defunctus vestibus suis
quotidianis communibus vsq; ad talarum vestem inclusiue, tum desu-
per sacro vestitu Sacerdotali vel Clericali, quem Ordinis sui ratio de-
poscit, indui debet. Sacerdos quidem super talarè vestem, amictu, alba,
cingulo, manipulo, stola, & casula seu planeta violacea sit indutus.

Diaconus verò induatur amictu, alba, cingulo, manipulo, stola
super humerum sinistrum, quæ sub axilla dextra annectatur, &
Dalmatica violacea.

Subdiaconus autem amictu, alba, cingulo, manipulo, & tunicella.

Alij praterea inferiorum Ordinum Clerici superpelliceo supra
vestem talarum ornari debent, singuli prædicti cum tonsura ac bir-
retis suis.

Nullum porò cadauer perpetuæ sepulturae traditum ex vlla
cuiusuis Ordinis Ecclesia asportari liceat, nisi de licentia Ordinarij.

Laici cadaver, quolibet generis aut dignitatis titulo præditus ille fuerit, Clerici ne deferant, sed laici.

Corpora defunctorum in Ecclesia ponenda sunt pedibus versus altare maius, vel si conduntur in Oratorijs aut Cappellis, ponantur cum pedibus versis ad illarum altaria, quod etiam pro situ & loco fiat in sepulchro. Presbyteri verò habeant caput versus altare.

Ceterum nemo Christianus in communionem fidelium defunctus, extra Ecclesiam aut cæmeterium ritè benedictum sepeliri debet: sed si necessitas cogat ex aliquo euentu aliquando ad tempus aliter fieri, curetur, ut quatenus fieri poterit, corpus in locum sacrum quamprimùm transferatur, & interim semper Crux capiti illius apponi debet, ad significandum illum in Christo quiescisse.

Quibus non licet dare Ecclesiasticam sepulturam.

Ignorare non debet Parochus, qui ab Ecclesiastica sepultura ipso iure sint excludendi; ne quemquam ad illam contra sacrorum Canonum decreta umquam admittat.

Negatur igitur Ecclesiastica sepultura Paganis, Iudeis, & omnibus infidelibus, hæreticis, & eorum fautoribus: apostatis à Christiana fide; schismaticis, & publicis excommunicatis maiori excommunicatione; interdictis nominatim, & ijs, qui sunt in loco interdicto, eo durante.

Se ipsos occidentibus ob desperationem, vel iracundiam (non tamen si ex insania id accidat) nisi ante mortem dederint signa pœnitentiæ.

Morientibus in duello, etiamsi ante obitum dederint pœnitentiæ signa.

Manifestis & publicis peccatoribus, qui sine pœnitentiâ perierunt.

*Iis, de quibus publicè constat, quòd semel in anno non suscep-
runt Sacramenta Confessionis & Communionis in Pascha, & absque
ullo signo contritionis obierunt.*

Infantibus mortuis absque Baptismo.

*Ubi verò in prædictis casibus dubium occurrerit, Ordinarius
consulatur.*

Exequiarum Ordo.

Constituto tempore, quo corpus ad Ecclesiam deferendum est,
conuocetur Clerus, & alij, qui funeri interesse debent, & in
Parochialem, vel in aliam Ecclesiam iuxta loci consuetudinem, ordine
conueniant, ac datis certis campanæ signis, eo modo & ritu quo in eo
loco fieri solet, Parochus indutus superpelliceo & stola nigra, vel
etiam pluuiali eiusdem coloris, Clerico præferente Crucem, & alio
Aquam benedictam, ad domum defuncti unà cum alijs procedit.
distribuuntur cerei, & accenduntur intortitia. Mox ordinatur pro-
cessio, præcedentibus laicorum Confraternitatibus, si adsint, tum se-
quitur Clerus regularis, & secularis per ordinem, biniq;ue proce-
dunt, prælata Cruce, deuotè Psalmos, ut infra, decantantes,
Parocho præcedente feretrum cum luminibus. Inde sequuntur alij
funus comitantes, & pro defuncto Deum ritè deprecantes sub
silentio.

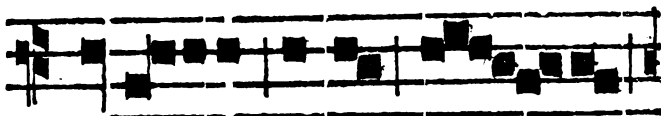
Parochus verò antequam cadauer efferatur, illud aspergit Aqua
benedicta, mox dicit Antiphonam, Si iniquitates. & Psalm. De
profundis clamaui, &c. in fine, Requiem æternam dona
ei Domine, & lux perpetua luceat ei. repetit Antiph. totam, Si
iniquitates, &c. Deinde cadauer effertur, Parochusq;ue de domo
procedens statim graui voce intonat Antiphonam, Exultabunt Do-
mino; & Cantores inchoant Psalmum Miserere mei Deus se-
cundùm magnam, &c. Clero alternatim prosequente, ac si lon-

T

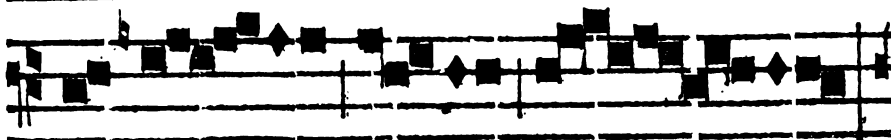
gitudò

gitudo itineris postulauerit, dicantur alij Psalmi ex Officio mortuorum: & in fine cuiusque Psalmi dicitur, Requiem æternam dona ei Domine, &c. qui Psalmi deuotè, distinctè, grauique uoce recitari debent usque ad Ecclesiam.

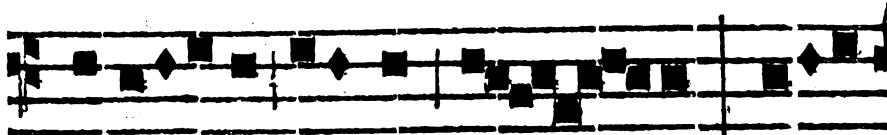
Ad ingressum Ecclesiæ repetitur Antiphona: Exultabunt Domino ossa humiliata. Deinde Ecclesiam ingressi, cantant Resp. Cantore incipiente, & Clero alternatim respondente, uidelicet:

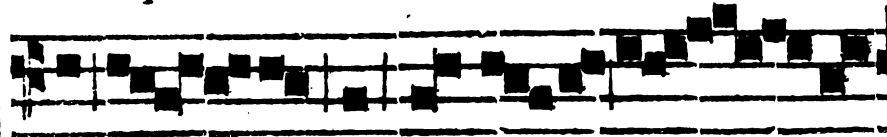
Vbuenite Sancti De i,

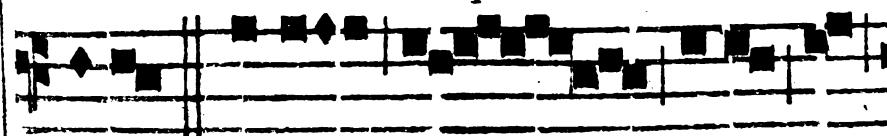
oc cur rite An geli Do mini,

Suscipientes animam e ius, Offeren-

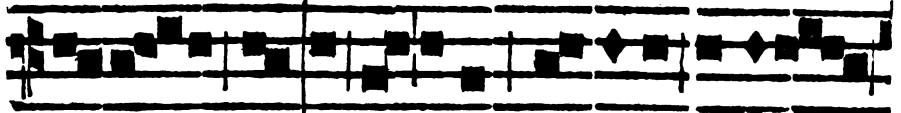

tes e am in conspe ctu Al tif-

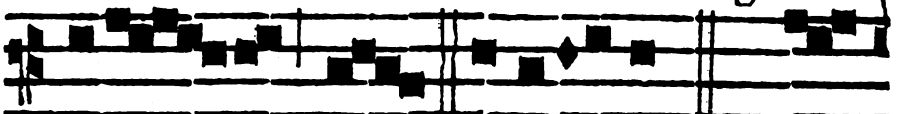

fimi. ⁊. Suscipiat te Christus qui

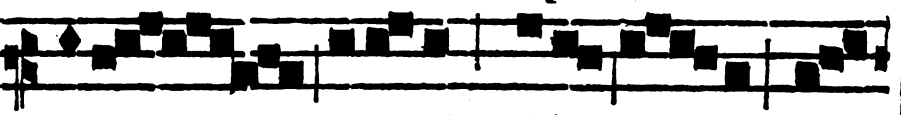
vocauit

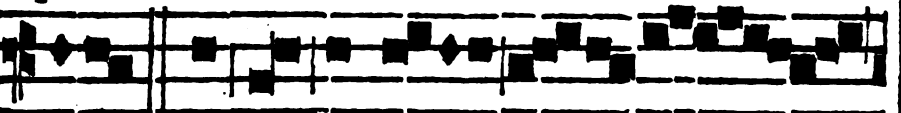
vo ca uit te: & in sinum Abrahæ Angeli

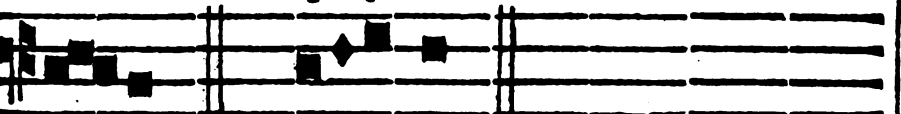
dedu , cant te. S ufcipientes. ¶. Re-

quiem æternam dona e i Do-

mine. ¶. Et lux perpe tua lu ce at

e i. O fferentes.

Deposito feretro in medio Ecclesiæ, ita vt defuncti pedes, si fuerit laicus, sint versus altare maius; si verò fuerit Sacerdos, vt dictum est, caput sit versus ipsum altare; & cereis accensis circa corpus, statim, nisi quid impediatur, vt infra monebitur, dicatur Officium mortuorum, cum tribus Nocturnis, & Laudibus, vt infra ponitur; & duo ex Clero incipiant absolutè Inuitatorium. Regem, cui omnia viuunt: Venite adoremus. & repetitur à Clero. Regem, cui omnia viuunt, &c. Psalm. Venite, exultemus, &c. & duplicantur Antiphonæ.

Ad finem Officij post Antiphonam Cantici Benedictus, &c. Ego sum resurrectio, dicitur Pater noster. secreto. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo. *ŷ.* A porta inferi. *R.* Erue Domine animam eius. *ŷ.* Requiescat in pace. *R.* Amen. *ŷ.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *ŷ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

Absolve, quæsumus, Domine, animam famuli tui ab omni vinculo delictorum, vt in resurrectionis gloria inter Sanctos & electos tuos resuscitatus respiret. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Dum in Officio dicuntur Laudes, Sacerdos cum ministris paratur ad celebrandam Missam solemnem pro defuncto, si tempus congruens fuerit, vt in die depositionis in Missali Romano.

Finita Missa, Sacerdos, deposita casula, seu planeta, & manipulo, accipit pluuiiale nigri coloris, & Subdiaconus accipit Crucem, & accedit ad feretrum, & se sistit ad caput defuncti, etiam Cruce medius inter duos Acolythos seu ceroferarios cum candelabris, & candelis accensis: & omnes alij de Clero veniunt ordinatim in gradu suo cum candelis accensis, & stant in circuitu feretri: tum sequitur Sacerdos cum Diacono, & assistente, aliisque ministris, & facta reuerentia altari, sistit se contra Crucem ad pedes defuncti, retrò astantibus ei à sinistris duobus Acolythis, uno cum thuribulo & nauicula incensi, altero cum vase

Aquæ

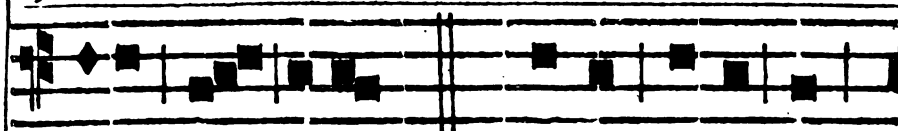
Aquæ benedictæ & asperforio, & Acolytho seu Clerico tenente librum, absolutè dicit sequentem Orationem.

Non intres in iudicium cum seruo tuo Domine, quia nullus apud te iustificabitur homo, nisi per te omnium peccatorum ei tribuatur remissio. Non ergo eum, quæsumus, tua iudicialis sententia premat, quem tibi vera supplicatio fidei Christianæ commendat: sed gratia tua illi succurrente, mereatur euadere iudicium ultionis, qui dum viueret, insignitus est signaculo sanctæ Trinitatis, qui uiuis & regnas in sæcula sæculorum. R. Amen.

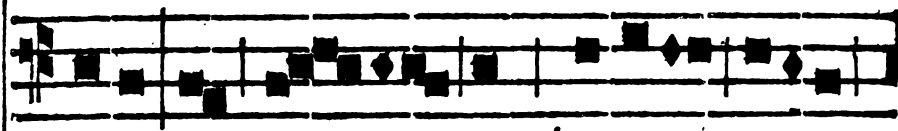
Deinde Cantore incipiente, Clerus circumstantes cantat sequens Responsorium.

L I bera me Do mine, de morte
 æterna, in die illa tremen da: Quando
 cæ li mo uendi sunt & ter ra: Dum
 ue neris iudi ca re sæ-
 T 3 culum

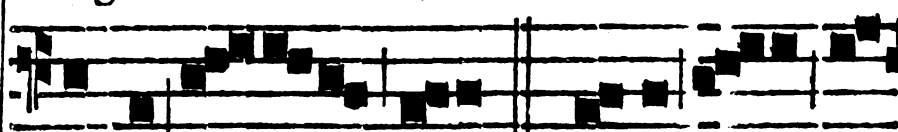

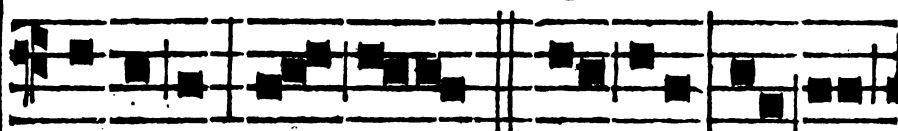
culum per ignem. ψ . Tremens factus sum

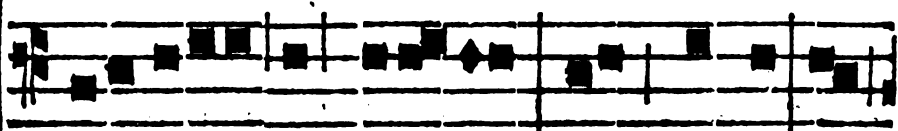
ego, & ti meo, dum discussio venerit,

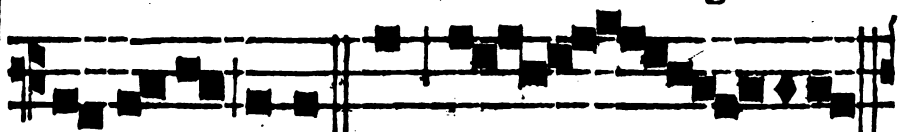
atque ven tu ra i ra. Quando cæ li mo-

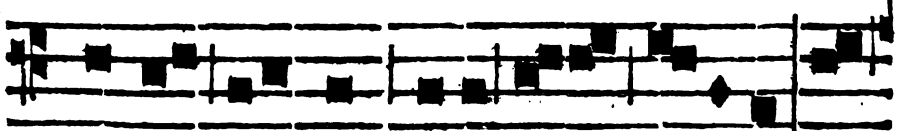
uendi sunt, & terra. ψ . Dies illa, dies iræ,

calamitatis & mise riæ, dies magna, &

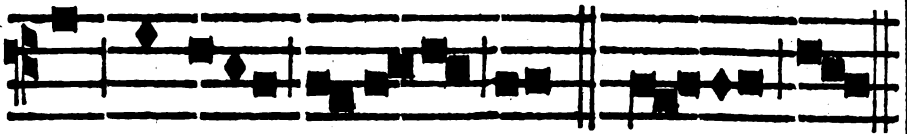

a ma ra valdè. Dum ve neris.

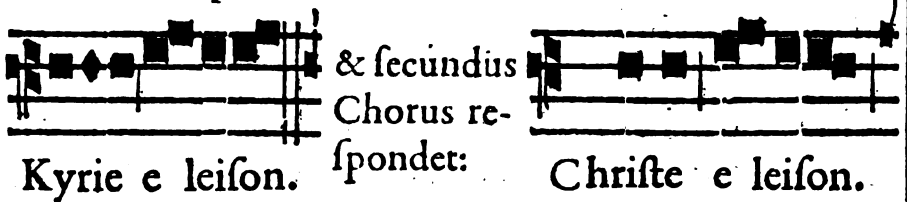
ψ . Requiem æternam dona e i Domine, &

lux

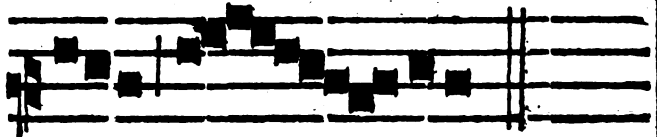
lux perpetua lu ce at e i. ŷ. Li bera me.

Dum cantatur prædictum Responsorium, Sacerdos, Acolytho seu Diacono ministrante, accipit incensum de nauicula, & ponit in thuribulum, & finito Responso, Cantor cum primo Choro dicit:

Kyrie e leison. & secundus Chorus respondet: Christe e leison.

Deinde omnes simul dicunt:

Kyrie e leison.

Mox Sacerdos dicit alta voce: *Pater noster*, &c. & secretò dicitur ab omnibus: & ipse interim accipit à Diacono vel Acolytho aspersorium Aquæ benedictæ, & facta profunda inclinatione Cruci, quæ est ex aduerso, Diacono seu ministro genuflectete, & simbrias pluuiæ subleuante: circumiens feretrum (si transit ante Sacramentum genuflectit) aspergit corpus defuncti, deinde reuersus ad locum suum, Diacono ministrante, accipit thuribulum, & eodem modo circuit feretrum, & corpus incensat, vt aspererat: postea reddito thuribulo ei à quo acceperat, stans in loco suo, Acolytho seu alio ministro tenente li-

brum

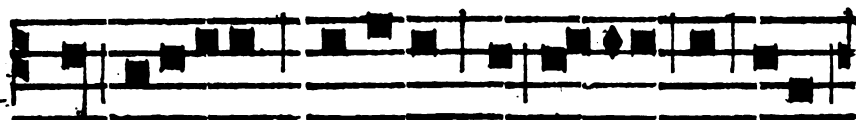
brum apertum ante se, dicit: *Ps.* Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo. *Ps.* A porta inferi. *R.* Erue Domine animam eius. *Ps.* Requiescat in pace. *R.* Amen. *Ps.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *Ps.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus. Oratio.

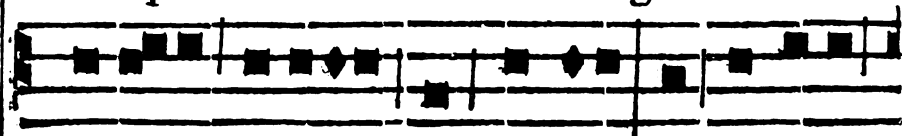
DEus, cui proprium est misereri semper, & parcere: te supplices exoramus pro anima famuli tui *N.* quam hodie de hoc sæculo migrare iussisti: vt non tradas eam in manus inimici, neque obliuiscaris in finem: sed iubeas eam à sanctis Angelis suscipi, & ad patriam Paradisi perduci: vt quia in te sperauit & credidit, non poenas inferni sustineat, sed gaudia sempiterna possideat. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Si defunctus fuerit Sacerdos, in Oratione dicatur: pro anima famuli tui Sacerdotis, quam hodie, &c.

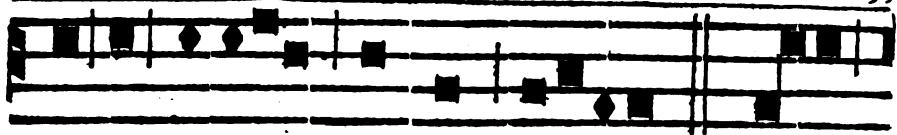
Finita oratione, corpus defertur ad sepulchrum, si tunc deferendum sit, & dum portatur, Clerici cantant Antiphonam.

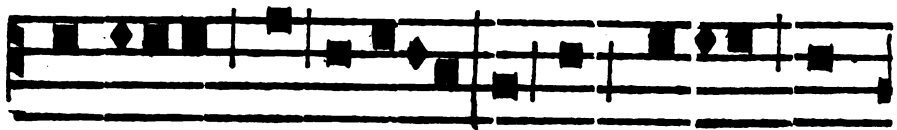
IN paradisum deducant te Angeli: in tuo

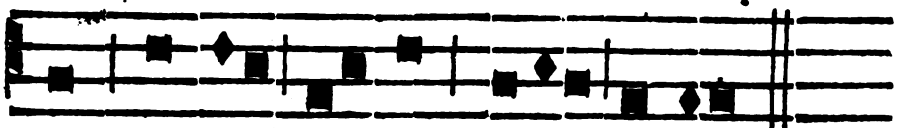
aduentu suscipiant te Martyres, & perducant
te in

te in ciuitatem sanctam Ierusalem. Chorus

Angelorum te suscipiat, & cum Lazaro quon-

dam paupere æternam habeas requiem.

Cùm autem peruenerit ad sepulchrum, si non est benedictum, Sacerdos illud benedicit, dicens hanc Orationem.

Oremus.

DEus, cuius miseratione animæ fidelium requiescunt, hunc tumulum benedicere dignare, ei que Angelum tuum sanctum deputa custodem, & quorum quarumque corpora hîc sepeliuntur, animas eorum ab omnibus absolue vinculis delictorum, vt in te semper cum Sanctis tuis sine fine lætentur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Dicta Oratione, Sacerdos Aqua benedicta aspergat, deinde incenset corpus defuncti, & tumulum.

Quòd si corpus tunc ad sepulturam non deferatur, omisso Responsorio, In Paradisum, &c. & benedictione sepulchri, si iam est benedictum, proseguatur Officium, vt in-

frā, quod numquam omittitur, & intonet Antiphonam.

& dicitur
Canticum
Benedictus.

Ego sum resurrectio. E u o u a e.

Et re-
petitur

Antiph. Ego sum resurrectio & vita, qui credit in

me, etiam si mortuus fuerit, uiuet, & omnis, qui

uiuit, & credit in me, non morietur in æ ternum.

Postea Sacerdos dicit: Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c. interim corpus aspergit. *ψ*. Et ne nos inducas in tentationem. *℞*. Sed libera nos à malo. *ψ*. A porta inferi. *℞*. Erue Domine animam eius. *ψ*. Requiescat in pace. *℞*. Amen. *ψ*. Domine exaudi orationem meam. *℞*. Et clamor meus ad te veniat. *ψ*. Dominus vobiscum. *℞*. Et cum spiritu tuo. O remus.

FAC, quæsumus, Domine, hanc cum seruo tuo defuncto [vel famula tua defuncta] misericordiam, ut factorum suorum in pœnis non recipiat vicem, qui [vel quæ] tuam in votis tenuit voluntatem, ut sicut hîc eum [vel eam] vera fides iunxit fidelium

delium

delium turmis, ita illic eum, [vel eam] tua miseratione societ Angelicis choris. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen. *ψ.* Requiem æternam dona ei Domine. *R.* Et lux perpetua luceat ei. *ψ.* Requiescat in pace. *R.* Amen. *ψ.* Anima eius, & animæ omnium fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace.

Deinde à sepultura in Ecclesiam, vel in Sacristiam reuertentes dicant sine cantu Antiph. Si iniquitates, cum Psalmo. De profundis, &c. Requiem æternam dona eis Domine, &c.

Si verò ob rationabilem causam, videlicet ob temporis angustiam, vel aliorum funerum instantem necessitatem, prædictum Officium mortuorum cum tribus Nocturnis & Laudibus dici non potest; deposito in Ecclesia feretro cum corpore, dicatur saltem primum Nocturnum cum Laudibus, vel etiam sine Laudibus, maximè vbi eiusmodi viget consuetudo, incipiendo ab Inuitatorio. Regem, cui omnia viuunt, Venite, &c. Et postea omnia alia dicantur, quæ suprâ præscripta sunt dicenda post Officium mortuorum, & Missam.

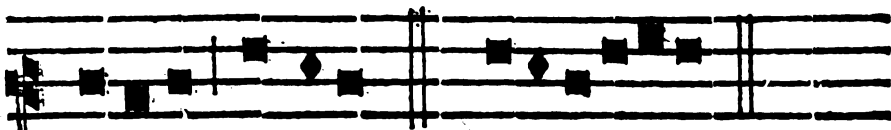
Quòd si etiam ea fuerit temporis angustia, vel alia vrgens necessitas, vt vnum Nocturnum cum Laudibus dici non possit, aliæ prædictæ Preces, & suffragia numquam omittantur.

Missâ verò, si hora fuerit congruens, ritu pro defunctis, vt in die obitus, præsentem corpore non omittatur, nisi obstat magna diei solemnitas, aut aliqua necessitas aliter suadeat, & post Missam fiat vt suprâ.

O F F I C I V M D E F V N C T O R V M.

Dicitur in Choro in die depositionis, & alijs diebus, pro temporis opportunitate, & Ecclesiarum consuetudine, vt supra dictum est. In die verò depositionis, & tertio, septimo, trigesimo, & anniuersario, duplicantur Antiphonæ. Et in fine Psalmorum dicitur: **Requiem æternam dona eis Domine. Et lux perpetua luceat eis.** Etiam si pro vno tantùm fiat Officium.

Ad Vesperas absolutè incipitur ab Antiphona

Placebo Domino.

E u o u a e.

Psalmus 114.

Dilexi, quoniam exaudiet Dominus:
vocem orationis meæ.

Quia inclinavit aurem suam mihi: &
in diebus meis inuocabo.

Circumdederunt me dolores mortis:

& pericula inferni inuenerunt me.

Tribulationem & dolorem inueni: & nomen Do-
mini inuocaui.

O Domine libera animam meam: misericors Do-
minus & iustus, & Deus noster miseretur.

Custo-

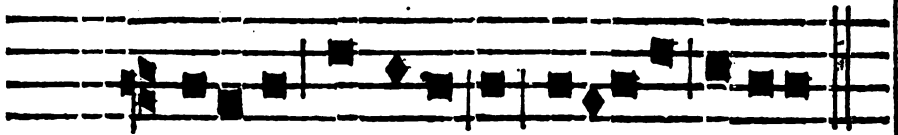
Custodiens paruulos Dominus: humiliatus sum, & liberauit me.

Conuertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi.

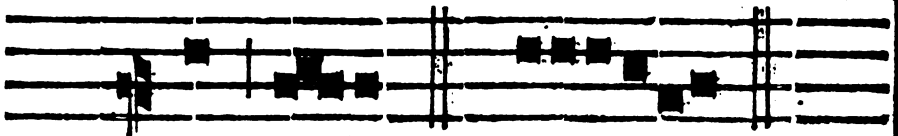
Quia eripuit animam meam de morte: oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapsu.

Placebo Domino: in regione uiuorum.

R equiem æternam.

Antiph. Placebo Domino in regione uiuorum.

Antiph. Hei mi hi. E. u o u a e.

Psalmus 119.

AD Dominum cum tribularer clamaui: & exaudiuit me.

Domine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua dolosa.

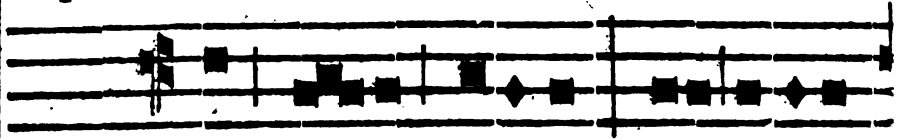
Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatoriis.

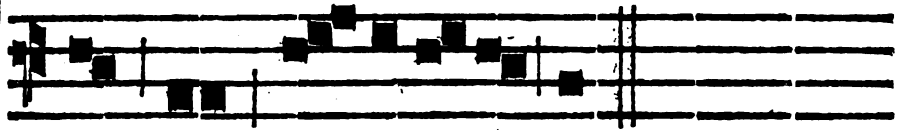
Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est, habitauit cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

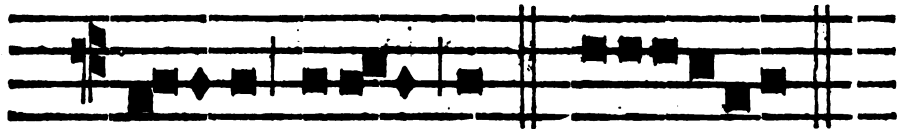
Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: cum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Antiph. Hei mi hi Domine: quia incola-

tus meus pro longatus est.

Añã. Dominus custodit te. E u o u a e.

Psalmus 120.

LEuauĩ oculos meos in montes: vnde veniet
auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælum &
terram.

Non det in commotionem pedem tuum: neque
dormitet qui custodit te.

E cce non dormitabit, neque dormiet: qui custo-
dit Israëł.

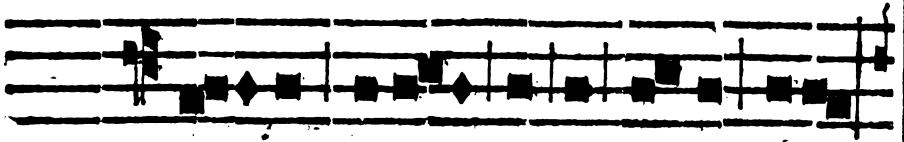
Dominus custodit te: Dominus protectio tua su-
per manum dexteram tuam.

P er diem sol non vret te: neque luna per noctem.

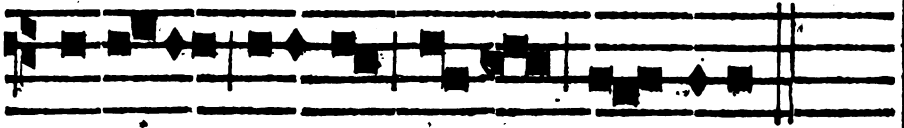
Dominus custodit te ab omni malo: custodiat ani-
mam tuam Dominus.

D omi-

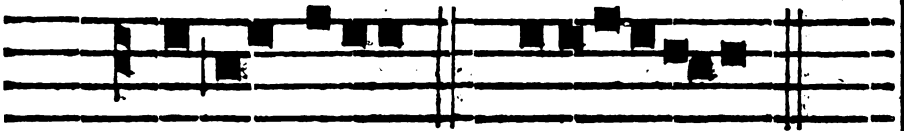
Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum: ex hoc nunc & vsque in sæculum.

Antiph. Dominus custodit te ab omni malo:

custodiat animam tuam Dominus.

Antiph. Si iniquitates. E u o u a e.

Psalmus 129.

DE profundis clamaui ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentem: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates obseruaueris Domine: Domine quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: & propter legem tuam sustinui te Domine.

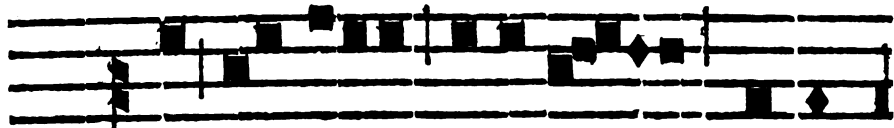
Sustinuit anima mea in verbo eius: sperauit anima mea in Domino.

A custodia matutina vsque ad noctem: speret Israël in Domino.

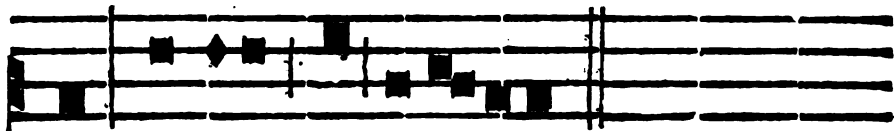
Quia

Quia apud Dominum misericordia: & copiosa
apud eum redemptio.

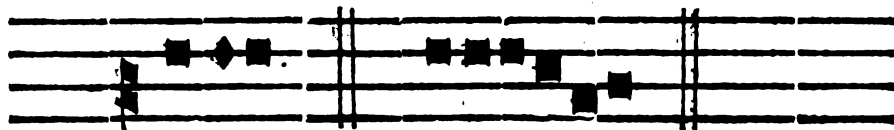
Et ipse redimet Israël: ex omnibus iniquitati-
bus eius.

Antiph. Si iniquitates obserua ueris Domi-

ne: Domine quis susti nebit?

Antiph. Opera.

E u o u a e.

Psalmus 137.

Confitebor tibi Domine in toto corde meo:
quoniam audisti uerba oris mei.

In conspectu Angelorum psallam tibi: adorabo ad
templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

Super misericordia tua, & ueritate tua: quoniam
magnificasti super omne, nomen sanctum tuum.

In quacumque die inuocauero te, exaudi me: mul-
tiplicabis in anima mea uirtutem.

Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: quia
audierunt omnia uerba oris tui.

Et cantent in uis Domini: quoniam magna est
gloria Domini.

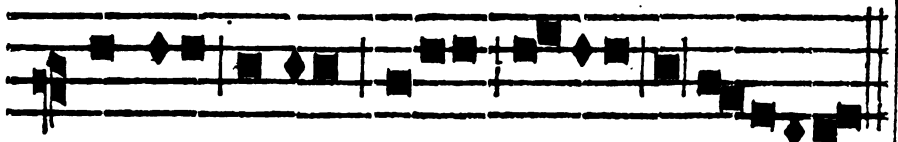
Quo-

Quoniam excelsus Dominus, & humilia respicit:
& alta à longè cognoscit.

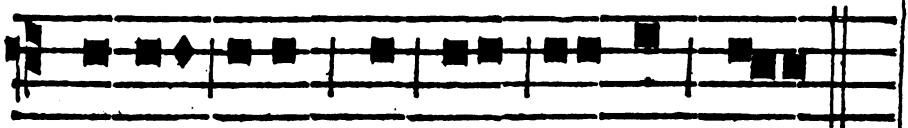
Si ambulauero in medio tribulationis, viuificabis
me: & super iram inimicorum meorum extendisti
manum tuam, & saluum me fecit dextera tua.

Dominus retribuet pro me: Domine misericor-
dia tua in sæculum, opera manuum tuarum ne
despicias.

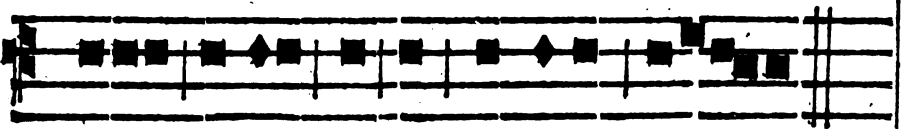
Requiem æternam.

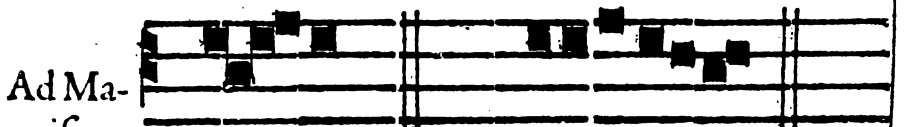
Añã. Opera manuum tuarũ Domine ne despicias.

ÿ. Audiui vocem de cælo dicentem mihi.

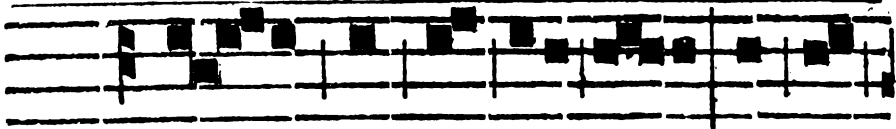
z. Beati mortui qui in Domino moriuntur.

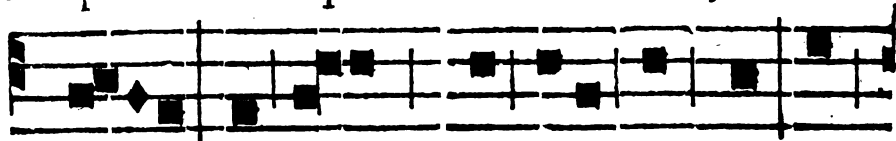
Ad Ma-
gnificat

Antiph. Om ne. Eu ou a e.

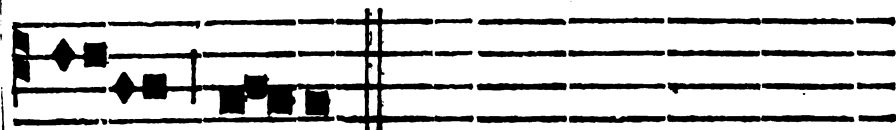
Magnificat: anima mea, &c. vt infra.

Antiph. Om ne quod dat mihi Pa ter, ad me

ve niet, & e um qui venit ad me, non

eijciam fo ras.

Sequentes Preces dicuntur flexis genibus, similiter & ad Laudes. P ater noster. *secretò. v̄.* Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo.

Psalmus 145.

Lauda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quamdiu fuero.

Nolite confidere in principibus: in filiis hominum, in quibus non est salus.

Exibit spiritus eius, & reuertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

B eatus cuius Deus Iacob adiutor eius, spes eius in Domino Deo ipsius: qui fecit cælum, & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt.

Qui custodit veritatem in sæculum, facit iudicium iniuriarum patientibus: dat escam esurientibus.

D omi-

Dominus soluit compeditos: Dominus illuminat cæcos.

Dominus erigit elisos: Dominus diligit iustos.

Dominus custodit aduenas, pupillum & viduam suscipiet: & vias peccatorum disperdet.

Regnabit Dominus in sæcula, Deus tuus Sion: in generationem & generationem.

Requiem æternam.

ψ. A porta inferi. R. Erue Domine animam eius.

ψ. Requiescat in pace. R. Amen. ψ. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

In die depositionis Defuncti. Oratio.

Absolue, quæsumus Domine, animam famuli tui [vel famulæ tuæ] vt defunctus [vel defuncta] sæculo tibi viuat: & quæ per fragilitatem carnis humana conuersatione commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen. Vel

Deus, cui proprium est misereri semper & parcere: te supplices exoramus pro anima famuli tui N. [vel famulæ tuæ] quam hodie de hoc sæculo migrare iussisti; vt non tradas eam in manus inimici, neque obliuiscaris in finem: sed iubeas eam à sanctis Angelis suscipi, & ad patriam Paradisi perduci: vt quia in te sperauit & credidit, non pœnas inferni sustineat, sed gaudia æterna possideat. Per Christum Dñm nostrū. R. Amen.

In die tertio, septimo, & trigesimo depositionis Defuncti. Oratio.

Quæsumus Domine, vt animæ famuli tui N. [vel famulæ tuæ] cuius depositionis diem tertium, [vel septimum, vel trigesimum] commemoramus, Sanctorum atque electorum tuorum largiri digneris consortium: & rorem misericordiæ tuæ perennem infundas. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

In anniuersario. Oratio.

Deus indulgentiarum Domine, da animæ famuli tui, [vel famulæ tuæ,] vel animabus famulorum famularumque tuarum] cuius, [vel quorum] anniuersarium depositionis diem commemoramus, refrigerij sedem, quietis beatitudinem, & luminis claritatem. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Aliæ Orationes diuersæ pro defunctis.

Pro Summo Pontifice defuncto. Oratio.

Deus, qui inter summos Sacerdotes famulum tuum N. ineffabili tua dispositione connumerari voluisti: præsta quæsumus, vt qui vnigeniti Filij tui vices in terris gerebat, sanctorum tuorum Pontificum consortio perpetuo aggregetur. Per eundem Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Pro defuncto Episcopo. Oratio.

Deus, qui inter Apostolicos Sacerdotes famulum tuum Pontificali fecisti dignitate vigere, præsta

præsta quæsumus, vt eorum quoque perpetuo aggregetur consortio. Per Christum Dominum nostrum. *Re.* Amen.

Si fuerint plures, dicatur in numero plurali.

Pro Episcopo Cardinali defuncto dicatur: famulum tuum N. Episcopum Cardinalem Pontificali fecisti dignitate, &c.

Pro Presbytero Cardinali dicatur: famulum tuum N. Presbyterum Cardinalem Sacerdotali fecisti, &c.

Pro Diacono autem Cardinali dicitur Oratio, Inclina Domine, quæ habetur paulò infrà, hoc modo: Vt animam famuli tui N. Diaconi Cardinalis, quam de hoc sæculo, &c.

Pro defuncto Sacerdote. Oratio.

DEus, qui inter Apostolicos Sacerdotes, famulum tuum Sacerdotali fecisti dignitate vigere; præsta quæsumus, vt eorum quoque perpetuo aggregetur consortio.

Vel Oratio:

PRæsta quæsumus Domine, vt anima famuli tui N. Sacerdotis, quem in hoc sæculo commorantem sacris muneribus decorasti, in cælesti sede gloriosa semper exultet. Per Christum Dominum nostrum.

Pro vno defuncto. Oratio.

INclina Domine aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur, vt animam famuli tui, quam de hoc sæculo migrare iussisti, in pacis ac lucis regione consti-

tuas, & Sanctorum tuorum iubeas esse consortem.
Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Pro vna defuncta. Oratio.

Quæsumus Domine, pro tua pietate miserere
animæ famulæ tuæ: & à contagijs mortali-
tatis exutam in æternæ saluationis partem restitue.
Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Pro defunctis fratribus, propinquis,
& benefactoribus.

Deus veniæ largitor, & humanæ salutis ama-
tor: quæsumus clementiam tuam, vt no-
stræ congregationis fratres, propinquos, & benefa-
ctores, qui ex hoc sæculo transierunt: beata Maria
semper Virgine intercedente cum omnibus Sanctis
tuis, ad perpetuæ beatitudinis consortium perue-
nire concedas. Per Christum Dominum nostrum.
R. Amen.

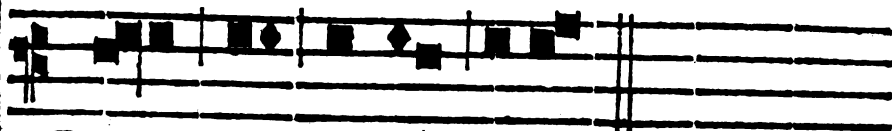
Pro fidelibus Defunctis generalis oratio.

Fidelium Deus omnium conditor & redemptor,
animabus famulorum famularumque tuarum,
remissionem cunctorum tribue peccatorum: vt in-
dulgentiam, quam semper optauerunt, pijs suppli-
cationibus consequantur. Qui viuis & regnas in
sæcula sæculorum. *R.* Amen.

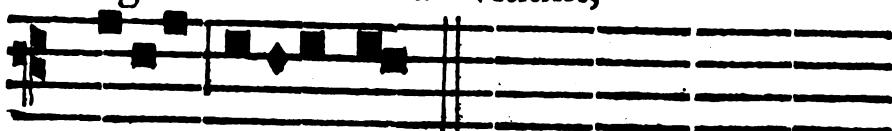
ψ. Requiem æternam dona eis Domine. *R.* Et
lux perpetua luceat eis. ψ. Requiescant in pace.
R. Amen.

A D M A T V T I N V M,

Inuitatorium.

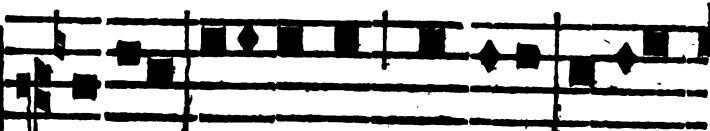
R egem cui omnia vitunt,

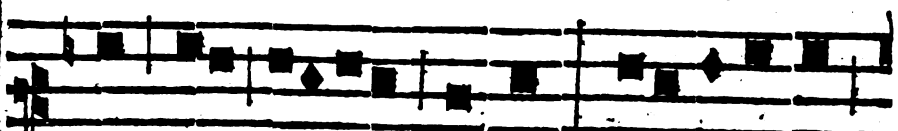
V enite adoremus.

Chorus repetit, R egem, &c.

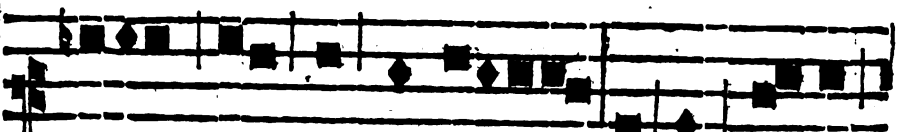
Psalmus 94.

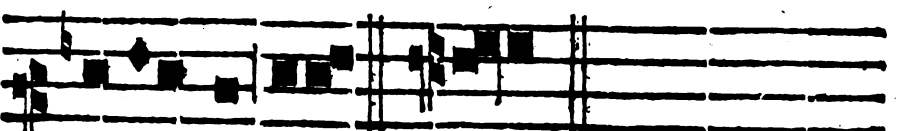
Enite, exultemus Domino, iubile-

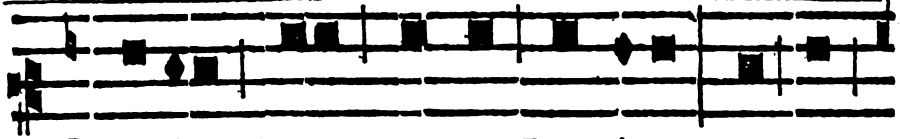
mus Deo salutari nostro: præoccupemus

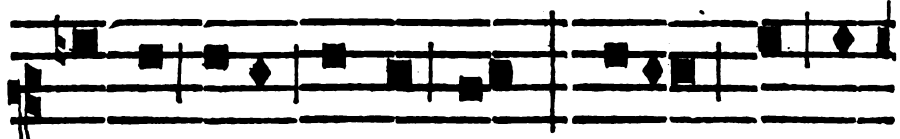
faciem eius in confessione, & in psalmis

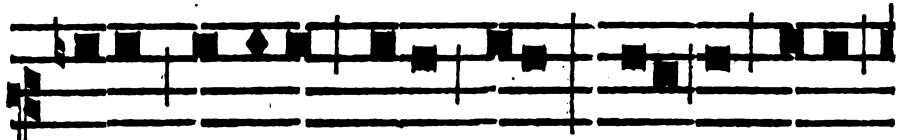
iubilemus ei. R egem.

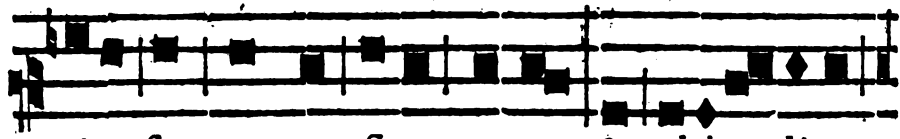
Quoniam Deus magnus Dominus , & rex

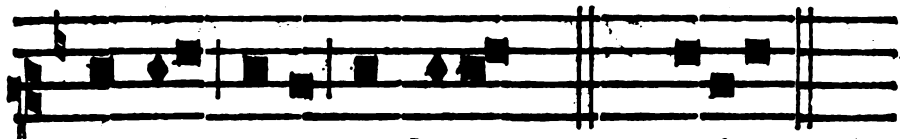
magnus super omnes deos: quoniam non re-

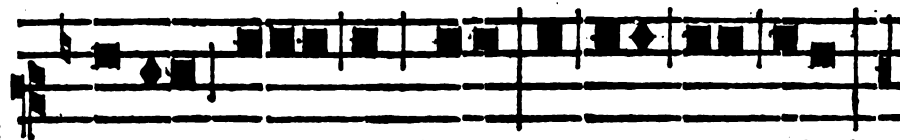
pellet Dominus plebem suam, quia in manu

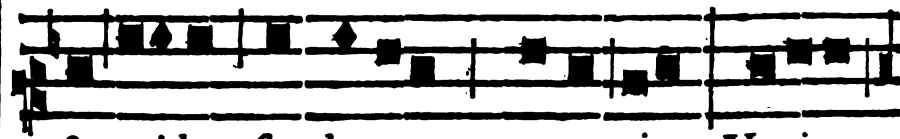
eius sunt omnes fines terræ, & altitu dines

montium ipse conspicit. Venite.

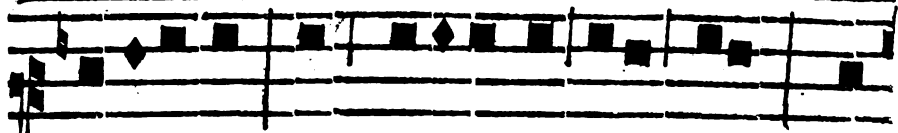

Quoniam ipsius est mare, & ipse fecit illud,

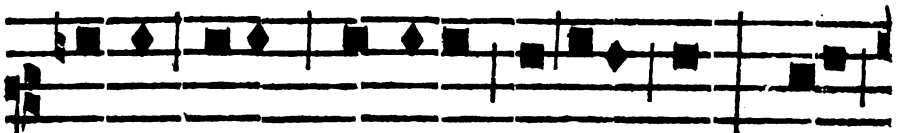

& aridam fundauerunt manus eius: Venite

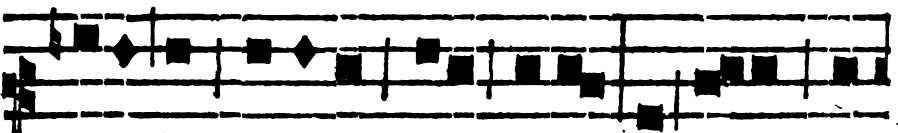
adore-

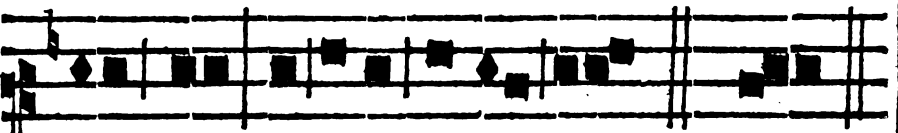
adoremus, & procidamus ante Deum: plo-

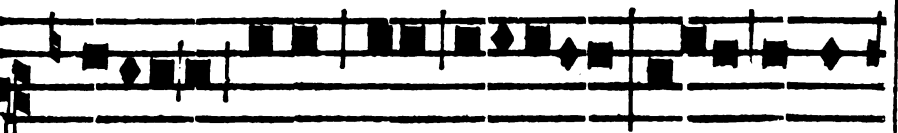
remus coram Domino qui fecit nos, quia

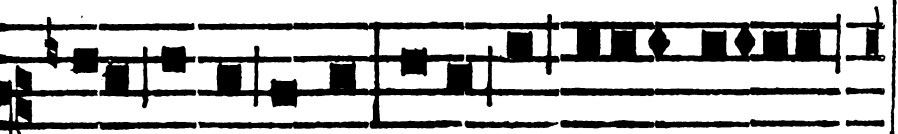
ipse est Dominus Deus noster: nos autem po-

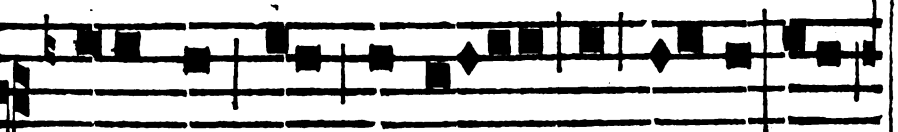
pulus eius, & oves pascuæ eius. Regem.

Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdu-

rare corda vestra, sicut in exacerbatione

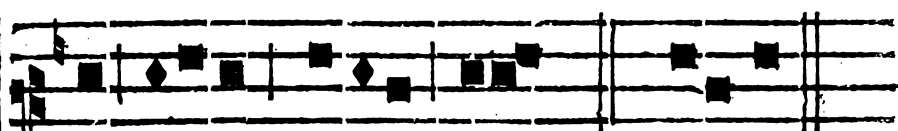
secundum diem tentationis in deserto: vbi

Y

tenta-

tentauerunt me patres vestri, probauerunt,

& viderunt opera mea. Venite.

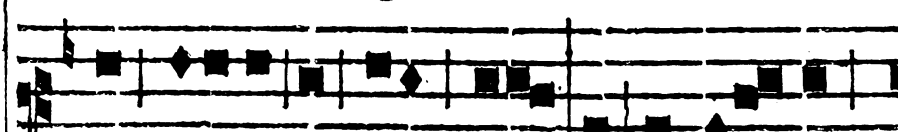
Quadraginta annis proximus fui generatio-

ni huic, & dixi, Semper hi errant corde:

ipsi verò non cognouerunt vias meas, qui-

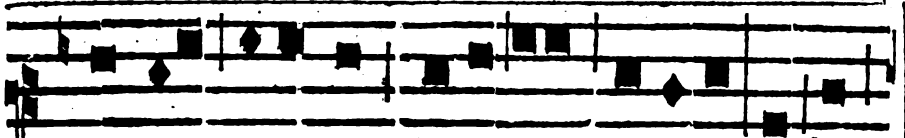
bus iurati in ira mea, si introibunt

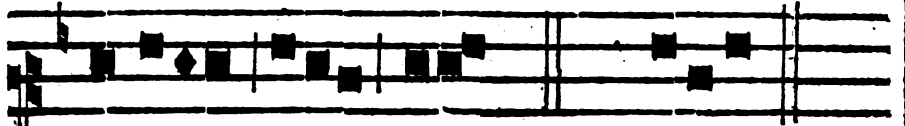
in requiem meam.

Regem.

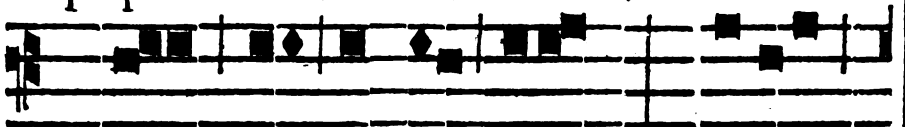
Requiem

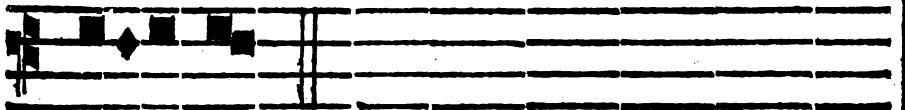
Requiem æternam dona eis Domine, & lux

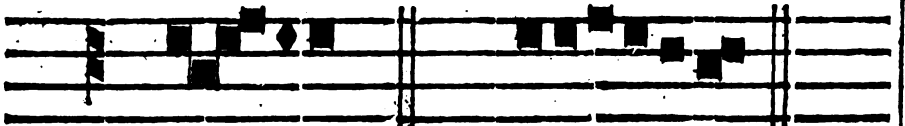
perpetua luceat eis. Venite.

Regem cui omnia viuunt, Venite

adoremus.

Antiph. Di rige. E u o u a e.

Pſalmus 5.

Verba mea auribus percipe Domine: intellige clamorem meum.

Intēde voci orationis meæ: rex meus, & Deus meus.

Quoniam ad te orabo: Domine, manè exaudies vocem meam.

Manè adſtabo tibi, & videbo: quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

Neque habitabit iuxta te malignus: neque permanebunt iniuſti ante oculos tuos.

O disti omnes, qui operantur iniquitatem: perdes omnes, qui loquuntur mendacium.

Virum sanguinum & dolosum abominabitur Dominus: ego autem in multitudine misericordiae tuae. Introibo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

Domine deduc me in iustitia tua: propter inimicos meos dirige in conspectu tuo viam meam.

Quoniam non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est.

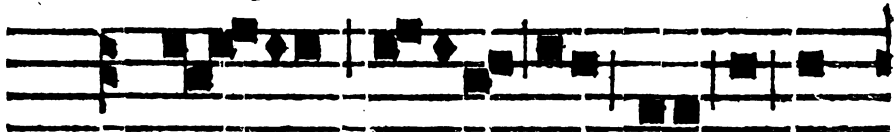
Spulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolosè agebant: iudica illos Deus.

Decidant à cogitationibus suis, secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos: quoniam irritauerunt te Domine.

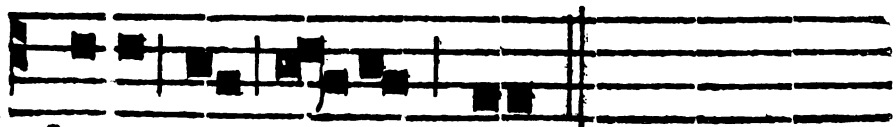
Et latentur omnes, qui sperant in te: in æternum exultabunt, & habitabis in eis.

Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices iusto.

Domine, vt scuto bonæ voluntatis tuæ: coronasti nos. Requiem æternam.

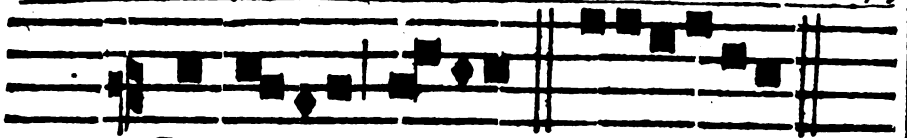

Antiph. **Dirige Domine Deus meus in con-**

spectu tuo viam meam.

Antiph.

Antiph. Conuertere Domine. E u o u a e.

Psalms 6.

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripas me.

Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum: sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valdè: sed tu Domine vsquequò?

Conuertere Domine, & eripe animam meam: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

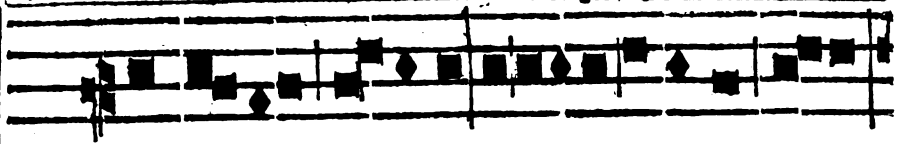
Turbatus est à furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Discedite à me omnes, qui operamini iniquitatem: quoniam exaudiuit Dominus vocem fletus mei.

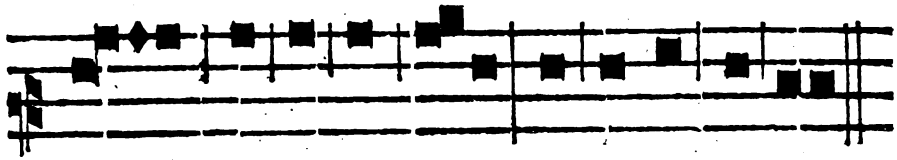
Exaudiuit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant & conturbentur vehementer omnes inimici mei: conuertantur & erubescant valdè velociter. Requiem æternam.

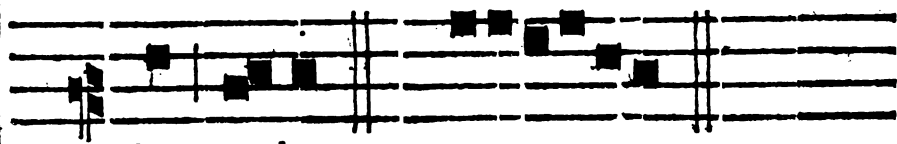

Añã. Conuertere Domine, & eripe animã me am:

quoniam non est in morte, qui memor sit tuĩ.

Añã. Ne quando. E u o u a e.

Psalmus 7.

Domine Deus meus, in te speraui: saluum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.

Ne quando rapiat vt leo animam meam: dum non est qui redimat, neque qui saluum faciat.

Domine Deus meus, si feci istud: si est iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuētibus mihi mala: decidam meritò ab inimicis meis inanis.

Persequatur inimicus animam meam, & comprehendat, & conculcet in terra vitam meam: & gloriam meam in puluerem deducat.

Exurge Domine in ira tua: & exaltare in finibus inimicòrum meorum.

Et exurge Domine Deus meus in præcepto quod man-

mandasti : & synagoga populorum circumdabit te.

Et propter hanc in altum regredere : Dominus iudicat populos.

Iudica me Domine secundum iustitiam meam : & secundum innocentiam meam super me.

Consumetur nequitia peccatorum , & diriges iustum : scrutans corda & renes Deus.

Iustum adiutorium meum à Domino : qui saluos facit rectos corde.

Deus iudex iustus , fortis , & patiens : numquid irascitur per singulos dies ?

Nisi conuersi fueritis , gladium suum vibrabit : arcum suum tetendit , & parauit illum.

Et in eo parauit vasa mortis : sagittas suas ardentibus effecit.

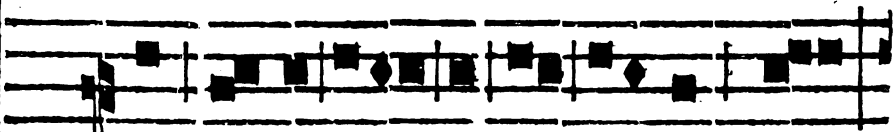
Ecce parturijt iniustitiam : concepit dolorem , & peperit iniquitatem.

Lacum aperuit , & effodit eum : & incidit in foueam quam fecit.

Conuertetur dolor eius in caput eius : & in verticem ipsius iniquitas eius descendet.

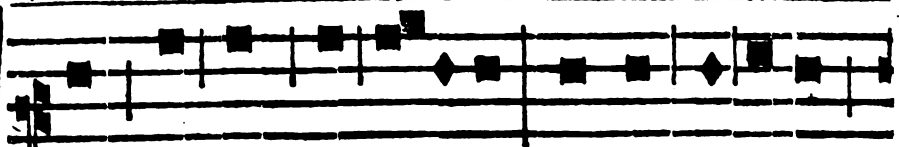
Confitebor Domino secundum iustitiam eius : & psallam nomini Domini altissimi.

Requiem æternam.

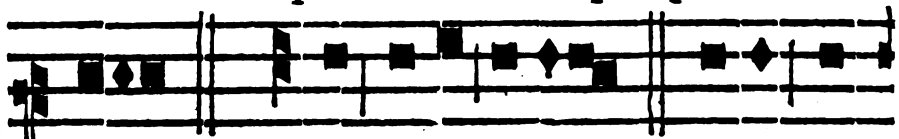

Añã. Ne quando rapiat vt leo animam meam,

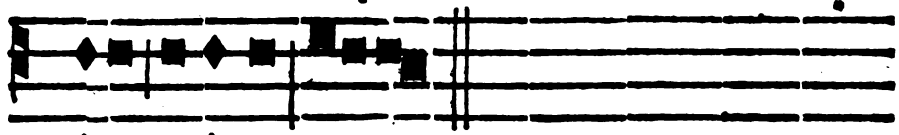
dum

dum non est qui redimat, neque qui saluum

faciat. *ψ.* A porta inferi. *β.* Erue Do-

mine animas eorum.

*P*ater noster. totum secretò.

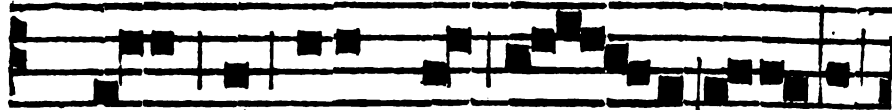
Lectioes leguntur sine Absolutione, Benedictionibus, & Titulo.

Lectio j. *Iob 7. c*

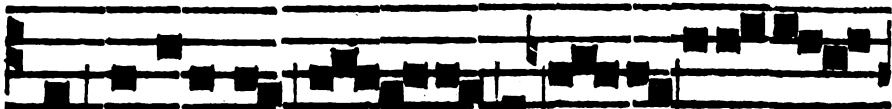
Parce mihi Domine: nihil enim sunt dies mei. Quid est homo, quia magnificas eum? aut quid apponis erga eum cor tuum? Visitas eum diluculo, & subito probas illum. Usquequò non parcis mihi, nec dimittis me, ut glutiam salivam meam? Peccavi: quid faciam tibi, o custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi, & factus sum mihi metipsum gravis? Cur non tollis peccatum meum, & quare non auferis iniquitatem meam? Ecce nunc in pulvere dormiam, & si manè me quæsieris, non subsistam.

Lectioes terminantur sine *Tu autem.* vel alia conclusione.

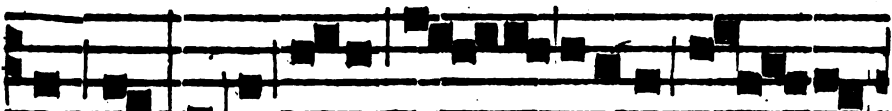
β. Cre-

℞. Credo quòd redemptor me us viuit, &

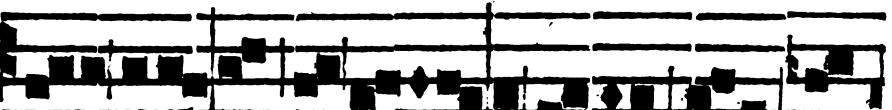
in nouissimo di e de ter ra furrectu-

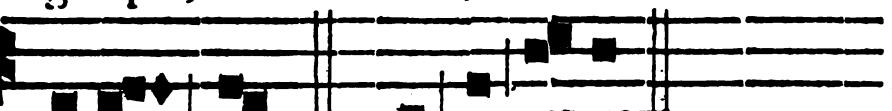
rus sum: Et in carne me a videbo De um

saluato rem me um. √. Quem visurus sum

ego ipse, & non a lius, & o culi me i con-

specturi sunt. Et in carnè.

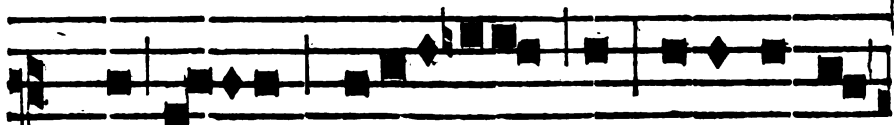
Lectio ij. Iob 10.

Tædet animam meam vitæ meæ: dimittam aduersum me eloquium meum. Loquar in amaritudine animæ meæ, dicam Deo: Noli me condemnare. Indica mihi, cur me ita iudices? Numquid bonum tibi videtur, si calumniaris me, & op-

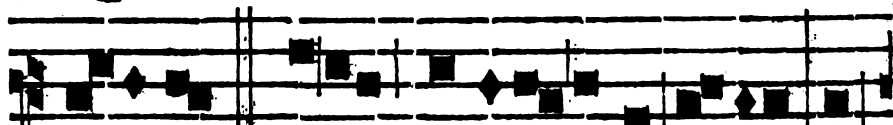
Z

primas

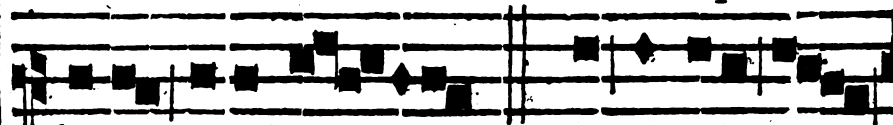
primas me opus manuum tuarum, & consilium impiorum adiuues? Numquid oculi carnei tibi sunt, aut sicut videt homo, & tu videbis? Numquid sicut dies hominis dies tui, & anni tui sicut humana sunt tempora, vt quæras iniquitatem meam, & peccatum meum scruteris? Et scias quia nihil impium fecerim, cùm sit nemo qui de manu tua possit eruere.

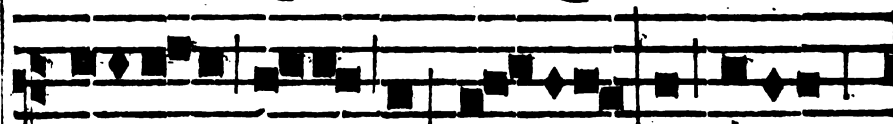
Re. Qui Lazarum resuscitasti à monumento

foetidum: Tu eis Domine dona re quietem, &

locum indulgentiæ. v̄. Qui venturus es

iudicare viuos & mortuos, & sæculum

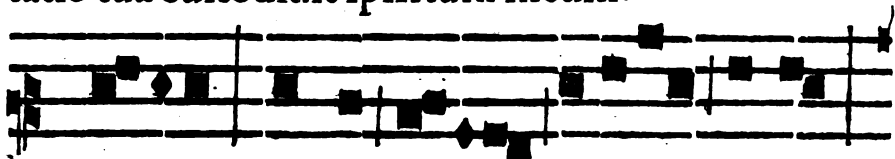

per ignem. Tu eis.

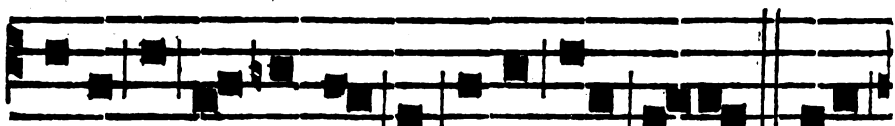
Lectio iij. *Iob 10. b*

Manus tuæ Domine fecerunt me, & plasmauerunt me totum in circuitu, & sic repente præ-

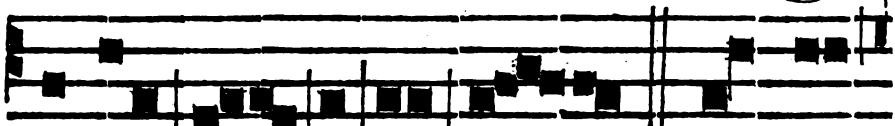
præcipitas me? Memento quæso, quòd sicut lutum
feceris me, & in puluerem reduces me. Nónne sicut
lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti? Pelle
& carnibus vestisti me, ossibus & neruis compegisti
me. Vitam & misericordiam tribuisti mihi, & visi-
tatio tua custodiuit spiritum meum.

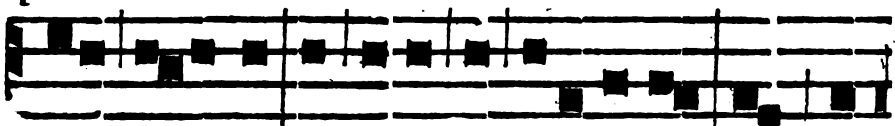
& Domine, quando veneris iudicare terram,

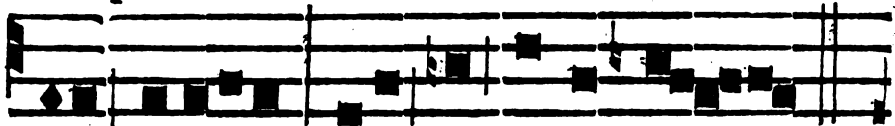
vbi me abscondam à vultu iræ tuæ? Quia

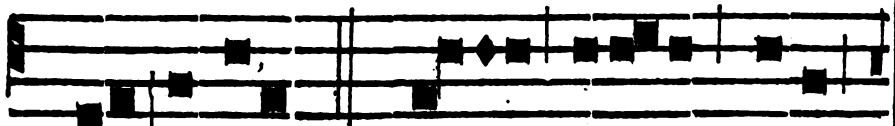
peccaui nimis in vita me a. y. Commissa

mea pa uestico, & ante te erubesco: dum ve-

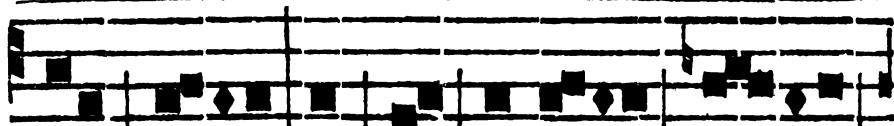
neris iudicare, noli me condemna re.

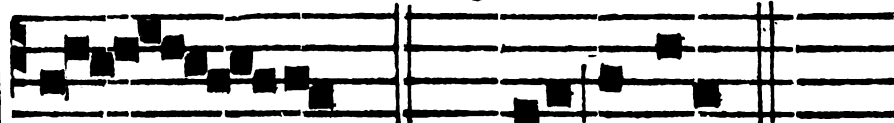
Quia peccaui. y. Requiem æternam dona

Z 2

eis

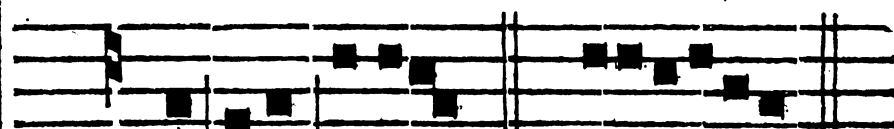

eis Domine: & lux perpe tua lu ceat

e is. Quia peccaui.

IN SECUNDO NOCTVRNO.

Antiph. In loco pascuæ. E u o u a e.

Pfalmus 22.

Dominus regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocauit.

Super aquam refectionis educauit me: animam meam conuertit.

Deduxit me super semitas iustitiæ: propter nomen suum.

Nam & si ambulauero in medio umbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

Virga tua, & baculus tuus: ipsa me consolata sunt.

Parasti in conspectu meo mensam: aduersus eos qui tribulant me.

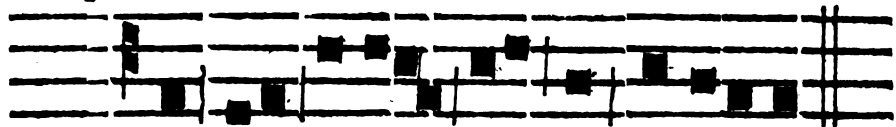
Impinguasti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quàm præclarus est.

Et misericordia tua subsequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.

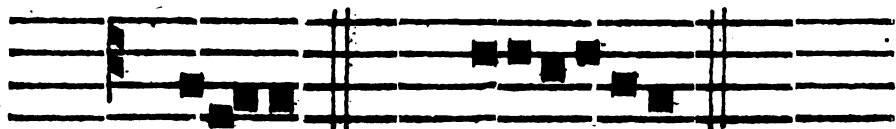
Et

Et vt inhabitem in domo Domini: in longitudinem dierum.

Requiem æternam.

Antiph. In loco pascuæ ibi me collocauit.

Antiph. Delicta.

E u o u a e.

Psalms 24.

AD te Domine leuavi animam meam: Deus meus in te confido, non erubescam.

Neque irrideant me inimici mei: etenim vniuersi, qui sustinent te, non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes: superuacue.

Vias tuas Domine demonstra mihi: & semitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua, & doce me: quia tu es Deus saluator meus, & te sustinui tota die.

Reminiscere miserationum tuarum Domine: & misericordiarum tuarum, quæ à sæculo sunt.

Delicta iuuentutis meæ: & ignorantias meas ne memineris.

Secundùm misericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam Domine.

Dulcis, & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Diriget mansuetos in iudicio : docebit mitēs vias suas.

Vniuersæ viæ Domini misericordia & veritas : requirentibus testamentum eius , & testimonia eius.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo : multum est enim.

Quis est homo qui timet Dominum ? legem statuit ei in via , quam elegit.

Anima eius in bonis demorabitur : & semen eius hereditabit terram.

Firmamentum est Dominus timentibus eum : & testamentum ipsius , vt manifestetur illis.

Oculi mei semper ad Dominum : quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos.

Respice in me , & miserere mei : quia vnicus & pauper sum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt : de necessitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam & laborem meum : & dimitte vniuersa delicta mea.

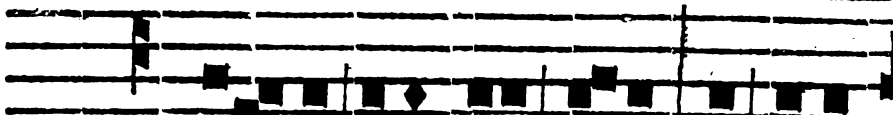
Respice inimicos meos , quoniam multiplicati sunt : & odio iniquo oderunt me.

Custodi animam meam , & erue me : non erubescam quoniam speraui in te.

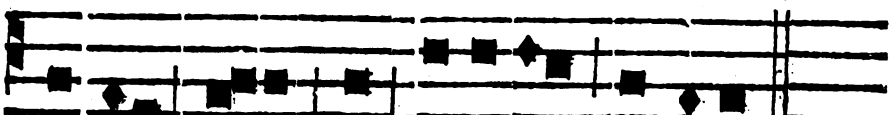
Innocentes & recti adhæserunt mihi : quia sustinui te.

Libera Deus Israël : ex omnibus tribulationibus suis. Requiem æternam.

Antiph.

Antiph. Deli cta iuuentutis me æ, & igno-

rantias me as ne memineris Domine.

Antiph. Credo vide re.

E u o u a e.

Psalms 26.

Dominus illuminatio mea, & salus mea: quem timebo?

Dominus protector vitæ meæ: à quo trepidabo?

Dum appropiant super me nocentes: vt edant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei: ipsi infirmati sunt, & ceciderunt.

Si consistant aduersum me castra: non timebit cor meum.

Si exurgat aduersum me proelium: in hoc ego sperabo.

Vnam petij à Domino, hanc requiram: vt inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Vt videam voluptatem Domini: & visitem templum eius.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo in die malo-

malorum : protexit me in abscondito tabernaculi sui.
In petra exaltauit me : & nunc exaltauit caput
meum super inimicos meos.

Circuui , & immolauit in tabernaculo eius ho-
stiam vociferationis : cantabo , & psalmum dicam
Domino.

Exaudi Domine vocem meam , qua clamaui ad te :
miserere mei , & exaudi me.

Tibi dixit cor meum , exquisiuit te facies mea : fa-
ciem tuam Domine requiram.

Ne auertas faciem tuam à me : ne declines in ira à
feruo tuo.

A diutor meus esto : ne derelinquas me , neque despi-
cias me Deus salutaris meus.

Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt
me : Dominus autem assumpsit me.

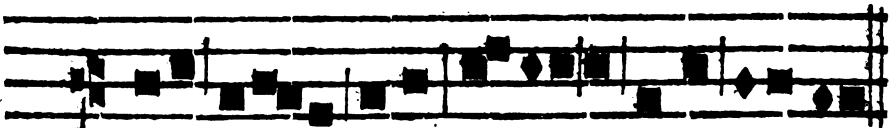
Legem pone mihi Domine in via tua : & dirige me
in semitam rectam propter inimicos meos.

Ne tradideris me in animas tribulantium me : quo-
niam insurrexerunt in me testes iniqui , & mentita
est iniquitas sibi.

Credo videre bona Domini : in terra uiuentium.

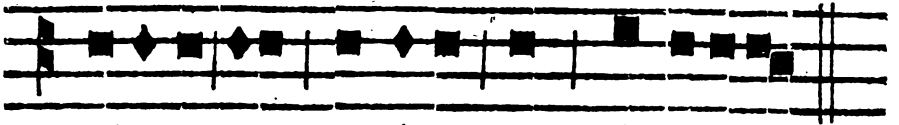
Expecta Dominum , viriliter age : & confortetur cor
tuum , & sustine Dominum .

Requiem æternam .

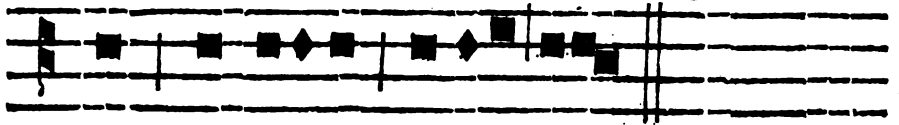

Añã. Credo vide re bona Domini in terra uiuentiũ.

ŷ. Col-

ψ. Collocet eos Dominus cum principibus.

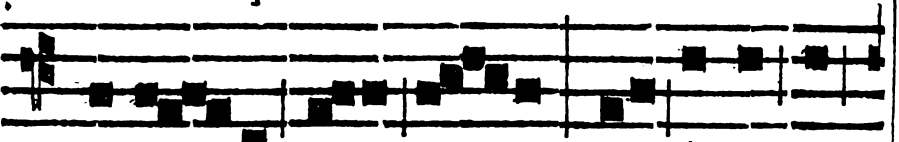
℞. Cum principibus populi sui.

Pater noster. totum secretò.

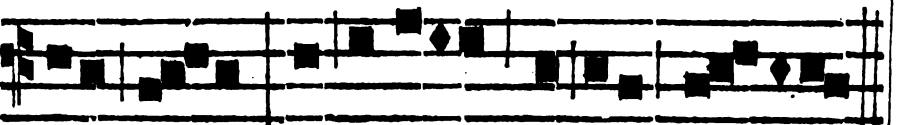
Lectio iij.

Iob 13. d

Responde mihi: quantas habeo iniquitates & peccata, scelera mea & delicta ostende mihi. Cur faciem tuam abscondis, & arbitraris me inimicum tuum? Contra folium, quod vento rapitur, ostendis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris. Scribis enim contra me amaritudines, & consumere me vis peccatis adolescentiæ meæ. Posuisti in neruo pedem meum, & obseruasti omnes semitas meas, & vestigia pedum meorum considerasti. Qui quasi putredo consumendus sum, & quasi vestimentum quod comeditur à tinea.

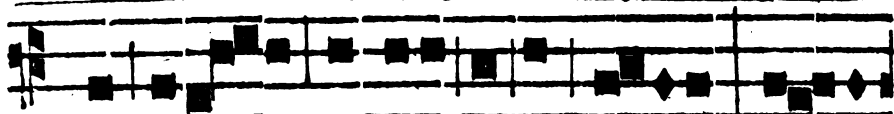
℞. Memento me i Deus, quia ventus est

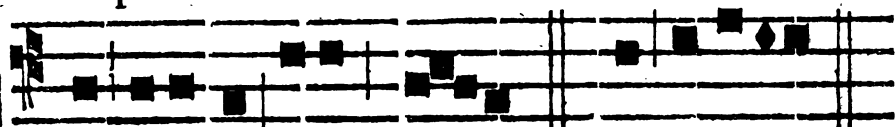
vita mea, Nec aspiciat me visus hominis.

A a

ψ. De

ŷ. De profundis clamaui ad te Domine, Do mi-

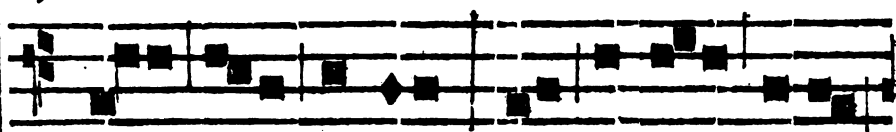

ne exaudi vocem me am. Nec aspiciat.

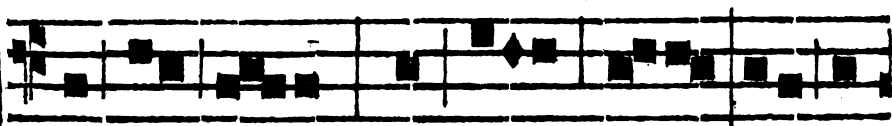
Lectio v.

Iob 14.

Homo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miserijs. Qui quasi flos egreditur & conteritur, & fugit velut umbra, & numquam in eodem statu permanet. Et dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium? Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? nonne tu qui solus es? Breues dies hominis sunt, numerus mensium eius apud te est: constituisti terminos eius, qui præteriri non poterunt. Recede paululum ab eo, vt quiescat, donec optata veniat, sicut mercenarij, dies eius.

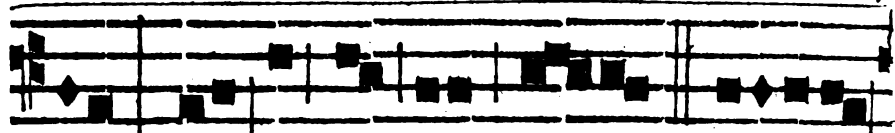

ŷ. He i mihi Domine, quia pecca ui nimis

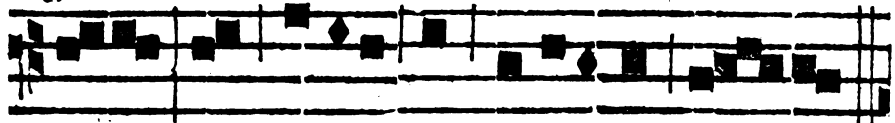

in vita me a: quid faciam mi ser? vbi fu-

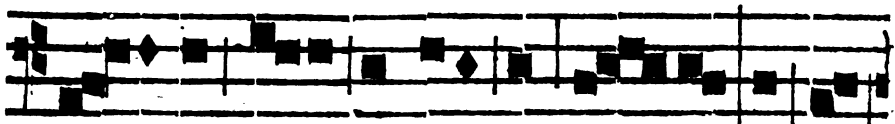
giam,

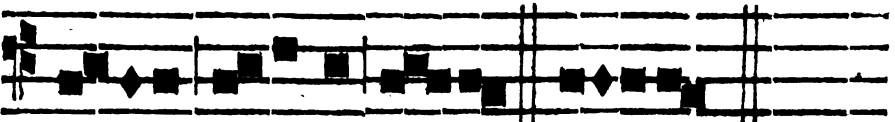
giam, nisi ad te Deus meus? Miserere

mei, dum veneris in nouissimo die.

ŷ. Anima mea turbata est valde, sed tu

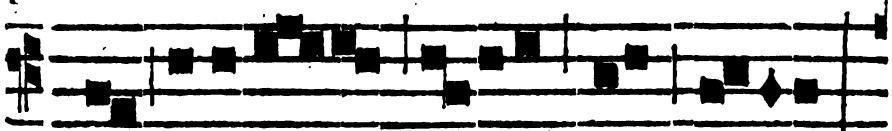

Domine succurre mihi. Miserere.

Lectio vj.

Iob 14. c

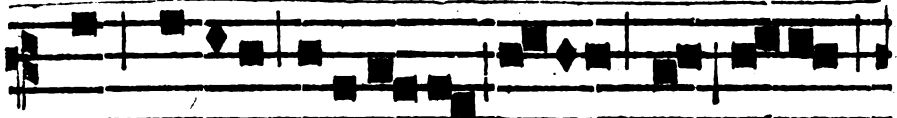
Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus, & constituas mihi tempus, in quo recorderis mei? Putasne mortuus homo rursus uiuat? Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea. Vocabis me, & ego respondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem gressus meos dinumerasti: sed parce peccatis meis.

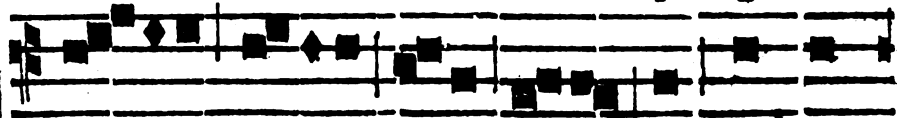
Re. Ne recorderis peccata mea Domine,

A a 2

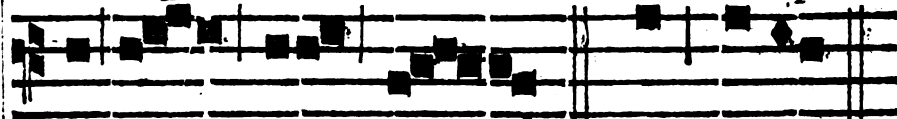
Dum

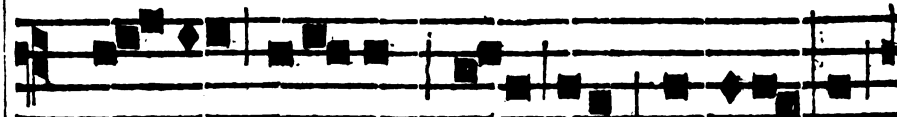
Dum veneris iudica re sæculum per ignem.

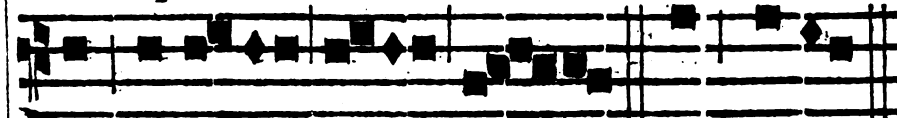
ŷ. Di rige Domine De us me us iſi conſpe-

ctu tu o viam me am. Dum veneris.

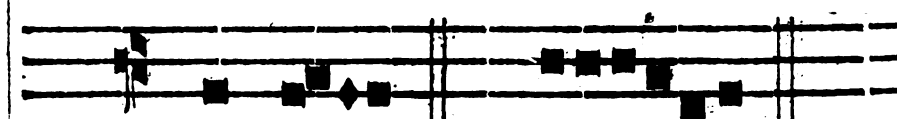

ŷ. Re- quiem æternam dona eis Domine: &

lux perpe tua lu ceat e is. Dum veneris.

IN TERTIO NOCTVRNO.

Antiph. Complacet.

E. u. o. u. a. e.

Psalmus 39.

EXpectans expectaui Dominum: & intendit mihi.

Et exaudiuit preces meas: & eduxit me de lacu miſerix, & de luto fæcis.

Et

Et statuit super petram pedes meos : & direxit
gressus meos.

Et immisit in os meum canticum nouum : car-
men Deo nostro.

Videbunt multi , & timebunt : & sperabunt in
Domino.

Beatus vir , cuius est nomen Domini spes eius : &
non respexit in vanitates , & insanias falsas.

Multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua :
& cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi.

Annuntiaui , & locutus sum : multiplicati sunt su-
per numerum.

Sacrificium & oblationem noluisti : aures autem
perfecisti mihi.

Holocaustum & pro peccato non postulasti : tunc
dixi , Ecce venio.

In capite libri scriptum est de me , vt facerem vo-
luntatem tuam : Deus meus volui , & legem tuam in
medio cordis mei.

Annuntiaui iustitiam tuam in Ecclesia magna :
ecce labia mea non prohibebo , Domine tu scisti.

Iustitiam tuam non abscondi in corde meo : verita-
tem tuam , & salutare tuum dixi.

Non abscondi misericordiam tuam , & veritatem
tuam : à concilio multo.

Tu autem Domine ne longè facias miserationes
tuas à me : misericordia tua & veritas tua semper
susceperunt me.

Quoniam circumdederunt me mala , quorum non

est numerus : comprehenderunt me iniquitates
meæ, & non potui vt viderem.

Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei : & cor
meum dereliquit me.

Complaceat tibi Domine, vt eruas me: Domine ad
adiuuandum me respice.

Confundantur & reuereantur similes qui quærunt
animam meam: vt auferant eam.

Conuertantur retrorsum, & reuereantur: qui vo-
lunt mihi mala.

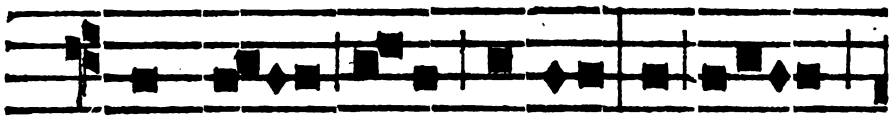
Ferant confestim confusionem suam: qui dicunt
mihi, Euge, Euge.

Exultent, & lætentur super te omnes quærentes te:
& dicant semper, Magnificetur Dominus, qui dili-
gunt salutare tuum.

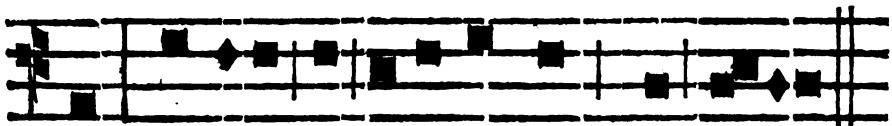
Ego autem mendicus sum, & pauper: Dominus
sollicitus est mei.

Adiutor meus, & protector meus tu es: Deus meus
ne tardaueris.

Requiem æternam:

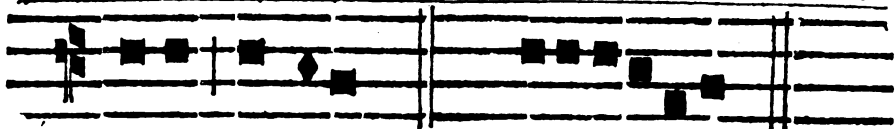

Añã. Complaceat tibi Domine, vt eripias

me: Domine ad adiuuandum me respice.

Añã.

Aña. Sana Domine.

E u o u a e.

Psalmus 40.

BEatus qui intelligit super egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

Dominus conseruet eum, & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra: & non tradat eum in animam inimicorum eius.

Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius: vniuersum stratum eius versasti in infirmitate eius.

Ego dixi, Domine miserere mei: sana animam meam, quia peccaui tibi.

Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando morietur, & peribit nomen eius?

Et si ingrediebatur vt videret, vana loquebatur: cor eius congregauit iniquitatem sibi.

Egrediebatur foras: & loquebatur in idipsum.

Aduersum me susurrabant omnes inimici mei: aduersum me cogitabant mala mihi.

Verbum iniquum constituerunt aduersum me: Numquid qui dormit, non adiciet vt resurgat?

Et tenim homo pacis meæ, in quo speraui: qui edebat panes meos, magnificauit super me supplantationem.

Tu autem Domine miserere mei, & resuscita me: & retribuam eis.

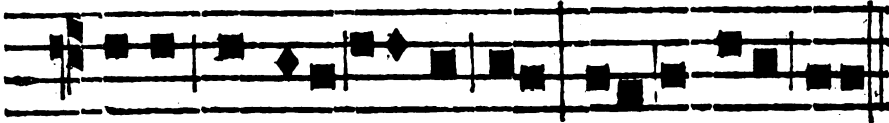
In

In hoc cognoui, quoniam voluisti me : quoniam non gaudebit inimicus meus super me.

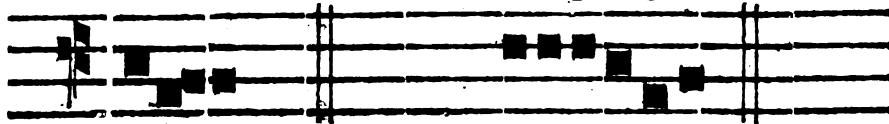
Me autem propter innocentiam suscepisti : & confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum.

Benedictus Dominus Deus Iſraël à ſæculo, & uſque in ſæculum : fiat, fiat.

Requiem æternam.

Añã. Sana Domine animã meã, quia peccaui tibi.

Añã. Siti uit.

E u o u a e.

Psalmus 41.

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te Deus.

Sitiuit anima mea ad Deum fortem uiuum : quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?

Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, Vbi est Deus tuus?

Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam : quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, uſque ad domum Dei.

In uoce exultationis, & cõfessionis: sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea: & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare uultus mei, & Deus meus.

Ad

Ad meipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonij, à monte modico.

A byssus abyssum inuocat: in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelsa tua, & fluctus tui: super me transferunt.

In die mandauit Dominus misericordiam suam: & nocte canticum eius.

A pud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, Susceptor meus es.

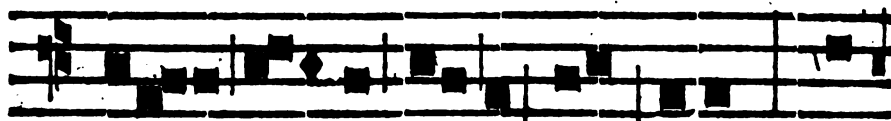
Quare oblitus es mei? & quare contristatus incedo, dum affligit me inimicus?

Dum confringuntur ossa mea: exprobrauerunt mihi qui tribulant me inimici mei.

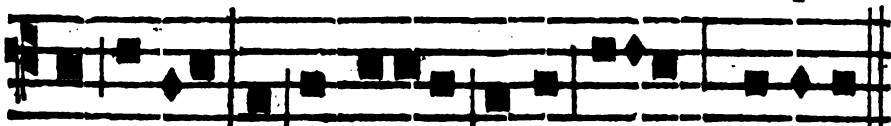
Dum dicunt mihi per singulos dies, Vbi est Deus tuus? quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & Deus meus.

Requiem æternam.

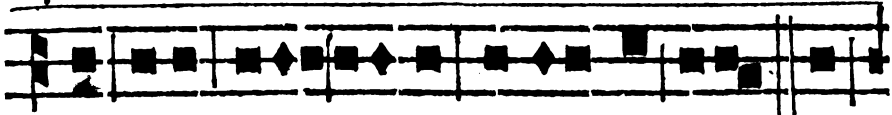
Añã. Siti uic a nima mea ad Deum uiuum: quan-

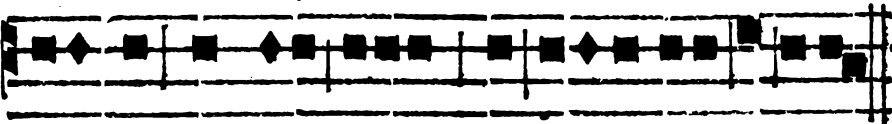
do ueniam, & apparebo ante faciem Domini?

B b

ÿ. Ne

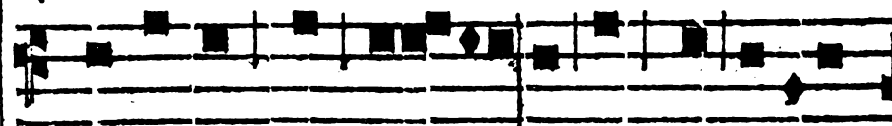
✠. Ne tradas bestijs animas confitentes tibi. R. Et

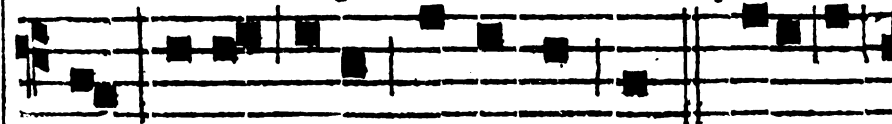
animas pauperũ tuorum ne obliuiscaris in finem.
Pater noster. totum secretò.

Lectio vij. *Iob 17.*

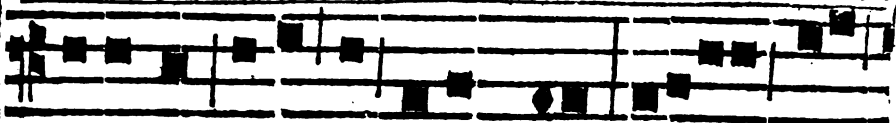
Spiritus meus attenuabitur, dies mei breuiabun-
tur, & solum mihi superest sepulchrũ. Non pec-
caui, & in amaritudinibus moratur oculus meus.
Liberam me Domine, & pone me iuxta te, & cuiusuis
manus pugnet contra me. Dies mei transierunt, cogi-
tationes meę dissipatę sunt, torquentes cor meum.
Noctem verterunt in diem, & rursus post tenebras
spero lucem. Si sustinuerò, infernus domus mea est,
& in tenebris stravi lectulum meum. Putredini
dixi, Pater meus es: mater mea, & soror mea, vermi-
bus. Vbi est ergo nunc præstolatio mea, & patientia
mea? Tu es Domine Deus meus.

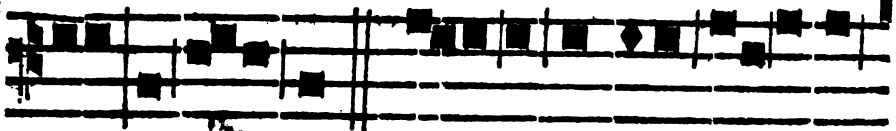
R. Peccantem me quoti die, & non me pœnitentem,

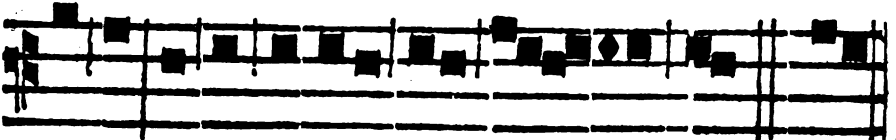
timor mortis conturbat me: Quia in
inferno

inferno nulla est redemptio, miserere mei

Deus, & salua me. ⁊. Deus in nomine tuo saluum

me fac, & in virtute tua libera me. Quia.

Lectio viij.

Iob 19. c

Pelli meæ, consumptis carnibus, adhæsit os meum, & derelicta sunt tantummodò labia circa dentes meos. Misere mini mei, misere mini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me. Quare persequimini me sicut Deus, & carnibus meis saturamini? Quis mihi tribuat, vt scribantur sermões mei? quis mihi det, vt exarentur in libro stylo ferreo, & plumbi lamina, vel celte sculpantur in silice? Scio enim quòd Redemptor meus viuit, & in nouissimo die de terra surrecturus sum: & rursus circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum. Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non alius: reposita est hæc spes mea in sinu meo.

Rz. Domine, secundum actum meum noli me iu-

dicare: nihil dignum in conspectu tuo egi:

Ideo deprecor maiestatem tuam, Vt tu

Deus deleas iniquitatem meam.

ꝰ. Amplius laua me Domine ab

iniustitia mea, & à delicto meo

munda me.

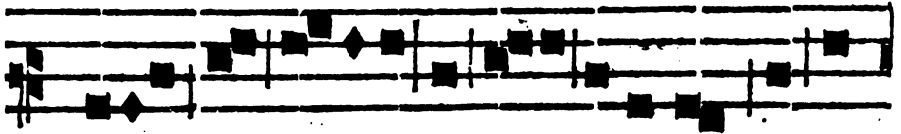
Vt tu Deus.

Lectio

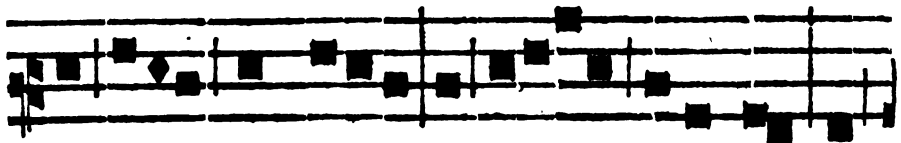
Lectio ix.

Iob 10. d.

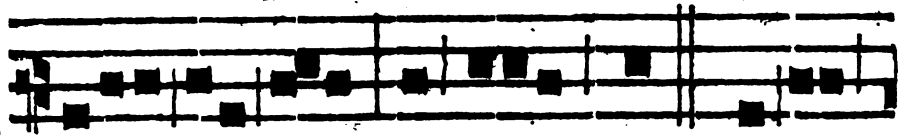
Quare de vulua eduxisti me? qui vtinam consumptus essem, ne oculus me videret. Fuissem quali non essem, de vtero translatus ad tumulum. Numquid non paucitas dierum meorum finietur breui? Dimitte me ergo, vt plangam paululum dolorem meum: antequam vadam, & non reuertar, ad terram tenebrosam, & opertam mortis caligine: terram miseræ & tenebrarum, vbi vmbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat.

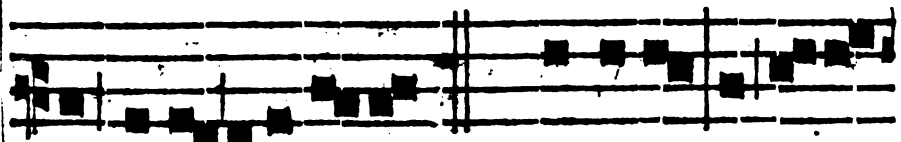
R. Libera me Domine de visceribus inferni, qui por-

tas æreas confregisti, & visitasti infernum, &

dedisti eis lumen, vt viderent te: Qui erant

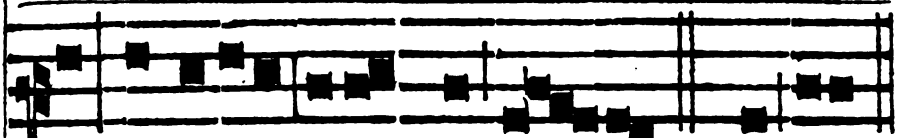

in pœnis tenebrarum. *ŷ*. Clamantes & dicentes,

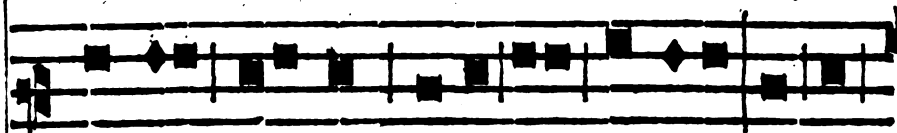
B b 3

tes,

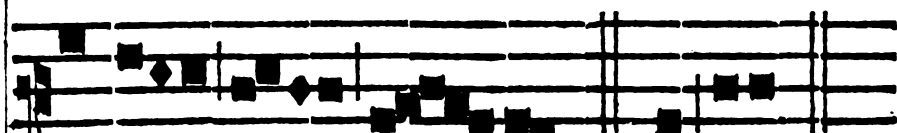

tes, Aduenisti redemptor no ster. Qui erant.

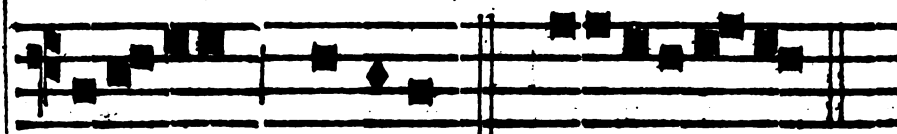
ŷ. Requiem æternam dona eis Domine: & lux

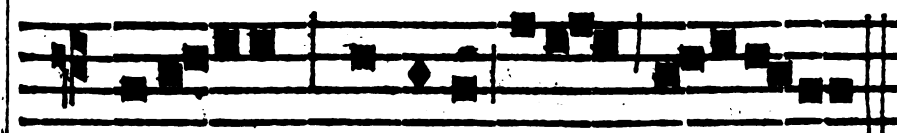
perpetua lu ceat e is. Qui erant.

Aliud Responsorium, videlicet, L iberam me Domine. quod dicitur in festo omnium Defunctorum, & quando dicuntur nouem Lectiones, require fol. 149.

A D L A V D E S,
absolutè incipitur Antiphona

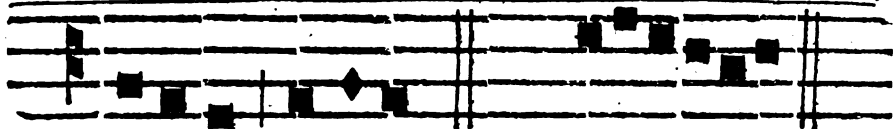

Exultabunt Domino. E u o u a e.
Psalmus 50. M iserere mei Deus. vt suprà fol. 88.

Aña. Exultabunt Domino ossa humili ata.

Aña.

Añã. Exaudi Domine.

E u o u a e.

Psalmus 64.

TE decet hymnus Deus in Sion : & tibi reddetur votum in Ierusalem.

Exaudi orationem meam : ad te omnis caro veniet.

Verba iniquorum præualuerunt super nos : & impietatibus nostris tu propitiaberis.

Beneatus quem elegisti, & assumpsisti : inhabitabit in atrijs tuis.

Replebimur in bonis domus tuæ : sanctum est templum tuum, mirabile in æquitate.

Exaudi nos Deus salutaris noster : spes omnium finium terræ, & in mari longè.

Præparans montes in virtute tua, accinctus potētia : qui conturbas profundū maris, sonū fluctuum eius.

Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos à signis tuis : exitus matutini & vespere delectabis.

Visitasti terram, & inebriasti eam : multiplicasti locupletare eam.

Flumen Dei repletum est aquis, parasti cibum illorum : quoniam ita est præparatio eius.

Riuos eius inebria, multiplica genimina eius : in stillicidijs eius lætabitur germinans.

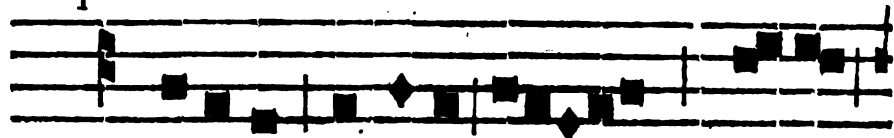
Benedices coronæ anni benignitatis tuæ : & campi tui replebuntur vbertate.

Pín-

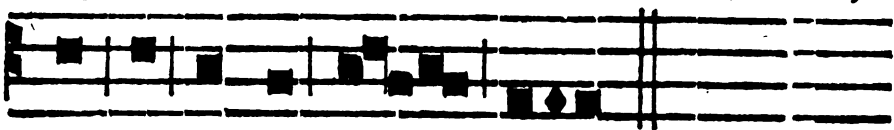
Pinguescent speciosa deserti: & exultatione colles accingentur.

Induti sunt arietes ouium, & valles abundabunt frumento: clamabunt, etenim hymnum dicent.

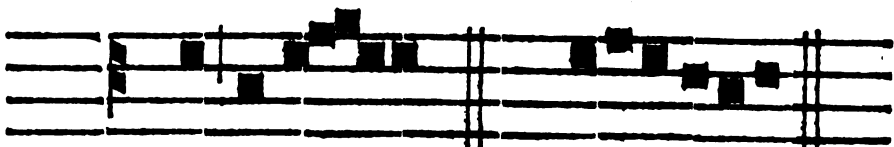
Requiem æternam.

Antiph. Exaudi Domine orationem meam,

ad te omnis caro veniet.

Antiph. Me susce pit. E u o u a e.

Psalmus 62.

DEus Deus meus: ad te de luce vigilo.
Sitiuit in te anima mea: quàm multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta, & inuia, & inaquosa: sic in sancto apparui tibi, vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea: & in nomine tuo leuabo manus meas.

Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea:

& la-

& labiis exultationis laudabit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te: quia fuisti adiutor meus.

Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæsit anima mea post te: me suscepit dextera tua.

Ipsi verò in vanum quæsierunt animam meam, introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladij, partes vulpium erunt.

Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes qui iurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua.

Psalmus 66.

Deus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

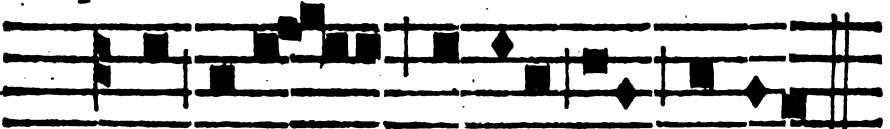
Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

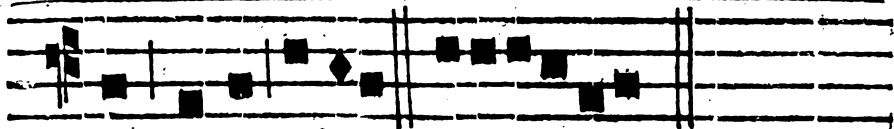
Requiem æternam.

Añã. Me susce pit dextera tua Domine.

C c

Añã.

Añã. **A** porta inferi. E u o u a e.

Canticum Ezechiaë. *Isaie 38.*

E Go dixi, In dimidio dierum meorum: vadam ad portas inferi.

Quæsiui residuum annorum meorum: dixi, Non vi-
debo Dominum Deum in terra viuentium.

Non aspiciam hominem vltra: & habitatorem
quietis.

Generatio mea ablata est, & conuoluta est à me:
quasi tabernaculum pastorum.

Pæcisa est velut à texente vita mea, dum adhuc
ordirer, succidit me: de manè vsque ad vesperam
finies me.

Sperabam vsque ad manè: quasi leo sic contriuit
omnia ossa mea.

De manè vsque ad vesperam finies me: sicut pullus
hirundinis sic clamabo, meditabor vt columba.

Attenuati sunt oculi mei: suspicientes in excelsum.

Domine vim patior, responde pro me: quid dicam,
aut quid respondebit mihi, cum ipse fecerit?

Recogitabo tibi omnes annos meos: in amaritudi-
ne animæ meæ.

Domine si sic viuitur, & in talibus vita spiritus mei,
corripies me, & viuificabis me: ecce in pace amari-
tudo mea amarissima.

Tu autem eruisti animam meam vt non periret:

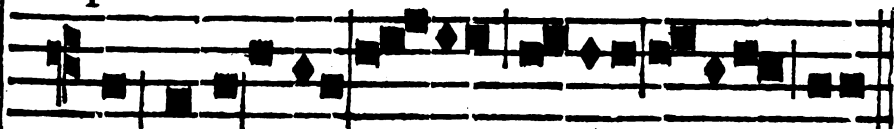
proie-

proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea.
 Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors
 laudabit te: non expectabunt, qui descendunt in
 lacum, veritatem tuam.

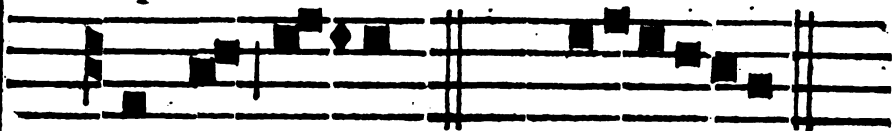
Viuens viuens ipse confitebitur tibi, sicut & ego ho-
 die: pater filijs notam faciet veritatem tuam.

Domine saluum me fac: & psalmos nostros canta-
 bimus cunctis diebus vitæ nostræ in domo Domini.

Requiem æternam.

Añã. A porta inferi, e rue Domine animã meam.

Añã. Omnis spi ritus.

E u o u a e.

Psalmus 148.

Laudate Dñm de cælis: laudate eum in excelsis.
 Laudate eum omnes Angeli eius: laudate eum
 omnes virtutes eius.

Laudate eum sol & luna: laudate eum omnes stel-
 læ & lumen.

Laudate eum cæli cælorum: & aquæ omnes quæ
 super cælos sunt, laudent nomen Domini.

Quia ipse dixit, & facta sunt: ipse mandauit, &
 creata sunt.

Satuit ea in æternum, & in sæculum sæculi: præ-
 ceptum posuit, & non præteribit.

C c 2

L au-

Laudate Dominum de terra : dracones , & omnes
abyssi .

Ignis , grando , nix , glacies , spiritus procellarum :
quæ faciunt verbum eius .

Montes & omnes colles : ligna fructifera , & omnes
cedri .

Bestiæ , & vniuersa pecora : serpentes , & volucres
pennatæ .

Reges terræ , & omnes populi : principes , & omnes
iudices terræ .

Iuuenes , & virgines , senes cum iunioribus , laudent
nomen Domini : quia exaltatum est nomen eius
soli .

Confessio eius super cælum & terram : & exaltauit
cornu populi sui .

Hymnus omnibus sanctis eius : filijs Israël , populo
appropinquanti sibi . Psalmus 149 .

CAntate Domino canticum nouum : laus eius
in ecclesia sanctorum .

Lætetur Israël in eo , qui fecit eum : & filij Sion
exultent in rege suo .

Laudent nomen eius in choro : in tympano &
psalterio psallant ei .

Quia beneplacitum est Domino in populo suo : &
exaltabit mansuetos in salutem .

Exultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubili-
bus suis .

Exaltationes Dei in gutture eorum : & gladij an-
cipites in manibus eorum .

Ad

Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis.

Vt faciant in eis iudicium conscriptum: gloria hæc est omnibus sanctis eius. Psalms 150.

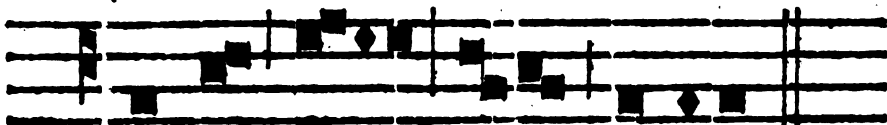
Laudate Dominum in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

Laudate eum in virtutibus eius: laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius.

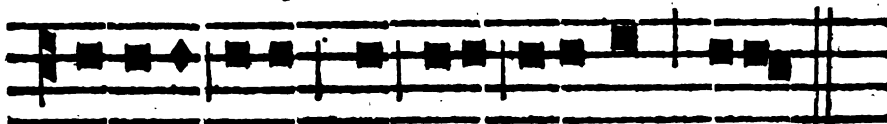
Laudate eum in sono tubæ: laudate eum in psalterio & cithara.

Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in chordis & organo.

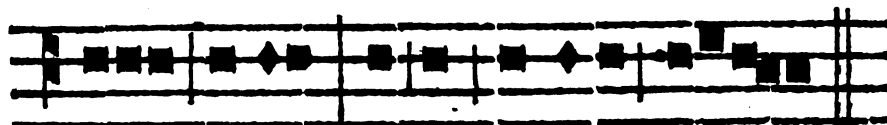
Laudate eum in cymbalis benesonantibus, laudate eum in cymbalis iubilationis: omnis spiritus laudet Dominum. Requiem æternam.

Añã. Omnis spiritus laudet Dominum.

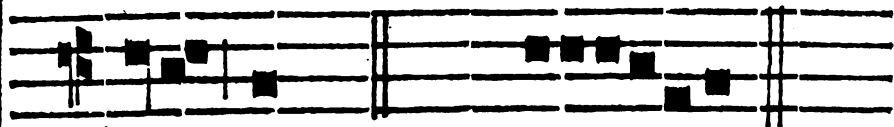

ꝛ. Audiui vocem de cælo dicentem mihi.

ꝛ. Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

Añã. Ego sum.

E u o u a e.

Canticum Zachariæ. *Luca I.*

Benedictus Dominus Deus Israël: quia visitauit,
& fecit redemptionem plebis suæ.

E t erexit cornu salutis nobis: in domo Dauid
pueri sui.

S icut locutus est per os sanctorum: qui à sæculo
sunt, prophetarum eius.

S alutem ex inimicis nostris, & de manu omnium,
qui oderunt nos.

A d faciendam misericordiam cum patribus no-
stris: & memorari testamenti sui sancti.

I usurandum quod iurauit ad Abraham patrem
nostrum: daturum se nobis.

V t sine timore de manu inimicorum nostrorum
liberati: seruiamus illi.

I n sanctitate & iustitia coram ipso: omnibus die-
bus nostris.

E t tu puer, propheta Altissimi vocaberis: præbis
enim ante faciem Domini, parare vias eius.

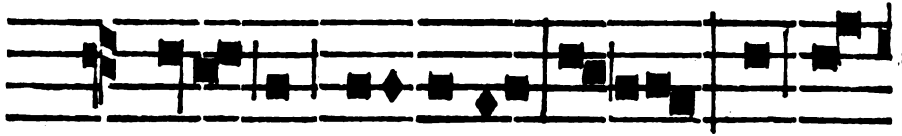
A d dandam scientiam salutis plebi eius: in remis-
sionem peccatorum eorum.

P er viscera misericordiæ Dei nostri: in quibus vi-
sitauit nos oriens ex alto.

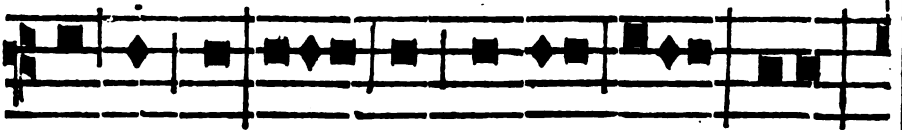
I lluminare his qui in tenebris & in vmbra mor-
tis

tis

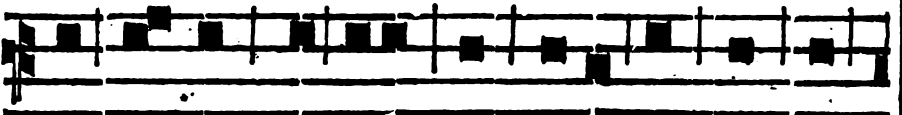
tis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.
 Requiem æternam.

Antiph. Ego sum resurrectio, & vita: qui cre-

dit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet:

& omnis qui viuit, & credit in me, non

moriatur in æternum.

Deinde Pater noster, Psalm. De profundis. fol. 159.
 cum Precibus & Orationibus Officio congruentibus, vt
 supra in Vesperis.

**De officio faciendo in exequijs, absente
 corpore defuncti, & in die tertio, septi-
 mo, trigesimo, & anniuersario.**

SI faciendæ sint exequiæ absente corpore, eo die, quo
 benè visum fuerit, in Ecclesia dicatur Officium mor-
 tuorum, cum tribus Nocturnis, & Laudibus, & Antiph.

dupli-

duplicatis, vel saltem vnum Nocturnum cum tribus Lecti-
 onibus, & Laudibus, & Missa. Post Missam Celebrans
 deponit manipulum & planetam, accipit pluuiale nigri
 coloris, & præcedentibus Subdiacono cum Cruce, &
 Clero, & duobus Ceroferarijs cum luminaribus accensis,
 & duobus Acolythis, vno cum nauicula incensi & thu-
 ribulo, & altero cum vasculo Aquæ benedictæ & asper-
 sorio, & hoc libro Rituali, accedit cum Diacono à sinistris
 ad locum tumuli, & ibi à circumstante Clero cantatur
 R. **Libera me Domine, &c.** vt sup. 149. Interim mini-
 stratur incensum, benedicitur, & imponitur in thuri-
 bulum. postea dicitur: **K yrie eleison. C hriste elei-
 son. K yrie eleison.** Sacerdos dicit: **P ater noster, &c.**
 & dum secretò dicitur, accipit aspersorium, circuit tum-
 bam aspergens, deinde incensat eodem modo, vt dictum
 est. Postea dicit **ψ. Et ne nos inducas in tentationem.**
 R. **Sed libera nos à malo. ψ. A porta inferi. R. Erue**
Domine animam eius. ψ. Requiescat in pace.
 R. **Amen. ψ. Domine exaudi orationem meam.**
 R. **Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vo-**
biscum. R. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Absolue, quæsumus Domine, animam famuli
 tui, [vel famulæ tuæ] vt defunctus [vel de-
 functa] sæculo tibi viuat, & peccata, quæ per fragi-
 litatem carnis humana conuersatione commisit, tu
 venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Chri-
 stum Dominum nostrum. R. Amen.

Vel dicatur Oratio, quæ dicta est in Missa, vel alia

conue-

conueniens. *ŷ.* Requiem æternam dona ei Domine.
R. Et lux perpetua luceat ei. *ŷ.* Requiescat in pace.
R. Amen.

Si Officium fuerit pro pluribus defunctis, Oratio & Versus dicantur in plurali numero: si fuerit mulier, in genere feminino; si fuerit Sacerdos, vel Episcopus, in Oratione exprimitur nomen dignitatis, &c.

Prædictus autem Officij ritus pro defunctis adultis tam Sacerdotibus & Clericis, quàm sæcularibus & laicis, seruari debet in Officio sepulcræ in die depositionis, siue in die tertio, septimo, trigésimo, & anniuersario.

De Exequijs paruulorum.

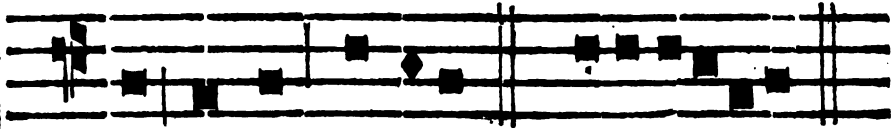
IN primis admonendi sunt Parochi, ut iuxta vetustam & laudabilem Ecclesiarum consuetudinem, paruulorum corpuscula non sepeliantur in communibus & promiscuis cæmeteriorum & Ecclesiarum sepulturis; sed ut pro illis in Parochialibus Ecclesijs, aut illarum cæmeterijs, quatenus commodè fieri potest, speciales & separatos ab alijs loculos & sepulturas habeant, seu fieri curent, in quibus non sepeliantur, nisi qui baptizati fuerint infantes, vel pueri qui ante annos discretionis obierunt.

In funere paruulorum ut plurimum non pulsantur campana: quòd si pulsentur, non sono lugubri, sed potius festino pulsari debent.

Ordo sepeliendi paruulos.

CUm igitur infans vel puer baptizatus defunctus fuerit ante usum rationis, induitur iuxta ætatem, & imponitur ei corona de floribus, seu de herbis aromaticis & odoriferis, in signum integritatis carnis & virginitatis, & Parochus su-

per pelliceo & stola alba indutus, & alij de Clero, si adsint, precedente Cruce, quæ sine hasta defertur, accedunt ad domum defuncti cum Clerico aspersorium deferente. Sacerdos aspergit corpus, deinde dicit :

Añã. Sit nomen Domini. E u o u a e.

Psalmus 112.

Laudate pueri Dominum : laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum : ex hoc nunc & usque in sæculum.

A solis ortu usque ad occasum : laudabile nomen Domini.

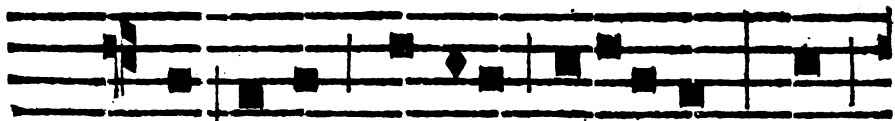
Excelsus super omnes gentes Dominus : & super cælos gloria eius.

Quis sicut Dominus Deus noster, qui in altis habitat : & humilia respicit in cælo & in terra ?

Suscitans à terra inopem : & de stercore erigens pauperem.

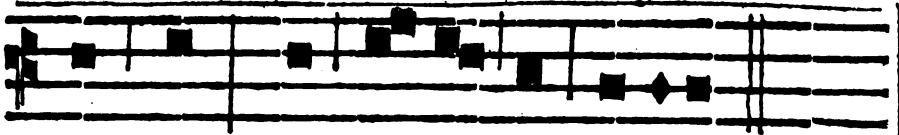
Ut collocet eum cum principibus : cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo : matrem filiorum lætantem. Gloria Patri.

Antiph. Sit nomen Domini benedictum, ex

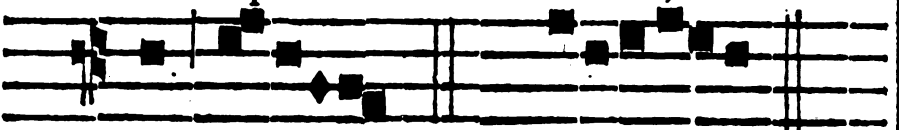
hoc

hoc nunc, & vsque in sæculum.

Dum portatur ad Ecclesiam, dicatur Psalm. B eati immaculati, &c. & si tempus superest, dici potest Psalmus, Laudate Dominum de cælis. cum aliis duobus sequentibus, & in fine Gloria Patri.

Cùm autem peruenerint ad Ecclesiam, dicatur

Aña. Hic accipiet.

E u o u a e.

Psalmus 23.

Domini est terra, & plenitudo eius: orbis terrarum, & vniuersi qui habitant in eo.

Quia ipse super maria fundauit eum: & super flumina præparauit eum.

Quis ascendet in montem Domini: aut quis stabit in loco sancto eius?

Innocens manibus, & mundo corde: qui non accepit in vano animam suam, nec iurauit in dolo proximo suo.

Hic accipiet benedictionem à Domino: & misericordiam à Deo salutari suo.

Hæc est generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Iacob.

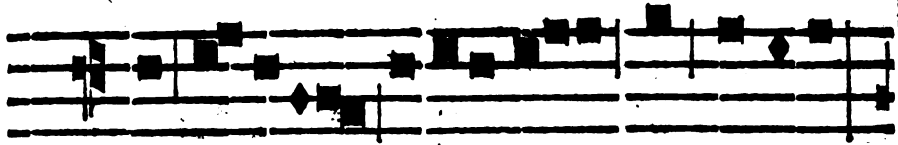
Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ? Dominus fortis & potens,
Dominus potens in proelio.

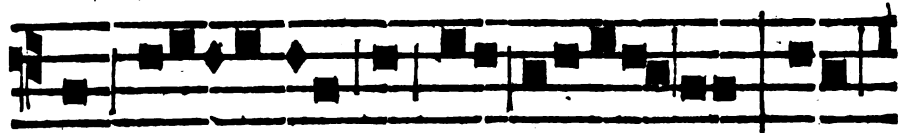
Attollite portas principes vestras, & eleuamini por-
tæ æternales: & introibit Rex gloriæ.

Quis est iste Rex gloriæ? Dominus virtutum ipse
est Rex gloriæ.

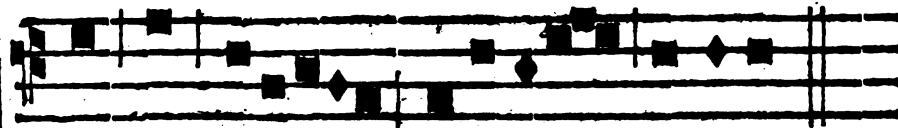
Gloria Patri.

Añã. Hic accipiet benedictionem à Domino,

& misericordiam à Deo salutari suo, quia

hæc est generatio quærentium Dominum.

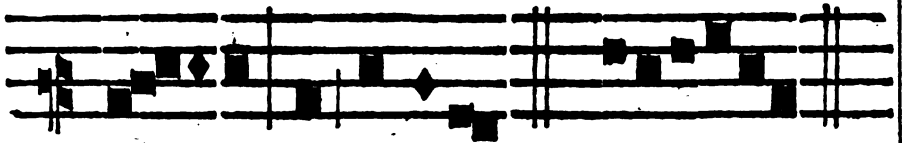
Postea dicitur, Kyrie eleison. Christe eleison.
Kyrie eleison. Pater noster. secreto. interim corpus
aspergit. *ψ*. Et ne nos inducas in tentationem. *℞*. Sed
libera nos à malo. *ψ*. Me autem propter innocen-
tiam suscepisti. *℞*. Et confirmasti me in conspectu
tuo in æternum. *ψ*. Dominus vobiscum. *℞*. Et cum
spiritu tuo. Oremus.

OMnipotens & mitissime Deus, qui omnibus
paruulis renatis fonte Baptismatis dum mi-

grant

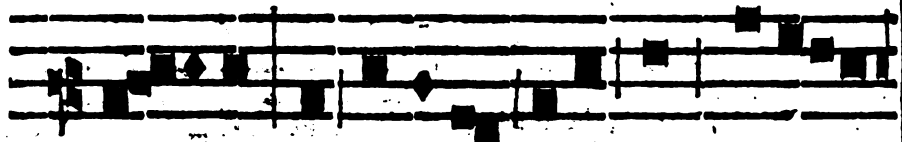
grant à sæculo, sine vllis eorum meritis vitam illicò largiris æternam, sicut animæ huius paruuli hodie credimus te fecisse: fac nos quæsumus Domine, per intercessionem beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum tuorum hîc purificatis tibi mentibus famulari, & in Paradiso cum beatis paruulis perenniter sociari. Per Christum Dominum nostrum. *℞.* Amen.

Dum portatur ad tumulum, & etiamsi tunc non portetur, dicitur

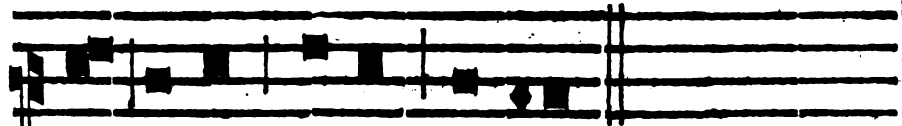

Añã. Iu uenes, & virgines. E u o u a e.

Psalmus. Laudate Dominum de cælis, &c. vt supra. fol. 203. & in fine. Gloria Patri, &c. & repetitur

Añã. Iu uenes, & virgines, senes cum iuniori-

bus laudent nomen Domini.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. *ψ.* Et ne nos inducas in tentationem. *℞.* Sed libera nos à malo. *ψ.* Sinite paruulos venire

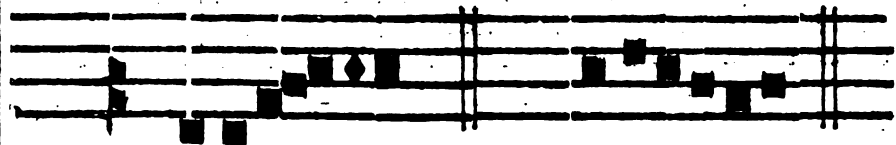
ad me. *R.* Talium est enim regnum cælorum.
V. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

OMnipotens sempiterne Deus, sanctæ puritatis amator, qui animam huius paruuli ad cælorum regnum hodie misericorditer vocare dignatus es, digneris etiam Domine ita nobiscum misericorditer agere, vt meritis tuæ sanctissimæ Passionis, & intercessione beatæ Mariæ semper Virginis, & omnium Sanctorum tuorum in eodem regno nos cum omnibus sanctis & electis tuis semper facias congaudere. Qui viuis & regnas cum Deo Patre in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Deinde Sacerdos corpus aspergat Aqua benedicta, & thurificet similiter, & tumulum, postea sepeliatur.

Cum autem à sepultura reuertuntur in Ecclesiam, dicatur

Antiph. Benedicite. E u o u a e.

Canticum trium puerorum. *Dan. 3.*

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino: benedicite cæli Domino.

Benedicite aquæ omnes, quæ super cælos sunt, Domino:

Domino : benedicite omnes virtutes Domini Domino .

Benedicite sol & luna Domino : benedicite stellæ cæli Domino.

Benedicite omnis imber & ros Domino : benedicite omnes spiritus Dei Domino.

Benedicite ignis & æstus Domino : benedicite frigus & æstus Domino.

Benedicite rores & pruina Domino : benedicite gelu & frigus Domino.

Benedicite glacies & niues Domino : benedicite noctes & dies Domino.

Benedicite lux & tenebræ Domino : benedicite fulgura & nubes Domino.

Benedicat terra Dominum : laudet & superexaltet eum in sæcula.

Benedicite montes & colles Domino : benedicite vniuersa germinantia in terra Domino.

Benedicite fontes Domino : benedicite maria & flumina Domino.

Benedicite cete, & omnia quæ mouentur in aquis Domino : benedicite omnes volucres cæli Domino.

Benedicite omnes bestiæ & pecora Domino : benedicite filij hominum Domino.

Benedicat Israël Dominum : laudet & superexaltet eum in sæcula.

Benedicite sacerdotes Domini Domino : benedicite serui Domini Domino.

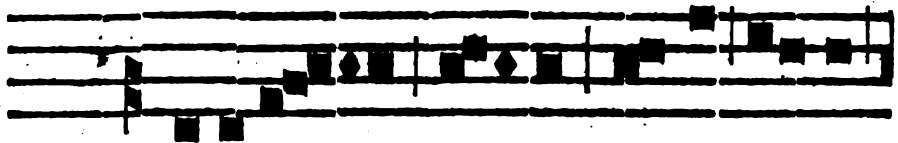
Benedicite spiritus & animæ iustorum Domi-

no:

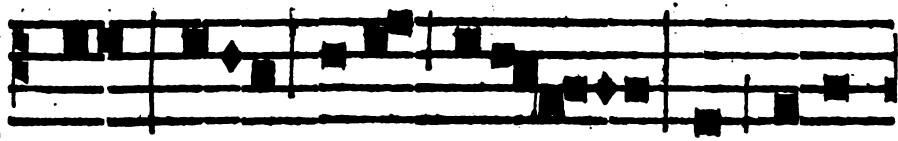
no: benedicite sancti & humiles corde Domino.
 Benedicite Anania, Azaria, Misaël, Domino: laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicamus Patrem & Filium cum sancto Spiritu: laudemus & superexaltemus eum in sæcula.

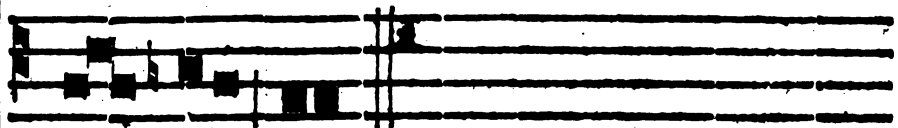
Benedictus es Domine in firmamento cæli: & laudabilis, & gloriosus, & superexaltatus in sæcula.

Antiph. Benedicite Dominum omnes electi

eius, agite dies lætitiæ, & confi-

te mini illi.

Deinde ante Altare dicit Sacerdos, Dominus vobiscum. *ꝛ*. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui miro ordine Angelorum ministeria, hominumque dispensas: concede propitius, ut à quibus tibi ministrantibus in cælo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniatur. Per Christum Dominum nostrum. *ꝛ*. Amen.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

Parochus admonitus de aliquo Matrimonio in sua Parochia contrahendo, primum cognoscat ex his ad quos spectat, qui & quales sint qui Matrimonium contrahere volunt: An inter eos sit aliquod Canonicum impedimentum: Vtrum sponte, liberè, & secundum honestatem Sacramenti velint contrahere: Vtrum sint in atate legitima; ut vir saltem quatuordecim, mulier verò duodecim annos expleuerit, & vterque sciat rudimenta Fidei, cum ea deinde filios suos docere debeant.

Nouerit ex probatis auctoribus, quae sint Canonica impedimenta Matrimonij contrahendi, & quae contractum dirimant; & qui sint gradus consanguinitatis & affinitatis, & item cognationis spiritalis ex Baptismi vel Confirmationis Sacramento contractæ.

Habeat in primis ipse benè cognita præcepta illa omnia, quae in Matrimonij ritè conficiendis seruari oportere, sacri Canones, & præcipuè sancta Synodus Tridentina iussit, dabitque operam, ut illa in Parochia sua accuratè exactèque seruentur.

Præsertim verò meminerit, Matrimonia inter raptorem & raptam, dum ipsa in raptoris potestate manserit, inita, necnon clandestina, & qualibet Matrimonia, quae aliter quàm præsentè Parocho, vel alio Sacerdote de ipsius Parochi vel Ordinarij licentia, & duobus vel tribus testibus contrahuntur, ex ipsius Concilij decretis irrita omnino ac nulla esse.

Est autem proprius Parochus, qui adesse debet, is, in cuius Parochia Matrimonium celebratur, siue viri siue mulieris.

Caueat præterea Parochus, ne faciliè ad contrahendum Matrimonium admittat vagos & peregrinos, & qui incertas habent sedes; neque item eos, qui antea coniugati fuerunt; vt sunt vxores militum, vel captiuorum, vel aliorum qui peregrinantur; nisi diligenter de ijs omnibus facta inquisitione, & re ad Ordinarium delata, ab eoq; habita eiusmodi Matrimonij celebrandi licentia, qua gratis concedatur.

Antequam Matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho continuis diebus festis in Ecclesia intra Missarum solemnias ad ipsius Concilij præscriptum publicè denuntietur, inter quos Matrimonium sit contrahendum.

Si verò vir & mulier Parochia sint diuersa, in vtraque Parochia fiant denuntiationes: quibus denuntiationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem Matrimonij procedatur. Sed si quid obstat, ultra Parochus non procedat.

Quòd si aliquando probabilis fuerit suspicio, vel alia rationabilis causa subsit arbitrio Episcopi, Matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denuntiationes; tunc de licentia Ordinarij, vel vna tantum fiat denuntiatio, vel saltem Parocho, & duobus vel tribus testibus presentibus Matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationem, denuntiationes in Ecclesia fiant; vt si aliqua subsunt impedimenta, faciliùs detegant, nisi aliter Ordinarius ipse expedire iudicauerit.

Has autem denuntiationes Parochus facere non aggrediatur, nisi priùs de vtriusque contrahentis libero consensu sibi benè constet.

Si verò infra duos menses post factas denuntiationes Matrimonium non contrahatur, denuntiationes repetantur, nisi aliter Episcopo videatur.

Denuntiationes autem fiant hoc modo. Inter Missarum solemnias Parochus populum admoneat in hanc sententiam vulgari sermone:

Notum

Notum sit omnibus hîc præsentibus, quòd *N.* vir, & *N.* mulier, ex tali vel tali familia, & Parochia, Deo adiuuante, intendunt inter se contrahere Matrimonium. Proinde monemus omnes & singulos, vt si quis nouerit aliquod consanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, vel quoduis aliud impedimentum inter eos esse, quod Matrimonium contrahendum inuicem impediât, illud quamprimùm nobis denuntiare debeat; & hoc admonemus primò, *si fuerit prima*; *vel secundò, si fuerit secunda*; *vel tertio, si fuerit tertia denuntiatio.*

Moneat Parochus coniuges, vt ante benedictionem Sacerdotalem in templo suscipiendam in eadem domo non cohabitent, neque Matrimonium consumment, nec etiam simul maneant, nisi aliquibus propinquis, vel alijs præsentibus, quæ benedictio à nullo alio, quàm ab ipso Parocho, seu ab alio Sacerdote de ipsius Parochi vel Ordinarij licentia fieri debet.

Caueat etiam Parochus, ne quando coniuges in primis nuptijs benedictionem acceperint, eos in secundis benedicat, siue mulier, siue etiam vir ad secundas nuptias transeat. Sed ubi ea viget consuetudo, vt si mulier nemini vniquam nupserit, etiam si vir aliam uxorem habuerit, nuptiæ benedicantur, ea seruanda est. Sed viduæ nuptias non benedicat, etiam si eius vir numquam uxorem duxerit.

Matrimonium in Ecclesia maximè celebrari decet; sed si domi celebratum fuerit, præsentem Parocho & testibus, sponsi veniant ad Ecclesiam benedictionem accepturi, & tunc caueat Sacerdos, ne iterùm à contrahentibus consensum exigat; sed tantùm benedictionem illis conferat, celebrata Missa, vt infra dicitur.

Admoneantur præterea coniuges, vt antequam contrahant, sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimam Eucharistiam,

atque ad Matrimonij Sacramentum suscipiendum piè accedant, & quomodo in eo rectè & Christianè conuersari debeant, diligenter instruantur ex diuina Scriptura, exemplo Tobia & Sara, verbisque Angeli Raphaëlis eos edocentis, quàm sanctè coniuges debeant conuiuere.

Postremò meminerint Parochi, à Dominica prima Aduentus vsque ad diem Epiphaniæ, & à Feria quarta Cinerum vsque ad Octauam Paschæ inclusiue, solemnitates nuptiarum prohibitas esse: vt nuptias benedicere, sponsam traducere, nuptialia celebrare conuiuia. Matrimonium autem omni tempore contrahi potest. Nuptia verò qua decet modestia & honestate fiant; sancta enim res est Matrimonium, sanctèque tractandum.

Quæ omnia ferè ex sacri Concilij Tridentini decretis desumpta, & item alia, quæ ibi de Matrimonio ritè contrahendo præcipiuntur, sunt diligenter seruanda.

Ritus celebrandi Matrimonij Sacramentum.

Parochus igitur Matrimonium celebraturus, publicationibus factis tribus diebus festis, vt dictum est, si nullum obstet legitimum impedimentum, in Ecclesia superpelliceo & alba stola indutus, adhibito vno saltem Clerico superpelliceo pariter induto, qui librum & vas Aquæ benedictæ cum aspersorio deferat, coram tribus aut duobus testibus, virum & mulierem, quos parentum vel propinquorum suorum præsentia cohonestari decet, de consensu in Matrimonium interroget vtrumque sigillatim in hunc modum vulgari sermone:

N. Vis accipere N. Hic præsentem in tuam legitimam

timam vxorem iuxta ritum sanctæ Matris Ecclesiæ? Respondeat sponsus, Volo. Mox Sacerdos sponfam interroget, N. Vis accipere N. hîc præsentem in tuum legitimum maritum, iuxta ritum sanctæ Matris Ecclesiæ? Respondeat, Volo. Nec sufficit consensus vnus; sed debet esse amborum, & expressus aliquo signo sensibili, siue fiat per se, siue per procuratorem. Mutuo igitur contrahentium consensu intellecto, Sacerdos iubeat eos inuicem iungere dexteras, dicens: Ego coniungo vos in matrimonium. In nomine Patris ✠, & Filij, & Spiritus sancti. Amen. vel alijs vtatur verbis iuxta receptum vniuscuiusque Prouinciæ ritum: postea eos aspergat Aqua benedicta: mox benedicat annulum.

Benedictio Annuli.

Ÿ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum & terram. Ÿ. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. Ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. O remus.

Benedic ✠ Domine annulum hunc, quem nos in tuo nomine benedicimus ✠, vt quæ eum gestauerit, fidelitatem integram suo sponso tenens, in pace & voluntate tua permaneat, atque in mutua charitate semper viuat. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Deinde Sacerdos aspergat annulum Aqua benedicta in modum Crucis, & sponsus acceptum annulum de manu Sacerdotis imponit in digito annulari sinistræ manus sponsæ, Sacerdote dicente, In nomine Patris ✠, &

Filij, & Spiritus sancti. Amē. mox subiungat *ψ*. Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. *R.* A templo sancto tuo, quod est in Ierusalem. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, *et c.* *ψ*. Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo. *ψ*. Saluos fac seruos tuos. *R.* Deus meus sperantes in te. *ψ*. Mitte eis Domine auxilium de sancto. *R.* Et de Sion tuere eos. *ψ*. Esto eis Domine turris fortitudinis. *R.* A facie inimici. *ψ*. Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *ψ*. Dominus vobiscū. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus. -

Respice quæsumus Domine, super hos famulos tuos, & institutis tuis, quibus propagationem humani generis ordinasti, benignus assiste, vt qui te auctore iunguntur, te auxiliante seruentur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

His expletis, si benedicendæ sint nuptiæ, Parochus Missam pro sponso & sponsa, vt in Missali Romano, celebret, seruatis omnibus quæ ibi præscribuntur.

Ceterum, si quæ Prouinciæ alijs, vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus & cærimonijs in celebrando Matrimonij Sacramento vtuntur, eas sancta Tridentina Synodus optat retineri.

Peractis omnibus, Parochus manu sua describat in libro Matrimoniorum nomina coniugum, & testium, & alia iuxta formulam præscriptam: id quæ licet alius Sacerdos, vel à se, vel ab Ordinario delegatus Matrimonium celebrauerit.

De

De benedictione mulieris post partum.

SI qua puerpera post partum iuxta piam ac laudabilem consuetudinem ad Ecclesiam venire voluerit pro incolumitate sua Deo gratias actura, petieritque à Sacerdote benedictionem, ipse superpelliceo & stola alba indutus, cum ministro aspergillum deferente, ad fores Ecclesiæ accedat, vbi illam genuflectentem, & candelam accensam in manu tenentem, Aqua benedicta aspergat, deinde dicat, *ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum & terram. Añs. Hæc accipiet benedictionem à Domino. Psalm. Domini est terra, & plenitudo eius, orbis terrarum, & vniuersi, qui habitant in eo, &c. totus vt supra fol. 211. Gloria Patri, & Filio, &c. Hæc accipiet benedictionem à Domino, & misericordiam à Deo salutari suo: quia hæc est generatio quærentium Dominum.*

Deinde porrigens ad manum mulieris extremam partem stolæ, eam introducit in Ecclesiam, dicens: *Ingredere in templum Dei, adora Filium beatæ Mariæ Virginis, qui tibi fecunditatem tribuit prolis.*

Et ipsa ingressa genuflectit coram Altari, & orat, gratias agens Deo de beneficijs sibi collatis, & Sacerdos dicit: *Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster. secretò. ψ. Et ne nos inducas in tentationem. R. Sed libera nos à malo. ψ. Saluam fac ancillam tuam Domine. R. Deus meus sperantem in te. ψ. Mitte ei Domine auxilium de sancto. R. Et de Sion tuere eam. ψ. Nihil proficiat inimicus in*

ea.

ea. *R.* Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
ψ. Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor
 meus, &c. *ψ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spi-
 ritu tuo.

Oremus.

OMnipotens sempiterne Deus, qui per beatæ
 Mariæ Virginis partum fidelium parientium
 dolores in gaudium vertisti: respice propitius super
 hanc famulam tuam, ad templum sanctum tuum
 pro gratiarum actione letam accedentem: & præsta,
 vt post hanc vitam eiusdem beatæ Mariæ meritis &
 intercessione, ad æternæ beatitudinis gaudia cum
 prole sua peruenire mereatur. Per Christum Domi-
 num nostrum. Amen. Deinde illam aspergit iterum
 Aqua benedicta in modum Crucis, dicens: Pax, & be-
 nedictio Dei omnipotentis Patris **✝**, & Filij, &
 Spiritus sancti, descendat super te, & maneat sem-
 per. Amen.

De benedictionibus Regulæ generales.

NOuerit Sacerdos, quarum rerum benedictiones ad
 ipsum, & quæ ad Episcopum suo iure pertineant,
 ne maioris dignitatis munera temerè aut imperitè vn-
 quam vsurpet propria auctoritate.

In omni benedictione extra Missam, Sacerdos saltem
 superpelliceo & stola pro ratione temporis vtatur, nisi
 aliter in Missali notetur.

Stando semper benedicat, & aperto capite.

In principio cuiusque benedictionis dicat *ψ.* Adiu-
 torium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit

cælum

cælum & terram. *ŷ.* Dominus vobiscum. *ꝛ.* Et cum spiritu tuo. deinde dicatur Oratio propria vna, vel plures, prout suo loco notatum fuerit.

Postea rem aspergat Aqua benedicta; & vbi notatum fuerit, pariter incenset, nihil dicendo.

Cùm Sacerdos aliquid benedicturus est, habeat ministrum cum vase Aquæ benedictæ & aspergillo, & cum hoc Rituali libro, seu Missali.

Caueat, ne benedictionis causa ponat aliquid indecens super Altare, veluti esculenta: sed quod eiusmodi est, ponatur super mensam, commodo loco paratam.

Ordo ad faciendam Aquam benedictam.

Diebus Dominicis, & quodcumque opus fuerit, præparato sale & aqua munda benedicenda in Ecclesia, vel in Sacristia, Sacerdos superpelliceo & stola violacea indutus, primò dicit, *ŷ.* Adiutorium nostrum in nomine Domini. *ꝛ.* Qui fecit cælum & terram. Deinde absolutè incipit exorcismum salis.

Exorcizo te creatura salis per Deum ✠ viuum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum, per Deum, qui te per Elisæum prophetam in aquam mitti iussit, vt sanaretur sterilitas aquæ: vt efficiaris sal exorcizatum in salutem credentium: & sis omnibus sumentibus te sanitas animæ & corporis: & efugiat atque discedat à loco, in quo aspersum fueris, omnis phantasia, & nequitia vel versutia diabolicæ fraudis, omnisque spiritus immundus adiuratus per

F f

eum

eum qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

Oremus.

Oratio.

Immensam clementiam tuam, omnipotens æterne Deus, humiliter imploramus, vt hanc creaturam salis, quam in vsum generis humani tribuisti, benedicere ✠ & sanctificare ✠ tua pietate digneris, vt sit omnibus sumentibus salus mentis & corporis, & quidquid ex eo tactum vel respersum fuerit, careat omni immunditia, omniq̄ue impugnatione spiritualis nequitia. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Exorcismus aquæ: & dicatur sine Oremus.

EXorcizo te creatura aquæ, in nomine Dei ✠ Patris omnipotentis, & in nomine IESV ✠ Christi Filij eius Domini nostri, & in virtute Spiritus ✠ sancti: vt fias aqua exorcizata ad effugandam omnem potestatem inimici, & ipsum inimicum eradicare & explantare valeas cum angelis suis apostaticis: per virtutem eiusdem Domini nostri IESV Christi, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *R.* Amen.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui ad salutem humani generis maxima quæque Sacramenta in aquarum substantia condidisti: adesto propitius inuocationibus nostris, & elemento huic multimodis purificationibus præparato, virtutem tuæ benedictionis ✠ infunde, vt creatura tua mysterijs tuis seruiens, ad abigendos de-

mones,

mones, morbosque pellendos diuinæ gratiæ sumat effectum, vt quidquid in domibus, vel in locis fidelium hæc vnda resperferit, careat omni immunditia, liberetur à noxa: non illic resideat spiritus pestilens, non aura corrumpens: discedant omnes insidiæ latentis inimici: & si quid est, quod aut incolumitati habitantium inuidet aut quieti, aspersione huius aquæ effugiat; vt salubritas per inuocationem sancti tui nominis expetita, ab omnibus sit impugnationibus defensa. Per Dominum nostrum, &c.

Hic mittat sal in aquam in modum Crucis, dicendo semel: **Commixtio salis & aquæ pariter fiat: In nomine Patris ✠ & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti.**
℞. Amen. ℥. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

O remus.

DEus, inuictæ virtutis auctor, & insuperabilis imperij Rex, ac semper magnificus triumphator: qui aduersæ dominationis vires reprimis: qui inimici rugientis sæuitiam superas: qui hostiles nequitias potenter expugnas: te Domine, trementes & supplices deprecamur, ac petimus, vt hanc creaturam salis & aquæ dignanter aspicias, benignus illustres, pietatis tuæ rore sanctifices: vt vbicumque fuerit aspersa, per inuocationem sancti tui nominis, omnis infestatio immundi spiritus abigatur, terrorque venenosi serpentis procul pellatur; & præsentia sancti Spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus vbique adesse dignetur. Per Dominum nostrum. in vnitatem eiusdem Spiritus sancti, &c.

Post benedictionem aquæ, Sacerdos Dominicis diebus antequam incipiat Missam, aspergit Altare, deinde se, & ministros, ac populum, prout in Missali præscribitur.

Postea Christi fideles possunt de ipsa Aqua benedicta in vasculis suis accipere, & secum deferre ad aspergendos ægros, domos, agros, vineas, & alia, & ad eam habendam in cubiculis suis, vt ea quotidie & sæpius aspergi possint.

¶ Benedictio candelarum extra diem Purificationis beatæ Mariæ virginis.

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum & terram. ψ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Domine IESV Christe Fili Dei viui, benedic ✠ candelas istas supplicationibus nostris, infunde eis Domine per virtutem sanctæ Crucis ✠ benedictionem cælestem, qui eas ad repellendas tenebras humano generi tribuisti: talemq; benedictionem signaculo sanctę Crucis ✠ accipiant, vt quibuscumque locis accensæ siue positæ fuerint, discedant principes tenebrarum, & contremiscant, & fugiant pauidi cum omnibus ministris suis ab habitationibus illis: nec præsumant amplius inquietare aut molestare seruientes tibi omnipotenti Deo. Qui viuis & regnas in sæcula sæculorum, R. Amen. Postmodum aspergantur Aqua benedicta.

¶ Benc-

Benedictio domorum in Sabbato sancto Paschæ.
Parochus, seu alius Sacerdos superpelliceo & stola alba indutus, cum ministro deferente vas aquæ ex benedictione Fontium ante perfusionem Chrismatis acceptæ, visitat domos suæ parochiæ, aspergens eas eadem aqua benedicta. Ingrediens domum dicit: **Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.**

Deinde aspergens loca præcipua domus, & eos qui habitant in ea, dicit Antiphonam: **Vidi aquam egredientem de templo à latere dextro, alleluia: Et omnes, ad quos peruenit aqua ista, salui facti sunt, alleluia, alleluia.** Psalmus. **Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia eius. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Sicut erat, &c.** repetitur Antiph. **Vidi aquam, &c.** deinde dicit, **ψ. Ostende nobis Domine misericordiam tuam, alleluia. R. Et salutare tuum da nobis, alleluia. ψ. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.** O remus. Oratio.

Exaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, & sicut domos Hebræorum in exitu de Ægypto agni sanguine linitas (quod Pascha nostrum, in quo immolatus est Christus, figurabat) ab Angelo percutiente custodisti; ita mittere digneris sanctum Angelum tuum de cælis, qui custodiat, foueat, protegat, visiteat atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per eundem Christum Dominum nostrum. **R. Amen.**

¶ Alia benedictio domorum alio tempore facienda cum asperſione Aquæ benediçtæ.

Prochus, ſeu alij Sacerdotes volentes aliquam particularem domum, vel generaliter domos fidelium alio tempore infra annum aſpergere Aqua benediçta, ingrediens domum dicant: Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea. Deinde loca aſpergendo dicant Añam: Aſperges me Dñe hyſſopo, & mundabor; lauabis me, & ſuper niuē dealbabor. *Psal. 50.* Miſerere mei Deus, ſecundùm magnā miſericordiam tuam. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſançto. Sicut erat, &c. & repetitur Añã. Aſperges me Domine, &c. *ŷ.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *ŷ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum ſpiritu tuo. O remus. Oratio.

Exaudi nos Domine ſançte, Pater omnipotens, æterne Deus, & mittere digneris ſançtum Angelum tuum de cælis, qui cuſtodiat, foueat, protegat, viſitet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Chriſtum Dominum noſtrum. *R.* Amen. Deinde aſpergat Aqua benediçta.

¶ Benediçtio loci.

ŷ. Adiutorium noſtrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. *ŷ.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *ŷ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum ſpiritu tuo.

O remus.

Oratio.

Benedic ✠ Domine Deus omnipotens locum iſtum [vel domum iſtam] vt ſit in eo [vel in

ea]

ca]sanitas, castitas, victoria, virtus, humilitas, bonitas, & mansuetudo, plenitudo legis, & gratiarum actio Deo Patri, & Filio, & Spiritui sancto, & hæc benedictio maneat super hunc locum, & super habitantes in eo nunc & semper. R. Amen. Et aspergat Aqua benedicta.

¶ Alia benedictio domus nouæ.

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum & terram. ψ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Oremus.

TE Deum Patrem omnipotentem suppliciter exoramus pro hac domo, & habitatoribus eius, ac rebus: vt eam benedicere ✠ & sanctificare ✠ ac bonis omnibus ampliari digneris: tribue eis, Dñe, de rore cæli abundantiam, & de pinguedine terræ vitæ substantiam, & desideria voti eorum ad effectum tuæ miserationis perducas. Ad introitum ergo nostrum benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris hanc domum, sicut benedicere dignatus es domum Abraham, Isaac, & Iacob: & intra parietes domus istius Angeli tuæ lucis inhabitent, eamque & eius habitatores custodiant. Per Christum Dñm nostrum. R. Amen. Deinde aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio thalami.

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum & terram. ψ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Benedic ✠ Domine thalamum hunc, vt omnes habitantes in eo in tua pace consistant, & in tua

volun-

voluntate permaneant, & senescant, & multiplicentur in longitudine dierum, & ad regna cęlorum perueniant. Per Christum Dominum nostrũ. R. Amen. Postea aspergatur thalamus Aqua benedicta.

¶ Benedictio nouę nauis.

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cęlum & terram. ψ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Propitiare Domine supplicationibus nostris, & benedic ✠ nauem istam dextera tua sancta, & omnes qui in ea vehentur, sicut dignatus es benedicere arcam Noë ambulantem in diluuiio: porrigę eis Domine dexteram tuam, sicut porrexisti beato Petro ambulanti supra mare: & mitte sanctum Angelum tuum de cęlis, qui liberet & custodiat eam semper à periculis vniuersis, cum omnibus quę in ea erunt: & famulos tuos repulsis aduersitatibus, portu semper optabili, cursuque tranquillo tuearis, transactisque ac rectę perfectis negotijs omnibus, iterato tempore ad propria cum omni gaudio reuocare digneris. Qui viuis & regnas, &c. Aspergat nauem Aqua benedicta.

¶ Benedictio communis super fruges & vineas.

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cęlum & terram. ψ. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Oremus.

ORamus pietatem tuam omnipotens Deus, vt has primitias creaturę tuę, quas aëris & plu-

uię

uiæ temperamento nutrire dignatus es, benedictionis tuæ imbre perfundas; & fructus terræ tuæ vsque ad maturitatem perducas. Tribuas quoque populo tuo de tuis muneribus tibi semper gratias agere, vt à fertilitate terræ esurientium animas bonis affluentibus repleas, & egenus & pauper laudent nomen gloriæ tuæ. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen. Aspergat illas Aqua benedicta.

¶ Benedictio Peregrinorum ad loca sancta prodeuntium.

Peregrini, ad loca sancta profecturi, antequam discedant, iuxta veteris Ecclesiæ institutum, deberent accipere patentes seu commendatitias litteras à suo Ordinario, seu Parocho. Quibus obtentis, & rebus suis dispositis, facta peccatorum suorum confessione, & audita Missa, in qua dicitur Oratio pro peregrinantibus, sanctissimam Eucharistiam deuotè suscipiunt. Expleta Missa, Sacerdos super eos genuflexos dicit sequentes Preces. Antiph. In viam pacis. **Benedictus Dominus Deus Israël, &c.** vt supra. fol. 206 in fine Gloria Patri. Repetitur Antiph. In viam pacis & prosperitatis dirigat vos omnipotens & misericors Dominus, & Angelus Raphaël comitetur vobiscum in via, vt cum pace, salute, & gaudio reuertatis ad propria. Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster, &c. *ψ.* Et ne nos inducas in tentationem. *R.* Sed libera nos à malo. *ψ.* Saluos fac seruos tuos. *R.* Deus meus sperantes in te. *ψ.* Mitte eis Domine auxilium de sancto. *R.* Et de Sion tuere eos. *ψ.* Esto eis Do-

G g mine

mine turris fortitudinis. *R.* A facie inimici. *ψ.* Nihil proficiat inimicus in eis. *R.* Et filius iniquitatis non apponat nocere eis. *ψ.* Benedictus Dñs die quotidie. *R.* Prosperum iter faciat vobis Deus salutarium nostrorum. *ψ.* Vias tuas Domine demonstra nobis. *R.* Et semitas tuas edoce nos. *ψ.* Vtinam dirigantur viæ nostræ. *R.* Ad custodiendas iustificationes tuas. *ψ.* Erunt praua in directa. *R.* Et aspera in vias planas. *ψ.* Angelis suis Deus mandauit de te. *R.* Vt custodiant te in omnibus vijs tuis. *ψ.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *ψ.* Dominus vobiscū. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

DEus, qui filios Israël per maris medium sicco vestigio ire fecisti, qui que tribus Magis iter ad te stella duce pandisti; tribue eis, quæsumus, iter prosperum, tempusque tranquillum: vt Angelo tuo sancto comite, ad eum quò pergunt locum, ac demum ad æternæ salutis portum feliciter valeant peruenire.

DEus, qui Abraham puerum tuum de Vr Chaldæorum eductum, per omnes suæ peregrinationis vias illæsum custodisti: quæsumus, vt hos famulos tuos custodire digneris: esto eis Domine in procinctu suffragium, in via solatium, in æstu umbraculum, in pluuia & frigore tegumentum, in lassitudine vehiculum, in aduersitate præsidium, in lubrico baculus, in naufragio portus; vt te duce, quò tendunt, prosperè perueniant, & demum incolumes ad propria reuertantur.

A desto,

Adesto, quæsumus Domine, supplicationibus nostris, & viam famulorum tuorum in salutis tuæ prosperitate dispone, vt inter omnes viæ & vitæ huius varietates, tuo semper protegantur auxilio.

Præsta, quæsumus omnipotens Deus, vt familia tua per viam salutis incedat, & beati Ioannis Præcursoris hortamenta sectando, ad eum, quem prædixit, secura perueniat Dominum nostrum **IESVM** Christum filium tuum.

EXaudi Domine preces nostras, & iter famulorum tuorum propitiuſcomitare, atque misericordiam tuam, sicut vbique es, ita vbique largire, quatenus à cunctis aduersitatibus tua opitulatione defensi, gratiarum tibi referant actionem. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen. Pax & benedictio ✠ Dei omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, descēdat super vos & maneat semper. Amen. Deinde aspergantur Aqua benedicta.

Quòd si vnus fuerit peregrinaturus, omnia dicuntur in numero singulari, ac si Sacerdos ipse, qui benedicit, fuerit socius peregrinationis, dicat in persona primæ numeri pluralis, quatenus congruere videbitur.

¶ Benedictio peregrinorum post reditum.

✠ **Adiutorium nostrum in nomine Domini.** **R.** Qui fecit cælum & terram. Antiphona. **Ecce sic benedictetur homo, qui timet Dominum.**

Psalmus 127.

BEati omnes qui timent Dominum: qui ambulant in vijs eius.

Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, & benè tibi erit.

Vxor tua sicut vitis abundans : in lateribus domus tuæ.

Filij tui sicut nouellæ oliuarum : in circuitu mensæ tuæ.

Ecce sic benedicetur homo: qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Ierusalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorū : pacem super Israël.

Gloria Patri, &c. Antiphona. Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum. **K** yrie eleison. **C** hriste eleison. **K** yrie eleison. **P** ater noster, &c. **ŷ**. Et ne nos inducas in tentationem. **℞**. Sed libera nos à malo. **ŷ**. Benedicti qui veniunt in nomine Domini.

℞. Benedicti vos à Domino, qui fecit cælum & terram. **ŷ**. Respice Domine in seruos tuos, & in opera tua. **℞**. Et dirige eos in viam mandatorum tuorum.

ŷ. Domine exaudi orationem meam. **℞**. Et clamor meus ad te veniat. **ŷ**. Dominus vobiscum. **℞**. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Largire quæsumus Dñe famulis tuis indulgentiam placatus & pacem, vt pariter ab omnibus mudentur offensis, & secūra tibi mente deseruiant.

Omnipotens sempiternæ Deus, nostrorum temporum vitæque dispositior, famulis tuis continuæ tranquillitatis largire subsidium, vt quos incolumes proprijs laboribus reddidisti, tua facias protectione securos.

Deus

Deus humilium uisitor, qui nos fraterna dilectione consolaris, pretere societati nostræ gratiam tuam, ut per eos, in quibus habitas, tuum nobis sentiamus aduentum. Per Dominum nostrum, &c.

Deinde aspergatur Aqua benedicta à Sacerdote dicente:

Pax, & benedictio ✠ Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus sancti descendat super vos, & maneat semper. Amen.

Benedictiones esculentorum, præsertim in Pascha.

¶ Benedictio Agni Paschalis.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. ŷ. Dominus uobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo. Oremus.

Deus, qui per famulum tuum Moysen, in liberatione populi tui de Ægypto, agnum occidi iussisti, in similitudinem Domini nostri IESU Christi, & utrosque postes domorum de sanguine eiusdem agni perungi præcepisti: tu benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris hanc creaturâ carnis, quam nos famuli tui ad laudem tuam sumere desideramus, per resurrectionem eiusdem Domini nostri IESU Christi. Qui tecum uiuit & regnat in sæcula sæculorû. *R.* Amen. Et mox aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio ouorum.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. ŷ. Dominus uobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

SVbueniat, quæsumus Domine, tuæ benedictionis ✠ gratia huic ouorum creaturæ, vt cibus salubris fiat fidelibus tuis, in tuarum gratiarum actione sumentibus, ob resurrectionem Domini nostri IESV Christi, qui tecum viuit & regnat in sæcula sæculorum. *R.* Amen. Aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio panis.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. ŷ. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine IESV Christe, panis Angelorum, panis viuus æternæ vitæ, benedicere ✠ dignare panem istum, sicut benedixisti quinque panes in deserto, vt omnes ex eo gustantes, inde corporis & animæ percipiant sanitatem. Qui viuis & regnas in sæcula sæculorū. *R.* Amen. Et aspergat Aqua benedicta.

¶ Alia benedictio panis.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. ŷ. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, benedicere ✠ digneris hunc panem tua sancta spiritali benedictione: vt sit omnibus sumentibus salus mentis & corporis, atque contra omnes morbos, & vniuersas inimicorum insidias tutamen. Per Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, panem viuum, qui de cælo descendit, & dat vitam & salutem mundo: & tecum

viuit

viuit & regnat in vnitare Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculum. *R.* Amen. Aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio nouorum fructuum.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. ŷ. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Benedic ✠ Domine hos nouos fructus N. & præsta: vt qui ex eis in tuo sancto nomine vescantur, corporis & animæ salute potiantur. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen. Et aspergat Aqua benedicta.

¶ Benedictio ad quodcumque comestibile.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram. ŷ. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo,

O remus.

Benedic ✠ Domine creaturam istam N. vt sit remediũ salutare generi humano: & præsta per inuocationem sancti nominis tui, vt quicumque ex ea sumserint, corporis sanitatem, & animæ tutelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen. Aspergat id Aqua benedicta.

¶ Benedictio olei simplicis.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui fecit cælum & terram.

Exorcismus.

Exorcizo te creatura olei per Deum Patrem ✠ omnipotentem, qui fecit cælum & terram,

mare

mare, & omnia quæ in eis sunt. Omnis virtus aduerfarij, omnis exercitus diaboli, & omnis incurfus, omne phantasma fatanæ eradicare & effugare ab hac creatura olei, vt fiat omnibus qui eo vſuri ſunt, ſalus mentis & corporis, in nomine Dei Patris ✠ omnipotentis, & I E S V ✠ Chriſti filij eius Domini noſtri, & Spiritus ſancti ✠ paracliti, & in charitate eiufdem Domini noſtri I E S V Chriſti, qui venturus eſt iudicare viuos & mortuos, & ſæculum per ignem. R. Amen. V. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. V. Dominus vobiscum. R. Et cum ſpiritu tuo.

O remus.

Oratio.

Domine Deus omnipotens, cui aſtat exercitus Angelorum cum tremore, quorum ſeruitium ſpiritule cognoscitur, dignare reſpicere, & benedicere ✠ & ſanctificare ✠ hanc creaturam olei, quam ex oliuarum ſucco eduxiſti, & ex eo infirmos inungi mandaſti, quatenus ſanitate percepta, tibi Deo viuo & vero gratias agerent: præſta queſumus, vt hi, qui hoc oleo, quod in tuo nomine benedicimus ✠, vſi fuerint, ab omni languore, omni que infirmitate, atque cunctis inſidijs inimici liberentur, & cunctæ aduerſitates ſeparentur à plasmate tuo, quod pretioſo ſanguine Filij tui redemiſti: vt nunquam lædatur à morſu ſerpentis antiqui. Per eundem Dominum noſtrum I E S V M Chriſtum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitae, &c. Aſpergat oleum Aqua benediſta.

Bene-

Benedictiones ab Episcopis, vel alijs facultatem habentibus, faciendæ.

¶ Benedictio Sacerdotalium indumentorum in genere.
 ♪. Adiuutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit celum & terram. ♪. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Oremus.

OMnipotens sempiternæ Deus, qui per Moysen famulum tuum Pontificalia & Sacerdotalia seu Leuitica vestimenta, ad explendum in conspectu tuo ministerium eorum, ad honorem & decorem nominis tui fieri decreuisti: adesto propitius inuocationibus nostris, & hæc indumenta Sacerdotalia, desuper irrigate gratia tua, ingenti benedictione per nostræ humilitatis seruitium purificare ✠, benedicere ✠, & consecrare ✠ digneris: vt diuinis cultibus & sacris mysterijs apta & benedicta existant: his quoque sacris vestibus Pontifices, & Sacerdotes, seu Leuitæ tui induti, ab omnibus impulsionibus seu tentationibus malignorum spirituum muniti & defensi esse mereantur; tuisque mysterijs aptè & condignè seruire & inhærere, atque in his tibi placitè & deuotè perseuerare tribue. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Oremus.

DEus, inuictæ virtutis triumphator, & omnium rerum creator ac sanctificator: intende propitius preces nostras, & hæc indumenta Leuiticæ, Sacerdotalis & Pontificalis gloriæ, ministris tuis fruen-

da tuo ore proprio benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ digneris: omnesque eis vrentes, tuis mysterijs aptos, & tibi in eis deuotè ac laudabiliter seruietes, gratos efficere digneris. Per Dominum nostrum I E S V M Christum, &c.

O remus.

Domine Deus omnipotēs, qui vestimenta Pontificibus, Sacerdotibus, & Leuitis in vsum tabernaculi fœderis necessaria Moysen famulum tuum agere iussisti, eumque spiritu sapientiæ ad id peragendum repleuisti: hæc vestimenta in vsum & cultum mysterij tui benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecrare ✠ digneris: atque ministros altaris tui, qui ea induerint, septiformis Spiritus gratia dignanter repleri, atque castitatis stola, beata facias cum bonorū fructu operum ministerij congruentis immortalitate vestiri. Per Christum Dñm nostrū. R. Amen. Deinde aspergit ipsa indumenta Aqua benedicta.

¶ Benedictio mapparum, siue lintheaminum Altaris.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit celum & terram. ŷ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

O remus.

EXaudi Domine preces nostras, & hæc lintheamina sacri altaris vsui præparata benedicere ✠ & sanctificare digneris. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

O remus.

Domine Deus omnipotens, qui Moysen famulum tuum, ornamenta & lintheamina facere per quadraginta dies docuisti, quæ etiam Maria

textuit,

textuit, & fecit in vsum ministerij, & tabernaculi
foederis: benedicere ✠, sanctificare ✠, & consecra-
re ✠ digneris hæc lintheamina ad tegendum inuol-
uendumque altare gloriosissimi Filij tui Domini
nostri I E S V Christi. Qui tecum viuit & regnat in
vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæcu-
lorum. *R.* Amen. Deinde aspergit ea Aqua benedicta.

¶ Benedictio corporalium.

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. *R.* Qui
fecit celum & terram. ψ. Dominus vobiscum. *R.* Et
cum spiritu tuo. O remus.

Clementissime Domine, cuius inenarrabilis est
virtus, cuius mysteria arcanis mirabilibus ce-
lebrantur: tribue, quæsumus, vt hoc lintheamen tuæ
propitiationis benedictione ✠ sanctificetur ad con-
secrandum super illud Corpus & Sanguinem Dei
& Domini nostri I E S V Christi Filij tui. Qui tecum
viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per
omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

O remus.

OMnipotens sempiterne Deus, benedicere ✠,
sanctificare ✠, & consecrare ✠ digneris lin-
theamen istud ad tegendum inuoluendumque Cor-
pus & Sanguinem Domini nostri I E S V Christi filij
tui. Qui tecum viuit & regnat. *R.* Amen.

O remus.

OMnipotens Deus, manibus nostris opem tuæ
benedictionis infunde: vt per nostram benedi-
ctionem ✠ hoc lintheamen sanctificetur, & Corporis

ac Sanguinis Redemptoris nostri nouum sudarium,
Spiritus sancti gratia efficiatur. Per eundem, &c.
in vnitate eiusdem Spiritus sancti, R. Amen.

Et aspergit Aqua benedicta.

¶ Benedictio tabernaculi, seu vasculi pro sacro-
sancta Eucharistia conseruanda.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui
fecit cælum & terram. ŷ. Dominus vobiscum. R. Et
cum spiritu tuo.

O remus.

OMnipotens sempiterne Deus, maiestatem
tuam supplices deprecamur, vt vasculum hoc
pro Corpore filij tui Domini nostri I E S V Christi in
eo condendo fabricatum, benedictionis ✠ tuæ gra-
tia dicare digneris. Per eundem Christum Domi-
num nostrum. Deinde aspergit illud Aqua benedicta.

¶ Benedictio nouæ Crucis.

ŷ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui
fecit cælum & terram. ŷ. Domine exaudi oratio-
nem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. ŷ. Do-
minus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

ROgamus te Domine sancte, Pater omnipotens,
æterne Deus, vt digneris benedicere ✠ hoc
signum Crucis, vt sit remedium salutare generi hu-
mano, sit soliditas fidei, profectus bonorum ope-
rum, redemptio animarum, sit solamen, & prote-
ctio, ac tutela contra sæua iacula inimicorum. Per
Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Alia

Alia Oratio ad idem.

Benedic ✠ Domine hanc Crucem tuam, per quam eripuisti mundum à dæmonum potestate, & superasti passionem tuam suggestorem peccati, qui gaudebat in præuaricatione primi hominis per ligni vetiti sumptionem. Hic aspergat Aqua benedicta. Sanctificetur hoc signum Crucis in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, ut orantes, inclinantesque se propter Dominum ante istam Crucem, inueniant corporis & animæ sanitatem. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Postea Sacerdos genuflexus ante Crucem deuotè adorat, & osculatur, & idem faciunt quicumque voluerint.

Benedictio imaginum I E S V Christi Domini nostri, B. Virginis Mariæ, & aliorum Sanctorum.

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum & terram. ψ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

OMnipotens sempiternæ Deus, qui Sanctorum tuorum imagines [siue effigies] sculpi, aut pingi non reprobas, ut quoties illas oculis corporeis intuemur, toties eorum actus & sanctitatem ad imitandum memoriæ oculis meditemur: hanc, quæsumus, imaginem [seu sculpturam] in honorem & memoriam vnigeniti Filij tui Domini nostri I E S V Christi, [vel beatissimæ Virginis Mariæ Matris Do-

H h 3

mini

mini nostri IESU Christi, vel beati N. Apostoli tui, vel Martyris, vel Confessoris, aut Pontificis, aut Virginis] adaptatam benedicere ✠ & sanctificare ✠ digneris: & præsta, vt quicumque coram illa vnigenitum Filium tuum [vel beatissimam Viginem, vel gloriosum Apostolum, siue Martyrem, siue Confessorem, aut Virginem] suppliciter colere & honorare studuerit; illius meritis & obtentu à te gratiam in præsentì, & æternam gloriam obtineat in futurum. Per eundem Christum Dominum nostrum. R. Amen. Vltimò aspergat Aqua benedicta.

Ritus benedicendi & imponendi primum lapidem pro Ecclesia ædificanda, seruandus à Sacerdote facultatem habente ab Episcopo.

Ecclēsiam ex Episcopi auctoritate tantum, iuxta sacrorum Canonum decreta, ædificari fas est. Si verò Sacerdos eius ædificationis primum lapidem benedicendi potestatem habens, eiusmodi functionem peragat, hunc ritum seruabit.

Pridie quàm primarius lapis benedicatur, ligneam Crucem in loco, vbi debet esse altare, figat ipse vel alius Sacerdos. Sequenti verò die lapis in Ecclesiæ fundatione ponendus, qui debet esse quadratus, & angularis, benedicatur hoc modo.

Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, salem & aquam benedicit, nisi prius in promptu habeat

iam

iam benedictam ordinaria benedictione, vt sup. fol. 225. & interim dum cātatur à Clericis Añā cum Psalmo sequēti, aspergit locum, vbi Crux posita est, cum Aqua benedicta. Añā. Signum salutis pone Domine I E S V Christe in loco isto, & non permittas introire angelum percutientem.

Psalmus 83.

Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum: concupiscit, & deficit anima mea in atriā Domini.

Cor meū & caro mea: exultauerūt in Deum viuum. Etenim passer inuenit sibi domum: & turtur nidum sibi, vbi ponat pullos suos.

Altaria tua Dñe virtutum: rex meus & Deus meus. Beati qui habitant in domo tua Domine: in sæcula sæculorum laudabunt te.

Beatus vir, cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit in valle lacrymarum, in loco quem posuit.

Etenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutē: videbitur Deus deorum in Sion.

Domine Deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.

Protektor noster aspice Deus: & respice in faciem Christi tui.

Quia melior est dies vna in atrijs tuis: super millia. E legi abiectus esse in domo Dei mei: magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam & veritatem diligit Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus.

Non

Non priuabit bonis eos qui ambulant in innocentia: Domine virtutum, beatus homo qui sperat in te.

Gloria Patri, & Filio.

Finito Psalmo, Sacerdos versus ad locum per eum aspersum dicit: O remus.

Domine Deus, qui licet cælo & terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur, locum hunc, quæsumus, beatæ Mariæ semper Virginis, & B. N. (nominando Sanctum vel Sanctam, in cuius honorem ac nomen fundabitur Ecclesia) omniumque Sanctorum intercedentibus meritis, sereno pietatis tuæ intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumque conserua, & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij sui Salomonis opere compleuisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris; effugiantque omnes hinc nequitia spirituales. Per Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. R. Amen.

Postea stans benedicit primarium lapidem, dicens: *ψ*. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum & terram. *ψ*. Sit nomen Domini benedictum. R. Ex hoc nunc & vsque in sæculum. *ψ*. Lapidem, quem reprobauerunt ædificantes. R. Hic factus est in caput anguli. *ψ*. Tu es Petrus. R. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. *ψ*. Gloria

Patri,

Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum, Amen.

Oremus.

Domine IESU Christe fili Dei viui, qui es verus omnipotens Deus, splendor & imago æterni Patris, & vita æterna, qui es lapis angularis de monte sine manibus abscissus, & immutabile fundamentum, hunc lapidem collocandum in tuo nomine confirma, & tu, qui es principium & finis, in quo principio Deus Pater ab initio cuncta creauit, sis, quæsumus, principium, & incrementum, & consummatio ipsius operis, quod debet ad laudem & gloriam tui nominis inchoari. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuis & regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. *℞. Amen.*

Tunc aspergit lapidem ipsum Aqua benedicta, & accepto cultro, per singulas partes sculpsit in eo signum Crucis, dicens: In nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti. *℞. Amen.* quo facto dicit:

Oremus.

Benedic ✠ Domine creaturam istam lapidis, & præsta per inuocationem sancti tui nominis, vt quicumque ad hanc Ecclesiam ædificandam pure mente auxilium dederint, corporis sanitatem, & animæ medelam percipiant. Per Christum Dominum nostrum. *℞. Amen.*

Postea dicantur Litanie ordinariæ sine Orationibus in fine positis: quibus dictis, parato cæmento, & cæmentario assistente, Sacerdos inchoat, Clericis prosequenti-

bus, Antiphonam, Manè surgens Iacob erigebat lapidem in titulum, fundens oleum desuper, votum vouit Domino: Verè locus iste sanctus est, & ego nesciebam.

Psalmus 126.

Nisi Dominus ædificauerit domum: in vanum laborauerunt qui ædificant eam.

Nisi Dominus custodierit ciuitatem: frustra vigilat qui custodit eam.

Vanum est vobis ante lucem surgere: surgite postquam sederitis, qui manducatis panem doloris.

Cùm dederit dilectis suis somnum: ecce hereditas Domini, filij; merces, fructus ventris.

Sicut sagittæ in manu potentis: ita filij excussorum.

Beatus vir, qui impleuit desiderium suum ex ipsis: non confundetur cùm loquetur inimicis suis in porta. **G**loria Patri.

Quo dicto, Sacerdos stans tangit & ponit ipsum primarium lapidem in fundamento, dicens:

In fide IESV Christi collocamus Lapidem istum primarium in hoc fundamento, In nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, vt vigeat vera fides hïc, & timor Dei, fraternaque dilectio; & sit hic locus destinatus orationi, & ad inuocandum & laudandum nomen eiusdem Domini nostri IESV Christi, qui cum Patre & Spiritu sancto viuut & regnat Deus, per omnia sæcula sæculorum. & Amen.

Interim cæmentarius locat ipsum lapidem cum cæmento, postea Sacerdos spargit super lapidē Aquam benedictam, dicens: Asperges me Domine hyssopo, &

mun-

mundabor, lauabis me, & super niuem dealbabor. Psal. Misere mei Deus secundum magnam, &c. vt supra fol. 88. dicitur totus cum Gloria Patri. Quo dicto, Sacerdos spargit Aquam benedictam per omnia fundamenta, si sunt aperta: si verò non sunt aperta, circuit aspergendo fundamenta Ecclesiæ designata. Et incipiens aspergere, inchoat Antiphonam, Clero prosequente: **O** quàm metuendus est locus iste! verè non est hîc aliud, nisi domus Dei, & porta cæli. Psalmus 86.

Fundamenta eius in montibus sanctis: diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Iacob.

Gloriosa dicta sunt de te: ciuitas Dei.

Memor ero Rahab & Babylonis: scientium me.

Ecce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum: hi fuerunt illic.

Numquid Sion dicet, Homo, & homo natus est in ea: & ipse fundauit eam Altissimus?

Dominus narrabit in scripturis populorum, & principum horum qui fuerunt in ea.

Sicut lætantium omnium: habitatio est in te.

Gloria Patri.

Añã. **O** quàm metuendus est locus iste! verè non est hîc aliud, nisi domus Dei, & porta cæli. Interim aspergendo procedit vsque ad fundamenta aperta, seu designata, & repetita Antiph. stans dicit: Oremus. Ministri: **F**lectamus genua. R. **L**euate.

Omnipotens & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuistantam præ ceteris gratiam contu-

listi, vt quidquid in tuo nomine dignè perfecteque ab eis agitur, à te fieri credatur, quæsumus immensam clementiam tuam, vt quidquid modò visitaturi sumus, visites: & quidquid benedicturi sumus, bene ✠ dicas; sitque ad nostræ humilitatis introitum, Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Christum Dominum nostrum.
R. Amen.

DEus, qui ex omnium cohabitatione Sanctorum æternum maiestati tuæ condis habitaculum, da ædificationi tuæ incrementa cælestia; vt quod te iubente fundatur, te largiente perficiatur. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Ritus benedicendi nouam Ecclesiam, seu Oratorium publicum, vt ibi sanctissimum Missæ sacrificium celebrari possit.

SAcerdos nouam Ecclesiam de licentia Episcopi benedicturus, vt in ea diuinum sacrificium Missæ ritè celebretur, stola ac pluuiali albi coloris indutus, aliquot Sacerdotibus & Clericis adhibitis, prælata Cruce media inter duos Clericos deferentes cereos accensos, manè procedit ad primariam Ecclesiæ vel Oratorij ianuam; vbi stans capite aperto, cōuersus ad eam dicit absolutè Orationem.

Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præueni, & adiuuando prosequere: vt cuncta nostra oratio & operatio à te semper incipiat, & per te cœpta finiatur. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde

Deinde inchoat Antiphonam. *Asperges me Domine, &c.* & Clerus alternatim dicit Psalm. *Miserere mei Deus. in fine Gloria Patri.* Interim circumdant exteriùs Ecclesiam (quæ intus debet esse vacua & nuda, & pariter altaria nuda, excluso populo, donec absoluta sit benedictio) & Sacerdos accepto aspergillo ex herba hyssopi ad eius dexteram se conuertens, parietes Ecclesiæ in superiori parte, & in fundamentis, cum Aqua benedicta aspergit, dicens, *Asperges me Domine hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor.* Reuersi ad locum vnde processio initium habuit, repetita Antiphona à Clero, Sacerdos stans vt priùs versus Ecclesiam dicit *O remus. & Ministri. Flectamus genua.*
 R. *Leuate.*

Oratio.

Domine Deus, qui licet cælo & terra non capiaris, domum tamen dignaris habere in terris, vbi nomen tuum iugiter inuocetur: locum hunc, quæsumus, beatæ Mariæ semper Virginis, & beati N. omniumque Sanctorum intercedentibus meritis, sereno pietatis tuæ intuitu visita, & per infusionem gratiæ tuæ ab omni inquinamento purifica, purificatumque conserua; & qui dilecti tui Dauid deuotionem in filij sui Salomonis opere compleuisti, in hoc opere desideria nostra perficere digneris; effugiantque omnes hinc nequitiae spirituales. Per Dominum nostrum, &c.

Qua finita Oratione, omnes bini in Ecclesiam intrantes ad altare maius procedunt, Litanias decantantes.

Vbi dictum fuerit, *Vt omnibus fidelibus defunctis*

requiem æternam donare digneris, Te rogamus audi nos. surgit Sacerdos, & intelligibili voce dicit: Ut hanc Ecclesiam, & Altare ad honorem tuum, & nomen Sancti tui N. purgare & benedicere ✠ digneris, Te rogamus audi nos. cùm dicit, benedicere, manu dextera benedicit Ecclesiam, & altare, deinde vt priùs genuflectit, donec perficiantur Litanix; & Cantores prosequuntur:

Ut nos exaudire digneris, Te rogamus audi nos. Fili Dei, Te rogamus audi nos. Agnus Dei, &c.

Dicto vltimo Kyrie eleison, Sacerdos stans dicit: Oremus. Ministri: Flectamus genua. R. Leuate.

PRæueniat nos, quæsumus Domine, misericordia tua, & intercedentibus omnibus Sanctis tuis, voces nostras clementia tuæ propitiationis anticipet. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Tum distans ab altari congruenti spatio genuflexus, & se signans, dicit: Deus in adiutorium meum intende. & statim surgit Clero respondente: Domine ad adiuuandum me festina. ipse verò stans dicit: Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto. Chorus respōdet: Sicut erat in principio, &c. Postea Sacerdos dicit: Oremus. Ministri: Flectamus genua. R. Leuate.

Oratio.

OMnipotens & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ ceteris gratiam contulisti, vt quidquid in tuo nomine dignè perfecteque ab eis agitur, à te fieri credatur, quæsumus immensam clementiam tuam, vt quidquid modò visitaturi sumus,

mus,

mus, visites, & quidquid benedicturi sumus, bene ✠ dicas, sitque ad nostræ humilitatis introitum, Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, &c.

His dictis inchoat Antiphonam, Benedic Domine domum istam nomini tuo ædificatam. cum tribus Psalmis sequentibus; videlicet:

Psalmus 119.

AD Dominum cùm tribularer clamaui: & exaudiuit me.

Domine libera animam meam à labijs iniquis: & à lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi: ad linguam dolosam?

Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus desolatorijs.

Hæc mihi, quia incolatus meus prolongatus est, habitavi cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

Gloria Patri. Psalmus 120.

Leuavi oculos meos in montes: vnde veniet auxilium mihi.

Auxilium meum à Domino: qui fecit cælum & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: neque dormitet qui custodit te,

E cce

E cce non dormitabit , neque dormiet : qui custodit
Israël.

D ominus custodit te , Dominus protectio tua : su-
per manum dexteram tuam.

P er diem sol non vret te : neque luna per noctem.

D ominus custodit te ab omni malo : custodiat ani-
mam tuam Dominus.

D ominus custodiat introitum tuum , & exitum
tuum : ex hoc nunc & vsque in sæculum.

Gloria Patri. Psalmus 121.

L ætatus sum in his , quæ dicta sunt mihi : in do-
mum Domini ibimus.

S tantes erant pedes nostri : in atrijs tuis Ierusalem.

I erusalem , quæ ædificatur vt ciuitas : cuius partici-
patio eius in idipsum.

I lluc enim ascenderunt tribus , tribus Domini : testi-
monium Israël ad confitendum nomini Domini.

Q uia illic sederunt sedes in iudicio : sedes super do-
mum Dauid.

R ogate quæ ad pacem sunt Ierusalem : & abundan-
tia diligentibus te.

F iat pax in virtute tua : & abundantia in turri-
bus tuis.

P ropter fratres meos , & proximos meos : loquebar
pacem de te.

P ropter domum Domini Dei nostri : quæsiui bona
tibi. Gloria Patri.

Antiph. Benedic Domine domum istam nomini
tuo ædificatam.

Interim

Interim aspergit interiùs parietes in parte superiori & inferiori, inchoans aspersionem à parte Euangelij, dicens: **Asperges me Domine, &c.** tum ad altare reuersus, dicit: **O remus. Flectamus genua. R. Leuate.**

DEUS, qui loca nomini tuo dicanda sanctificas, effunde super hanc orationis domum gratiam tuam, vt ab omnibus hîc nomen tuum inuocantibus auxilium tuæ misericordiæ sentiatur. Per Dominum nostrum **IESVM Christum filium tuum, &c.**

His peractis dicitur Missa de tempore occurrenti, vel de Sancto.

Ecclesia verò quamuis à simplice Sacerdote, vt supra, sit benedicta, ab Episcopo tamen consecranda est.

Ritus reconciliandi Ecclesiam violatam, si nondum erat ab Episcopo consecrata.

ECCLESIÆ violatæ reconciliatio per Sacerdotem ab Episcopo delegatum fiat hoc modo. Altare Ecclesiæ omnino nudetur, prouideaturque vt Ecclesia possit liberè circumiri tam exteriùs quàm interiùs, si fieri potest. paratur vasculum cum Aqua benedicta, & aspergillum de herba hyssopo factum. Sacerdos indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albo, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis, procedit ad primariam Ecclesiæ portam. vbi stans Antiphonam incipit, dicens, Clero prosequente: **Asperges me Domine hyssopo, & mundabor; lauabis me, & super niuem dealbabor. Psalm. Misere mei Deus. totus tum Gloria Patri. Quo finito, Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Psal-**

mus dicuntur, Sacerdos cum Aqua benedicta aspergit in circuitu extrinsecus Ecclesiam, & Cœmeterium, simul aspergendo alternatim ad parietes Ecclesiæ, ad terram Cœmeterij, præsertim ad loca contaminata. Quo facto, redit ad locum, vbi incepit aspergere, & stans dicit:

Oremus.

OMnipotens & misericors Deus, qui Sacerdotibus tuis tantam præ ceteris gratiam contulisti, vt quidquid in tuo nomine dignè perfectèque ab eis agitur, à te fieri credatur: quæsumus immensam clementiam tuam, vt quod modò visitaturi sumus, visites; & quidquid benedicturi sumus, bene ✠ dicas; sitque ad nostræ humilitatis introitum, Sanctorum tuorum meritis, fuga dæmonum, Angeli pacis ingressus. Per Christum Dñm nostrum. *R.* Amen.

Deinde Sacerdos incipit Litaniás, & ingreditur Ecclesiam cum Clero, cantando eas; acceditque ante altare maius, coram quo genuflectit: cumque dictum fuerit, **Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternam, &c.** *R.* Te rogamus audi nos. Sacerdos surgit, & clara voce dicit: **Vt hanc Ecclesiam, altare hoc, & cœmeterium purgare ✠ & reconciliare digneris, Te rogamus, &c.**

Quibus dictis rursus genuflectit, & Litanix perficiuntur. Quibus finitis, Sacerdos versus ad dictum altare dicit: **Oremus.** & Ministri: **Flectamus genua.** *R.* Leuate.

PRæueniat nos, quæsumus Domine, misericordia tua, & intercedentibus omnibus Sanctis

tuis,

tuis, voces nostras clementia tuę propitiationis anticipet. Per Christum Dominum nostrum. *R.* Amen.

Deinde Sacerdos genuflectit ante altare, & se signo Crucis muniens, clara voce dicit: **Deus in adiutorium meum intende.** tum surgit, & chorus, seu astantes Clerici respondent: **Domine ad adiuuandum me festina.** & Sacerdos stans dicit: **Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.** *R.* Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum, Amen. Quo dicto, Sacerdos inchoat, Clero prosequente, Añam. **Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius, & fugiant qui oderunt eum à facie eius.** Psalm. In Ecclesijs benedicite Deo Domino: de fontibus Israël.

repetitur Antiphona.

Ibi Benjamin adolescentulus: in mentis excessu.

repetitur Antiphona.

Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephthali.

repetitur Antiphona.

Manda Deus virtuti tuę: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

repetitur Antiphona.

A templo sancto tuo in Ierusalem: tibi offerent reges munera.

repetitur Antiphona.

Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: vt excludant eos, qui probati sunt argento.

repetitur Antiphona.

Dissipa gentes, quę bella volunt; venient legati ex Ægypto: Æthiopia præueniet manus eius Deo.

repetitur Antiphona.

Regna terrę cantate Deo: psallite Domino.

repetitur Antiphona.

Psallite Deo, qui ascendit super cælum cæli : ad orientem.

repetitur Antiphona.

Ecce dabit voci suæ vocem virtutis, date gloriam Deo super Israël : magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.

repetitur Antiphona.

Mirabilis Deus in Sanctis suis, Deus Israël, ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ : benedictus Deus. Et non dicitur Gloria Patri, sed Antiphona repetitur. Interim dum Antiphona & Psalmus prædicti dicuntur, Sacerdos circuit Ecclesiam intrinsecus aspergendo: aspergit etiam specialiter loca contaminata, quo facto stans in Presbyterio versus ad altare dicit:

Deus, qui in omni loco dominationis tuæ clemens & benignus purificator assistis; exaudi nos, quæsumus, & concede, vt in posterum inuiolabilis huius loci permaneat benedictio; & tui muneris beneficia, vniuersitas fidelium, quæ supplicat, percipere mereatur. **Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.**

Deinde dicitur Missa de die occurrenti.

Simplex Sacerdos, tantum ex priuilegio Sedis Apostolicæ, potest Ecclesiam ab Episcopo consecratam reconciliare. Et tunc vtatur ritu in Pontificali præscripto: procedatque indutus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albi coloris: adhibitis secum alijs Presbyteris & Clericis superpelliceis indutis, cum aqua ab Episcopo ad hunc usum ritè benedicta.

Ritus benedicendi nouum Coemeterium per Sacerdotem ab Episcopo delegatum.

Pridie quàm fiat benedictio, ponitur in medio Coemeterio benedicendo lignea Crux, alta ad staturam hominis; & ante ipsam Crucem in terra figitur paxillus tridens ligneus altus ad cubitum vnum, aptus ad affigendum illi tres candelas.

Sequenti die manè Sacerdos in Sacristia paratus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albi coloris, adhibitis aliquot Sacerdotibus & Clericis indutis superpelliceis, qui deferant vasculum Aquæ benedictæ, aspergillum, & thuribulum cum incensi nauicula, & hoc Rituali libro, & tribus candelis cereis, procedit ad Coemeterium benedicendum ante Crucem in medio positam, & affiguntur, & accenduntur tres candelæ super ligneum paxillum, & Sacerdos ante Crucem & candelas, stans discooperto capite dicit:

Oremus.

OMnipotens Deus, qui es custos animarum, & tutela salutis, fides credentium, respice propitius ad nostræ seruitutis officium, & ad introitum nostrum purgetur ✠, benedicatur ✠, & sanctificetur ✠ hoc Coemeterium, vt humana corpora hîc post vitæ cursum quiescentia, in magno iudicij die simul cum felicibus animabus mereantur adipisci vitæ perennis gaudia. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Mox ante ipsam Crucem omnes, genibus flexis, dicunt Litanias ordinarias, incipiente Cantore, ceteris respon-

dentibus; & cùm dictum fuerit, Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos. Sacerdos surgit, & clara voce dicit, producens manu signum Crucis: Vt hoc Cœmeterium purgare & benedicere ✠ digneris, Te rogamus, &c.

Deinde Sacerdos, vt priùs genuflectit, & Litaniz perficiuntur.

Quibus finitis, surgunt omnes, & Sacerdos Crucem aspergit Aqua benedicta, dicens Antiphonam, Asperges me Domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor. Miserere mei Deus, &c. dicitur totus ab astantibus cum Gloria Patri, &c. vt supra fol. 88. quo dicto reperitur Antiph. Dum dicitur Psalmus, Sacerdos circuit, & perambulat totum Cœmeterium, incipiens ad eius dexteram, aspergens vbique Aqua benedicta: quo facto, redit ante Crucem, & ad ipsam respiciens, dicit: Oremus.

DEUS, qui es totius Orbis conditor, & humani generis redemptor, cunctarumq; creaturarum visibilium & inuisibilium perfectus dispositor, te supplici voce ac puro corde exposcimus, vt hoc Cœmeterium, in quo famulorum famularumque tuarum corpora quiescere debent post curricula huius vitæ labentia, purgare ✠, benedicere ✠, & sanctificare ✠ digneris: quiq; remissionem omnium peccatorum per tuam magnam misericordiam in te confidentibus præstitisti, corporibus quoque eorum in hoc Cœmeterio quiescentibus, & tubam primi Archangeli expectantibus consola-

tionem

tionem perpetuam largiter impartire. Per Christum Dominum nostrum. *ꝛ.* Amen.

Tunc figit in summitate Crucis vnam ex tribus candelis ardentibus, & alias duas similiter ardentem in duobus brachijs eiusdem Crucis. Deinde incensat ipsam Crucem, & aspergens Aqua benedicta redit cum ministris in sacristiam.

Ordo reconciliandi Cœmeterium violatum, siue Ecclesiæ contiguum sit, siue separatum, vbi Ecclesia non est polluta.

MANÈ diei, qua facienda est reconciliatio, Sacerdos, si ab Episcopo facultatem habeat, adhibitis alijs Sacerdotibus & Clericis indutis superpelliceis, in sacristia, aut alio decenti loco vestitus amictu, alba, cingulo, stola, & pluuiali albi coloris, accedit ad medium Cœmeterij, Clerico vasculum Aquæ benedictæ & aspergillum deferente, & ibi super tapete genuflectit vnà cum ministris: & Cantores, alijsque omnes genibus flexis, dicunt Litanias. In quibus cùm dictum fuerit, **Vt omnibus fidelibus defunctis, &c. Te rogamus audi nos.** Sacerdos surgit, & manu dextra producens signum Crucis super Cœmeterium, clara voce dicit: **Vt hoc Cœmeterium reconciliare ✝ & sanctificare digneris. ꝛ. Te rogamus audi nos.** Quibus dictis, vt prius genuflectit, Cantoribus Litanias perficientibus. Quibus finitis, surgunt omnes, & Sacerdos accepto aspergillo cum Aqua benedicta inchoat Antiph. **Asperges me Domine hyssopo, Clero prosequente, & mundabor; lauabis me,**

& su-

& super niuem dealbabor. Psalm. Misere mei Deus, &c. dicitur totus sine Gloria Patri. in fine repetitur Añā, **Asperges**, Dum hæc dicuntur, Sacerdos circuit totum Cœmeterium, incipiens ad eius dexteram, aspergens vbique Aqua benedicta, præsertim in loco vbi violatio commissa est. Quo peracto, redit ad locum vbi Litanæ dictæ fuerunt, & ibi stans dicit: **Oremus.** & **Ministri: Flectamus genua. R. Leuate.**

Domine pie, qui agrum figuli pretio Sanguinis tui in sepulturam peregrinorum comparari voluisti, quæsumus, dignanter reminiscere clementissimi huius mysterij tui. Tu es enim Domine figulus noster, tu quietis nostræ ager, tu agri huius pretium. Tu dedisti etiam, & suscepisti. Tu de pretio tui viuifici Sanguinis nos requiescere donasti. Tu ergo Domine, qui es offensionis nostræ clementissimus indultor, expectantissimus iudicator, iudicij tui superabundantissimus miserator, iudicium tuæ iustissimæ seueritatis abscondens post miserationem tuæ piæ redemptionis adesto exauditor, & effector nostræ reconciliationis; hocque Cœmeterium peregrinorum tuorum cælestis patriæ incolatum expectantium, benignus purifica & reconcilia; & hîc tumulorum, & tumulandorum corpora de potentia & pietate tuæ resurrectionis ad gloriam incorruptionis non damnans, sed glorificans resuscita. Qui venturus es iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. R. Amen.

DE PROCESSIONIBVS.

*P*ublica sacræque Processiones, seu Supplicationes, quibus ex antiquissimo SS. Patrum instituto Catholica Ecclesia vel ad excitandam fidelium pietatem, vel ad commemoranda Dei beneficia, eique gratias agendas, vel ad diuinum auxilium implorandum vti consuevit, qua par est religione celebrari debent: continent enim magna ac diuina mysteria, & salutare Christianæ pietatis fructus eas piè exequentes à Deo consequuntur, de quibus fideles præmonere & erudire, quo tempore magis opportunum fuerit, Parochorum officium est.

Videant in primis Sacerdotes, aliique Ecclesiastici ordinis, ut in his Processionibus ea modestia ac reuerentia tum ab ipsis tum alijs adhibeatur, quæ pijs & religiosjs huiusmodi actionibus maximè debetur.

Omnes decenti habitu, superpelliceis, vel alijs sacris vestibus, sine galeris, nisi pluuia cogente, induti, grauitè, modestè, ac deuotè bini suo loco procedentes, sacris Precibus ita sint intenti, ut remoto risu, mutuoque colloquio, & vago oculorum aspectu, populum etiam ad piè deuoteque precandum inuident.

Laici à Clericis, femina à viris separate orantes prosequantur. Præferatur Crux, & vbi fuerit consuetudo, vexillum sacris Imaginibus insignitum, non tamen factum militari seu triangulari forma.

Edendi ac bibendi abusum, secumve esculenta & poculenta deferendi in sacris Processionibus, agrisque lustrandis, & suburbanis Ecclesijs visitandis tollere Parochi studeant: ac fideles, præsertim die Dominica, quæ proximè Rogationes antecedit, quàm hæc dedecet corruptela, sepiùs admoneant.

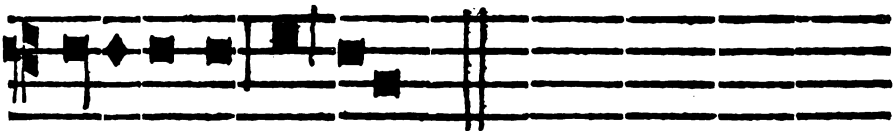
Processiones prius fieri debent, deinde Missa solemniter celebrari: nisi aliter ob grauem causam interdum Ordinaria vel Clero videatur.

Processiones autem quedam sunt ordinariae, quae sunt certis diebus per annum, vt in festo Purificationis beatæ Mariæ semper Virginis, & in Dominica Palmarum, & in Litanij maioribus in festo sancti Marci, & in minoribus Rogationum triduo ante Ascensionem Domini, & in die festo Corporis Christi, vel alijs diebus pro consuetudine Ecclesiarum.

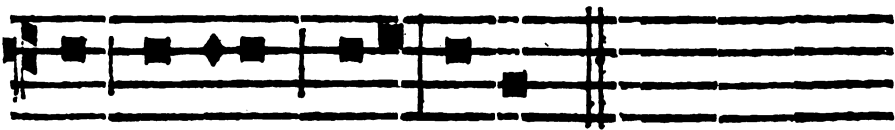
Quaedam verò sunt extraordinariae, vt quæ varijs ac publicis Ecclesiæ de causis in dies indicuntur.

De Processione in die festo Purificationis beatæ Mariæ semper Virginis.

Completa benedictione & distributione candelarum, vt in Missali Romano reformato, fit Processio. Et primò Celebrans imponit incensum in thuribulum: deinde Diaconus vertens se ad populum, dicit:

Procedamus in pace. & Chorus respondet:

In nomine Christi, Amen.

Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus deferens Crucem, medius inter

duos

duos Acolythos cum candelabris, & candelis accenſis: ſequitur Clerus per ordinem, vltimò Celebrans cum Diacono à ſiniſtris, omnes cum candelis accenſis in manibus: & cantantur Antiphonæ ſequentes.

Añã. Adorna thalamum tuum Si on, & ſuſcipe

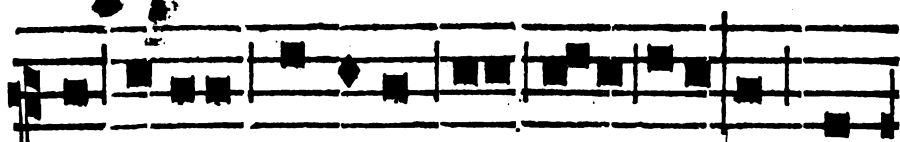
Regem Chriſtum: amplectere Ma riam, quæ

eſt cæleſtis porta: ipſa enim portat Regem

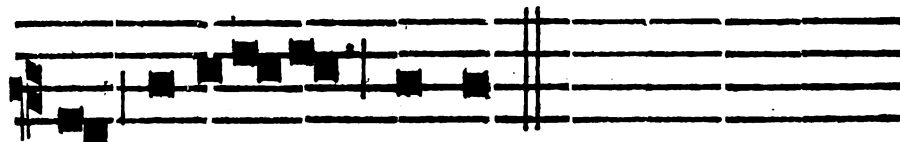
gloriæ, noui luminis: Subſiſtit Virgo, adducens

manibus Filium ante lu ciferum ge nitum;

quem accipiens Simeon in vlnas ſuas prædica-

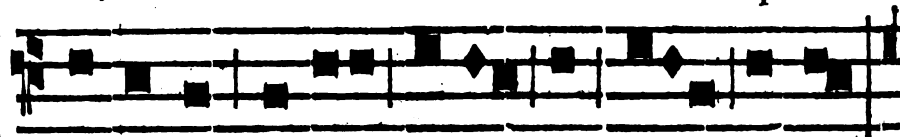

uit populis Dominum eum esse vitæ, & mor-

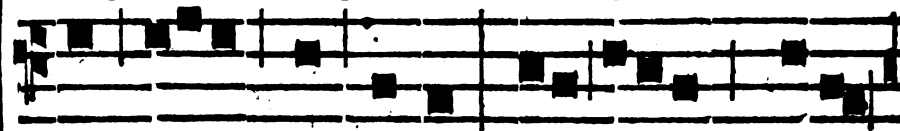

tis, Saluato rem mundi.

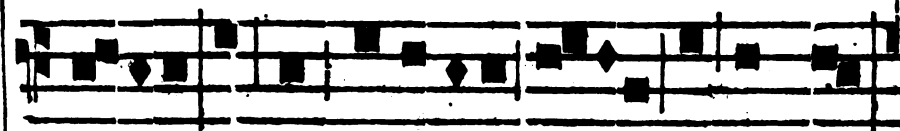
Alia Antiphona.

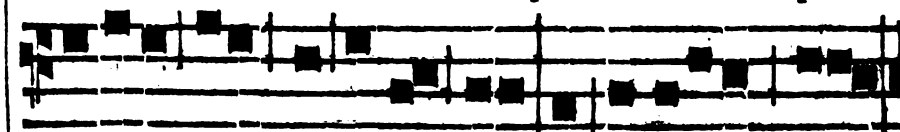
Responsum accepit Simeon à Spiritu sancto,

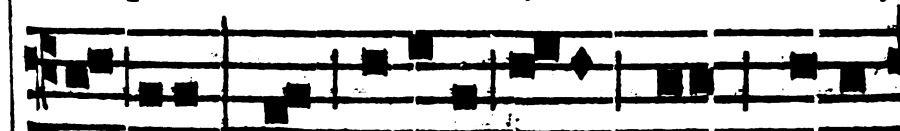
non visurum se mortem, nisi videret Christum

Domini: & cùm induceret puerum in templum,

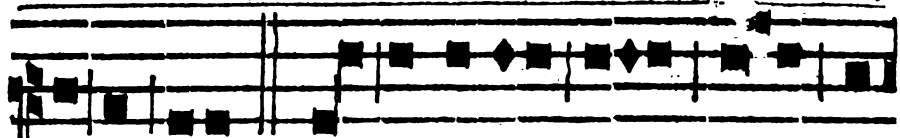

accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum,

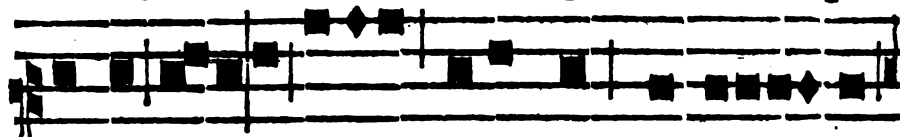

& dixit: Nunc dimittis seruum tuum Domi-

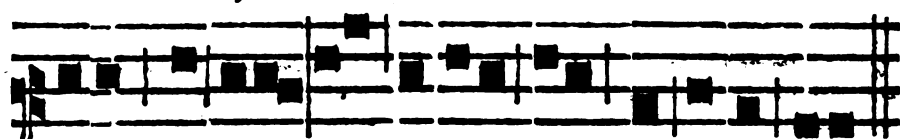
ne

ne in pace. v̄. Cum inducerēt puerum IESVM pa-

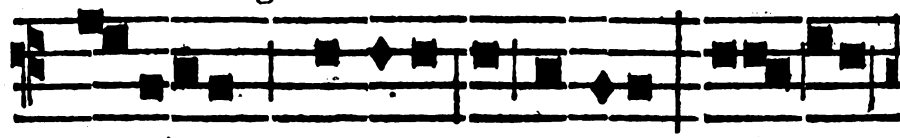

rentes e ius, vt facerent secundū consuetudinem

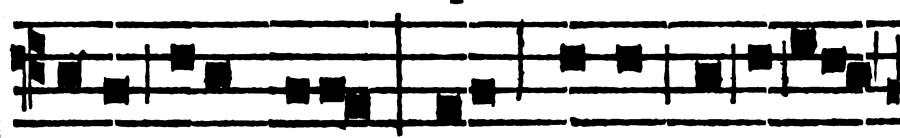

legis pro eo: ipse accepit eum in vlnas suas.

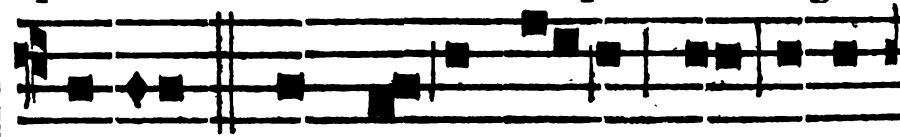
Et ingrediendo Ecclesiam cantatur

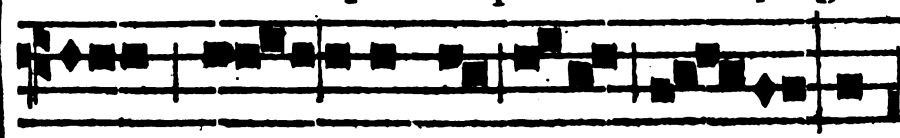
℞. Obtulerunt Domino par turturum, aut duos

pullos columbarum, Sicut scriptum est in lege

Domini. v̄. Postquam impleti sunt dies purga-

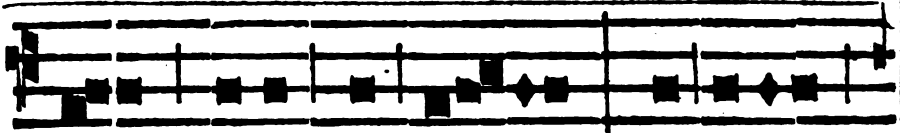

tionis Mari æ secundū legem Moysi, tu-

L 1 3

lerunt

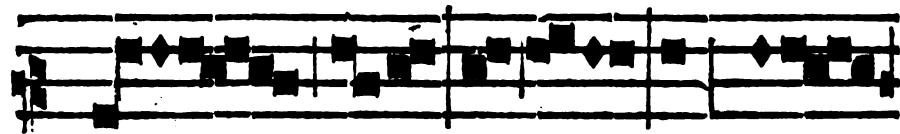

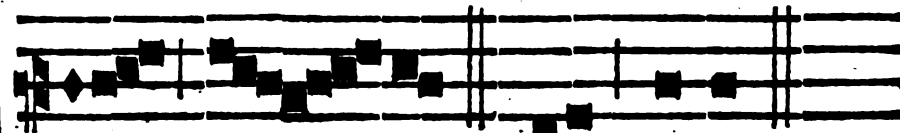
lerunt IESVM in Ieru salem, vt sisterent

e um Do mino. Sicut scriptum.

✠.Glori a Patri, & Fi lio, & Spiri-

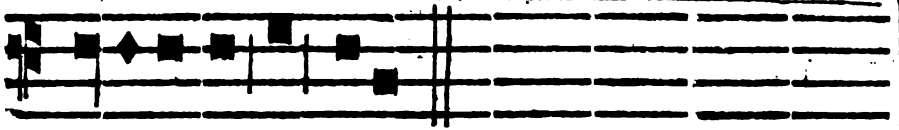

tui fan cto. Sicut scriptum.

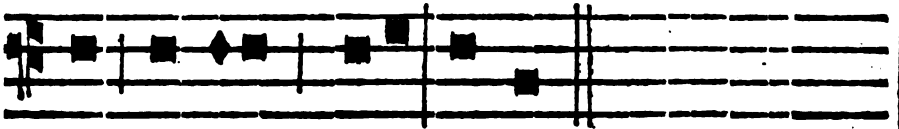
Finita Processione, Celebrans & ministri, depositis violaceis, accipiunt paramenta alba pro Missa. Et candelæ tenentur in manibus accensæ, dum legitur Evangelium, & iterum ad elevationem Sacramenti usque ad Communionem.

De Processione in die Palmarum.

IN Dominica Palmarum, facta benedictione & distributione Palmarum seu Oliuarum, post ultimam Orationem, Omnipotens sempiternæ Deus, &c. fit Processio, ac primum Celebrans imponit incensum in thuribulum, & Diaconus vertens se ad populum, dicit:

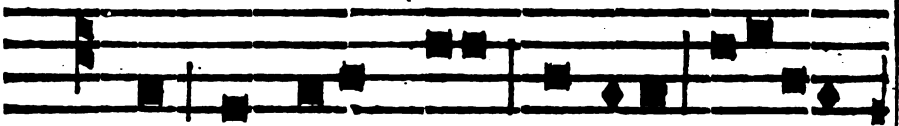

Procedamus in pace. & Chorus responder:

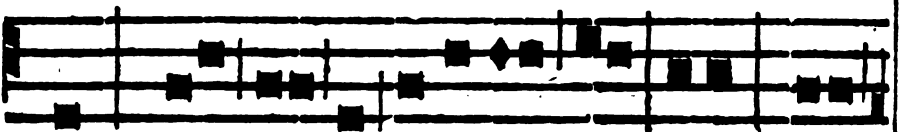

In nomine Christi, Amen.

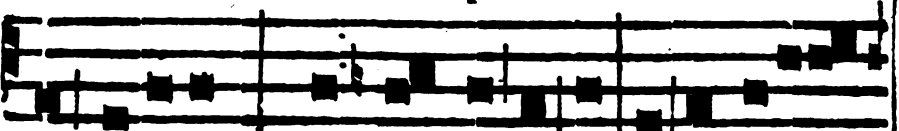
Præcedit thuriferarius cum thuribulo fumigante: deinde Subdiaconus paratus deferens Crucem, medius inter duos Acolythos cum candelabris, & candelis accensis: sequitur Clerus per ordinem, vltimò Celebrans cum Diacono à sinistris, omnes cum ramis in manibus: & cantantur sequentes Antiphonæ vel omnes, vel aliquæ, quouſque durat Proceſſio.

Ant. Cum appropinquaret Dominus Ierofoly-

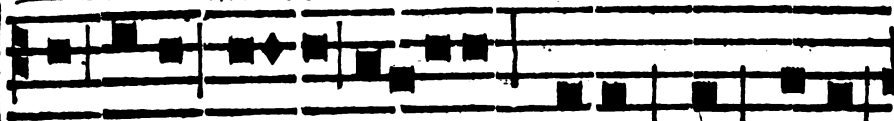

mam, miſit duos ex diſcipulis ſuis, dicens: Ite

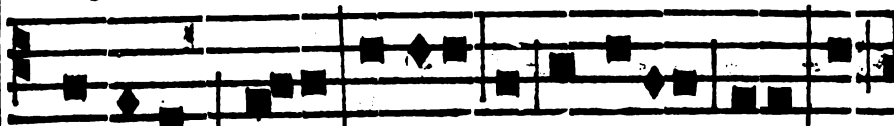

in caſtellum, quod contra vos eſt, & inuenie-

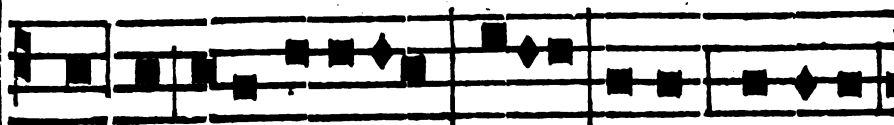
tis

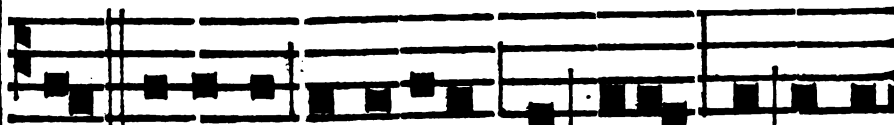
tis pullum asinæ alligatum, super quem nullus

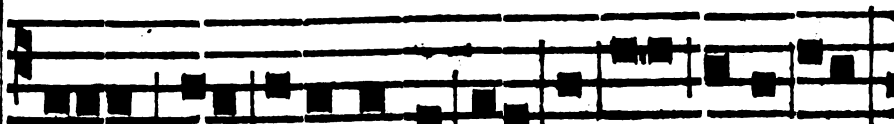
hominum se dit: soluite, & adducite mihi: Si

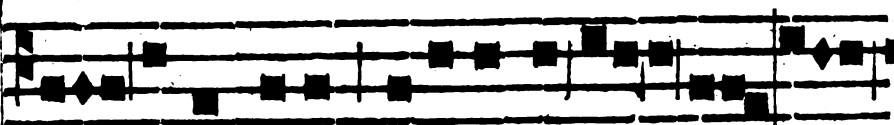
quis vos interrogauerit, dicite: Opus Domino

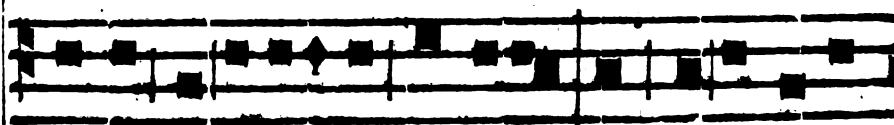
est. Soluentes adduxerunt ad IESVM, & impo-

suerunt illi vestimenta sua, & sedit super eum:

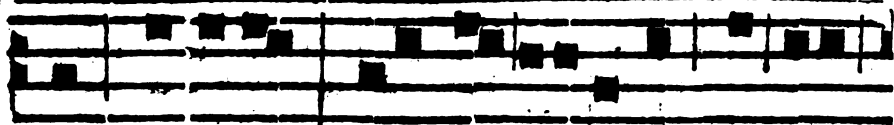

alij expandebant vestimenta sua in via: alij

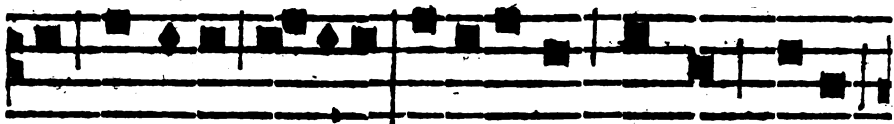

ramos de arboribus sternebant; & qui sequeban-

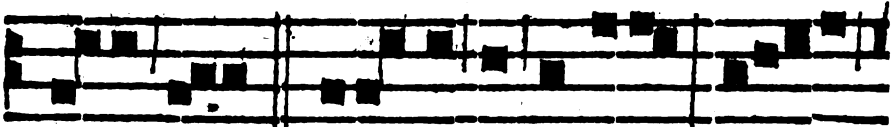
tur,

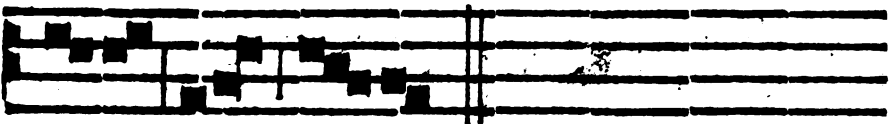
tur, clamabant: Hosanna, benedictus qui venit

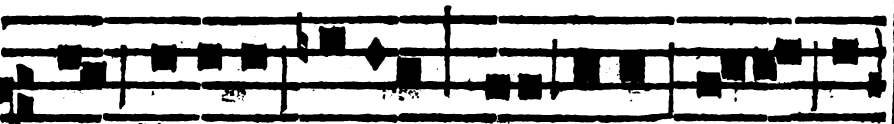
in nomine Domini: benedictum regnum patris

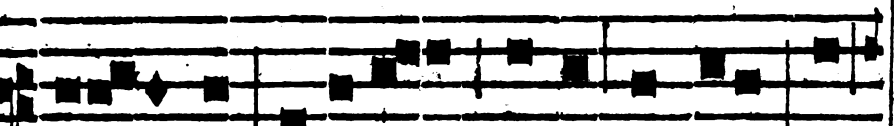
nostri David: Hosanna in excelsis: miserere

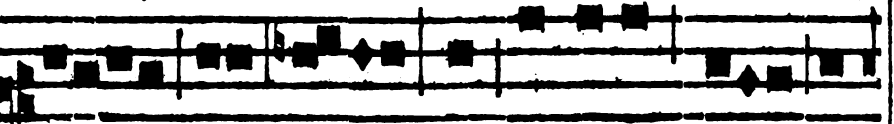
nobis fili Da uid. Alia Antiphona.

Cum audisset populus, quia IESVS venit Ie-

roso Iymam, acceperunt ramos palmarum, &

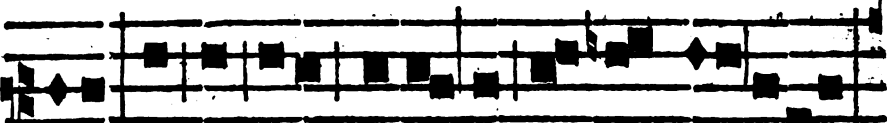
exierunt ei obuiam, & clamabant pueri, di-

M m

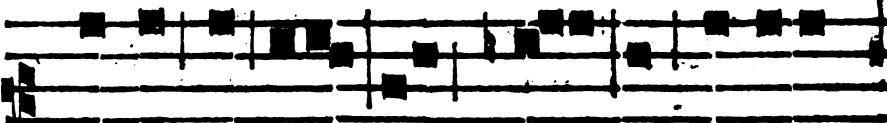
centes:

centes: Hic est, qui venturus est in salutem po-

puli. Hic est salus nostra, & redemptio Israël.

Quantus est iste, cui Throni & Domina-

tionis occurrunt? Noli timere filia Sion:

ecce Rex tuus venit tibi, sedens super pullum

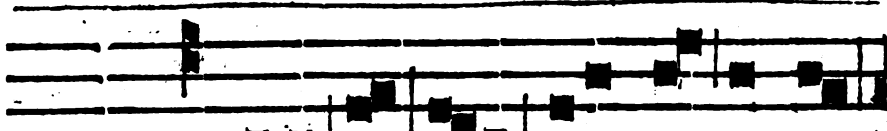

asinæ: sicut scriptum est. Salve Rex fabrica-

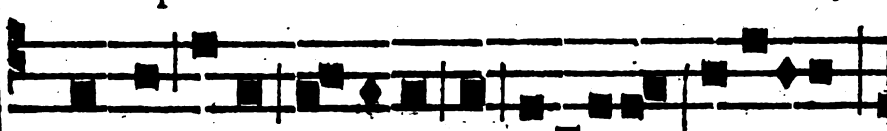

tor mundi, qui venisti redimere nos.

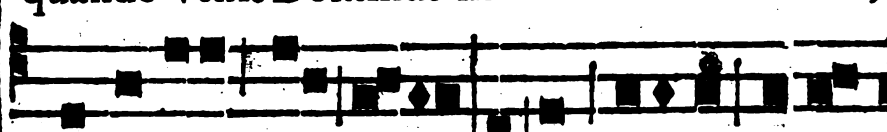
Alia

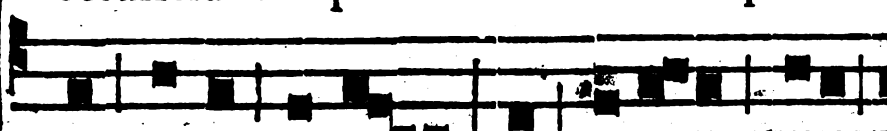
Alia Antiph. Ante sex die solemnis Paschæ,

quando venit Dominus in ciuitatem Ierusalem,

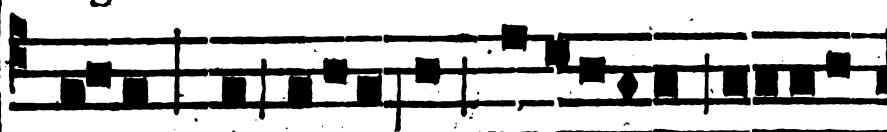
ocurrerunt ei pu eri: & in manibus porta-

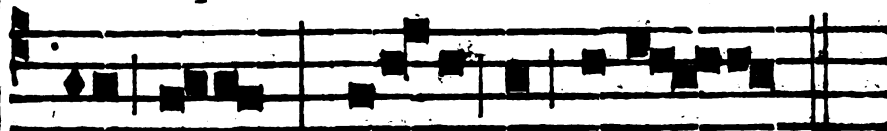
bant ramos palma rum, & clamabant voce

magna dicentes: Hosanna in excel sis: bene-

dictus qui venisti in multitudine misericor-

diæ tu æ: Hosanna in excel sis.

M m 2

Alia

Alia Antiph. Occurrunt turbæ cum floribus &

palmis Redemptori ob uiam, & victo ri

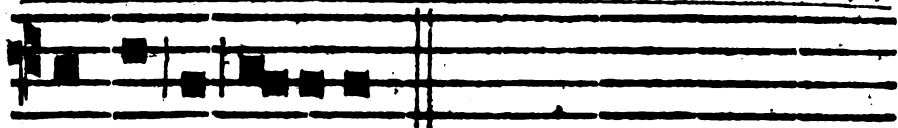
triumphanti digna dant obsequia: Filium De i

ore gentes prædicant: & in laudem Christi voces

tonant per nubila: Hosanna in excelsis.

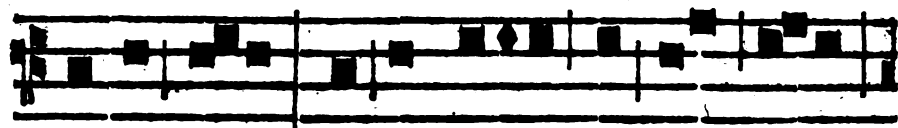
Alia Antiph. Cum Angelis & pueris fideles in-

ueniamur, triumphatori mortis clamantes: Ho-
fanna

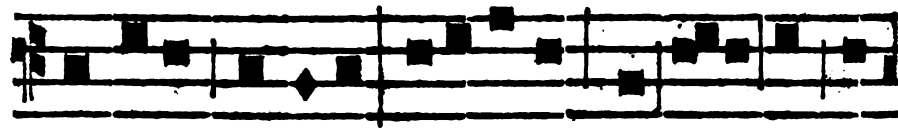

fanna in excelsis.

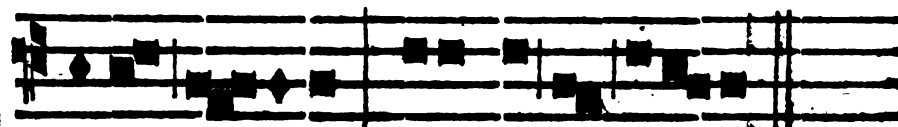
Alia Antiphona.

Turba multa, quæ conuenerat ad diem festum,

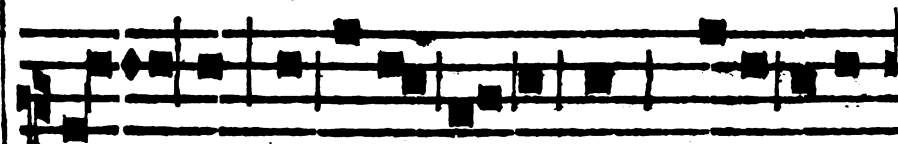

clamabat Domino: Benedictus qui venit in no-

mine Do mini, Hosanna in excel sis.

In reuersione Processionis, duo vel quatuor Cantores intrant in Ecclesiam, & clauso ostio stantes versa facie ad Processionem, incipiunt. ψ . Gloria, laus. & decantant duos primos versus. Sacerdos verò cum alijs extra Ecclesiam repetit eosdem. Deinde qui sunt intus, cantant versus sequentes, vel omnes, vel partem, prout videbitur: & qui sunt extrà, ad quoslibet duos versus respondet: Gloria, laus. sicut à principio. ψ .

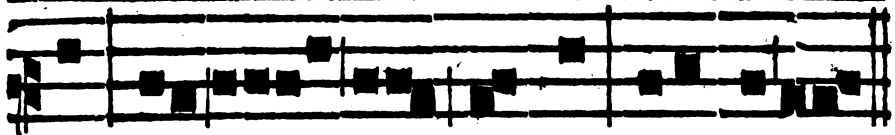

Gloria, laus, & honor tibi sit Rex Christe redem-

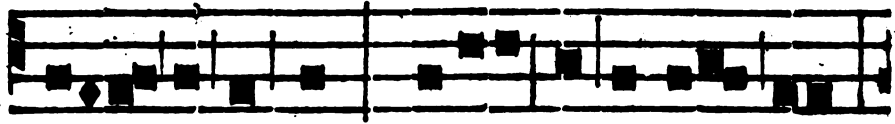
M m 3

ptor:

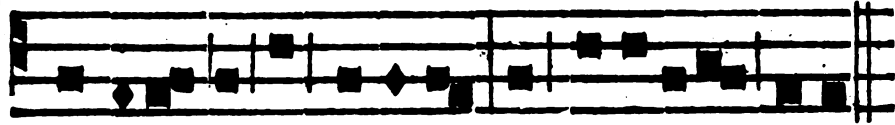

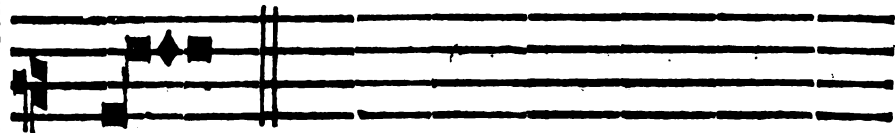
ptor: Cui puerile decus promptis Hofanná piúm.

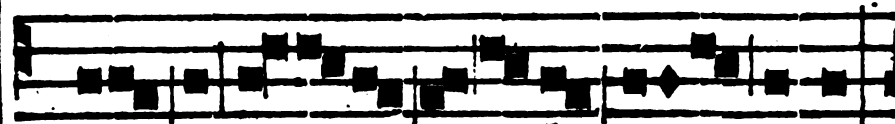
Israël es tu Rex, Daudis & inclýta proles:

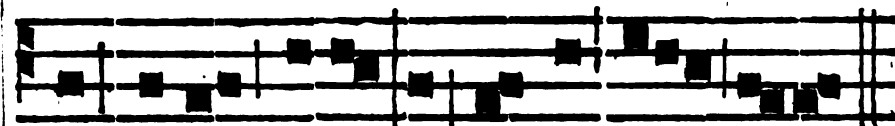
Nomine qui in Domini Rex benedicte venis.

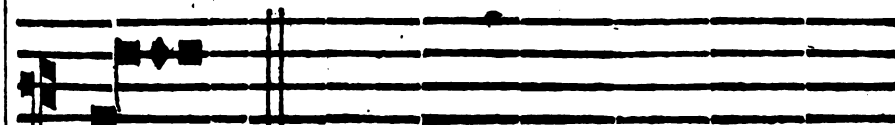
Gloria.

Coetus in excel sis te laudat cælicus omnis,

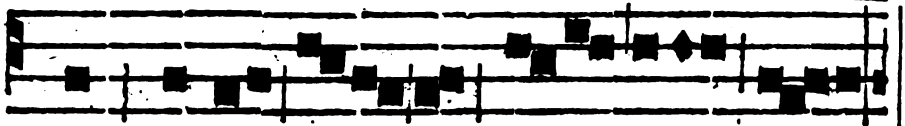

Et mortalis homo, & cuncta creata simul.

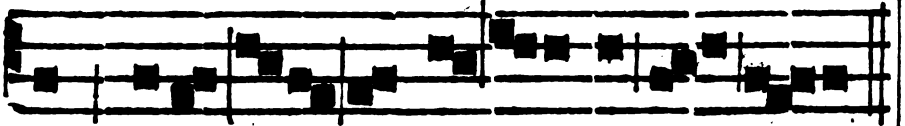

Gloria.

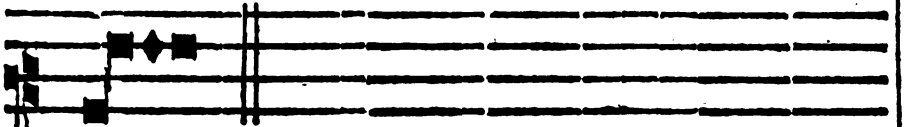
Plebs

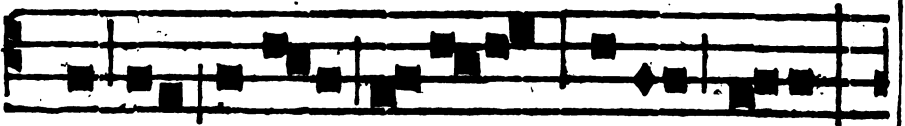
P lebs Hebræa ti bi cum palmis obuia ve nit:

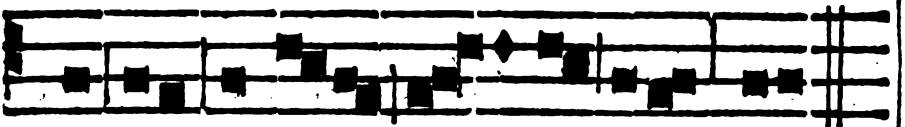
Cum prece, vo to, hymnis, adsumus ecce ti bi.

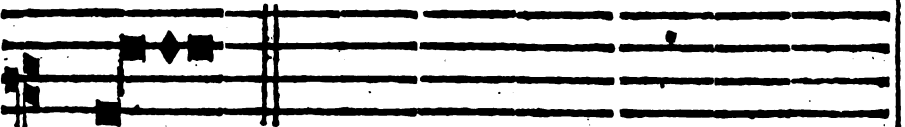
G lo ria.

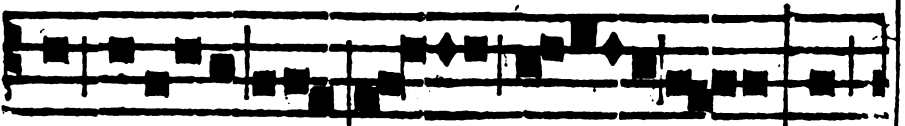
Hi tibi passuro soluebant munia laudis:

Nos tibi regnanti pan gimus ecce melos.

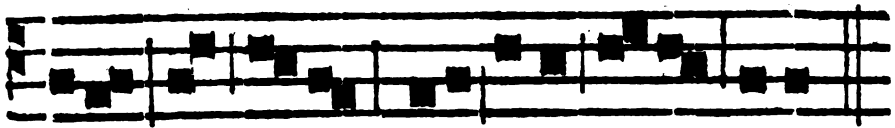

G lo ria.

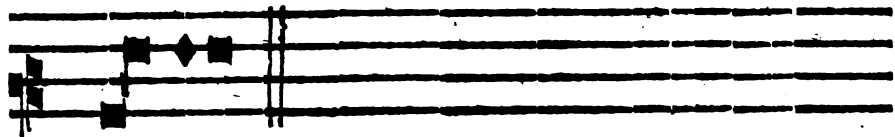

Hi placere tibi, pla ceat deuotio nostra. Rex

bone,

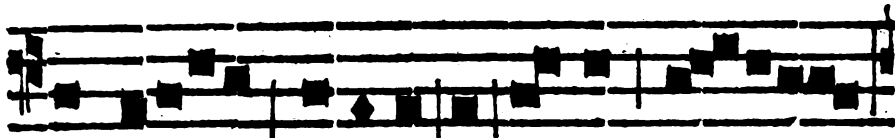

bone, Rex clemens, cui bona cuncta placent.

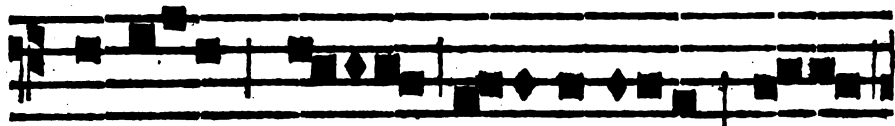

Gloria.

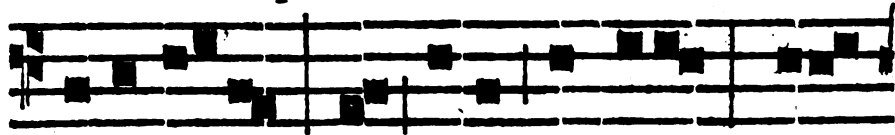
Posteà Subdiaconus hastili Crucis percutit portam: qua statim aperta, Processio intrat Ecclesiam, cantando Responsorium,

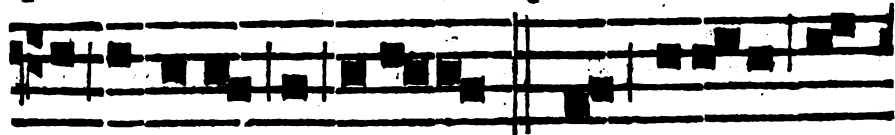
Ingrescente Domino in sanctam civitatem,

Hebræorum perire resurrectionem vitæ

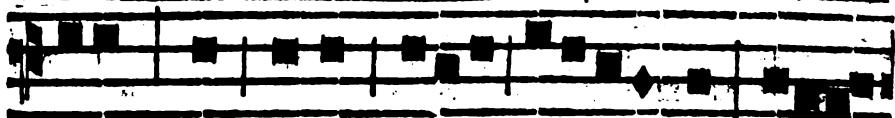

pronuntiantes, Cum ramis palmarum, Hosanna

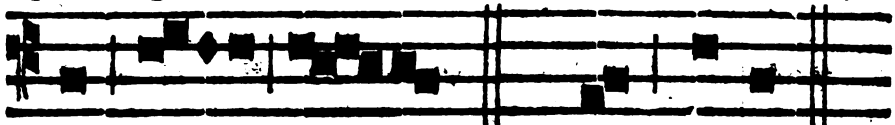

clamabant in excelsis. ψ. Cum audisset populus,

pulus,

pulus, quòd I E S V S veniret Ierofolymam, exie-

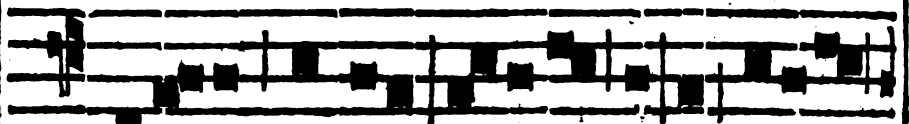

runt obuiam e i. Cum ramis.

Et non dicitur Gloria Patri. deinde dicitur Missa, & rami tenentur in manibus, dum cantatur Passio & Euangelium tantum.

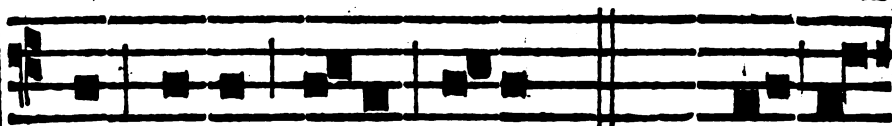
Ordo seruandus in Litaniarum maiorum Processione, quæ die festo S. Marci celebratur.

Clerus & populus hora statuta manè in Ecclesia congregati, omnes contrito & humili corde Deum flexis genibus paulisper precentur. Sacerdos pluuiali cum ministris, vel saltem superpelliceo & stola violacci coloris sit indutus, cuius coloris habitu in reliquis Processionibus semper vtatur, præterquam in Processionibus Corporis Christi, & quæ fiunt solemmibus diebus, vel in gratiarum actionem; quibus diebus vtitur colore propriæ solemnitati congruenti. Ceteri verò Sacerdotes & Clerici superpelliceis induti sequentem Antiphonam stantes concinant:

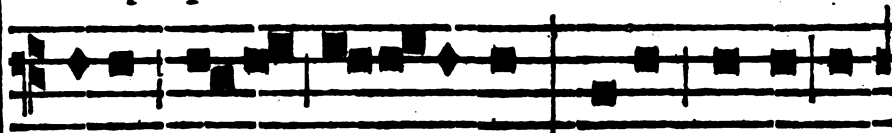

Aña. Exurge Domine, adiua nos, & libera

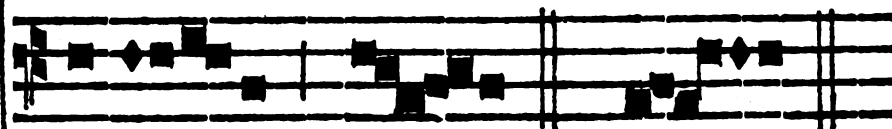
N n nos

nos propter nomen tuum. Psalm. Deus au-

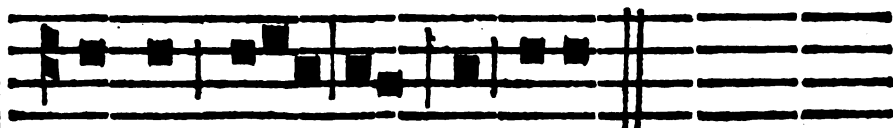

ribus nostris audi uimus: patres nostri an-

nuntiauerunt nobis. Gloria,

Repetitur Antiphona, Exurge Domine, &c. Deinde genuflectant omnes, & duo Clerici ante Altare maius genuflexi deuotè Litanias cantare incipiant, ceteris eadem voce respondentibus. Cùm autem cantatum erit,

Sancta Maria ora pro nobis.

furgunt omnes, & ordinatim procedunt, egredientes, Litaniasque prosequentes, præcedente Cruce, & sequente Clero, ultimo loco Sacerdos paratus, ut supra dictum est, cum ministris, prout res vel locus postulet, sacris vestibus indutis.

Si Processio sit longior, vel repetantur Litanias, vel Litanias absolutis usque ad Precès exclusiue, dicantur aliqui Psalmi ex Pœnitentialibus, seu Gradualibus. Hymni ve-

rò, vel

rò, vel Cantica lætitiæ in ijs, vel in Rogationibus, aut alijs pœnitentiæ causa institutis Processionibus non dicantur.

Si ad vnam vel plures Ecclesias in via sit diuertendum, ingressis Ecclesiam, intermissisq̃ue Litanijs vel Psalmis, cantatur Antiph. cum Versu & Oratione Sancti Patroni illius Ecclesiæ. Deinde egredientes, resumptis Precibus, eodem ordine procedunt vsque ad Ecclesiam, vbi cum Precibus & Orationibus omnibus Processio terminatur, vt in fine Breuiarij Romani post Psalmos Pœnitentiales.

In Litanijs minoribus Rogationum seruentur omnia vt suprâ in Litanijs maioribus.

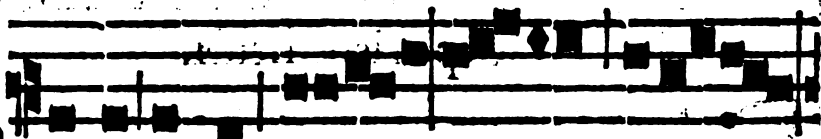
De Processione in festo Sanctissimi Corporis Christi.

DEcenter orientur Ecclesiæ, & parietes viarum, per quas est transcundum, tapetibus & aulæis, & sacris imaginibus; non autem profanis aut vanis figuris, seu indignis ornamentis.

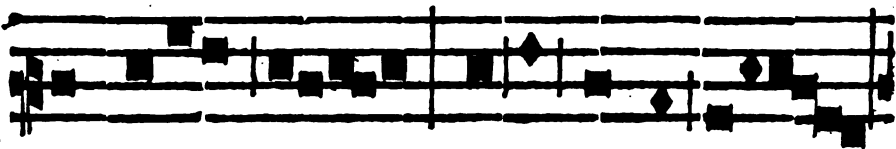
Sacerdos primùm Missam celebret, in qua duas hostias consecret, & sumpta vna, alteram in tabernaculum in Processione deferendum ita reponat, vt per vitrum seu crystallum, quo ipsum tabernaculum circumseptum esse debet, exterius adorantibus appareat, veloq̃ue operiatur, donec auferatur ab altari. Peracto autem Sacrificio, & Processione iam inchoata, ordine quo iam suprâ dictum est in Litanijs maioribus, Sacerdos pluuiali albo indutus ter incenset Sacramentum genuflexus.

Deinde Diaconus oblongum ac decens velum circumponit scapulis Sacerdotis, qui parte veli ante pectus pendente, vtraque manu cooperta, ostensorium seu tabernaculum à Diacono sibi porrectum reuerenter suscipit in supremo Altaris gradu, mox ad Altare ascendit, & Sacramentum ante faciem tenens vertit se ad populum, inde descendit sub umbellam comitantibus ministris, & duo Acolythy vel Clerici cum thuribus effumantibus præcedunt.

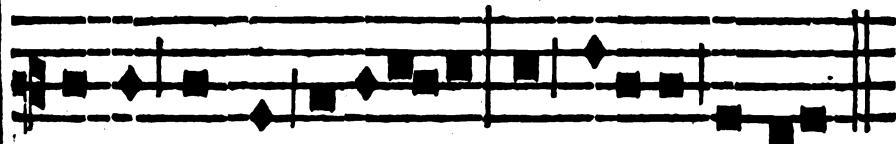
Omnes præcedent nudo capite accensos cereos gestantes, & sequentes Hymnos pro longitudine Processionis deuotè concinentes. Dum verò Sacerdos discedit ab Altari, Clerus vel Sacerdos cantare incipit sequentem Hymnum.

P Ange lingua glorio si Corporis mysterium,

Sanguinisq; pretio si, Quē in mundi pretium

Fructus ventris genero si Rex effudit gentium.
Nobis datus, nobis natus

Ex

Ex intacta Virgine,
 Et in mundo conuersatus,
 Sparso verbi semine,
 Sui moras incolatus
 Miro clausit ordine.

In supremæ nocte cœnæ
 Recumbens cum fratribus,
 Obseruata lege plenè
 Cibis in legalibus,
 Cibum turbæ duodenæ
 Se dat suis manibus.

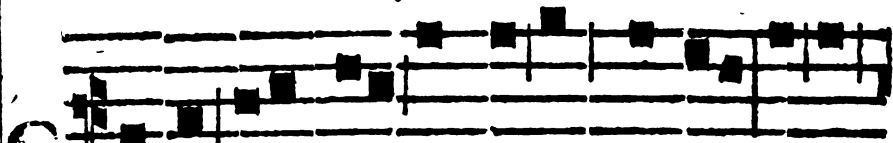
Verbum caro, panem verum
 Verbo carnem efficit:
 Fitque Sanguis Christi merum,
 Etsi sensus deficit:
 Ad firmandum cor sincerum
 Sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum
 Veneremur cernui:
 Et antiquum documentum
 Nouo cedat ritui:
 Præstet fides supplementum
 Sensuum defectui.

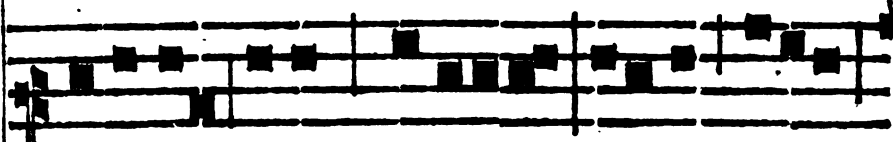
Genitori, Genitoque
 Laus & iubilatio,
 Salus, honor, virtus quoque,
 Sit & benedictio:
 Procedenti ab utroque
 Compar sit laudatio. Amen.

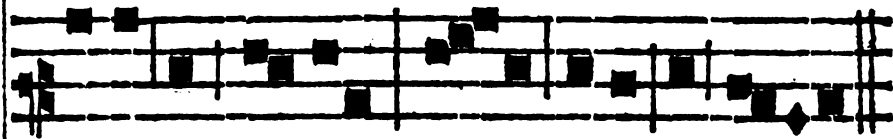
Hymnus.

S Acris solemnijs iuncta sint gaudia, Et ex

præcordijs sonent præconia: Recedant vetera,

noua sint omnia, Cor da, voces, & o pera.

N octis recolitur cœna nouissima,
 Qua Christus creditur agnum & azyma
 Dedit fratribus, iuxta legitima
 Priscis indulta patribus.

P ost agnum typicum, expletis epulis,
 Corpus Dominicum datum discipulis,
 Sic totum omnibus, quod totum singulis,
 Eius fatemur manibus.

D edit fragilibus corporis ferculum,
 Dedit & tristibus sanguinis poculum,
 Dicens, Accipite quod trado vasculum,
 Omnes ex eo bibite.

S ic sacrificium istud instituit,
 Cuius officium committi voluit

Solis

Solis presbyteris, quibus sic congruit,
 Ut fumant, & dent ceteris.

Panis angelicus fit panis hominum:

Dat panis cælicus figuris terminum:

O res mirabilis! manducat Dominum

Pauper, feruus, & humilis.

Te trina Deitas, vnaque poscimus,

Sic nos tu visita, sicut te colimus:

Per tuas semitas duc nos quò tendimus,

Ad lucem quam inhabitas. Amen.

Hymnus.

Verbum su pernum prodiens, Nec Pa-

tris linquens dexte ram, Ad opus suum ex iens

Venit ad vi tæ vesperam.

In mortem à discipulo

Suis tradendus æmulis,

Priùs in vitæ ferculo

Se tradidit discipulis.

Quibus sub bina specie

Carnem

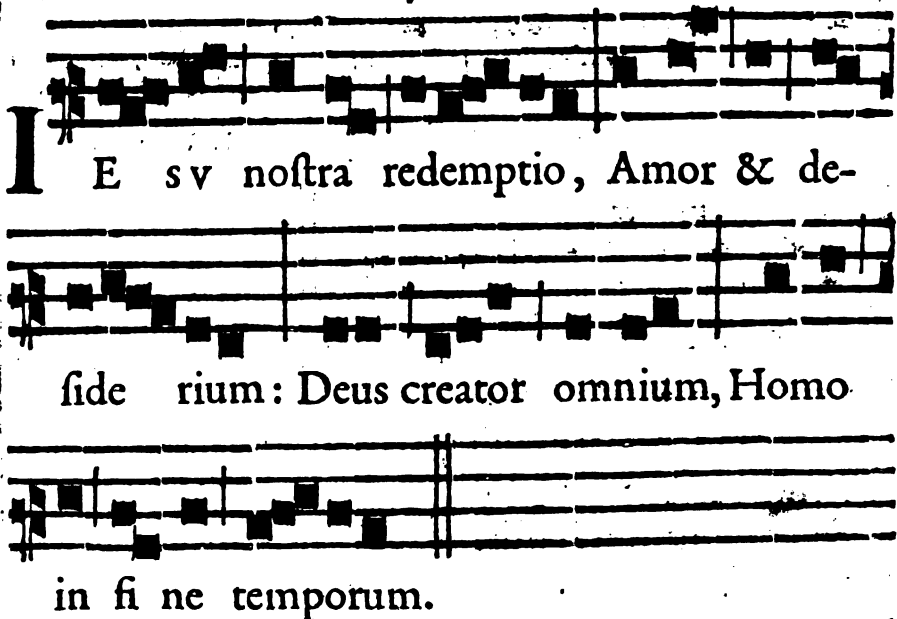
Carnem dedit & sanguinem;
 Vt duplicis substantiæ
 Totum cibaret hominem.

Se nascens dedit socium,
 Conuescens in edulium,
 Se moriens in pretium,
 Se regnans dat in præmium.

O salutaris hostia,
 Quæ cæli pandis ostium:
 Bella premunt hostilia,
 Da robur, fer auxilium.

Vni trinoque Domino
 Sit, sempiterna gloria;
 Qui vitam sine termino
 Nobis donet in patria. Amen.

Hymnus.

I E sv nostra redemptio, Amor & de-
 fide rium: Deus creator omnium, Homo
 in fi ne temporum.

Quæ

Quæ te vicit clementia,
 Vt ferres nostra crimina,
 Crudelem mortem patiens,
 Vt nos à morte tolleres:
 Inferni claustra penetrans,
 Tuos captiuos redimens,
 Victor triumpho nobili,
 Ad dextram Patris residens:

Ipsa te cogat pietas,
 Vt mala nostra superes
 Parcendo, & voti compotes
 Nos tuo vultu faties.

Tu esto nostrum gaudium,
 Qui es futurus præmium:
 Sit nostra in te gloria,
 Per cuncta semper sæcula. Amen..

Hymnus.

A Eter ne Rex altissime, Redemptor
 & fi de li um, Quo mors so luta deperit,
 Datur tri umphus gratiæ.

O o

Scan-

Scandens tribunal dexteræ

Pātris, potestas omnium

Collata IESV cælitus,

Quæ non erat humanitus.

Vt trina rerum machina,

Cælestium, terrestrium,

Et inferorum condita,

Flectat genu iam subdita.

Tremunt videntes Angeli,

Versa vice mortaliū:

Culpat caro, purgat caro,

Regnat Deus, Dei caro.

Tu esto nostrum gaudium,

Manens olympo præditum;

Mundi regis qui fabricam,

Mundana vincens gaudia.

Hinc te precantes quæsumus,

Ignosce culpis omnibus,

Et corda sursum subleua.

Ad te superna gratia.

Vt cūm repenti cœperis

Clarere nube iudicis,

Pœnas repellas debitas,

Reddas coronas perditas.

Gloria tibi Domine,

Qui scandis super sidera,

Cum Patre & sancto Spiritu,

In sempiterna sæcula. Amen.

Te Deum laudamus, &c. fol. 307. Benedictus Do-

minus

minus Deus Israël, &c. fol. 206. Magnificat anima mea Dominum, &c. fol. 331.

Peracta Processione, & sanctissimo Sacramento ad Ecclesiam reportato, & super altare deposito, omnes Ecclesiastici, qui adsint, hinc inde ordine genuflexi illud reuerenter adorantes, dum Sacerdos de more incensat, sequentem Hymni partem concinant.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui:

Et antiquum documentum

Nouo cedat ritui:

Præstet fides supplementum

Sensuum defectui.

Genitori, Genitoque

Laus & iubilatio,

Salus, honor, virtus quoque

Sit & benedictio,

Procedenti ab utroque

Compar sit laudatio. Amen.

Posteà duo Clerici dicant *ψ*. Panem de cælo præstitisti eis, alleluia. *℞*. Omne delectamentum in se habentem, alleluia.

Deinde Sacerdos stans dicit: Dominus vobiscum. *℞*. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti: tribue quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra mysteria venerari: vt redemptionis tuæ fructum in

nobis iugiter sentiamus. **Qui uiuis & regnas per omnia sæcula sæculorum. R. Amen.**

Tunc Sacerdos facta genuflexione, cum Sacramento semel benedicat populum in modum Crucis, nihil dicens, postea illud reuerenter reponat.

Hic autem modus benedicendi seruetur etiam in alijs Processionibus faciendis cum sanctissimo Sacramento.

De Processione ad petendam pluuiam.

Aguntur omnia, vt supra in Litanijs maioribus, vsque ad finem Litaniarum, in quarum Precibus bis dicitur: **Vt congruentem pluuiam fidelibus tuis concedere digneris, Te rogamus audi nos.** In fine postea dicitur: **Pater noster. secreto. v. Et ne nos inducas in tentationem. R. Sed libera nos à malo.**

Psalmus 146.

Laudate Dominum, quoniam bonus est psalmus: Deo nostro sit iucunda, decoraque laudatio.

Ædificans Ierusalem Dominus: dispersiones Israëlis congregabit.

Qui sanat contritos corde: & alligat contritiones eorum.

Qui numerat multitudinem stellarum: & omnibus eis nomina vocat.

Magnus Dominus noster, & magna virtus eius: & sapientiae eius non est numerus.

S uscii-

Suscipiens mansuetos Dominus : humilians autem peccatores vsque ad terram.

Præcinite Domino in confessione: psallite Deo nostro in cithara.

Qui operit cælum nubibus: & parat terræ pluuiam.

Qui producit in montibus fœnum : & herbam seruituti hominum.

Qui dat iumentis escam ipsorum : & pullis coruorum inuocantibus eum.

Non in fortitudine equi voluntatem habebit : nec in tibijs viri beneplacitum erit ei.

Beneplacitum est Domino super timentes eum : & in eis qui sperant super misericordia eius.

Gloria Patri.

Quo finito dicantur Preces.

ψ. Operi Domine cælum nubibus. **℞.** Et para terræ pluuiam. **ψ.** Vt producat in montibus fœnum.

℞. Et herbam seruituti hominum. **ψ.** Riga montes de superioribus tuis. **℞.** Et de fructu operum tuorum satiabitur terra. **ψ.** Domine exaudi orationem meam. **℞.** Et clamor meus ad te veniat. **ψ.** Dominus vobiscum. **℞.** Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, in quo viuimus, mouemur, & sumus, pluuiam nobis tribue congruentem, vt præsentibus auxilijs sufficienter adiuti, sempiterna fiducia appetamus.

Oratio.

Præsta, quæsumus omnipotens Deus, vt qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus,

contra aduersa omnia tua semper protectione muniamur.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, pluuiam salutarem, & aridam terræ faciem fluentis cælestibus dignanter infunde. Per Dominum nostrum **I E S V M** Christum, &c.

ψ. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.
 ψ. Benedicamus Domino. ℞. Deo gratias. ψ. Exaudiat nos omnipotens & misericors Dominus.
 ℞. Amen. ψ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. ℞. Amen.

Processio ad postulandam serenitatem.

OMnia fiant vt supra in Litanijs maioribus, & in Litaniarum Precibus bis dicatur: Vt fidelibus tuis aëris serenitatem concedere digneris, Te rogamus audi nos. Ad finem obsecrationum dicitur **P**ater noster, &c. ψ. Et ne nos inducas.

Psalmus 66.

DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

Vt cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confi-

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes : terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri.

ÿ. Adduxisti Domine Spiritum tuum super terram.

℞. Et prohibita sunt pluuiæ de cælo. ÿ. Cùm obduxero nubibus cælum. ℞. Apparebit arcus meus, & recordabor foederis mei. ÿ. Illustra faciem tuam Domine super seruos tuos. ℞. Et benedic sperantes in te. ÿ. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ÿ. Dominus vobiscum.

℞. Et cùm spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

DEus qui culpa offenderis, pœnitentia placaris, preces populi tui supplicantis propitius respice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

AD te nos Domine clamantes exaudi, & aëris serenitatem nobis tribue supplicantibus, vt qui iustè pro peccatis nostris affligimur, misericordia tua præueniente, clementiam sentiamus.

Oratio.

QVæsumus, omnipotens Deus, clementiam tuam, vt inundantiam coërceas imbrium, & hilaritatem vultus tui nobis impertiri digneris. Per Dñm nostrum I E S V M Christum filium tuum, &c.

Preces

Preces ad repellendam tempestatem.

Pulsantur campanæ, & qui adesse possunt, in Ecclesiam conuocatis, dicuntur Litanix ordinariæ, in quibus bis dicitur: **A fulgure & tempestate**, & post Litanias, Orationemque Dominicam,

Psalmus 147.

Lauda Ierusalem Dominum: lauda Deum tuum Sion.

Quoniam confortauit seras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in te.

Qui posuit fines tuos pacem: & adipe frumenti satiat te.

Qui emittit eloquium suum terræ: velociter currit sermo eius.

Qui dat niuem sicut lanam: nebulam sicut cinerem spargit.

Mittit crystallum suam sicut buccellas: ante faciem frigoris eius quis sustinebit?

Emitte verbum suum, & liquefaciet ea: flabit spiritus eius, & fluent aquæ.

Qui annuntiat verbum suum Iacob: iustitias & iudicia sua Israël.

Non fecit taliter omni nationi: & iudicia sua non manifestauit eis.

Gloria Patri.

ψ. Adiutorium nostrum in nomine Domini. R. Qui fecit cælum & terram. ψ. Ostende nobis Domine misericordiam tuam. R. Et salutare tuum da no-

bis.

bis. *ŷ*. Adiuua nos Deus salutaris noster. *Ꝟ*. Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos. *ŷ*. Nihil proficiat inimicus in nobis. *Ꝟ*. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis. *ŷ*. Fiat misericordia tua Domine super nos. *Ꝟ*. Quemadmodum sperauimus in te. *ŷ*. Saluum fac populum tuum Domine. *Ꝟ*. Et benedic hereditati tuæ. *ŷ*. Non priuabis boniseos, qui ambulant in innocentia. *Ꝟ*. Domine Deus virtutum, beatus homo, qui sperat in te. *ŷ*. Domine exaudi orationem meam. *Ꝟ*. Et clamor meus ad te veniat. *ŷ*. Dominus vobiscum. *Ꝟ*. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice, & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

ADomo tua, quæsumus Domine, spirituales nequitia repellantur, & aërearum discedat malignitas tempestatum.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, parce metuentibus, propitiare supplicibus; vt post noxios ignes nubium, & vim procellarum, in misericordiam transeat laudis comminatio tempestatum.

Oratio.

Domine IESV, qui imperasti ventis & mari, & facta fuit tranquillitas magna, exaudi preces familiae tuæ, & præsta; vt hoc signo sanctæ Crucis ✠ omnis discedat sæuitia tempestatum.

P p

Oratio.

Oratio.

OMnipotens & misericors Deus, qui nos & castigando sanas, & ignoscendo conseruas: præsta supplicibus tuis; vt & tranquillitatibus optatæ consolationis lætemur, & dono tuæ pietatis semper vtamur. Per Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, &c.

Aspergatur Aqua benedicta.

Preces dicendæ tempore penuriæ & famis.

AGuntur omnia vt suprâ in Litanij maioribus vsque ad finem Litaniarum, in quarum Precibus bis dicitur: **V**t fructus terræ dare & conseruare digneris. Post Litanias dicitur, **P**ater noster, &c. Psalm. 22. **D**ominus regit me, &c. vt sup. fol. 180. **Ÿ**. Domine non secundum peccata nostra facias nobis. **℞**. Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis. **Ÿ**. Oculi omnium in te sperant Domine. **℞**. Et tu das illis escam in tempore opportuno. **Ÿ**. Memento congregationis tuæ. **℞**. Quam possedisti ab initio. **Ÿ**. Dominus dabit benignitatem. **℞**. Et terra nostra dabit fructum suum. **Ÿ**. Domine exaudi orationē meam. **℞**. Et clamor meus ad te veniat. **Ÿ**. Dominus vobiscum. **℞**. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

Ineffabilem nobis Domine, misericordiam tuam clementer ostende, vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, piæ supplicationis effectum, & famem propitiatus auerte; vt mortalium corda cognoscant, & te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare.

Oratio.

POpulum tibi subditum pro peccatis suis fame laborantem ad te Domine conuerte propitius, qui quærentibus regnum tuum omnia adiicienda esse dixisti. Qui viuis & regnas cum Deo Patre, &c.

Processio tempore mortalitatis & pestis.

Fiat vt suprâ in Litanijis maioribus, & in Litaniarum Precibus dicatur bis: **A peste, & fame, Libera nos Domine,** & infrâ suo loco, **Vt à pestilentia flagello nos liberare digneris, &c.** In fine Litaniarum dicitur, **Pater noster, &c.** Et ne nos inducas, &c. Psal. 6. **Domine ne in furore tuo arguas me, &c.** vt suprâ fol. 84. **ÿ. Domine non secundum peccata nostra facias nobis. R. Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis. ÿ. Adiuua nos Deus salutaris noster. R. Et propter gloriam nominis tui Domine libera nos. ÿ. Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum. R. Citò anticipent nos misericordia tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. ÿ. Ora pro nobis sancte Sebastiane. R. Vt digni efficiamur promissionibus Christi. ÿ. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.**

P p 2

Oremus.

Oremus.

EXaudi nos Deus salutaris noster, & intercedente beata & gloriosa Dei genitrice Maria semper virgine, & beato Sebastiano martyre tuo, & omnibus Sanctis, populum tuum ab iracundiæ tuæ terroribus libera, & misericordiæ tuæ fac largitate securum.

Oratio.

Propitiare Domine supplicationibus nostris, & animarum & corporum medere languoribus, vt remissione percepta, in tua semper benedictione lætemur.

Oratio.

DA nobis, quæsumus Domine, piæ petitionis defectum, & pestilentiam mortalitatemque propitiatus auerte; vt mortalium corda cognoscant à te indignante talia flagella prodire, & te miserante cessare. Per Dominum nostrum.

Preces dicendæ in Litanijs tempore belli.

Peractis omnibus, vt supra in Litanijs maioribus, ad finem Litaniarum dicitur Pater noster, &c. Et ne nos inducas in tentationem. *℞.* Sed libera nos à malo.

Psalmus 45.

DEus noster refugium & virtus: adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis. propterea non timebimus dum turbabitur terra: & transferentur montes in cor maris. sonuerunt, & turbatæ sunt aquæ eorum: conturbati sunt montes in fortitudine eius.

Humi-

Fluminis impetus lætificat ciuitatem Dei : ſanctificauit tabernaculum ſuum Altiffimus.

Deus in medio eius, non commouebitur: adiuuabit eam Deus manè diluculo.

Conturbatæ ſunt gentes, & inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuam, mora eſt terra.

Dominus virtutum nobiſcum : ſuſceptor noſter Deus Iacob.

Venite, & videte opera Domini, quæ poſuit prodigia ſuper terram: auferens bella vſque ad finem terræ.

Arcum conteret, & confringet arma: & ſcuta comburet igni.

Vacate, & videte quoniam ego ſum Deus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.

Dominus virtutum nobiſcum : ſuſceptor noſter Deus Iacob.

Gloria Patri.

ψ. Exurge Domine adiuua nos. R. Et libera nos propter nomen tuum. ψ. Saluum fac populum tuum Domine. R. Deus meus ſperantem in te.

ψ. Fiat pax in virtute tua. R. Et abundantia in turribus tuis. ψ. Eſto nobis Domine turris fortitudinis. R. A facie inimici. ψ. Arcum contere, & confringe arma. R. Et ſcuta combure igni. ψ. Mitte nobis Domine auxilium de Sancto. R. Et de Sion tuere nos. ψ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vobis cum. R. Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

DEus, qui conteris bella, & impugnatores in te sperantium potentia tuæ defensionis expungnas, auxiliare famulis tuis implorantibus misericordiam tuam, vt inimicorum suorum feritate depressa, incessabili te gratiarum actione laudemus.

Oratio.

DEus, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera, da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest, pacem: vt & corda nostra mandatis tuis dedita, & hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

Oratio.

Hostium nostrorum, quæsumus Domine, elide superbiam, & eorum contumaciam dexterae tuæ virtute prosterne. Per Dominum nostrum **I E S V M** Christum, &c.

Si verò bellum est contra Turcas, & alios infideles, vel hæreticos, inter preces Litaniarum bis dicatur: **Vt inimicos sanctæ Ecclesiæ humiliare digneris, Terogamus audi nos. & addatur: Vt Turcarum [vel hæreticorum] conatus reprimere, & ad nihilum redigere digneris, Te rogamus, &c. & dicto Pater noster, dicatur**

Psalmus 78.

DEus venerunt gentes in hereditatem tuam, polluerunt templum sanctum tuum: posuerunt Ierusalem in pomorum custodiam.

Posuerunt morticina seruorum tuorum escas volatilibus cæli: carnes sanctorum tuorum bestijs terræ.

E ffu-

Effuderunt sanguinem eorum tamquam aquam in circuitu Ierusalem: & non erat qui sepeliret.

Facti sumus opprobrium vicinis nostris: subsannatio & illusio his qui in circuitu nostro sunt.

Vsquequò Domine irasceris in finem: accendetur veluti ignis zelus tuus?

Effunde iram tuam in gentes, quæ te non nouerunt: & in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt.

Quia comederunt Iacob: & locum eius desolauerunt.

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, citò anticipent nos misericordiæ tuæ: quia pauperes facti sumus nimis.

Adiuuā nos Deus salutaris noster, & propter gloriam nominis tui Domine libera nos: & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Ne fortè dicant in gentibus, Vbi est Deus eorum? & innotescat in nationibus coram oculis nostris.

Vltio sanguinis seruorum tuorum qui effusus est: introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

Secundum magnitudinem brachij tui: posside filios mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improperium ipsorum, quod exprobrauerunt tibi Domine.

Nos autem populus tuus, & oues pascuæ tuæ: confitebimur tibi in sæculum.

In generationem & generationem: annuntiabimus laudem tuam. Gloria Patri.

ψ. Saluos fac seruos tuos. **ꝛ.** Deus meus sperantes

in

in te. *ψ*. Esto nobis Domine turris fortitudinis.
℞. A facie inimici. *ψ*. Nihil proficiat inimicus in
nobis. *℞*. Et filius iniquitatis non apponat nocere
nobis. *ψ*. Hostium nominis tui Domine elide su-
perbiam. *℞*. Et eorum contumaciam dexteræ tuæ
virtute prosterne. *ψ*. Fiant tamquam puluis ante
faciem venti. *℞*. Et Angelus Domini persequatur
eos. *ψ*. Effunde iram tuam in gentes, quæ te non
nouerunt. *℞*. Et in regna, quæ nomen tuum non
inuocauerunt. *ψ*. Mitte nobis Domine auxilium de
Sancto. *℞*. Et de Sion tuere nos. *ψ*. Domine exaudi
orationem meam. *℞*. Et clamor meus ad te veniat.
ψ. Dominus vobiscum. *℞*. Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

DA, quæsumus, Ecclesiæ tuæ misericors Deus,
vt sancto Spiritu congregata, hostili nullate-
nus incursione turbetur. Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, poenitentia placar-
is, preces populi tui supplicantis propitius re-
spice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis
nostris meremur, auerte.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, in cuius manu
sunt omnium potestates, & omnium iura re-
gnorum, respice in auxilium Christianorum, vt
gentes Turcarum [seu hæreticorum] quæ in sua
feritate confidunt, dexteræ tuæ potentia conteran-
tur. Per Dominum nostrum IESVM Christum, &c.
E xaudiat nos Dominus. Amen.

Proces-

Processio in quacumque tribulatione.

Seruatis omnibus, vt supra in Litanijs maioribus, finitisque Litanijs dicitur *Pater noster, &c. ψ. Et ne nos inducas in tentationem. R.* Sed libera nos à malo. *Psalmus 19.*

Exaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.

Mittat tibi auxilium de sancto: & de Sion tueatur te.

Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustum tuum pingue fiat.

Tribuat tibi secundum cor tuum: & omne consilium tuum confirmet.

Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognoui quoniam saluum fecit Dominus Christum suum.

Exaudiet illum de cælo sancto suo: in potentatibus salus dexteræ eius.

Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei nostri inuocabimus.

Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: nos autem surreximus, & erecti sumus.

Domine saluum fac regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te. Gloria Patri.

Vel Psalm. 90. Qui habitat in adiutorio, &c. vt supra fol. 113. Quo finito, dicuntur Versus. ψ. Deus re-

Q q

fugium

fugium nostrum, & virtus. *℞.* Adiutor in tribulationibus. *ψ.* Saluos fac seruos tuos Domine. *℞.* Deus meus sperantes in te. *ψ.* Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis. *℞.* Miserere nobis. *ψ.* Adiuua nos Deus salutaris noster. *℞.* Et propter gloriam nominis tui Domine, libera nos. *ψ.* Domine exaudi orationem meam. *℞.* Et clamor meus ad te veniat. *ψ.* Dominus vobiscum. *℞.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

NE despicias omnipotens Deus, populum tuum in afflictione clamantem, sed propter gloriam nominis tui tribulatis succurre placatus.

Oratio.

Ineffabilem misericordiam tuam Domine nobis clementer ostende, vt simul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias.

Oratio.

Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa beatæ Mariæ semper Virginis intercessione, à præsentis liberari tristitia, & æterna perfrui lætitiâ.

Oratio.

Tribulationem nostram, quæsumus Domine, propitius respice, & iram tuæ indignationis, quam iustè meremur, auerte.

Oratio.

Deus refugium nostrum & virtus, adesto pijs Ecclesiæ tuæ precibus auctor ipse pietatis, & præstâ, vt quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per Dñm nostrum IESVM Christum, &c.

Præces

Preces dicendæ in Processione pro gratiarum actione.

Initio Processionis cantatur Hymnus.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem: omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi cæli, & vniuersæ potestates.

Tibi Cherubim & Seraphim: incessabili voce proclamant.

Sanctus, **S**anctus, **S**anctus: Dominus Deus sabaoth.

Pleni sunt cæli & terra: maiestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum, sancta confitetur Ecclesia,

Patrem immensæ maiestatis.

Venerandum tuum verum, & vnicum Filium.

Sanctum quoque paraclitum Spiritum.

Tu rex gloriæ Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem: non horruisti Virginis uterum.

Tu deuicto mortis aculeo: aperuisti credentibus regna cælorum.

Tu ad dexteram Dei sedes: in gloria Patris.

Iudex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus, tuis famulis subueni: quos pretioso sanguine redemisti.

Æterna fac cum sanctis tuis: gloria munerari.

Saluum fac populum tuum Domine: & benedic hereditati tuæ.

Et rege eos: & extolle illos vsque in æternum.

Per singulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in sæculum: & in sæculum sæculi.

Dignare Dñe die isto: sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine: miserere nostri.

Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum sperauimus in te.

In te Domine speraui: non confundar in æternum.

Deinde dici poterunt Psalmi, qui sequuntur, prout tempus feret.

Psalmus 65.

Iubilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini eius: date gloriam laudi eius.

Dicite Deo, quàm terribilia sunt opera tua Domine: in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo.

Venite, & videte opera Dei: terribilis in consilijs super filios hominum.

Qui conuertit mare in aridam, in flumine pertransibunt pede: ibi lætabimur in ipso.

Qui dominatur in virtute sua in æternum, oculi eius super gentes respiciunt: qui exasperant, non exaltentur in semetipsis.

Benedicite gentes Deum nostrum: & auditam facite vocem laudis eius.

Qui

Qui posuit animam meam ad vitam : & non dedit in commotionem pedes meos.

Quoniam probasti nos Deus : igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.

Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro : imposuisti homines super capita nostra.

Transiimus per ignem & aquam : & eduxisti nos in refrigerium.

Introibo in domum tuam in holocaustis : reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.

Et locutum est os meum : in tribulatione mea.

Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum : offeram tibi boues cum hircis.

Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum : quanta fecit animæ meæ.

Ad ipsum ore meo clamaui : & exaltaui sub lingua mea.

Iniquitatem si aspexi in corde meo : non exaudiet Dominus.

Propterea exaudiuit Deus : & attendit voci deprecationis meæ.

Benedictus Deus : qui non amouit orationem meam, & misericordiam suam à me.

Gloria Patri.

Psalmus 80.

EXultate Deo adiutori nostro : iubilate Deo Jacob.

Sumite psalmum, & date tympanum : psalterium iucundum cum cithara.

Buccinate in Neomenia tuba : in insigni die solemnitatis vestræ.

Quia præceptum in Israël est : & iudicium Deo Iacob.

Testimonium in Ioseph posuit illud, cùm exiret de terra Ægypti: linguam, quam non nouerat, audiuit. **D**iuertit ab oneribus dorsum eius : manus eius in cophino seruiuerunt.

In tribulatione inuocasti me, & liberaui te: exaudiui te in abscondito tempestatis, probaui te apud aquam contradictionis.

Audi populus meus, & contestabor te: Israël si audieris me, non erit in te deus recens, neque adorabis deum alienum.

Ego enim sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: dilata os tuum, & implebo illud.

Et non audiuit populus meus vocem meam : & Israël non intendit mihi.

Et dimisi eos secundùm desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis.

Si populus meus audisset me: Israël si in vijs meis ambulasset.

Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: & super tribulantes eos misissem manum meam.

Inimici Domini mentiti sunt ei: & erit tempus eorum in sæcula.

Et cibauit eos ex adipe frumenti : & de petra, melle saturauit eos.

Gloria Patri.

Psalms

Pſalmus 95.

CAntate Domino canticum nouum : cantate Domino omnis terra.

Cantate Domino, & benedicite nomini eius : annuntiate de die in diem ſalutare eius.

Annuntiate inter gentes gloriam eius : in omnibus populis mirabilia eius.

Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis : terribilis eſt ſuper omnes deos.

Quoniam omnes dij gentium dæmonia : Dominus autem cælos fecit.

Confefſio & pulchritudo in conſpectu eius : ſanctimonia & magnificentia in ſanctificatione eius.

Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam & honorem : afferte Domino gloriam nomini eius.

Tollite hoſtias, & introite in atria eius : adorate Dominum in atrio ſancto eius.

Commoueatur à facie eius vniuerſa terra : dicite in gentibus, quia Dominus regnauit.

Etenim correxit orbem terræ, qui non commouebitur : iudicabit populos in æquitate.

Lætentur cæli, & exultet terra, commoueatur mare, & plenitudo eius : gaudebunt campi, & omnia quæ in eis ſunt.

Tunc exultabunt omnia ligna ſiluarum à facie Domini, quia venit : quoniam venit iudicare terram.

Iudicabit orbem terræ in æquitate : & populos in veritate ſua. Gloria Patri.

Pſalmus

Psalmus 99.

Iubilate Deo omnis terra : seruite Domino in
letitia.

Introite in conspectu eius: in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipse est Deus : ipse fecit
nos, & non ipsi nos.

Populus eius, & oues pascuæ eius : introite portas
eius in confessione, atria eius in hymnis, confite-
mini illi.

Laudate nomen eius, quoniam suavis est Dominus,
in æternum misericordia eius : & vsque in genera-
tionem & generationem veritas eius.

Gloria Patri. Psalmus 102.

Benedic anima mea Domino: & omnia quæ in-
tra me sunt, nomini sancto eius.

Benedic anima mea Domino: & noli obliuisci om-
nes retributiones eius.

Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sa-
nat omnes infirmitates tuas.

Qui redimit de interitu vitam tuam : qui coronat
te in misericordia & miserationibus.

Qui replet in bonis desiderium tuum : renouabitur
vt aquilæ iuuentus tua.

Faciens misericordias Dominus : & iudicium om-
nibus iniuriam patientibus.

Notas fecit vias suas Moyfi : filijs Israël volunta-
tes suas.

Miserator, & misericors Dominus : longanimis, &
multum misericors.

Non

Non in perpetuum irascetur: neque in æternum comminabitur.

Non secundùm peccata nostra fecit nobis: neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis.

Quoniam secundùm altitudinem cæli à terra: corroborauit misericordiam suam super timentes se.

Quantum distat ortus ab occidente: longè fecit à nobis iniquitates nostras.

Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se: quoniam ipse cognouit figmentum nostrum.

Recordatus est, quoniam puluis sumus: homo sicut fœnum dies eius, tamquam flos agri sic efflorescit.

Quoniam spiritus pertransibit in illo, & non subsistet: & non cognoscat ampliùs locum suum.

Misericordia autem Domini ab æterno: & vsque in æternum super timentes eum.

Et iustitia illius in filios filiorum: his qui seruant testamentum eius.

Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendum ea.

Dominus in cælo parauit sedem suam: & regnum ipsius omnibus dominabitur.

Benedicite Domino omnes Angeli eius: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum eius.

Benedicite Domino omnes virtutes eius: ministri eius, qui facitis voluntatem eius.

Benedicite Domino omnia opera eius: in omni lo-

do dominationis eius, benedic anima mea Domino.

Gloria Patri.

Psalmus 116.

Laudate Dominum omnes gentes: laudate eum omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia eius: & veritas Domini manet in æternum.

Gloria Patri.

Psalm. 148. **L**audate Dominum de cælis. cum duobus sequentibus, vt suprâ fol. 203. Canticum. **B**enedicite omnia opera Domini, &c. vt suprâ fol. 214. Canticum. **B**enedictus Dñs Deus Israël, &c. vt sup. fol. 206.

Hæc autem prædicta, prout longitudo itineris postulauerit, vel omnia, vel ex parte cantari possunt. Deinde in Ecclesia, vbi fit statio, ante altare dicuntur sequentes Versus, & Orationes. **ψ**. Benedictus es Domine Deus patrum nostrorum. **℞**. Et laudabilis, & gloriosus in sæcula. **ψ**. Benedicamus Patrem, & Filium cum sancto Spiritu. **℞**. Laudemus, & superexaltemus eum in sæcula. **ψ**. Benedictus es Domine Deus in firmamento cæli. **℞**. Et laudabilis, & gloriosus, & superexaltatus in sæcula. **ψ**. Benedic anima mea Domino. **℞**. Et noli obliuisci omnes retributiones eius. **ψ**. Domine exaudi orationem meam. **℞**. Et clamor meus ad te veniat. **ψ**. Dominus vobiscum. **℞**. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, cuius misericordiæ non est numerus, & bonitatis infinitus est thesaurus; pijsimæ maiestati tuæ pro collatis donis gratias agimus, tuam

semper

semper clementiam exorantes : vt qui petentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad præmia futura disponas.

Oratio.

DEus, qui corda fidelium sancti Spiritus illustratione docuisti; da nobis in eodem Spiritu recta sapere, & de eius semper consolatione gaudere.

Oratio.

DEus, qui neminem in te sperantem nimium affligi permittis; sed pium precibus præstas auditum : pro postulationibus nostris votisque susceptis gratias agimus, te piissime deprecantes, vt à cunctis semper muniamur aduersis. Per Dominum nostrum IESVM Christum filium tuum, &c.

De Processione in translatione sacrarum Reliquiarum insignium.

ECclesia, & viæ, per quas transeundum est, quàm fieri potest, decentius orientur. Sacerdotes, & ministri vestibus induti albi vel rubei coloris, prout Sancti, quorum Reliquiæ transferuntur, exposcunt, & cum luminaribus accensis omnes procedant, decantantes Litanias cum inuocatione Sanctorum, quorum reliquiæ deferuntur, & hymnum Te Deum, &c. & Psalm. Laudate Dominum de cælis. cum duobus sequentibus, & alios Psalmos, & Hymnos de Proprio, vel de Communi eorum Sanctorum, quorum Reliquiæ transferuntur.

D E
EXORCIZANDIS OBSESSIS
A DÆMONIO.

Sacerdos, seu quiuis alius legitimus Ecclesie minister, vexatos à demone exorcizaturus, ea qua par est pietate, prudentia, ac vita integritate præditus esse debet: qui non sua, sed diuina fretus virtute, ab omni rerum humanarum cupiditate alienus, tam pium opus ex charitate constanter & humiliter exequatur. Hunc prætereà matura ætatis esse decet, & non solum officio, sed etiam morum grauitate reuerendum.

Vt igitur suo munere rectè fungatur, cùm alia multa sibi vtilia documenta, quæ breuitatis gratia hoc loco præmittuntur, ex probatis auctoribus & ex usu nosse studeat; tum hæc pauca magis necessaria diligenter obseruabit.

In primis, ne facile credat, aliquem à demone obsessum esse, sed nota habeat ea signa, quibus obsessus dignoscitur ab ijs, qui vel atra bile, vel morbo aliquo laborant. Signa autem obsidentis demonis sunt, ignota lingua loqui pluribus verbis, vel loquentem intelligere, distantia, & occulta patefacere; vires supra ætatis seu conditionis naturam ostendere; & id genus alia, quæ cùm plurima occurrunt, maiora sunt indicia.

Hæc autem vt magis cognoscat, post vnum aut alterum exorcismum interroget obsessum, quid senserit in animo, vel in corpore, vt sciat etiam ad quænam verba magis diaboli conturbentur; vt ea deinceps magis inculcet ac repetat.

Aduer-

Aduertat, quibus artibus ac deceptionibus utantur dæmones ad Exorcistam decipiendum: solent enim vt plurimum fallaciter respondere, & difficile se manifestare, vt Exorcista diu defatigatus desistat, aut infirmus videatur non esse à dæmonio vexatus. Aliquando postquam sunt manifesti, abscondunt se, & relinquunt corpus quasi liberum ab omni molestia, vt infirmus putet se omnino esse liberatum: sed cessare non debet Exorcista, donec viderit signa liberationis. Aliquando etiam dæmones ponunt quæcumque possunt impedimenta, ne infirmus se subijciat exorcismis, vel conantur persuadere infirmitatem esse naturalem; interdum in medio exorcismi faciunt dormire infirmum, & ei visionem aliquam ostendunt, subtrahendo se, vt infirmus liberatus videatur. Aliqui ostendunt factum maleficium, & à quibus sit factum, & modum ad illud dissipandum; sed caueat, ne ob hoc ad magos, vel ad sagas, vel ad alios, quàm ad Ecclesie ministros confugiat, aut ulla superstitione, aut alio modo illicito utatur. Quandoque diabolus infirmum quiescere, & suscipere sanctissimam Eucharistiam permittit, vt discessisse videatur. Denique innumerabiles sunt artes & fraudes diaboli ad decipiendum hominem; quibus ne fallatur, Exorcista cautus esse debet.

Quare memor, Dominum nostrum dixisse, genus esse dæmoniorum, quod non eiicitur nisi per orationem & ieiunium; hæc duo potissimum remedia ad impetrandum diuinum auxilium, dæmonesque pellendos, exemplo sanctorum Patrum, quoad eius fieri poterit, tum per se, tum per alios curet adhiberi.

In Ecclesiam, si commodè fieri potest, vel in alium religiosum & honestum locum seorsum à multitudine perductus energumenus exorcizetur; sed si fuerit egrotus, vel persona nobilis, vel alia honesta de causa in domo priuata exorcizari poterit.

Admoneatur obsessus, si mente & corpore valet, vt pro se oret

Deum, ac ieiunet, & sacra Confessione & Communione sæpiùs ad arbitrium Sacerdotis se communiat : & dum exorcizatur, totum se colligat, & ad Deum conuertat, ac firma fide salutem ab eo deposcat cum omni humilitate. Et cum vehementiùs vexatur, patienter sustineat, nihil diffidens de auxilio Dei. Habeat præ manibus, vel in conspectu Crucifixum. Reliquiæ quoque Sanctorum, ubi haberi possint, decenter ac tutò colligatæ & coopertæ, ad pedes vel ad caput obsessi reuerenter admoueantur; sed caueatur, ne res sacra indignè tractentur, aut illis à demone vlla fiat iniuria. Sanctissima verò Eucharistia super caput obsessi, aut aliter eius corpori non admoueatur ob irreuerentiæ periculum.

Exorcista ne vagetur in multiloquio, aut superuacaneis vel curiosis interrogationibus, præsertim de rebus futuris & occultis, ad suum munus non pertinentibus, sed iubeat immundum spiritum tacere, & ad interrogata tantum respondere: neque ei credatur, si demon simularet se esse animam alicuius Sancti, vel defuncti, vel Angelum bonum.

Necessariæ verò interrogationes sunt, vt de numero & nomine spirituum obsidentium, de tempore quo ingressi sunt, de causa, & alijs huiusmodi. Ceteras autem demonis nugas, risus, & ineptias Exorcista cohibeat, aut contemnat, & circumstantes, qui pauci esse debent, admoneat ne hæc curent, neque ipsi interrogent obsessum, sed potius humiliter & enixè Deum pro eo precentur.

Exorcismos verò faciat ac legat cum imperio & auctoritate, magna fide, & humilitate, atque feruore : & cum viderit spiritum valde torqueri, tunc magis instet & vrgeat. Et quoties viderit obsessum in aliqua corporis parte commoueri aut pungi, aut tumorem alicubi apparere, ibi faciat signum Crucis, & Aqua benedicta aspergat, quam exorcizando in promptu habeat.

Obseruet

Obferuet etiam ad quæ verba demones magis contremifcant, & ea ſæpiùs repetat, & quando peruenierit ad comminationem, eam iterùm & ſæpiùs proferat, ſemper pœnam augendo: ac ſi videat ſe proficere, in ipſa perſeueret per duas, tres, quatuor horas, & ampliùs, prout poterit, donec victoriam conſequatur.

Caueat proinde Exorcifſta, ne vllam medicinam infirmo vel obſeſſo præbeat, aut ſuadeat; ſed hanc curam medicis relinquat.

Mulierem exorcizans, ſemper ſecum habeat honeſtas perſonas, quæ obſeſſam teneant, dum exagitur à demonio, quæ quidem perſonæ ſint patienti, ſi fieri poteſt, cognatione proxima: atque honeſtatis memor Exorcifſta caueat, ne quid dicat vel faciat, quod ſibi aut alijs occaſio eſſe poſſit præuæ cogitationis.

Dum exorcizat, utatur ſacræ Scripturæ verbis potiùs, quàm ſuis aut alienis. Iubeatque demonem dicere, an detineatur in illo corpore ob aliquam operam magicam, aut malefica ſigna, vel inſtrumenta; quæ ſi obſeſſus ore ſumpſerit, euomat; vel ſi alibi extra corpus fuerint, ea reuelat, & inuenta comburantur. Moneatur etiam obſeſſus, ut tentationes ſuas omnes Exorcifſtæ pateſfaciat.

Si verò obſeſſus liberatus fuerit, moneatur, ut diligenter ſibi caueat à peccatis, ne occaſionem demoni præbeat in ipſum reuertendi, ne fiant nouiſſima hominis illius peiora prioribus.

Itaque Sacerdos, ſiue alius Exorcifſta ritè conſeſſus, aut ſaltem corde peccata ſua deteſtans, peracto, ſi commodè fieri poteſt, ſanctiſſimo Miſſæ ſacrificio, diuinoque auxilio pijs precibus implorato, ſuperpelliceo & ſtola violacea, cuius extrema pars ad obſeſſi collum circumponatur, indutus, & coram ſe habens obſeſſum ligatum, ſi fuerit periculum, eum, ſe, & aſtantes communiat ſigno Crucis, & aſpergat Aqua benediſta, & genibus flexis, alijs re-

ſponden-

spondentibus, dicat Litanias ordinarias vsque ad Preces exclusiue. In fine Antiphona. Ne reminiscaris Domine delicta nostra, vel parentum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris. Pater noster, &c. *ψ*. Et ne nos inducas in tentationem. *℞*. Sed libera nos à malo.

Psalmus 53.

DEus in nomine tuo saluum me fac: & in virtute tua iudica me.

Deus exaudi orationem meam: auribus percipe verba oris mei.

Quoniam alieni insurrexerunt aduersum me, & fortes quæsierunt animam meam: & non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

Ecce enim Deus adiuuat me: & Dominus susceptor est animæ meæ.

Auerte mala inimicis meis: & in veritate tua disperde illos.

Voluntariè sacrificabo tibi: & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est.

Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me: & super inimicos meos despexit oculus meus.

Gloria Patri.

ψ. Saluum fac seruum tuum. *℞*. Deus meus sperantem in te. *ψ*. Esto ei Domine turris fortitudinis.

℞. A facie inimici. *ψ*. Nil proficiat inimicus in eo. *℞*. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.

ψ. Mitte ei Domine auxilium de Sancto. *℞*. Et de Sion tuere eum. *ψ*. Domine exaudi orationem

meam.

meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *V.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

DEus, cui proprium est misereri semper & parcere, suscipe deprecationem nostram, vt hunc famulum tuum [vel famulam tuam] quem [vel quam] delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absoluat. Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æternè Deus, Pater Domini nostri IESU Christi, qui illum refugam tyrannum & apostatam gehennæ ignibus deputasti; quiq̃ Vnigenitum tuum in hunc mundum misisti, vt illum rugientem contereret; velociter attende, accelera, vt eripias hominem ad imaginem & similitudinem tuam creatum, à ruina & dæmonio meridiano. Da Domine terrorem tuum super bestiam, quæ exterminat vineam tuam. Da fiduciam seruis tuis contra nequissimum draconem pugnare fortissimè, ne contemnat sperantes in te, & ne dicat, sicut in Pharaone, qui iam dixit, Deum non noui, nec Israël dimitto. Vrgeat illum dextera tua potens discedere à famulo tuo N. [vel à famula tua N.] ✠ ne diutiùs præsumat captiuum tenere, quem tu ad imaginem tuam facere dignatus es, & in Filio tuo redemisti: qui tecum viuit & regnat, &c. *R.* Amen.

Deinde præcipiat dæmoni hunc in modum:

PRæcipio tibi, quicumque es, spiritus immunde, & omnibus socijs tuis hunc Dei famulum obsi-

S f

denti-

dentibus, vt per myſteria Incarnationis, Paſſionis, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Domini noſtri I E S V Chriſti, per miſſionem Spiritus ſancti, & per aduentum eiufdem Domini noſtri ad iudicium, dicas mihi nomen tuum, diem, & horam exitus tui, cum aliquo ſigno; & vt mihi Dei miniſtro, licet indigno, prorfus in omnibus obedias: neque hanc creaturam Dei, vel circumſtantes, aut eorum bona vlllo modo offendas.

Deinde legantur ſuper obſeſſum hæc Euangelia, vel vnum, aut alterum. Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Ioannem. hæc dicens ſignat ſe & obſeſſum in fronte, ore, & pectore. In principio erat verbum, &c. vt ſuprà fol. 114.

Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Marcum.

Marc. 16.

IN illo tempore dixit I E S V S diſcipulis ſuis: Euntes in mundum vniuerſum, prædicate Euangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui verò non crediderit, cõdemnabitur. Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eiſcient: linguis loquentur nouis: ſerpentes tollent, & ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponent, & benè habebunt.

Lectio ſancti Euangelij ſecundùm Lucam.

Luc. 10.

IN illo tempore: Reuerſi ſunt ſeptuaginta duo cum gaudio dicẽtes ad I E S V M: Domine, etiam dæmonia

monia subijciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis: Videbam fatanam sicut fulgur de cælo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, & scorpiones, & super omnem virtutem inimici, & nihil vobis nocebit: verumtamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subijciuntur: gaudete autem, quòd nomina vestra scripta sunt in cælis.

Lectio sancti Euangelij secundùm Lucam.

LUC. II.

IN illo tempore: Erat Iesus eijciens dæmonium, & illud erat mutum. Et cùm eiecisset dæmonium, locutus est mutus, & admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt: In Beelzebub principe dæmoniorum, eijcit dæmonia. Et alij tentantes signum de cælo quærebant ab eo. Ipse autem vt vidit cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum in se ipsum diuisum desolabitur, & domus supra domum cadet. Si autem & fatanas in seipsum diuisus est, quomodo stabit regnum eius? quia dicitis in Beelzebub me eijcere dæmonia. Si autem ego in Beelzebub eijcio dæmonia, filij vestri in quo eijciunt? ideò ipsi iudices vestri erunt. Porrò si in digito Dei eijcio dæmonia, profectò peruenit in vos regnum Dei. Cùm fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possidet: si autem fortior eo superueniēs vicerit eum, vniuersa arma eius auferet, in quibus confidebat, & spolia eius distribuet. *ÿ. Domine exaudi orationem meam. R. Et clamor meus ad te veniat. ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.*

O remus.

OMnipotens Domine, Verbum Dei Patris, Christe IESV, Deus & Dominus vniuersæ creaturæ, qui sanctis Apostolis tuis dedisti potestatem calcandi super serpentes & scorpiones, qui inter cetera mirabilium tuorum præcepta dignatus es dicere, Dæmones effugate: cuius virtute motus tamquam fulgur de cælo satanas cecidit: tuum sanctum nomen cum timore & tremore suppliciter deprecor, vt indignissimo mihi seruo tuo, data venia omnium delictorum meorum, constantem fidem, & potestatem donare digneris: vt hunc crudelem dæmonem, brachij tui sancti munitus potentia fidenter & securus aggrediar, per te IESV Christe Domine Deus noster, qui venturus es iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. *℞. Amen.*

Deinde muniens se & obsessum signo Crucis, circumposita parte stolæ ad collum eius, & dextera manu sua capiti eius imposita, constanter & magna cum fide dicat ea quæ sequuntur. *ψ. Ecce Crucem Domini, fugite partes aduersæ. ℞. Vicit leo de tribu Iuda radix David. ψ. Domine exaudi orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat. ψ. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.*

O remus.

Oratio.

DEus, & Pater Domini nostri IESV Christi, inuoco nomen sanctum tuum, & clementiam tuam supplex exposco, vt aduersus hunc, & omnem immundum spiritum, qui vexat hoc plasma tuum,

mihi

mihi auxilium præstare digneris. Per eundem Dominum nostrum I E S V M Christum filium tuum, qui tecum viuit & regnat in vnitæte Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

¶ Exorcismus.

EXorcizate, immundissime spiritus, omnis incurtio aduersarij, omne phantasma, omnis legio, in nomine Domini nostri I E S V Christi ✠ eradicare, & effugare ab hoc plasmate Dei ✠. Ipse tibi imperat, qui te de supernis cælorum in inferiora terræ demergi præcepit. Ipse tibi imperat, qui mari, ventis, & tempestatibus imperauit. Audi ergo, & time satana, inimice fidei, hostis generis humani, mortis adductor, vitæ raptor, iustitiæ declinator, malorum radix, fomes vitiorum, seductor hominum, proditor gentium, incitator inuidiæ, origo auaritiæ, causa discordiæ, excitator dolorum. quid stas, & resistis, cum scias Christum Dominum vires tuas perdere? illum metue, qui in Isaac immolatus est, in Ioseph venumdatum, in agno occisus, in homine crucifixus, deinde inferni triumphator fuit. Sequentes Cruces fiant in fronte obsessi. Recede ergo in nomine Patris ✠, & Filij ✠, & Spiritus ✠ sancti, da locum Spiritui sancto, per hoc signum ✠ Crucis I E S V Christi Domini nostri. Qui cum Patre & eodem Spiritu sancto viuit & regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen. *ψ.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. *ψ.* Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

O remus.

Oratio.

DEus conditor & defensor generis humani, qui hominem ad imaginem tuam formasti: respice super hunc famulum tuum N. [vel hanc famulam tuam N.] qui [vel quæ] dolis immundi spiritus appetitur, quem vetus aduersarius, antiquus hostis terræ, formidinis horrore circumuolat, & sensum mentis humanæ stupore defigit, terrore conturbat, & metu trepidi timoris exagitat. Repelle Domine virtutem diaboli, fallacesque eius insidias amoue; procul impius tentator aufugiat: sit nominis tui signo ✠ (in fronte) famulus tuus munitus, & in anima tutus & corpore.

Tres Cruces sequentes fiant in pectore dæmoniaci.

Tu pectoris ✠ huius interna custodias. Tu viscera ✠ regas. Tu ✠ cor confirmes. In anima aduersaricis potestatis tentamenta euanescant. Da Domine ad hanc inuocationem sanctissimi nominis tui gratiam, vt qui hucusque terrebat, territus aufugiat, & victus abscedat, tibi que possit hic famulus tuus, & corde firmatus, & mente sincerus debitum præbere famulatum. Per Dñm nostrum IESVM Christum filium tuum, qui tecum &c. R. Amen.

¶ Exorcismus.

ADiuro te serpens antique, per Iudicem viuorum & mortuorum, per factorem tuum, per factorem mundi, per eum qui habet potestatem mittendi te in gehennam, vt ab hoc famulo Dei N. qui ad Ecclesiæ sinum recurrit, cum metu & exerci-

tu fu-

tu furoris tui festinus discedas. Adiuro te iterum ✠
 (in fronte) non mea infirmitate, sed virtute Spiritus
 sancti, vt exeas ab hoc famulo Dei N. quem omni-
 potēs Deus ad imaginem suam fecit. Cede igitur, ce-
 de non mihi, sed ministro Christi. Illius enim te vr-
 get potestas, qui te Cruci suæ subiugauit. Illius bra-
 chium contremisce, qui deuictis gemitibus inferni,
 animas ad lucem perduxit. Sit tibi terror corpus ho-
 minis ✠, (in pectore) sit tibi formido imago Dei ✠ (in
 fronte.) Non resistas, nec moreris discedere ab ho-
 mine isto, quoniam complacuit Christo in homine
 habitare. Et ne contemnendum putes, dum me pec-
 catorem nimis esse cognoscis. Imperat tibi Deus ✠.
 Imperat tibi maiestas Christi ✠. Imperat tibi Deus
 Pater ✠, imperat tibi Deus Filius ✠, imperat tibi
 Deus Spiritus ✠ sanctus. Imperat tibi sacramentū
 Crucis ✠. Imperat tibi fides sanctorum Apostolo-
 rum Petri & Pauli, & ceterorū Sanctorum ✠. Im-
 perat tibi Martyrum sanguis ✠. Imperat tibi conti-
 nentia Confessorum ✠. Imperat tibi pia Sancto-
 rum & Sanctarum omnium intercessio ✠. Imperat
 tibi Christianæ fidei mysteriorum virtus ✠. Exi er-
 go transgressor. Exi seductor, plene omni dolo &
 fallacia, virtutis inimice, innocentium persecutor.
 Da locum dirissime; da locum impiissime; da locum
 Christo, in quo nihil inuenisti de operibus tuis, qui
 te spoliavit, qui regnum tuum destruxit, qui te vi-
 ctum ligauit, & vasa tua diripuit, qui te proiecit in
 tenebras exteriores, vbi tibi cum ministris tuis erit

præpa-

præparatus interitus. Sed quid truculente reniteris? quid temerarie detrectas? Reus es omnipotenti Deo, cuius statuta transgressus es. Reus es Filio eius I E S V Christo Domino nostro, quem tentare ausus es, & crucifigere præsumpsisti. Reus es humano generi, cui tuis peruationibus mortis venenum propinasti.

Adiuro ergo te, draco nequissime, in nomine Agni ✠ immaculati, qui ambulauit super aspidem & basiliscum, qui conculcauit leonem & draconem, vt discedas ab hoc homine ✠, (fiat in fronte) discedas ab Ecclesia Dei ✠, (fiat signum Crûcis super circumstantes) contremisce, & effuge, inuocato nomine Domini illius, quem inferi tremunt, cui Virtutes cælorum, & Potestates, & Dominationes subiectæ sunt; quem Cherubim & Seraphim indefessis vocibus laudant dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Imperat tibi Verbum ✠ caro factum. Imperat tibi natus ✠ ex Virgine. Imperat tibi I E S V S ✠ Nazarenus, qui te, cum discipulos eius contemneres, elisum atque prostratum exire præcepit ab homine; quo præsentem, cum te ab homine separasset, nec porcorum gregem ingredi præsumebas. Recede ergo nunc adiuratus in nomine ✠ eius ab homine, quem ipse plasmavit. Durum est tibi velle resistere ✠. Durum est tibi contra stimulum calcitrare ✠. Quia quanto tardiùs exis, tanto magis tibi supplicium crescit, quia non homines contemnis, sed illum, qui dominatur viuorum & mortuorum, qui venturus est iudicare viuos & mortuos, &

facu-

sæculum per ignem. ℞. Amen. ⁊. Domine exaudi
 orationem meam. ℞. Et clamor meus ad te veniat.
 ⁊. Dominus vobiscum. ℞. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus cæli, Deus terræ, Deus Angelorum, Deus
 Archangelorum, Deus Prophetarum, Deus
 Apostolorum, Deus Martyrum, Deus Virginum,
 Deus qui potestatem habes donare vitam post mor-
 tem, requiem post laborem, quia non est alius Deus
 præter te, nec esse poterit verus, nisi tu creator cæli
 & terræ, qui verus Rex es, & cuius Regni non erit
 finis; humiliter maiestati gloriæ tuæ supplico, vt
 hunc famulum tuum de immundis spiritibus libe-
 rare digneris. Per Christum Dñm nostrū. ℞. Amen.

¶ Exorcismus.

Adiuro ergo te omnis immundissime spiritus,
 omne phantasma, omnis incurio satanæ, in
 nomine Iesv Christi ✠ Nazareni; qui post laua-
 crum Iordanis in desertum ductus est, & te in tuis
 sedibus vicit, vt quem ille de limo terræ ad honorem
 gloriæ suæ formavit, tu desinas impugnare: & in ho-
 mine miserabili non humanam fragilitatem, sed
 imaginem omnipotentis Dei contremiskas. Cede
 ergo Deo ✠, qui te & malitiam tuam in Pharaone,
 & in exercitu eius per Moysen seruum suum in
 abyssum demersit. Cede Deo ✠, qui te per fidelis-
 simum seruum suum David de Rege Saule spiritua-
 libus canticis pulsum fugavit. Cede Deo ✠, qui te
 in Iuda Iscariote proditore damnauit. Ille enim te

T t

diuinis

diuinis ✠ verberibus tangit, in cuius conspectu cum
 tuis legionibus tremens & clamans dixisti : Quid
 nobis & tibi I E S V Fili Dei altissimi ? Venisti huc an-
 te tempus torquere nos ? Ille te perpetuis flammis
 vrget, qui in fine temporum dicturus est impijs :
 Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui
 paratus est diabolo & angelis eius. Tibi enim im-
 pie, & angelis tuis vermes erunt, qui numquam mo-
 riantur. Tibi & angelis tuis inextinguibile præpa-
 ratur incendium, quia tu es princeps maledicti ho-
 micidij; tu auctor incæstus, tu sacrilegorum caput,
 tu actionum pessimarum magister : tu hæretico-
 rum doctor, tu totius obscœnitatis inuentor. Exi er-
 go ✠ impie, exi ✠ scelerate, exi cum omni falla-
 cia tua, quia hominem templum suum esse voluit
 Deus. Sed quid diutiùs moraris hîc ? Da honorem
 Deo Patri omnipotenti ✠, cui omne genua flectitur.
 Da locum Domino I E S V Christo ✠, qui pro homi-
 ne sanguinem suum sacratissimum fudit. Da locum
 Spiritui ✠ sancto, qui per beatum Apostolum suum
 Petrum te manifestè stravit in Simone mago : qui
 fallaciam tuam in Anania & Saphira condemna-
 uit, qui te in Herode Rege honorem Deo non dan-
 te percussit; qui te in mago Elima per Apostolum
 suum Paulum cæcitatibus caligine perdidit, & per
 eundem de Pythonissa verbo imperans exire præ-
 cepit. Discede ergo nunc ✠, discede ✠ seductor.
 Tibi eremus sedes est. Tibi habitatio serpens est: hu-
 miliare & prosternere. Iam non est differendi tem-
 pus.

pus.

pus. Ecce enim dominator Dominus proximat citò, & ignis ardebit ante ipsum, & præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius. Si enim hominem fefelleris, Deum non poteris irridere. Ille te eijcit, cuius oculis nihil occultum est. Ille te expellit, cuius virtuti vniuersa subiecta sunt. Ille te excludit, qui tibi & angelis tuis præparauit æternam gehennam; de cuius ore exhibit gladius acutus. qui venturus est iudicare viuos & mortuos, & sæculum per ignem. &c. Amen.

Prædicta omnia, quatenus opus fuerit, repeti possunt, donec obsessus sit omnino liberatus.

Iuuabit præterea plurimum, hæc quæ infra notantur, super obsessum deuotè dicere, sæpeque repetere.

Pater noster, &c. A ue Maria, &c. Credo, &c.

Canticum beatæ Mariæ Virginis. *LUC. 1.*

Magnificat: anima mea Dominum.

Et exultauit spiritus meus: in Deo salutaris meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna, qui potens est: & sanctum nomen eius.

Et misericordia eius à progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede: & exaltauit humiles.

Esurientes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes.

S uscepit Israël puerum suum : recordatus misericordiae suae.

S icut locutus est ad patres nostros: Abraham, & semini eius in saecula. Gloria Patri.

Canticum. Benedictus Dominus Deus Israël, &c. ut supra fol. 206.

Symbolum sancti Athanasij.

Q uicumque vult saluus esse: ante omnia opus est ut teneat Catholicam fidem.

Q uam nisi quisque integram, inuiolatamque serauerit: absque dubio in aeternum peribit.

F ides autem Catholica haec est, ut vnum Deum in Trinitate: & Trinitatem in vnitatem veneremur.

N eque confundentes personas: neque substantiam separantes.

A lia est enim persona Patris, alia Filij: alia Spiritus sancti.

S ed Patris, & Filij, & Spiritus sancti vna est diuinitas: aequalis gloria, coaeterna maiestas.

Q ualis Pater, talis Filius: talis Spiritus sanctus.

I ncreatus Pater, increatus Filius: increatus Spiritus sanctus.

I mmenus Pater, immenus Filius: immenus Spiritus sanctus.

Æ ternus Pater, aeternus Filius: aeternus Spiritus sanctus.

E t tamen non tres aeterni: sed vnus aeternus.

S icut non tres increati, nec tres immensi: sed vnus increatus, & vnus immensus.

Simili-

Similiter omnipotens Pater , omnipotens Filius:
omnipotens Spiritus sanctus.

Et tamen non tres omnipotentes : sed vnus omni-
potens.

Ita Deus Pater , Deus Filius : Deus Spiritus sanctus.

Et tamen non tres Dij : sed vnus est Deus.

Ita Dominus Pater, Dominus Filius: Dominus Spi-
ritus sanctus.

Et tamen non tres Domini : sed vnus est Dominus.

Quia sicut singillatim vnamquamque personam
Deum ac Dominum confiteri Christiana veritate
compellimur : ita tres Deos, aut Dominos dicere,
Catholica religione prohibemur.

Pater à nullo est factus: nec creatus, nec genitus.

Filius à Patre solo est : non factus, nec creatus, sed
genitus.

Spiritus sanctus à Patre & Filio : non factus, nec
creatus, nec genitus, sed procedens.

Vnus ergo Pater, non tres Patres , vnus Filius, non
tres Filij : vnus Spiritus sanctus, non tres Spiritus
sancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut posterius, nihil
maius aut minus : sed totæ tres personæ coæternæ
sibi sunt & coæquales.

Ita vt per omnia, sicut iam suprâ dictum est, &
vnitas in Trinitate : & Trinitas in vnitate veneran-
da sit.

Qui vult ergo saluus esse: ita de Trinitate sentiat,
Sed necessarium est ad æternam salutem : vt incar-

nationem quoque Domini nostri I E S V Christi fideliter credat.

E st ergo fides recta, vt credamus & confiteamur: quia Dominus noster I E S V S Christus Dei Filius, Deus & homo est.

D eus est ex substantia Patris ante sæcula genitus: & homo est ex substantia matris in sæculo natus.

P erfectus Deus, perfectus homo: ex anima rationali, & humana carne subsistens.

Æ qualis Patri secundum diuinitatem: minor Patre secundum humanitatem.

Q ui licet Deus sit, & homo: non duo tamen, sed vnus est Christus.

V nus autem non conuersione diuinitatis in carnem: sed assumptione humanitatis in Deum.

V nus omnino non confusione substantiæ: sed vnitatem personæ.

N am sicut anima rationalis & caro vnus est homo: ita Deus & homo vnus est Christus.

Q ui passus est pro salute nostra, descendit ad inferos: tertia die resurrexit à mortuis.

A scendit ad cælos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: inde venturus est iudicare viuos & mortuos.

A d cuius aduentum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis: & reddituri sunt de factis proprijs rationem.

E t qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam: qui verò mala, in ignem æternum.

Hæc

Hæc est fides catholica: quam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, saluus esse non poterit.

Gloria Patri.

Psalm. 90. Qui habitat in adiutorio Altissimi, &c. vt supra fol. 113. Psalmus 67.

Exurgat Deus, & dissipentur inimici eius: & fugiant, qui oderunt eum, à facie eius.

Sicut deficit fumus, deficient: sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie Dei.

Et iusti epulentur, & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

Cantate Deo, psalmum dicite nomini eius: iter facite ei qui ascendit super occasum, Dñs nomen illi.

Exultate in conspectu eius: turbabuntur à facie eius, patris orphanorum, & iudicis viduarum.

Deus in loco sancto suo: Deus, qui inhabitare facit vnus moris in domo.

Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris.

Deus cum egredereris in conspectu populi tui: cum pertransires in deserto.

Terra mota est, etenim cæli distillauerunt à facie Dei Sinai: à facie Dei Israël.

Pluuiam voluntariam segregabis Deus hereditati tuæ, & infirmata est: tu verò perfecisti eam.

Animalia tua habitabunt in ea: parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Dominus dabit verbum euangelizantibus: virtute multa.

R ex virtutum dilecti dilecti: & speciei domus diuidere spolia.

S i dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ: & posteriora dorsi eius in pallore auri.

D um discernit cælestis reges super eam, niue dealbabuntur in Selmon: mons Dei, mons pinguis.

M ons coagulatus, mons pinguis: vt quid suspicamini montes coagulatos?

M ons, in quo beneplacitum est Deo habitare in eo: etenim Dominus habitabit in finem.

C urrus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium: Dominus in eis in Sina in sancto.

A scendisti in altum, cepisti captiuitatem: accepisti dona in hominibus.

E tenim non credentes: inhâbitare Dominû Deum.

B enedictus Dominus die quotidie: prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum.

D eus noster, Deus saluos faciendi: & Domini Domini exitus mortis.

V erumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum: verticem capilli perambulantium in delictis suis.

D ixit Dominus, Ex Bafan conuertam: conuertam in profundum maris.

V t intingatur pes tuus in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso.

V iderunt ingressus tuos Deus: ingressus Dei mei, regis mei, qui est in sancto.

Præue-

P ræuenerunt principes coniuncti psallentibus: in medio iuencularum tympanistriarum.

I n ecclesijs benedicite Deo Domino: de fontibus Israël.

I bi Benjamin adolescentulus: in mentis excessu.

P rincipes Iudæ, duces eorum: principes Zabulon, principes Nephthali.

M anda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

A templo tuo in Ierusalem: tibi offerent reges muneræ.

I ncrepa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: vt excludant eos, qui probati sunt argento.

D issipa gentes, quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthiopia præueniet manus eius Deo.

R egna terræ cantate Deo: psallite Domino.

P sallite Deo, qui ascendit super cælum cæli: ad Orientem.

E cce dabit voci suæ vocem virtutis, date gloriam Deo super Israël: magnificentia eius, & virtus eius in nubibus.

M irabilis Deus in Sanctis suis, Deus Israël ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ: benedictus Deus. **G**loria Patri.

Psalm. 69. **D**eus in adiutorium meum intende, &c. vt suprâ fol. 98. **P**salm. 53. **D**eus in nomine tuo saluum me fac, &c. vt suprâ fol. 320. **P**salm. 117. **C**onfitemini Domino quoniam bonus. vt suprâ fol. 134.

Psalmus 34.

Iudica Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

Apprehende arma & scutum: & exurge in adiutorium mihi.

Effunde frameam, & cōclude aduersus eos, qui persequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua ego sum.

Confundantur & reuereantur: quærentes animam meam.

Auertantur retrorsum, & confundantur: cogitantes mihi mala.

Fiant tamquam puluis ante faciem venti: & Angelus Domini coartans eos.

Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini persequens eos.

Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: superuacue exprobrauerunt animam meam.

Veniat illi laqueus quem ignorat, & captio quam abscondit, apprehendat eum: & in laqueum cadat in ipsum.

Anima autem mea exultabit in Domino: & delectabitur super salutari suo.

Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi? Eripiens inopem de manu fortiorum eius: egenum & pauperem à diripientibus eum.

Surgentes testes iniqui: quæ ignorabam, interrogabant me.

Retribuebant mihi mala pro bonis: sterilitatem animæ meæ.

Ego

Ego autem cum mihi molesti essent: induebar cilicio.

Humiliabam in ieiunio animam meam: & oratio mea in sinu meo conuertetur.

Quasi proximum, & quasi fratrem nostrum, sic complacebam: quasi lugens & contristatus sic humiliabar.

Et aduersum me lætati sunt, & conuenerunt: congregata sunt super me flagella, & ignorauit.

Dissipati sunt, nec compuncti, tentauerunt me, subsannauerunt me subsannatione: frenduerunt super me dentibus suis.

Domine quando respicies? restitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus vnicam meam.

Confitebor tibi in ecclesia magna: in populo graui laudabo te.

Non supergaudeant mihi qui aduersantur mihi iniquè: qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.

Quoniam mihi quidem pacificè loquebantur: & in iracundia terræ loquentes, dolos cogitabant.

Et dilatauerunt super me os suum: dixerunt, Euge, euge, viderunt oculi nostri.

Vidisti Domine, ne sileas: Domine ne discedas à me.

Exurge, & intende iudicio meo: Deus meus & Dominus meus in causam meam.

Iudica me secundum iustitiam tuam Domine Deus meus: & non supergaudeant mihi.

Non dicant in cordibus suis, Euge, euge, animæ nostræ: nec dicant, Deuorauimus eum.

E rubescant & reuereantur simul: qui gratulantur malis meis.

I nduantur confusione & reuerentia: qui magna loquuntur super me.

E xultent & lætentur qui volunt iustitiam meam: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui volunt pacem serui eius.

E t lingua mea meditabitur iustitiam tuam: tota die laudem tuam. G loria Patri.

Psalmus 30.

I N te Domine speraui, non confundar in æternum: in iustitia tua libera me.

I nclina ad me aurem tuam: accelera vt eruas me.

E sto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij: vt saluum me facias.

Q uoniam fortitudo mea & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

E duces me de laqueo hoc, quem absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

I n manus tuas commendo spiritum meum: redemisti me Domine Deus veritatis.

O disti obseruantes vanitates: superuacue.

E go autem in Domino speraui: exultabo, & lætabor in misericordia tua.

Q uoniam respexisti humilitatem meam: saluasti de necessitatibus animam meam.

N ec conclusisti me in manibus inimici: statuisti in loco spatioso pedes meos.

M iserere mei Dñe, quoniam tribulor: conturbatus est in

est in ira oculus meus, anima mea, & venter meus.
 Quoniam defecit in dolore vita mea: & anni mei
 in gemitibus.

Infirmata est in paupertate virtus mea: & ossa mea
 conturbata sunt.

Super omnes inimicos meos factus sum opprobrium
 & vicinis meis valdè: & timor notis meis.

Qui videbant me, foras fugerunt à me: obliuioni
 datus sum tamquam mortuus à corde.

Factus sum tamquam vas perditum: quoniam audiui
 vituperationem multorum commorantium in
 circuitu.

In eo dum conuenirent simul aduersum me: accipere
 animam meam consiliati sunt.

Ego autem in te speraui Domine: dixi, Deus meus
 es tu, in manibus tuis fortes meæ.

Eripe me de manu inimicorum meorum: & à persequentibus me.

Illustra faciem tuam super seruum tuum, saluum
 me fac in misericordia tua: Domine non confundar,
 quoniam inuocaui te.

E rubescant impij, & deducantur in infernum: muta
 fiant labia dolosa.

Quæ loquuntur aduersus iustum iniquitatem: in
 superbia, & in abusione.

Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine:
 quam abscondisti timentibus te.

Perfecisti eis, qui sperant in te: in conspectu filiorum
 hominum.

Abscondes eos in abscondito faciei tuæ: à conturbatione hominum.

Proteges eos in tabernaculo tuo: à contradictione linguarum.

Benedictus Dominus: quoniam mirificauit misericordiam suam mihi in ciuitate munita.

Ego autem dixi in excessu mentis meæ: Proiectus sum à facie oculorum tuorum.

Ideò exaudisti vocem orationis meæ: dum clamarem ad te.

Diligite Dominum omnes sancti eius: quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus superbiam.

Viriliter agite, & confortetur cor vestrum: omnes qui speratis in Domino.

Gloria Patri.

Psalmus 21.

Deus Deus meus, respice in me, quare me dereliquisti? longè à salute mea verba delictorum meorum.

Deus meus clamabo per diem, & non exaudies: & nocte, & non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas: laus Israël.

In te sperauerunt patres nostri: sperauerunt, & liberaisti eos.

Ad te clamauerunt, & salui facti sunt: in te sperauerunt, & non sunt confusi.

Ego autem sum vermis, & non homo: opprobrium hominum, & abiectio plebis.

Omnes

Omnes videntes me, deriserunt me : locuti sunt labiis, & mouerunt caput.

Sperauit in Domino, eripiat eum : saluum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre : spes mea ab vberibus matris meæ, in te proiectus sum ex vtero.

De ventre matris meæ Deus meus es tu : ne discesseris à me.

Quoniam tribulatio proxima est : quoniam non est qui adiuuet.

Circumdederunt me vituli multi : tauri pingues obsederunt me.

Aperuerunt super me os suum : sicut leo rapiens & rugiens.

Sicut aqua effusus sum : & dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum tamquam cera liquefcens : in medio ventris mei.

Aruit tamquam testa virtus mea, & lingua mea adhæsit faucibus meis : & in puluerem mortis deduxisti me.

Quoniam circumdederunt me canes multi : concilium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas & pedes meos : dinumerauerunt omnia ossa mea.

Ipsi verò considerauerunt, & inspexerunt me : diuiserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem Domine ne elongaueris auxilium tuum
à me: ad defensionem meam conspice.

E rue à framea Deus animam meam: & de manu
canis vnicam meam.

Salua me ex ore leonis: & à cornibus vnicornium
humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio ec-
clesiæ laudabo te.

Qui timetis Dominum, laudate eum: vniuersum
semen Iacob glorificate eum.

Timeat eum omne semen Israël: quoniam non
spreuit, neque despexit deprecationem pauperis.

Nec auertit faciem suam à me: & cùm clamarem
ad eum, exaudiuit me.

A pud te laus mea in ecclesia magna: vota mea red-
dam in conspectu timentium eum.

E dent pauperes, & saturabuntur, & laudabunt Do-
minum qui requirunt eum: viuent corda eorum in
sæculum sæculi.

Reminiscentur, & conuertentur ad Dominum:
vniuersi fines terræ.

Et adorabunt in conspectu eius: vniuersæ familiæ
gentium.

Quoniam Domini est regnum: & ipse dominabi-
tur gentium.

Manducauerunt, & adorauerunt omnes pingues
terræ: in conspectu eius cadent omnes, qui descen-
dunt in terram.

Et anima mea illi viuet: & semen meum seruiet ipsi.

A nnun-

Annuntiabitur Domino generatio ventura: & annuntiabunt cæli iustitiam eius, populo qui nascetur, quem fecit Dominus. Gloria Patri. Psalmus 3.

Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt aduersum me.

Multi dicunt anime meę: Nō est salus ipsi in Deo eius. Tu autem Domine susceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum.

Voce mea ad Dominum clamaui: & exaudiuit me de monte sancto suo.

Ego dormiui, & soporatus sum: & exurrexi, quia Dominus suscepit me.

Non timebo millia populi circumdantis me: exurge Domine, saluum me fac Deus meus.

Quoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa: dentes peccatorum contriuisi.

Domini est salus: & super populum tuum benedictio tua. Gloria Patri. Psalmus 10.

In Domino confido, quomodo dicitis anime meę: Transmigre in montem sicut passer?

Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum, parauerunt sagittas suas in pharetra: vt sagittent in obscuro rectos corde.

Quoniam quę perfecisti destruxerunt: iustus autem quid fecit?

Dominus in tēplo sancto suo: Dñs in cęlo sedes eius. Oculi eius in pauperem respiciunt: palpebrę eius interrogant filios hominum.

Dominus interrogat iustum & impium: qui au-

tem diligit iniquitatem, odit animam suam.

Pluet super peccatores laqueos: ignis, & sulphur, & spiritus procellarum pars calicis eorum.

Quoniam iustus Dominus, & iustitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius. **G**loria Patri. Psalmus 12.

Vsquequò Domine obliuiscêris me in finem: vsquequò auertis faciem tuam à me?

Quamdiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

Vsquequò exaltabitur inimicus meus super me? respice, & exaudi me Domine Deus meus.

Illumina oculos meos, ne vmquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus, Præualui aduersus eum.

Qui tribulant me, exultabunt si motus fuero: ego autem in misericordia tua speraui.

Exultabit cor meum in salutare tuo, cantabo Domino qui bona tribuit mihi: & psallam nomini Domini altissimi. **G**loria Patri.

Oratio post liberationem.

ORamus te Deus omnipotês, vt spiritus iniquitatis amplius non habeat potestatem in hoc famulo tuo N. [vel famula tua N.] sed vt fugiat, & non reuertatur. ingrediatur in eum [vel in eam] Domine, te iubente, bonitas, & pax Domini nostri IESV Christi, per quem redempti sumus, & ab omni malo non timemus, quia Dominus nobiscum est. Qui viuit & regnat cum Deo Patre in vnitate Spiritus sancti Deus per omnia sæcula sæculorum. **ꝛ. Amen.**

Formu-

Formulæ scribendæ in libris habendis
apud Parochos, vt infrà notatur.

Liber Baptizatorum habeatur in Ecclesijs, in quibus confertur
Baptisma.

Liber Confirmatorum habeatur in Ecclesijs, in quibus confertur
Chrisma.

Liber Matrimoniorum.

Liber status animarum.

Liber defunctorum habeatur etiam in
omnibus Ecclesijs, in quibus defun-
cti sepeliuntur.

} Hi tres habeantur à
quolibet Parocho.

Aduertat in primis Parochus, vt in libris tam Baptizatorum &
Confirmatorum, quàm Matrimoniorum & defunctorum, ex-
primat semper non solùm nomen personarum quæ ibi nomi-
nantur, sed etiam familiam.

Forma describendi Baptizatos in primo libro.

Anno Domini   Die   Mensis   Ego N.
Parochus huius Ecclesiæ S. N. Ciuitatis, vel lo-
ci N. baptizavi infantem die   natum, vel natam
ex N. & N. coniugibus huius Parochiæ, vel S. N.
& ex tali patria, & familia, cui impositum est no-
men N. Patrini fuerunt N. filius N. ex Parochia,
seu loco N. & N. coniux N. filia N. ex Parochia,
seu loco N.

Si infans non fuerit ex legitimo Matrimonio natus,
nomen saltem alterius parentis, de quo constat, scribatur,

(omnis tamen infamiae vitetur occasio) si verò de neutro constat, ita scribatur:

Baptizavi infantem, cuius parentes ignorantur, natum die, &c. vt supra.

Si expositus sit infans, exprimaturo quo die, vbi, & à quo repertus, & quot dierum verisimiliter sit, & baptizetur sub conditione, si ignoratur fuisse baptizatum.

Si infans domi ob imminens mortis periculum baptizatus sit, tunc ita scribatur:

Anno die mensis natus est N. filius N. & N. coniugum, &c. vt supra. quem ob imminens mortis periculum in domo ritè baptizavit N. obstetrix probata, vel N. filius N. vt mihi retulit N.

Si superuixerit infans, & ei adhibitæ sint in Ecclesia sacrae caerimoniae, ita addatur:

Die eiusdem mensis ad Ecclesiam portatus est infans praedictus, ipsique ego Parochus sacras caerimonias & preces adhibui, & N. nomen imposui.

Si fortè non Parochus, sed alius baptizauerit, id exprimaturo.

Si fuerit baptizatus sub conditione (Si non es baptizatus, &c) id pariter exprimaturo.

Forma describendi Confirmatos in secundo libro.

Anno die mensis, Qui fuit dies, N. filius N. & N. Coniugum, vel N. filia N. (& si fuerit nupta, addatur, Vxor N.) Sacramentum Confirmationis accepit à Reuerendis. D.N. Episcopo N.

in

in Ecclesia S. N. Ciuitatis vel loci N. Compater
fuit N. filius N. Parochiæ S. N. Ciuitatis vel lo-
ci N.

Marium descriptio in vna pagina, seu prima facie fo-
lij, feminarum verò in altera seiunctim notetur.

Si Confirmatus non constet an ex legitimo Matrimo-
nio genitus sit, vel parentes ignorentur, seruetur, quod
in libro Baptizatorum præscriptum est.

Forma scribendi Coniugatos in tertio libro.

Anno die mensis denuntiationibus
præmissis tribus continuis diebus Festiuis, qua-
rum prima die secunda die tertia die
inter Missæ Parochialis solemnia, habita est, nul-
loque legitimo impedimento detecto, ego N. Re-
ctor huius Ecclesiæ Parochialis N. Ciuitatis, vel lo-
ci N. filium N. Parochiæ S. N. & N. filiam N.
seu relictam q. N. (si vidua fuerit) huius, seu Paro-
chiæ S. N. in Ecclesia N. interrogavi, eorumque
mutuo consensu habito, solemniter per verba de
præsenti Matrimonio coniunxi, præsentibus testi-
bus notis N. filio N. qui habitat in Parochia S. N.
& N. filio N. &c. & N. filio N. &c. postea eis
ex ritu sanctæ Matris Ecclesiæ (si tamen nuptias be-
nedixerit) in Missæ celebratione benedixi.

Si vnus ex ijs, qui Matrimonium contrahere voluerint,
alterius Parochiæ fuerit, antequam admittatur, Parochus,
in cuius Ecclesia Matrimonium celebrari debet, denun-
tiationum in eius Parochia ritè factarum fidem scriptam

X x 3

habeat,

habeat, quæ asseruetur, & res tota exprimatur in ipsomet libro Matrimoniorum, hac ratione:

Denuntiationes huius Matrimonij factæ sunt etiam à R. D. N. Parocho Ecclesiæ S. N. sub cuius cura dictus N. vel dicta N. habitat, vt ex ipsius Parochi scripto seruato apud me apparet. Denuntiationum autem prima facta est die secunda die tertia die inter Missæ Parochialis solemnia, nullumque impedimentum Canonicum detectum est.

Si autem alteruter sit diuersæ Diocesis, testimonium Parochi affirmantis denuntiationes esse ritè præstitas, nullius roboris censeatur, nisi ab Episcopo, vel ab eius Vicario Generali illius Diocesis subscriptione & sigillo comprobatum, & ab Episcopo, seu eius Vicario loci, vbi contrahitur Matrimonium, recognitum sit, ab eoque licentia contrahendi fuerit obtenta.

Vbi verò Ordinarij concessu (quod scripto constare debet) denuntiationes aliquæ differendæ, aut omittendæ interdum sint, ita notentur:

Anno Domini die mensis Denuntiationum vna die ritè facta, reliquis verò dilatis post Matrimonij celebrationem ex facultate scripto concessa à Reuerendis. N. seu à Vicario N. sub die datis, &c. infra scripti tenoris, quam penes me seruo cum alijs huiusmodi facultatibus, nulloque prorsus impedimento allato. Ego, &c. vt supra:

Denuntiationes verò, quæ post contractum Matrimonium fient, ita scribantur: Anno die mensis qui fuit Festus, &c. & sequenti, qui fuit Domini-

cus,

cus, &c. eiusdem mensis, Ego N. Rector huius Ecclesiæ S. N. inter Missarum solemnias denuntiationes habui Matrimonij, iam prævia opportuna dispensatione initi inter N. & N. die prima huius mensis, nullum tamen Canonicum impedimentum ab aliquo allatum est, quo minùs huiusmodi Matrimonium ratum ac firmum esse debeat.

Si autem denuntiationes omnes omittendæ sint aut differendæ, ita scribatur: Denuntiationibus omnibus omissis, vel dilatis, &c. ex facultate, &c. Ego Rector N. &c. vt supra.

Ceterùm si alteri Presbytero ab Ordinario, vel à Parocho ipso facultas facta sit coniungendi aliquos, id in libro proprij Parochi sic adnotetur ipsius Parochi manu:

N. Presbyter, vel Cappellanus Ecclesiæ N. de licentia Reuerendissimi Episcopi N. seu N. eius Vicarij loci N. aut mea, quæ penes me extat N. filium N. & N. &c. Matrimonio coniunxit, &c. vt supra. Et ego N. Parochus N. subscripsi, & testorem ita se habere.

Quòd si ex denuntiationibus compertum sit, coniuges aliquo consanguinitatis aut affinitatis gradu coniunctos esse, nihilominùs ad contrahendum fuerit cum ipsis Apostolica auctoritate dispensatum, adnotetur gradus consanguinitatis, vel affinitatis dispensatæ, & compendium decreti super ea relati cum die & anno, ac Notarij de illo rogati nomine hoc modo:

Anno Domini die mensis præmissis denuntiationibus, ac comperto impedimento secun-

di, vel tertij, aut quarti gradus consanguinitatis vel affinitatis, seu alio quouis, &c. inter N. & N. &c. obtentoque per eos Apostolicæ Sedis mandato de dispensando, & cum eis per Reuerendissimum Episcopum N. auctoritate dispensato sub die Anno vt constat exactis Notarij officij prædicti Episcopi, eos Matrimonio coniunxi, &c. vt in prædicta formula.

Denuntiationes autem factæ in diuersis Parochijs, sponsi videlicet & sponsæ, ab utroque Parocho in libro notari debent, etiamsi Matrimonium non sequatur.

Forma describendi statum animarum in quarto libro.

Familia quæque distinctè in libro notetur, interuallo relicto ab vnaquaque ad alteram subsequenter, in quo sigillatim scribantur nomen, cognomen, ætas singulorum, qui ex familia sunt, vel tamquam aduenæ in ea viuunt.

Qui verò ad sacram Communionem admissi sunt, hoc signum C. in margine econtrà habeant.

Qui Sacramento Confirmationis sunt muniti, hoc signum habeant Chr.

Qui ad alium locum habitandum accesserint, eorum nomina subducta linea notentur.

Hac igitur ratione fiat, videlicet:

Anno die mensis In via seu platea, seu pago, in proprijs ædibus Pauli N. vel in ædibus N. à Paulo conductis habitant. Chr. Pau-

lus

lus N. Petri filius, annorum, &c. Chr. Apollonia
 eius vxor, filia Iacobi N. annorum, &c. C. Domi-
 nicus eorum filius, annorum, &c. Lucia eorum
 filia, annorum, &c. C. Chr. Antonius filius N. fa-
 mulus, annorum, &c. C. Catharina N. filia N. an-
 cilla, annorum, &c. ✠ Martinus filius N. anno-
 rum, &c.

Forma describendi defunctos in quinto libro.

D Escribatur quis, & quæ, & cui Sacramenta mini-
 strauerit, quando quis mortuus fuerit, & vbi se-
 pulsus, quod hoc pacto fieri poterit:

Anno die mensis N. filius, *vel* filia N.
 ex loco N. ætatis N. (si hæc sciri possunt) in domo N.
 in communionem Sanctæ Matris Ecclesiæ animam
 Deo reddidit, cuius corpus die sepultum est in
 Ecclesia S. N. mihi N. vel N. Confessario proba-
 to confessus die Sanctissimoque viatico reffectus
 die & sacri Olei vñctione roboratus etiam per
 me die

L A V S D E O,
 VIRGINIQ. MATRI MARIÆ.
 A M E N.

S V M M A P R I V I L E G I I
P R I N C I P V M B E L G A R V M .

A L B E R T V S & I S A B E L L A C L A R A E V G E N I A ,
Archiduces Austria, Duces Burgundia, Brabantia, &c. Serenissimi Belgarum Principes, Diplomatus suis sanxerunt; nequis prater Balthasaris & Ioannis Moretorum fratrum voluntatem, Missalia, Breviaria, Diurna, Officia B. Mariae, aut reliqua Officia ad usum Ecclesie Catholicae Romanae edita, prout nunc aucta sunt & emendata, vel in posterum augenda vel emendanda, ullo modo imprimat, aut alibi terrarum impressa, in has Inferioris Germaniae ditiones importet, venalia ve habeat. Qui secus faxit, confiscatione librorum, & alia gravi poena mulctabitur, uti latius patet in litteris datis Bruxella, XVII. Januarij, M. DC. XI.

Signat.

S. de Grimaldi.

Et in Concilio Brabantia,

I. de Buschere.

